

**YARATICI DRAMA YÖNTEMİNİN SINIF ÖĞRETMENİ
ADAYLARININ SANATA YÖNELİK İLGİLERİNE VE SANAT
EĞİTİMİ DERSİ BAŞARILARINA ETKİSİ**

**THE IMPACT OF THE CREATIVE DRAMA METHOD ON
PRE-SERVICE CLASS TEACHERS' ACHIEVEMENT IN
ART EDUCATION COURSE AND INTEREST TOWARDS
ART**

Ayşegül OĞUZ

Hacettepe Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin

İlköğretim Ana Bilim Dalı, İlköğretim Bilim Dalı İçin Öngördüğü

Doktora Tezi olarak hazırlanmıştır.

2013

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼'ne,

Ayşeg¼l OğUZ'un hazırladığı "Yaratıcı Drama Y¼nteminin Sınıf Oğretmeni Adaylarının Sanata Y¼nelik İlgerine ve Sanat Eğitimi Dersi Başarılarına Etkisi" başlıklı bu çalışma j¼rimiz tarafından **İlk¼đretim Ana Bilim Dalı, İlk¼đretim Bilim Dalı'nda Doktora Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Doç. Dr. Ömer ADIG¼ZEL

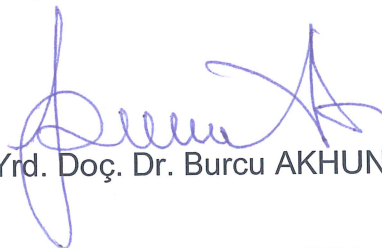
¼ye (Danışman)

Doç. Dr. Ali Ekber şAHIN

¼ye

Doç. Dr. Nuri DOğAN

¼ye

Yrd. Doç. Dr. Burcu AKHUN

¼ye

Yrd. Doç. Dr. Pinar ÖZDEMİR şİMşEK

ONAY

Bu tez Hacettepe ¼niversitesi Lisans¼st¼ Eğitim-¼đretim ve Sınav Y¼netmeliđi'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki j¼ri ¼yeleri tarafından 27 / 12 / 2013 tarihinde uygun g¼r¼lm¼ř ve Enstit¼ Y¼netim Kurulunca 06.01.2014 tarihinde kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Berrin AKMAN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼r¼

YARATICI DRAMA YÖNTEMİNİN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SANATA YÖNELİK İLGİLERİNE VE SANAT EĞİTİMİ DERSİ BAŞARILARINA ETKİSİ

Ayşegül OĞUZ

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının sanata yönelik ilgilerine ve Sanat Eğitimi dersi başarılarına etkisini belirlemektir. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında 2012-2013 öğretim yılı bahar döneminde öğrenim gören 29'u deney grubunda, 28'i kontrol grubunda olmak üzere toplam 57 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu katılımcıları seçkisiz atama yoluyla belirlenmiştir. Araştırma verilerinin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nicel ve nitel araştırma yöntemlerini kapsayan karma yöntem kullanılmıştır. Sanat Eğitimi dersi kapsamında deney grubunda yaratıcı drama yöntemi, kontrol grubunda geleneksel yaklaşım kullanılmak üzere toplam 10 oturum boyunca ders işlenmiştir. Katılımcılara "Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testi" ve "Sanata Duyulan İlgili Düzeyine İlişkin Bilgi Formu" ön test ve son test olarak uygulanmıştır. Deney ve kontrol grubundaki katılımcılar her hafta Sanat Eğitimi dersinden sonra derse ilişkin duygu, düşünceleri ve kazanımlarını içeren günlükler tutmuşlardır. Her iki grupta da süreç video kaydı ile kaydedilmiştir. Süreç sonunda deney grubunda yer alan 12 katılımcı ile bireysel görüşme, 6 katılımcı ile de odak grup görüşmesi yapılmıştır. "Sanata Duyulan İlgili Düzeyine İlişkin Bilgi Formu" son test puanlarının istatistiksel açıdan manidar olarak farklılaşıp farklılaşmadığı Kovaryans Analizi (ANCOVA) ile analiz edilmiştir. "Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testi" sonuçlarının istatistiksel açıdan manidar olarak farklılaşıp farklılaşmadığı parametrik testlerden bağımsız örneklem için t-testi ve ilişkili örneklem için t-testi ile analiz edilmiştir. Nitel verilerin analizinde ise içerik analizi ile betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma sonucunda yaratıcı drama yönteminin katılımcıların sanata ilgi düzeylerini ve Sanat Eğitimi dersi başarılarını arttırdığı belirlenmiştir. Sonuçlar doğrultusunda önerilere yer verilmiştir.

Anahtar sözcükler: Sanata yönelik ilgi, sanat eğitimi dersi başarısı, yaratıcı drama

Danışman: Doç. Dr. Ali Ekber ŞAHİN, Hacettepe Üniversitesi, İlköğretim Ana Bilim Dalı, İlköğretim Bilim Dalı

THE IMPACT OF THE CREATIVE DRAMA METHOD ON PRE-SERVICE CLASS TEACHERS' ACHIEVEMENT IN ART EDUCATION COURSE AND INTEREST TOWARDS ART

Ayşegül OĞUZ

ABSTRACT

The aim of this research is to determine the impact of the Creative Drama Method on pre-service class teachers' achievement in Art Education Course and interest towards art. Experimental design has been used with pre-test and post-test control group in the research. The working group has been composed of 57 pre-service class teachers – 29 in experimental group and 28 in control group – who study Classroom Teaching at the Department of Primary Education at the Faculty of Education, Recep Tayyip Erdoğan University at 2012-2013 Academic Year Spring Semester. The participants in the working group have been determined by random sampling. The mixed method, which includes both qualitative and quantitative methods, has been used for collecting, analyzing and interpreting the data. Within 10 sessions, the Creative Drama method has been used in Art Education Course attended by the experimental group and the traditional method has been used in Art Education Course attended by the control group. "Art Education Achievement Test" and "Information Form Indicating The Level of Interest Towards Art" have been applied as pre-test and post-test to the participants. Following each session, all of the participants have written diaries and expressed their feelings, thoughts and attainments about the course. The processes in both groups have been recorded with a camera, followed by individual interviews with 12 participants and focus group discussions with 6 participants. Post-test scores of the "Information Form Indicating The Level of Interest Towards Art" have been analyzed with Analysis of Covariance (ANCOVA) to find out whether there is a statistically significant difference or not. The results of "Art Education Achievement Test" have been analyzed both with The t-test for Non-parametric Samples and The t-test for Related Samples to find out whether there is a statistically significant difference or not. In the analysis of the qualificational data, content analysis and descriptive analysis have been used. The results of the research indicate that the Creative Drama Method has increased the participants' achievement in Art

Education course and interest towards art. Relevant suggestions are followed by the results.

Keywords: Interest towards art, achievement in art education course, creative drama

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Ali Ekber ŞAHİN, Hacettepe University, Department of Primary Education, Division of Primary Education

ETİK BEYANNAMESİ

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında,

- tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- ve bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

Ayşegül OĞUZ

TEŞEKKÜR

Araştırmamın her aşamasında bana yol gösteren, lisans eğitimimden itibaren kendisinden severek ders aldığı, benim için her zaman ideal öğretmen modeli olan, bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan, görüş ve önerileriyle bana her zaman destek olan, çok keyifli bir çalışma süreci sunan, beni kalite dünyasıyla tanıştıran, sevdiğim alanı çalışmam için bana fırsat veren, birlikte çalışmaktan gurur ve mutluluk duyduğum, çok sevdiğim değerli danışman hocam Doç. Dr. Ali Ekber ŞAHİN'e en içten saygılarımı sunuyorum ve çok teşekkür ediyorum.

Araştırmamın ortaya çıkmasında çok büyük emekleri olan, bilgi ve deneyimleriyle bana çok şey öğreten, sorduğum her soruda yorulmadan bana dönüt veren, tez izleme komitemde bulunmasından her zaman onur duyacağım, yaratıcı drama alanında yeni farkındalıklar kazanmamı sağlayan saygıdeğer hocam Doç. Dr. Ömer ADIGÜZEL'e en derin saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Araştırmam süresince her yanına gittiğimde beni güler yüzüyle karşılayan, yöntem biliminde merak ettiğim her soruya içtenlikle ve sıkılmadan yanıt veren çok değerli hocam sayın Doç. Dr. Nuri DOĞAN'a bana gösterdiği ilgi ve destekten dolayı çok teşekkür ediyorum.

Araştırmam boyunca ve hep yanımda olan, en sevdiğim iki alan olan sanat eğitimini ve yaratıcı dramayı lisans eğitimimden itibaren bana daha çok sevdiren değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Burcu AKHUN'a en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Araştırmamın her aşamasında görüş ve önerileriyle bana destek olan, sorularımı yanıtlamak için bana zaman ayıran saygıdeğer hocam Yrd. Doç. Dr. Pınar ÖZDEMİR ŞİMŞEK'e çok teşekkür ediyorum.

Çalıştığım kurumumdan izin alma ve tezimin uygulaması bakımından doktora eğitimim süresince bana hep destek olan çok saygıdeğer bölüm başkanım sayın Doç. Dr. Mehmet KÜÇÜK'e, bana zaman ayırıp özveriyle tezimi inceleyerek dönüt veren çok sevdiğim saygıdeğer hocam Öğr. Gör. Dr. Fatma TÜRKYILMAZ'a, bu süreçte bana hep destek veren aileme, hocalarıma ve arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT	v
ETİK BEYANNAMESİ.....	vii
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	ixx
TABLolar DİZİNİ	xiii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xiiiv
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	14
1.3. Problem Cümlesi	15
1.3.1. Alt Problemler.....	15
1.4. Sayıtlar.....	15
1.5. Sınırlılıklar.....	15
1.6. Tanımlar.....	16
2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	17
2.1. Yaratıcı Drama Yöntemi ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	17
2.2. Yaratıcı Drama Yöntemi ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	22
2.3. Diğer Araştırmalar	25
2.4. İlgili Araştırmalar Özet	29
3. YÖNTEM	30
3.1. Araştırmanın Modeli.....	30
3.2. Çalışma Grubu.....	34
3.3. Veri Toplama Araçları	35
3.3.1. Sanata Duyulan İlgisi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu	35
3.3.2. Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testi.....	39
3.3.3. Yaratıcı Drama Yöntemine İlişkin Görüşme Formu	39
3.3.4. Video Kayıtları	40
3.3.5. Günlükler.....	40
3.4. Deneysel İşlemler	40
3.5. Veri Çözümleme Teknikleri.....	41
3.6. İşlem Basamakları	43
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	45
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Tartışma	45
4.1.1. Birinci alt probleme ilişkin günlüklerden elde edilen bulgular	62
4.1.1.1. İkinci oturum: Sanata Giriş	63
4.1.1.2. Üçüncü oturum: Antik Dönem	66
4.1.1.3. Dördüncü oturum: Rönesans Dönemi	66

4.1.1.4. Beşinci oturum: Romantizm	67
4.1.1.5. Altıncı oturum: Realizm	68
4.1.1.6. Yedinci oturum: Empresyonizm	68
4.1.1.7. Sekizinci oturum: Kübizm	69
4.1.1.8. Dokuzuncu oturum: Ekspresyonizm	70
4.1.1.9. Onuncu oturum: Yaratıcılık.....	70
4.1.2. Birinci alt probleme ilişkin video kayıtlarından elde edilen bulgular	71
4.1.3. Birinci alt probleme ilişkin bireysel görüşmelerden elde edilen bulgular	72
4.1.4. Birinci alt probleme ilişkin odak grup görüşmesinden elde edilen bulgular	77
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Tartışma	79
4.2.1. İkinci alt probleme ilişkin günlüklerden elde edilen bulgular	81
4.2.1.1. İkinci oturum: Sanata Giriş	82
4.2.1.2. Üçüncü oturum: Antik Dönem	84
4.2.1.3. Dördüncü oturum: Rönesans Dönemi	86
4.2.1.4. Beşinci oturum: Romantizm	87
4.2.1.5. Altıncı oturum: Realizm	89
4.2.1.6. Yedinci oturum: Empresyonizm	90
4.2.1.7. Sekizinci oturum: Kübizm	91
4.2.1.8. Dokuzuncu oturum: Ekspresyonizm	93
4.2.1.9. Onuncu oturum: Yaratıcılık.....	93
4.2.2. İkinci alt probleme ilişkin video kayıtlarından elde edilen bulgular.....	94
4.2.3. İkinci alt probleme ilişkin bireysel görüşmelerden elde edilen bulgular	95
4.2.4. İkinci alt probleme ilişkin odak grup görüşmesinden elde edilen bulgular	98
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	101
5.1. Sonuçlar.....	101
5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	101
5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	105
5.2. Öneriler.....	108
5.2.1. Uygulayıcılara Dönük Öneriler	108
5.2.2. Araştırmacılara Dönük Öneriler.....	108
KAYNAKÇA.....	110
EKLER DİZİNİ	119
EK-1: Deneysel Uygulama İçin İlköğretim Bölümü İzin Belgesi	120
EK-2: Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu İzin Belgesi	121
EK-3: Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testi İzin Belgesi.....	122
EK-4: Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu	123
EK-5: Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testi.....	126
EK-6: Öğrenci Görüşme Formu.....	130
EK-7: Günlüklerin İçerik Analizi	132
EK-8: Video Kayıtlarının Gözlem Formu İle Analizi	136
EK-9: Bireysel Görüşme İçerik Analizi	140

EK-10: Odak Grup Görüşmesi İçerik Analizi	150
EK-11: Deney Grubu Örnek Haftalık Ders Planları.....	160
EK-12: Kontrol Grubu Örnek Haftalık Ders Planları.....	188
EK-13: Sanat Eğitimi Dersi Dönem Planı	191
EK-14: Deney Grubuna İlişkin Örnek Fotoğraflar	192
EK-15: Kontrol Grubuna İlişkin Örnek Fotoğraflar	205
ÖZ GEÇMİŞ	208

TABLolar DİZİNİ

Tablo 3.1. Deney Deseni.....	31
Tablo 3.2. Katılımcıların Genel Akademik Not Ortalamaları	33
Tablo 3.3. Deney Grubundaki Katılımcıların Genel Akademik Not Ortalamaları	33
Tablo 3.4. Kontrol Grubundaki Katılımcıların Genel Akademik Not Ortalamaları	34
Tablo 3.5. Öğrencilerin Genel Not Ortalamasına Göre t-Testi Sonuçları.....	34
Tablo 3.6. Katılımcıların Dağılımı	34
Tablo 3.7. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı.....	35
Tablo 3.8. İlk Uygulamalarda Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu Puanlarının Gruba Göre t-Testi Sonuçları	37
Tablo 3.9. Son Uygulamalarda Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu Puanlarının Gruba Göre t-Testi Sonuçları.....	38
Tablo 3.10. Ön test - Son test Puanları Arasındaki Korelasyon.....	38
Tablo 4.1. Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan Elde Edilen Kontrol Grubuna Ait Ön Test-Son Test t-Testi Sonuçları.....	45
Tablo 4.2. Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan Elde Edilen Deney Grubuna Ait Ön Test-Son Test t-Testi Sonuçları.....	46
Tablo 4.3. Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan Elde Edilen Kontrol ve Deney Grubuna Ait Ön Test t-Testi Sonuçları	46
Tablo 4.4. Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan Elde Edilen Son Test Puanlarına Ait Düzeltilmiş Ortalamalar.....	46
Tablo 4.5. Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan Elde Edilen Son Test Puanlarının Karşılaştırılması	47
Tablo 4.6. Kontrol ve Deney Grubuna Ait Sevilen Sanat Dalları.....	48
Tablo 4.7. Kontrol ve Deney Grubuna Ait Sanatla Yeterince İlgilenememe Nedenleri	50
Tablo 4.8. Kontrol ve Deney Grubuna Ait En Çok Okunan Edebiyat Kitap Türleri	52
Tablo 4.9. Kontrol ve Deney Grubuna Ait En Çok Gidilen Tiyatro Oyun Türleri.	54
Tablo 4.10. Kontrol ve Deney Grubuna Ait En Çok İzlenen Film Konuları.....	56
Tablo 4.11. Kontrol ve Deney Grubuna Ait En Çok Dinlenen Müzik Türleri.....	58
Tablo 4.12. Kontrol ve Deney Grubuna Ait Tanınan Sanatçılar.....	60
Tablo 4.13. Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testinden Elde Edilen Kontrol Grubuna Ait Ön test-Son test t-Testi Sonuçları.....	80
Tablo 4.14. Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testinden Elde Edilen Deney Grubuna Ait Ön test-Son test t-Testi Sonuçları	80

Tablo 4.15. Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testinden Elde Edilen Kontrol ve Deney Grubuna Ait Son test Sonuçları	80
--	----

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1. Veri Analizinin Bileşenleri: Etkileşimli Model.....	41
--	----

1. GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, problem cümlesi, alt problemler, sayılılar, sınırlılıklar ve tanımlar üzerinde durulmuştur.

1.1.Problem Durumu

İnsan kültürel ve sosyal bir varlık olduğu için, çeşitli kaynaklardan beslenmeye gereksinim duyar. Bu kaynaklardan biri de sanattır. Bireylerin özgür ve özgün düşünebilmeleri, psikolojik gereksinimlerinin karşılanması, kendilerini rahat ifade edebilmeleri, çağdaş ve ilerici bir toplum yaratabilmek için sanatın gerekli olduğu söylenebilir. “Sanat insanın dünyayı tanıyıp değiştirebilmesi için gereklidir. Ama salt özünde taşıdığı büyü yüzünden de gereklidir” (Fischer, 2003). “Kimileri sanatın sadece resim, heykel, seramik gibi yalnızca müzelerde yer alan ya da galerilerde sergilenen nesnelere oluştuğunu düşünür” (Özsoy ve Alakuş, 2009: 38). “Oysa sanat, bir yaşam biçimi olmalıdır tümümüz için. Önce insan, birey ve en sonunda da kişi olmak için, bu, kaçınılmaz gibi görünmektedir” (Erinç, 2004: 7). Sanat, bireyin çevresine karşı duyarlı olmasını sağlayabilir. “Sanat, çok işlevli bir toplumsal olgudur. Sanat yapıtı, geçmişi tartışıp eleştirmek (tarihsel boyut), günceli yansıtmak (toplumsal gerçekçi boyut) ve geleceği tasarlamak (siyasal boyut) durumundadır” (Tezcan, 2011: 35). Bu açıklamalardan yola çıkarak, hayatın pek çok alanına etki edebilen bir alan olan sanatın, anlaşıldığında işlev kazanabileceği söylenebilir. Bu yüzden sanatın farkında olmak ve sanat yapıtlarını yorumlayabilmek önemlidir.

Sanatın insanlık tarihi kadar eski olduğu söylenebilir. “İngilizcedeki ‘art’ sözcüğü, at terbiyeciliği, şiir yazma, ayakkabıcılık, vazo ressamlığı ya da yöneticilik gibi her türlü insani beceriyi ifade etmek için kullanılan Latince *ars* ve Yunanca *techne* sözcüklerinden türetilmiştir” (Shiner, 2010: 22). İlk zamanlarda zanaat anlamını karşılayan bu kavram, zaman içerisinde bugünkü anlamını almıştır. Sanat kavramına ilişkin pek çok tanım yapılmıştır. Bu tanımlardan bazıları şu şekildedir: Read’a göre (1984) basit anlamıyla sanat genellikle “plastik” ya da “görsel” kavramlarıyla ilişkilendirilir, ancak edebiyat ve müzik kavramlarını da içermektedir. Pasin’e göre (2004: 13) sanat, “insanla doğadaki nesnel gerçekler arasındaki estetik ilişkidir, görmeyi öğrenmedir”. Türk Dil Kurumu Genel Türkçe Sözlük’te

sanat, “bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık” olarak tanımlanmıştır (TDK, 2012). Artut (2006: 19) sanatı “insan ile doğadaki nesnel gerçekler arasındaki estetik ilişkinin dışavurumu” olarak tanımlamaktadır. Tezcan’a göre (2011: 1) ise sanat, “bazı düşüncelerin, amaçların, durumların, duyguların ya da olayların deneyimlerden yararlanılarak beceri ve dş gücü kullanılarak anlatılmasına ya da başkalarına iletilmesine yönelik yaratıcı insan etkinliği”dir. Bütün bu tanımlara bakıldığında sanatın yaratıcılık, estetik, duygu kavramlarıyla ilişkili olduğu görülmektedir. Bir bilim olarak düşünüldüğünde, “sanat bilimi” kavramı da Turani (2011: 128-129) tarafından “tarihsel akış içinde güzel sanatları inceleyen, sanat yapıtlarının birbirleriyle ve başka kültür çevrelerinin yapıtları ile ilişkilerini araştıran, sanatçıların hayatlarını, çalışmalarını aydınlatan, içerik ve biçimleri saptayan, sınıflandıran bilim dalı” olarak tanımlanmıştır.

Sanatın değiştirme ve dönüştürme özelliği olduğu söylenebilir. “Sanat dünyayı anlamak ve değiştirmek olarak algılandığında kişi çevresine, içinde yaşadığı topluma eleştirel bir gözle bakar, güzelliklerden mutlu olur, çirkinlikleri, olumsuzlukları değiştirme çabası içine girer” (Kırışoğlu, 2009: 174). Bu da kişinin sanata ilişkin aldığı eğitimle olanaklı olabilir. “Sanat hem öğrenme sürecinin hem de gelişim sürecinin etkin bir yardımcısı olabilir. Çünkü sanat, duygu ve düşünce arasındaki karşılıklı ve i içe geçmiş bağlantıyı vurgular” (San, 1979: 1). “Sanat insanlık tarihinin ilerlemesinde, insanoğlunun en büyük gerçeği olan yaşama sanatına yardımcı olan bir araçtır. Bunun için de, kesin ve zorunlu ilk üç temel ihtiyacın kapsamına girer. Bunlar, beslenme, giyim, bir de durmadan gelişen ve yükselen kültür düzeyinde yaşamadır” (Nutku, 1976: 11-12). Bu bakımdan sanatın bir gereksinim olduğu söylenebilir.

Bireylerin kendini gerçekleştirebilmesi için duyguya ilişkin gereksinimlerinin de karşılanması beklenmektedir. “Bir duygu ve akıl varlığı olarak insanın sadece akıl yönünün geliştirilmesi onun tam insan olabilmesi için yeterli değildir; duygu değerlerine de gereksinimi vardır” (Gençaydın, 2002: 29). Bu duygu değerleri bireyin aldığı sanat eğitimi ile ve sanatla olan ilişkisi ile doğru orantılıdır. “Sanat eğitimi iki anlam taşımakta; iki farklı hedef içermektedir. Bunlardan birincisi, ilk akla geleni, sanatçı yetiştirmek için verilen eğitim; ikincisi ise ağdaş bir insan yetiştirmek ve o insana aydın sıfatını kazandırmak için verilen eğitimidir” (Eriņ,

1995: 155). Bu durumda sanat eğitiminin sanat yoluyla eğitimi de kapsadığı söylenebilir.

Sanat eğitimi alanı zengin bir içeriği kapsamaktadır. “20. yy’ın başından bu yana sanat eğitimi kavramı, kapsamsal ve genel anlamda, güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır” (San, 1983: 19). Fakat günümüzde sanat eğitimi derslerine gereken önemin verilmediği söylenebilir. Bu durumu İpşiroğlu (2001) şu şekilde açıklamaktadır: “Son yıllarda eğitim sistemimizde bilime ağırlık verilerek sanat dersleri geri plana itildi. Ortaokuldan sonra büsbütün kaldırıldı. Sanatın, boş zamanları değerlendirme dışında bir yeri olabileceği gözardı edildi. Oysa bilim ve teknoloji, düşünme ile ve sanatla bütünleştiği oranda toplumun ilerlemesini sağlayabilir”. Bu açıklamalardan yola çıkarak denilebilir ki toplumun ilerleyebilmesi için bilime olduğu kadar sanata ve sanat eğitimine de gereksinim duyulmaktadır. Öğretimin her aşamasında sanat eğitimi derslerine yer verilmesi gerektiği söylenebilir. Sanat eğitiminin öğrencinin kişilik gelişimine, yaratıcılığına, dünyayı algılayıp yorumlamasına olumlu etki ettiği ve daha pek çok kazanıma ulaşmasını sağladığı yorumu yapılabilir.

Bireylerin sanata ilişkin farkındalık düzeylerinin yüksek olması toplumun çağdaşlaşması bakımından önemlidir. “Çağdaş insan kimliği sanatsal yetiştirmeyi de içermektedir” (Öztürk, 1994: 4). Sanatsal yetiştirmeye yönelik ilköğretim düzeyinde sanat dersleri bulunmaktadır. Artut’a göre (2006) ilköğretimde sanat derslerinin sadece el becerilerini hedef alan uygulamalarla sınırlandırılması, sanat derslerini geleneksel eğitim anlayışından da öte anlamsız bir etkinlik hâline dönüştürmekte, bunun sonucu olarak da çocukların sanat derslerine olan eğilimlerinde bazı olumsuzluklar görülebilmektedir. “Günümüz eğitim sisteminin en önemli sorunlarından birisi kuşkusuz sanatı, boş zamanları değerlendirmek için gerçekleştirilen, süsleme amaçlı eğlendirici bir etkinlik ya da göze hoş gelen bir dekorasyon ögesi olarak algılanmasından kaynaklanmaktadır” (Artut, 2006: v). Sanatın boş zaman etkinliği olarak değil, eğitimin önemli bir parçası olarak görüldüğü zaman amacına ulaşabileceği yorumu yapılabilir.

Sanat eğitiminin bireyin özgür düşünebilmesini, yeni ürünler ortaya koyabilmesini, yeni ve farklı çözüm yolları üretebilmesini, çeşitli sanat dallarıyla kendini ifade

edebilmesini sağladığı söylenebilir. “Sanat eğitiminin amacı sanat için eğitim, yani belli dalda uğraşısı olan bir sanatçı yetiştirmek değildir. Amaç sanatla eğitimidir; gerek sanat uğraşısında bulunan kişide, gerek sanat eseriyle karşılaşp onu değerlendirende harekete geçen tüm zihinsel yeti ve süreçleri, duyu, duyum, algılama, imgeleme, düşünme, anma, çağrışım gibi güçleri eğitmektir” (San, 1979: 3).

Türkiye’deki genel eğitim süreci içerisinde sanat eğitiminin tarihsel gelişimine bakıldığında sürekli bir değişimin olduğu görülmektedir. “1926, 1936 ve 1948 İlkokulların Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesine göre Resim dersinin 1, 2 ve 3. sınıflarda haftada 4 saat olması, Cumhuriyetin ilk yıllarında sanat eğitimine verilen önemi gösterir” (Akbaba, 2004). Günümüzde sanat eğitimine ayrılan sürenin yetersiz olduğu söylenebilir. Yolcu’ya göre (2009) bir ders saati içinde, araç-gereçlerin hazırlığı, konunun verilmesi, duyuşsal ve duygusal yetilerin harekete geçirilmesi gerektiği gibi gerçekleştirilemez.

Bireyin kendini gerçekleştirebilmesi için sanatsal gereksinimlerinin de karşılanması beklenmektedir. Sanatsal gereksinimler sanat eğitimi dersleri ile büyük oranda karşılanabilir. “Sanat eğitimi hangi öğretim-eğitim kademesinde olursa olsun, ülkenin toplumun genel kültür, sanat ve eğitim birikimi ile doğrudan ilişkilidir” (Pekmezci, 1997: 47). “Sanatı yapan kişinin eğitimi kadar, sanat tüketicisinin (alıcısının) de örgün ya da yaygın eğitiminde sanatla karşılaşma düzeyi ve niteliği önemlidir” (Öztürk, 1994: 64). “Sanat eğitimi insanlarda duyarlılık sınırlarını zorlar, o sınırın daha genişlemesini olanaklı kılar. Bu yolla insan kendini bir kez de bu yönü ile tanıma olanağı bulur ve ‘kişi’ olma, olabilme yolunda daha bilinçle ilerler” (Erinç, 1998: 12). Bu anlayışla birlikte birey kendini tanıma, yeteneklerinin farkına varma fırsatı bulur.

Sanatın ve sanat eğitiminin gerekli olduğu söylenebilir. “Nasıl doğanın tümüne gerek duyuyorsak sanatın da her türüne gerek duyarız; her ikisi de bir bütündür (Lynton, 2004: 364). Sanat eğitimi, bireyin beğeni düzeyini arttırarak bakış açısını geliştirir ve kendini ifade edebilmesi için farklı olanaklar sunar. Sanat eğitiminin pek çok amacı vardır. Artut’a göre (2001) sanat eğitiminin amaç ve gerekliliğinin özünde insan ruhunun yüceltilmesi, insanın özgürleşmesi, bireylerin ruhsal gereksinimlerinin doyurulması, dengeli, çağdaş, duyarlı bir toplum yaratılması

çabası bulunmaktadır. “Sanat eğitiminin baş amaçlarından biri, görmeyi, işitmeyi, dokunmayı, tat almayı öğretmektir. Çevresini hakkıyla algılayıp onu biçimlendirmeye yönelmek için bu, gerekli ilk koşuldur” (San, 2008: 25). Sanat eğitimi toplumun kültürel açıdan gelişimine de önemli katkı sağlayan bir alandır.

Sanat eğitimi derslerinin sosyal, fen, matematik içerikli dersler kadar önemli olduğu söylenebilir. Sanat eğitimi hem sanat yoluyla eğitimi hem de sanat eğitimini içermektedir. Alakuş ve Mercin’e göre (2009) sanat eğitimi, bireyin kendisini ifade etmesinin, estetik değer yargılarının oluşmasının, başkalarını anlayabilmesinin, sanata ve sanatçıya değer vermesinin, yaratıcı düşüncesini teşvik etmesinin, problemlere karşı özgün çözüm önerileri geliştirebilmesinin ve diğer disiplinlerle iş birliği sağlayarak sanat yoluyla öğrenebilmesinin bir gereğidir. “Okullarda öğretmenler ve veliler, dolayısıyla öğrenciler sanat derslerinin sadece yetenekleri olanlar için gerekli dersler olarak düzenlendiğini, bu nedenle herkesi aynı oranda ilgilendirmesinin düşünülemediği inancına kapılmışlardır” (Özsoy ve Alakuş, 2009: 41). Ancak sanat eğitimi dersleri yalnızca sanata yeteneği olan öğrenciler için değil, bütün öğrenciler için düzenlenmiştir.

Sanatın ve sanat eğitiminin her birey için gerekli olduğu söylenebilir. Bireyin beğeni düzeyi, alışkanlıkları, inançları gibi değişkenleri ne olursa olsun sanat bazı gereksinimlerine yanıt verebilir. “Sanat eğitimi, bireyin yaratıcı güç ve potansiyellerini eğitmek, estetik düşünce ve bilinci örgütlemek için gereklidir. Sanat, bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, iş birliği ve yardımlaşmayı, doğruyu seçme ve ifade edebilmeyi, bir işe başlayıp bitirme sevincini tatmayı, üretken olmayı sağladığı için gereklidir” (Yolcu, 2009: 93). “Amaçlanan çağdaş toplumların nitelikli insanları, okuyan, araştıran, sorgulayan, tartışan, karşılaştıran, bilimsel düşünceye inanan; duygularını, düşüncelerini, aklını başkalarının ipoteği ve güdümüne bırakmayan; kendini, içinde yaşadığı doğayı ve toplumu tanıyan, anlayan; duygularını, duyularını çeşitli ifade yolları ile özgürce anlatan, yaratıcı güçlerini özgürce ortaya koyan, estetik duyguları gelişmiş, insani değerleri yücelmiş, her yönü ile paylaşımcı niteliklerle donanmalıdır” (Pekmezci, 2002: 36). Bu niteliklerin bireylere kazandırılabilmesi nitelikli bir eğitim, sanat eğitimi ile olanaklı olabilir. “Ancak eğitim, Cumhuriyetimizin çocuklarını, bilimsel düşünebilen, insan haklarına, yaşadığı topluma, geçmişine, dünyaya ve çevreye saygılı, özgüvenli, geleceğin karar organlarında yer alma gücünü kendinde bulabilen, hak

ve sorumluluklarının bilincinde bireylere dönüştürebilir. Bu eğitim ise, hedeflenen amaca ulaşılabilmesi için çok yönlü olmalı, kültür ve sanatla yoğrulmalıdır” (Saylan, 2001: 7). Bunun için de bireyin sanat yapıtlarıyla karşılaşması, bu yapıtları yorumlayabilmesi ve anlamlandırabilmesi önemlidir.

Bireyin sanat yapıtlarını yorumlayabilmesi ve anlamlandırabilmesi kuram ile uygulamanın birlikte ilerlediği sanat eğitimi dersleri ile olanaklı olabilir. “Sanat yapıtıdan zevk almak, onu anlamak ve yorum yapabilmek için bilgi sahibi olmak gereklidir” (Öztürk, 1994). Bu durumda sanata duyulan ilgi ve bu alanda bilgi sahibi olmak önem taşımaktadır. “Bir bireyin ilgisi, günlük yaşamda, özgür olduğu zaman vaktini ne ile geçirdiğine bakılarak tahmin edilebilir” (Kuzgun, 2009). “Bireylerin ilgi duydukları bir şeyi yapmaları, onları mutlu ettiği kadar başarılarına da etki eden önemli bir faktör olmaktadır” (Özgüven, 1998: 269). “Bir alanda bilgi ve beceri kazanabilmesi için bireyin, o konu alanının gerektirdiği yeteneklere, öğrenme fırsatlarına, konuyu öğrenmeye karşı ilgi ve istek kadar, konu ile ilgili ön bilgi ve beceriye sahip olması da gerekmektedir” (Kuzgun, 2009: 41). “Sanatı anlamak için önce kültürlenmek gerekir. Bu kültürü vermek de eğitim yoluyla gerçekleşir” (Etike, 1995: 22). Bu bağlamda, denilebilir ki sanata ilişkin farkındalık kazandırmada sanat eğitimi dersleri önem taşımaktadır.

Sanat eğitimi pek çok sanat dalını içerebilir. Aykut’a göre (2006) sanat eğitimi alanında birey; resim, müzik, tiyatro, dans, şiir, öykü, heykel, seramik, fotoğraf, film, video, yaratıcı drama gibi sınırsız sanat evreninden kendine en uygun dili seçme şansına sahip olarak kendini ifade etme olanağını bulmaktadır. Bir sanat eğitimi alanı olan yaratıcı dramanın da sanatsal yetiştirme sürecinde yöntem olarak kullanılması etkili olabilir. Artut (2010: 15) tarafından görsel sanatlar öğretimiyle ilişkili olduğu düşünülen yöntemlere ilişkin bazı örnekler sunulmuştur. Bunlar aşağıdaki gibidir:

- Kolaydan Zora Gitme (basitten karmaşığa) İlkesi
- Soru-Cevap-Tartışma
- Müzik ve Seslerden Yararlanma
- Kopyadan Yararlanma, Modelden Çalışma
- Bellek Eğitimi
- Buluş Yoluyla (Araştırma, inceleme, yorumlama ve uygulama) Öğretim

- Yaratıcı Drama
- Proje Destekli Sunuş Yoluyla Öğretim Yöntemi
- Görsel-İşitsel Etkinliklerden (Demonstrasyon) Yararlanma ve Bilgisayar Destekli Yaklaşım

Görüldüğü gibi görsel sanatlar öğretiminde kullanılacak yöntemler arasında yaratıcı drama yöntemi de bulunmaktadır. Yaratıcı dramanın sanat eğitimi içinde önemli bir yeri vardır. Yaratıcı drama süreçlerinde katılımcılar sanatsal deneyimler edinirler. “Çağın çocuğunun gereksinimi, çocuğun kendi yeterliliklerini ve yetersizliklerini farkına varma anlamında bilinç geliştirecek hedeflerin yer aldığı yeni bir okul kültürüdür. Drama bu gereksinimleri karşılayacak donanımlara sahip eğitsel ve yaşantısal bir deneyim, fırsattır” (Tuğrul, 2000: 42). “Yaratıcı drama, bütün sanatlar içinde katılanı entelektüel, duygusal, fiziksel, sözel ve toplumsal olarak en çok kuşatan bir alandır” (Adıgüzel, 2006: 258). Katılımcı bizzat sürecin içindedir, yaparak yaşayarak sürece kendi yaşantı deneyimlerini de kullanarak dâhil olur. “Yaratıcı drama; eğitim sürecinde oyunlarla geliştirilen bir etkinliktir ve bu özelliği ile eğitimin yaşamsal parçasıdır” (Üstündağ, 1994). Yaratıcı drama hayatın bir provasıdır denebilir. “Eğitimde Yaratıcı Drama, doğaçlama, rol oynama vb. tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak, bir grup çalışması içinde, bireylerin, bir yaşantıyı, bir olayı, kimi zaman bir soyut kavramı ya da bir davranışı, eski bilişsel örüntülerinin yeniden düzenlenmesi yoluyla ve gözlem, deneyim duygu ve yaşantıların gözden geçirildiği oyunsu süreçlerde anlamlandırması, canlandırmasıdır” (San, 1990). Yaratıcı dramanın bir başka tanımı da Üstündağ (2011: 123) tarafından “kuramsal ve uygulamalı (atölye çalışmalarıyla) sürdürülen bir grup etkinliği, bireysel ve grupla geçirilegelen yaşantıların oluşturulduğu bir süreçler bütünü, kurallar içindeki sonsuz özgürlüklerle yeni yaşantılar oluşturma, dramatik öğelerin işe koşulmasıyla gerçekleştirilen eylem ve çatışmalar üzerine kurgulanan rol oynamalar” olarak ifade edilmiştir.

Bir sanat alanı ve eğitimde bir yöntem olarak yaratıcı dramanın pek çok amacı vardır. “Yaratıcı dramanın genel amacı, çocukların, ergenlerin ve gençlerin canlandırmalar yoluyla gerçek dünya ile kurgusal dünya arasında gidip gelmelerini olanaklı kılarak, *bir bilinçlenme ve kültürlenme süreci içerisinde*, her alanda yaratıcı, kendine yetebilen, kendini tanıyan, çevresiyle iletişim kurabilen ve bunu geliştirebilen, ifade gücü ve biçimleri artmış, imgesel düşünebilen, estetik kaygı,

demokratik tutum ve davranışları gelişmiş bireyler yetiştirmektedir” (Adıgüzel, 2010: 80). Bu kazanımların elde edilmesinin büyük oranda yaratıcı dramının eğitimde kullanılmasıyla sağlanabileceği söylenebilir. “Drama bireylerin iletişim becerilerini arttırmanın yanı sıra, yaratıcı düşünme becerilerinde de artış sağlar” (Bayraktar ve Okvuran, 2012: 662). “Dramaya eğitimde yer vermenin ilk yararı, eğitimin hedeflerinden olan bireyin kendini gerçekleştirme için birlikte çalışma ve sorumlulukları paylaşma fırsatını vermesidir. Eğer birey kendini gerçekleştirebilmişse, yaratıcı, dürüst, iletişime açık ve bağımsız olabilir” (Üstündağ, 1994). Bu sayede modern çağın gereksinimine uygun, kendine güveni artan, iletişim becerileri yüksek bireylerden oluşan bir toplum yaratmak olanaklı olabilir.

“Yaratıcı drama etkili bir öğretim aracıdır” (Adıgüzel, 2006: 8). “Bu metodu uygulayan öğretmenler bulabildikleri en iyi referans materyalleri, literatürü ve eserleri toplarlar. Çocuklar özgün bir drama yaratabilmek için bunlar üzerinde çokça zaman harcamaya teşvik edilir. Sosyal çalışmalar, günlük olaylar, ahlaki ve etik problemlerin tümü materyal olarak işe yarayacaktır, çünkü Heatcote aynı anda hem bilişsel hem duyuşsal öğrenmeye önem verir” (Mccaslin, 1984: 295). Eğitimde yaratıcı drama yönteminin kullanılması pek çok amaca yönelik olabilir. Adıgüzel (2012) yaratıcı dramının bazı amaçlarını şu şekilde ifade etmiştir:

- Yaratıcılığı ve hayal gücünü geliştirme
- Kendini tanıma, gerçekleştirme ve başkalarıyla iletişim becerisini geliştirme
- Demokratik tutum ve davranış geliştirme
- Estetik davranışlar geliştirme
- Eleştirel ve bağımsız düşünebilme becerisi geliştirme
- İş birliği yapabilme-birlikte çalışma becerisi geliştirme
- Sosyal duyarlılık yaratma
- Duygunun sağlıklı bir biçimde boşalımı ve kontrolü
- Dil gelişimi, sözel ve sözel olmayan ifade becerisini geliştirme

Yaratıcı dramının ortaya koyduğu amaçlara bakıldığında bireyin çok yönlü gelişimini sağladığı söylenebilir. “Sınıf ortamında farklı derslerde bir yöntem olarak

yaratıcı dramanın kullanılması, en başta öğrenci merkezli bir öğrenme ortamının oluşturulmasını, anlatılmak istenen konunun kalıcı hâle getirilmesini ve yaşantısal olmasını, öğrenenlerin (çocuk, ergen, yetişkin olabilir) farklı ve eleştirel düşünmesini, duygularının sağlıklı bir biçimde dışa vurulmasını, özgür düşüncenin gelişimini ve her türlü ifade olanağının verilmesini, yaratıcılık ve yazılı-sözlü iletişim becerilerinin geliştirilmesini amaçlar” (Adıgüzel, 2010: 118). Bu kazanımları sağlayabileceği gerekçesiyle sanat eğitimi derslerinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının etkili olabileceği ifade edilebilir. Metinnam’ın (2012: 46) da araştırmasında belirttiği üzere “sanat eğitimi süreçlerinde yaratıcı dramanın kullanılmasının, bireylerin süreç içerisinde sanatsal deneyimlerle daha yoğun biçimde ilişki kurmalarına neden olacaktır. Özellikle öğretmen adaylarının sanatsal duyarlılıklarının artırılması için yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanıldığı sanat eğitimi süreçleri tasarlanabilir”. “Eğitimde drama, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu etki sağlayabilir” (Lee, 2013: 27). “Eğitimde drama, bireyin iletişim becerileri ve karar verme becerilerinde gelişimine yardımcı olabilir, arkadaşlarına yönelik duyarlılık kazanmasını sağlayabilir” (McNaughton, 2004: 141). Açıklamalardan da anlaşılacağı gibi eğitimde yaratıcı dramanın kullanılmasının, katılanın pek çok açıdan olumlu beceri ve deneyim kazanmasına olanak sunacağı söylenebilir. Okvuran da (2010) sınıf öğretmenin drama ve müze eğitimi alanında yeterli donanımı varsa birçok etkinlik yürütebileceğini ve bu alanlarda sınıf öğretmenin deneyim sahibi olması gerektiği vurgulamıştır. Bu bakımdan öğretmenlerin yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı ders planları hazırlayıp uygulayabilecek düzeyde bilgi ve yaşantı deneyimine sahip olmalarının önemli olduğu belirtilebilir.

Yaratıcı drama yöntemine dayalı bir ders planı ısınma-hazırlık, canlandırma ve değerlendirme olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır. Isınma-hazırlık aşaması katılımcıyı hem zihinsel hem bedensel olarak sürece hazırlayacak olan aşamadır. Canlandırma aşaması doğaçlama ve rol oynama gibi tekniklerin kullanıldığı, canlandırmaların yapıldığı aşamadır. Değerlendirme aşaması ise yaratıcı drama sürecine ilişkin katılımcıların kazanımlarını, duygularını ve düşüncelerini paylaştıkları aşamadır. “Bir yaratıcı drama eğitmeni / lideri ya da alanında yaratıcı dramayı bir yöntem olarak kullanacak öğretmen tarafından hazırlık ve ısınma çalışmalarından sonra canlandırma aşamasına geçildiğinde, liderin amaçlara

ulaşmak için yararlanabileceği pek çok aracı vardır. Bu araçlar, teknik veya strateji olarak da adlandırılabilir” (Adıgüzel, 2010: 421). Bu araştırma kapsamında da deney grubunda kullanılan yaratıcı drama yöntemi içerisinde bazı teknikler kullanılmıştır. Bu teknikler doğaçlama, rol oynama, rol kartları, öğretmenin role girmesi, donuk imge, eş zamanlı doğaçlama, fotoğraf anı, yaratıcı drama ile uyarlanmış istasyon tekniği, grup heykelleri-tablo oluşturma, geriye dönüş, anlatı ve yaratıcı drama ile uyarlanmış altı şapkalı düşünme tekniği teknikleridir. Bu tekniklere ilişkin açıklamalara aşağıda yer verilmiştir:

- **Doğaçlama**

“Doğaçlama, önceden hiç belirlenmemiş veya çok az tasarlanmış, spontan, serbest bir biçimde gerçekleşir ve insanla birlikte vardır” (Adıgüzel, 2012: 412).

- **Rol oynama**

Rol oynama içtenlik ve doğallık gerektirir. Bu nedenle yaratıcı drama çalışmalarındaki katılımcıların –mış gibi yapma ve kendiliğindenlik (spontanite) süreçlerinde, doğal ve içten canlandırmalarını sağlayan önemli bir tekniktir (Adıgüzel, 2012).

- **Rol kartları**

“Rol kartları, oynanacak olan rol kişilerini ve kişilerin içinde bulunduğu koşullar hakkındaki ayrıntılı bilginin iletilmesini sağlar” (Öztürk, 2007: 134).

- **Öğretmenin role girmesi**

“Yaratıcı drama çalışmalarının başlangıcında ya da belli bir anında öğretmenin / öğretmenin katılımcılarla birlikte sürecin içinde çeşitli yönergeleri vermek veya yönlendirmek gibi belirli bir amaca ulaşmak için rol alması veya rol içinde olması eylemidir” (Adıgüzel, 2012: 424-425).

- **Donuk imge**

“Yaratıcı drama çalışmalarında ‘donuk imge’ olarak bilinen teknik, grup üyelerinin bireysel ya da küçük gruplar ile kendi bedenleri ile hareketsiz, sessiz, sözsüz görüntüler oluşturma ve yansıtma biçimidir. Bu görüntüler bir tablo, bir fotoğraf, bir heykel, bir ifade formu, bir duruş biçiminde olabilir” (Adıgüzel, 2010: 462). Öğretmenin / liderin düzenlemesiyle gerçekleştirilen imgesel fotoğraflara, o

doğaçlamanın dışında kalan diğer katılımcılar tarafından bu imgeler üzerinde kısa süreli konuşulur ve çözümleme yapılır (Öztürk, 2007).

- **Eş zamanlı doğaçlama**

Adıgüzel'e göre (2010) grup üyeleri ikili olarak küçük gruplar oluşturur, canlandırmalar tüm ikili gruplar tarafından eş zamanlı olarak yapılır. Bu teknik, seyredilme kaygısının ortadan kaldırılmasında, tüm grubun aynı anda aktif olmasında ve çalışma mekânının uygun olmadığı çok kalabalık gruplarda yapılabilecek etkili tekniklerden biridir. Eş zamanlı olarak başlayan doğaçlamalar, bir süre sonra lider tarafından kesilip, ikililerin grup önünde de canlandırmaları yeniden oynaması veya kaldıkları yerden başlaması biçiminde devam ettirilebilir.

- **Fotoğraf anı**

“Gruplara verilen temalar doğrultusunda kısa bir tartışma ve planlama sürecinin sonunda, grup olarak tek bir fotoğraf oluşturmasıdır” (Akar Vural ve Somers, 2011: 31).

- **Yaratıcı drama ile uyarlanmış istasyon tekniği**

İstasyon tekniği herhangi bir konuda belli aşamalardan geçerek ve etkinlikleri tamamlayıp sürdürerek kişilerin ya da grupların görüş oluşturmasını sağlayan bir öğretme-öğrenme tekniğidir (Sönmez, 2007). Bu teknik yaratıcı drama yönteminde de kullanılmaktadır. İstasyon tekniği amaca göre farklı sayıda grup oluşturularak kullanılabilir. Adıgüzel'e göre (2010) bir grup çözülmesi gereken dramatik duruma ilişkin bir öykü yazmaya başlar. İkinci grubun görevi konuya ilişkin slogan bulmaktır, üçüncü grup ise afiş, broşür, duvar gazetesi hazırlamak durumundadır. Gruplara bir konu verildikten sonra belirli süreler verilir. Bir grup öyküsünü yazmaya başlarken diğeri de afiş veya sloganlarını oluşturur. Liderin vereceği yönerge ile gruplar yer değiştirir ve bir önceki grubun kaldığı yerden devam ederek öyküyü, afişi veya sloganın oluşturulmasına katkıda bulunurlar. Dördüncü grubun görevi ise diğer grupların oluşturdukları öykü, afiş veya slogandan yola çıkarak canlandırmalar yapmaktır.

- **Grup heykelleri-Tablo oluşturma**

“Toplu bir grup heykeli veya tablo oluşturma s¼reci adlandırılabilir olan bu teknikten yaratıcı dramanın başlangıcını oluşturmada ya da bitmiş bir çalışmanın genel ¼zetini yansıtmada yararlanılabilir” (Adıg¼zel, 2010: 486-487).

- **Geriye d¼n¼ř**

“Yaratıcı drama s¼recinde, bir dramatik durumun canlandırılması sırasında ya da sonrasında, aynı rol kişileri ile geçmişte yaşanılan olayların veya bir kahramanın geçmişe gidip yeniden canlandırması ‘Geriye D¼n¼ř’ tekniği olarak adlandırılır” (Adıg¼zel, 2010: 458).

- **Anlatı tekniği**

“Bir karakter bir ¼yk¼y¼ anlatırken diğerleri onu canlandırabilir ya da sahneler birbirine bağlı olarak anlatılır, ¼zerine yorumlamalar ve öz¼mlenmeler yapılır” (¼zt¼rk, 2007: 127).

- **Yaratıcı drama ile uyarlanmış altı şapkalı d¼ř¼nme tekniği**

“Altı d¼ř¼nme şapkasının ilk değeri tanımlanmış *rol-oynama* olanağı sunmasıdır. Altı değişik şapkanın oluşturduğu sembolik yapı, birisinden (kendimiz dâhil) olaya farklı bir açıdan bakmasını istemek için kolayca kullanılabilir uygun bir y¼ntem sunmaktadır” (De Bono, 1999: 31). Beyaz, kırmızı, siyah, sarı, yeşil ve mavi renklerden oluşan şapkaların anlamları De Bono’ya g¼re (1999) aşağıda verilmiştir:

Beyaz şapka: Beyaz şapka, beyazın saflığını, katıksız olguları, bilgileri ve rakamları ifade eder. Beyaz şapka bilgileri sunuş şeklinde daha tarafsız ve daha objektif olmak için çaba g¼sterir. Beyaz (renksizlik) tarafsızlık demektir.

Kırmızı şapka: Kırmızı şapka tutkuları, duyguları, ¼nsezileri ve sezgileri ifade eder. Kırmızı şapka takmak, d¼ř¼n¼re “Konu hakkındaki duygularım bunlardır” deme olanağı sunar. Kırmızı şapka, duyguları g¼r¼n¼r kılar, Kırmızı şapka, d¼ř¼n¼r¼n duyguların ¼n planda olduğu bir ortama rahatça girip çıkabileceği bir y¼ntem sağlar.

Siyah şapka: Siyah şapka ¼zellikle olumsuz değerlendirmelerle ilgilidir. Siyah şapka d¼ř¼n¼r¼ yanlış ve hatalı olan şeyleri g¼sterir, neyin deneyime ya da

doğruluğu kabul edilmiş bilgiye uymadığına işaret eder, bir şeyin neden işlemeyeceğini gösterir, risklere ve tehlikelere işaret eder, tasarımdaki hataları gösterir.

Sarı şapka: Sarı şapka iyimserlik, olumluluk, yapıcılık ve fırsatların değerlendirilmesi ile ilgilidir. Sarı şapka olumlu ve yapıcıdır, değerli ve yararlı olan şeyleri araştırır, bu değerli ve yararlı şeyler için mantıksal destek sağlamaya çabalar. Sarı şapka yapıcı ve üreticidir, olumlu değerlendirmelerle ilgilenir.

Yeşil şapka: Yeşil şapka verimlilik ve yaratıcı düşünme ile ilgilidir. Alternatifler aramak yeşil şapka düşünmesinin temel yönüdür. Düşünür, bir fikirden ileri doğru hareket ederek yeni bir fikre ulaşır.

Mavi şapka: Mavi şapka serinkanlılık ile ilgilidir. Mavi şapka kontrol şapkasıdır, düşünme faaliyetini düzenler, üzerinde düşünülecek olan konuları tanımlar, odak noktasını belirler, sorunları tanımlar, soruları biçimlendirir ve yerine getirilmesi gereken düşünme görevlerini saptar (De Bono, 1999).

“Grup bu şapkaların rengine göre ayrılır ve şapkaların işlevlerine göre çözülmesi gereken probleme ya da yaşanan ikileme ilişkin tüm durumlar canlandırılır” (Adıgüzel, 2010: 489). Bu bakımdan bir öğretim yöntemi olan altı şapkalı düşünme, yaratıcı drama yönteminde bir teknik olarak tercih edilebilir. Kullanılan bütün bu teknikler ise, yaratıcı drama yönteminin amacına ulaşabilmesi için yararlanılabilecek araçlardan bazılarıdır.

Sanat eğitimi derslerinde ders saatlerine, program kapsamına ve uygulanmasına, öğretmenin yeterliliğine ilişkin bazı aksaklıkların olduğu söylenebilir. İlkokullarda Görsel Sanatlar derslerinin çoğu zaman alan öğretmenleri tarafından verilmediği söylenebilir. Bu da sanata gereken önemin verilmediği anlamına gelebilir. “Toplumumuzda sanat alanlarına yönelik derslere boş zamanı değerlendirme ya da telafi dersi olarak bakılması eğilimi, zaman zaman eğitimciler arasında tartışılan ve hoş karşılanmayan bir yaklaşımdır” (Akyüzlüer, 2010: 2). Sanat eğitimi dersleri çoğu zaman sınıf öğretmenleri tarafından da verilmektedir. “Nitelikli, alana hâkim öğretmenlerin bulunduğu okullarda tutarlı, başarılı çalışmalar yapılırken yetersiz öğretmenlerin bu dersleri başka derslere ayırdığı ya da yüzeysel, göstermelik çalışmalarla geçiştirildiği bilinmektedir” (Pekmezci, 1997: 48). Sanat Eğitimi

derslerinin daha etkin işlenebilmesi için, sınıf öğretmenlerinin ve adaylarının sanata ilişkin yaşantılar geçirmeleri, farkındalık sahibi olmaları gerektiği söylenebilir. Sanatın da yaratıcı drama ile doğrudan ilişkili olduğu söylenebilir. Geleceğin öğretmenleri olarak sınıf öğretmeni adaylarının da sanata ilişkin yaşantılar geçirmeleri ve farkındalık kazanmaları gerekmektedir. Sanata ilişkin farkındalık kazandırmanın sanata yönelik ilgi ve Sanat Eğitimi dersi başarılarıyla ilgili olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda sanata duyulan ilgi düzeyini ve Sanat Eğitimi dersi başarılarını arttırmak için yaratıcı drama oturumları hazırlanmış, deney grubundaki katılımcılarla uygulanmıştır. Kontrol grubundaki katılımcılarla ise geleneksel yaklaşımla Sanat Eğitimi dersi işlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Sanat eğitimi, yalnızca sanat eğitimcileri tarafından değil, sınıf öğretmenleri tarafından da verilmektedir. Alan yazında yapılan çalışmalara bakıldığında “sınıf öğretmenlerinin sanat eğitimi derslerinde uygulanan yeni metotları tanımada, çocukların yaratıcılık yönlerini ve hayal güçlerini geliştirmede, derste üç boyutlu çalışmalar yaptırabilmede, müzeleri ve sergileri takip edebilmede ve eğitim-öğretim yılı içerisinde öğrencileri resim sergilerine ve müzelere götürebilmeye, görsel sanatlar eğitimi ile ilgili araştırmaları, takip edebilmede güçlük çektiği” (Tarı, 2011), “sınıf öğretmenlerinin resim-iş eğitiminin amaçları ile öğrencilerin gelişimi bakımından önemi ve gerekliliği konularında bilgilendirilmelerine ve anlayış geliştirmelerine gereksinim duyulduğu, bu dersin içeriğini oluşturan çoğu konularda, öğretim sürecinde ve öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesinde değişik düzeylerde güçlüklerinin olduğu ve bu güçlüklerle dayalı yoğun denebilecek eğitim gereksinmelerinin olduğu” (Özer, 2001), “sınıf öğretmenlerinin lavi, baskı, mürekkep, guaj boya, natüremort ve vitray ile ilgili etkinlikleri tam bilmedikleri” (Kahraman, 2007), “sınıf öğretmenlerinin resim-iş dersinin amaç ve ilkeleri, sanat eğitimi yöntem bilgisi, çocuğun sanatsal gelişim basamakları ve sanat eğitimi uygulama çalışmaları bakımından yeterli olmadıkları” (Kayhan, 2005) görülmektedir.

“Okullarımızda resim-iş derslerinin yıllarca ilköğretimde haftalık 40 dakikayla sınırlandırılması, ortaöğretimde de seçmeli olması dolayısıyla, toplumun üyelerinin çoğunluğu görsel sanatlarda çok az eğitim almışlar ve çok azı da ilk ve ortaokulu,

bugünkü adıyla ilköğretim okulunu bitirdikten sonra görsel sanatlar tarafından davranış değişikliklerine uğratılmışlardır” (Özsoy, 2007: 140). Sınıf öğretmenlerinin de sanat eğitimi uygulayıcısı olarak, yeterli şekilde yetiştirilmedikleri, gerekli bilgi ve deneyimden yoksun oldukları düşünülürse sanata yönelik farkındalık kazandırabilecek uygulamaların yapılması gerekmektedir.

Pek çok alanda yaratıcı drama yönteminin kullanılması olumlu sonuçlar vermektedir. Bu nedenle bu araştırma ile yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarına sanata ilişkin farkındalık kazandırmada etkili olup olmadığının tespit edilmesi önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı da yaratıcı drama yönteminin öğretmen adaylarının sanata yönelik ilgilerine ve Sanat Eğitimi dersi başarılarına etkisini belirlemektir.

1.3. Problem Cümlesi

Yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının sanata yönelik ilgilerine ve Sanat Eğitimi dersi başarılarına etkisi nedir?

1.3.1. Alt Problemler

1.3.1.1. Yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının sanata yönelik ilgilerine etkisi nedir?

1.3.1.2. Yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının Sanat Eğitimi dersi başarılarına etkisi nedir?

1.4. Sayılılar

1.4.1. Kontrol altına alınamayan değişkenler deney ve kontrol grubunu aynı oranda etkilemiştir.

1.4.2. Veri toplama araçları ile ilgili uzmanların görüşleri gerçeği yansıtmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

1.5.1. Araştırma 2012-2013 Öğretim Yılı Bahar Döneminde Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 2. sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları ile sınırlı tutulmuştur.

1.5.2. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği öğretmen adayları ile “Sanat Eğitimi” dersinde yürütülmüştür.

1.5.3. Uygulamanın kapsamı sanata giriş, sanat dönemleri/akımları, yaratıcılık konuları ile sınırlı tutulmuştur.

1.5.4. Araştırma uygulamaları ön test ve son test uygulamaları dışında on hafta süre ile sınırlı tutulmuştur.

1.6. Tanımlar

Yaratıcı Drama: “Herhangi bir konuyu, doğaçlama, rol oynama gibi tekniklerden yararlanarak bir grupta ve grup üyelerinin birikimlerinden, yaşantılarından yola çıkarak canlandırmalar yapmaktır” (Adıgüzel, 2006).

Sanat: Görsel, işitsel ve ritmik sanatlardır.

Sanat Eğitimi Dersi: Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 2. sınıf ders programında bulunan güzel sanatlar içerikli derstir.

Öğretmen Adayı: Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 2. sınıfta öğrenim gören öğrencilerdir.

İlgi: “Bir bireyin özel çaba harcamadan gözlemlediği, üzerinde düşündüğü, zevk alarak ve eğlenerek yaptığı şeylerdir” (Roe, 1965: 85).

Başarı: Öğrencilerin Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testinden aldıkları ön test ile son test puanları arasındaki farktır.

2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, ilgili alan yazında yaratıcı drama yöntemi ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalar ile sınıf öğretmenlerinin sanat eğitimine yönelik bazı eksikliklerinin saptandığı araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Yaratıcı Drama Yöntemi ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Öğrenme-öğretme süreçlerinde aktif yöntemler kullanılabilir. Bu yöntemlerden biri de yaratıcı dramadır. Bu başlık altında da yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanıldığı araştırmalara yer verilmiştir.

Kaya'nın (2006) yaptığı *“İlköğretim 3. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Drama Destekli Eğitimin Yaratıcı Sürece Katkıları”* adlı araştırmasında ilköğretim 3. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersine olan ilgi, tutum ve başarılarına drama yönteminin etkisi araştırılmıştır. Öğretim programından seçilen on bir konu deney grubunda drama yöntemi ile, kontrol grubunda geleneksel yöntem ile işlenmiştir. Her konu ile ilgili yapılan resimler uzman görüşleri ile hazırlanan değerlendirme ölçeği ile değerlendirilmiştir. Tutum ölçeği ön test ve son test olarak uygulanmıştır. Drama yönteminin, öğrencilerin görsel sanatlar dersine olan ilgilerini arttırdığı, öğrencileri resim yapmaya hazır hâle getirdiği, öğrencilerin hayal gücü ve yaratıcılıklarını dışa vuran yorumlar yapabilmelerine katkı sağladığı sonuçlar arasında yer almaktadır.

Kösa Topcu'nun (2008) yaptığı *“Görsel Sanatlar Eğitiminde Bir Öğretim Yöntemi Olarak Yaratıcı Drama”* adlı araştırmasında Görsel Sanatlar eğitiminde yaratıcı dramanın yeri incelenmiştir. Araştırma; giriş, sanat ve sanat eğitimi, görsel sanatlarda öğretim yöntem ve teknikleri, çocuk ve yaratıcılık, oyun, drama kapsamında yapılmıştır. Görsel sanat eğitimi ve eğitsel yaratıcı dramanın amaçları ve ilkeleri arasındaki benzerliklerin çokluğuna dikkat çekilmiştir. Sanat eğitiminde dramanın en etkili yöntem olduğu vurgulanmıştır.

Keyik'in (2011) yaptığı *“Sanat Eğitimi Derslerinde Yaratıcı Drama Etkinlikleri”* adlı araştırmasında Güzel Sanatlar Liseleri resim bölümlerinde, sanat eğitimcilerinin derslerinde yaratıcı drama etkinliklerini uygulama durumları ve uygulama koşulları öğretmen görüşleriyle belirlenmiştir. Bulgularda sanat eğitimcilerinin yaratıcı dramayı sanat eğitiminde etkili bir yöntem olarak gördükleri, yaratıcı dramayı

derslerinde kullanmaya çalıştıkları belirtilmiştir. Yaratıcı dramanın sanat eğitimcisi yetiştiren lisans programlarında en az iki dönemi kapsayacak şekilde, alınması zorunlu bir ders olarak yer alması, Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan sanat eğitimcilerinin hizmet içi eğitimlerle yaratıcı drama konusunda eksikliklerinin giderilmesinin gerektiği öneriler arasında yer almaktadır.

Kök'ün (2010) yaptığı "*İlköğretim Okulları Görsel Sanatlar Dersinde Müze Bilinci Öğrenme Alanına Yönelik Yaratıcı Drama Uygulamaları ve Öğrenci Görüşleri*" adlı araştırmasında İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Müze Bilinci öğrenme alanı 6. sınıf kazanımları, Eğitimde Yaratıcı Drama yöntem ve teknikleri uygulanarak öğrencilerin müze ve müze eğitime yönelik oluşan görüşleri değerlendirilmiştir. Okulda ve müzede gerçekleştirilen uygulama sonrasında 20 öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Müzeleri yaratıcı drama etkinlikleri uygulayarak gezmenin öğrencilerin müzeleri algılamalarında, müzelere olan ilgilerinin ve farkındalık düzeylerinin artmasında olumlu etkiye sahip olduğu sonuçlar arasında yer almaktadır. Görsel Sanatlar Dersi öğretmenlerinin sınıfta ve müzede kullanabilecekleri en az temel düzeyde yaratıcı drama eğitimi almaları önerilmektedir.

Yılmaz'ın (2010) yaptığı "*Yaratıcı Dramanın Görsel Sanatlar Eğitimine Etkisinin İlköğretim 5. Sınıf Düzeyinde İncelenmesi*" adlı araştırmasında yaratıcı drama yönteminin 5. sınıf öğrencilerinin Görsel Sanatlar dersindeki başarı düzeylerine, derse ilişkin tutumlarına ve ilgilerine etkisi incelenmiştir. Deney ve kontrol grubu olmak üzere iki grupta seçilen dokuz konu işlenmiştir. Deney grubundaki öğrencilerin derse ilişkin tutumlarında ve başarı düzeylerinde olumlu yönde değişiklik olduğu belirlenmiştir. Yaratıcı drama uygulamalarının öğrencilerin yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini ortaya koymalarında, ders sürecini etkili kullanmalarında katkıda bulunduğu sonuçlar arasında yer almaktadır. Görsel sanatlar ders programlarının drama yöntemi ile geliştirilebileceği önerilmektedir.

Apaydın'ın (2010) yaptığı "*Drama Etkinlikleriyle Destekli Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Öğrenci Görüşleri*" adlı araştırmasında ilköğretim 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin Görsel Sanatlar dersi kapsamında yapılan drama etkinliklerine yönelik görüşleri alınmıştır. Görsel Sanatlar dersinde yapılan drama etkinliklerinin öğrencilerin derse karşı tutumlarını olumlu yönde etkilediği, sürecin daha eğlenceli

olmasını sağladığı, öğrencilerin sanatsal yaratma süreci üzerinde olumlu etkileri olduğu sonuçlar arasında yer almaktadır. Görsel Sanatlar dersinde drama etkinliklerine daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.

Önalan Akfırat'ın (2004) yaptığı "*Yaratıcı Dramanın İşitme Engellilerin Sosyal Becerilerinin Gelişimine Etkisi*" adlı araştırmasında yaratıcı drama yöntemi ile sosyal beceri eğitimi programı hazırlanmış ve bu programın işitme engellilerin sosyal becerilerinin gelişimine etkisini incelenmiştir. Araştırmaya 4, 5 ve 6. sınıflara devam eden 10-12 yaşları arasındaki 10 kız, 10 erkek olmak üzere toplam 20 işitme engelli öğrencinin tamamı katılmıştır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Deney grubunda yer alan deneklerle haftada bir 90 dakika olmak üzere sekiz oturumdan oluşan yaratıcı drama yöntemi ile hazırlanan sosyal beceri eğitimi uygulaması yapılmıştır. Kontrol grubundaki deneklerle haftada bir 60 dakika plasebo çalışması yapılmıştır. Araştırmada verilerin toplanması amacıyla Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Analiz sonuçlarında yaratıcı drama yöntemi ile hazırlanan sosyal beceri eğitimi programının, işitme engelli çocukların genel olarak sosyal becerilerinin gelişmesinde önemli bir etken olduğu yer almaktadır.

Atan'ın (2007) "*Resim-İş Öğretmeni Yetiştirmede Yaratıcı Drama Yönteminin Grafik Tasarımı Derslerinde Kullanılmasının Erişi, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi*" başlıklı araştırmasında ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Rastgele seçim yoluyla oluşturulan örneklem gruplarından kontrol grubu 26 kişi, deney grubu 29 kişi olarak alınmıştır. Araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmada veriler; erişim testi (ön test- son test), tutum ölçeği, öğrenci tasarım ürünleri değerlendirme formu ve görüşme formu ile elde edilmiştir. Araştırma sonucunda grafik tasarımı dersinde yaratıcı drama yönteminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubu arasında erişim, kalıcılık, tutum ve uygulama puanları bakımından deney grubu lehine anlamlı bir fark görülmüştür. Deney grubundaki öğrenciler, grafik tasarımı dersinde uygulanan öğretime yönelik olarak, grafik tasarımı dersinde yaratıcı drama etkinliklerinin bilgi, beceri ve yaratıcılık konusunda başarılarını olumlu etkilediği, demokratik bir ortamda aktif bir şekilde ders işlemekten hoşlandıkları belirlenmiştir.

Ceylan'ın (2009) *“Vineland Sosyal-Duygusal Erken Çocukluk Ölçeğinin Geçerlik-Güvenirlik Çalışması ve Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden Beş Yaş Çocuklarının Sosyal-Duygusal Davranışlarına Yaratıcı Drama Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi”* başlıklı araştırmasında Vineland Sosyal-Duygusal Erken Çocukluk Ölçeği (VSDÇÖ)'nin geçerlilik-güvenirlik çalışması yapılmış ve okul öncesi eğitim kurumuna devam eden beş yaş çocuklarının sosyal-duygusal davranışlarına yaratıcı drama eğitiminin etkisi incelenmiştir. Araştırmada iki örneklem grubu belirlenmiştir. Dört ana sınıfından 45 deney grubu, 45 kontrol grubu olmak üzere toplam 90 çocuk ve anneleri örneklem grubunu oluşturmuştur. Deneysel desenli bu araştırmada, çocuklar ve aileleri hakkında bilgi almak amacıyla “Kişisel Bilgi Formu”, çocukların sosyal-duygusal davranışlarını belirlemek için “Vineland Sosyal-Duygusal Erken Çocukluk Ölçeği” kullanılmıştır. Deney grubundaki çocuklara 12 haftalık sosyal-duygusal davranışlara yönelik yaratıcı drama eğitim programı uygulanmıştır. Yaratıcı drama eğitimi alan çocukların son test ortalama puanları, kontrol grubu çocuklarının son test ortalama puanlarından daha yüksek çıkmıştır.

Erbay'ın (2009) *“Anasınıfına Devam Eden Altı Yaş Çocuklarına Verilen Yaratıcı Drama Eğitiminin Çocukların İşitsel Muhakeme ve İşlem Becerilerine Etkisinin İncelenmesi”* başlıklı araştırmasında ön test son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Çalışma grubu dört ana sınıfından 15 deney grubu, 15 kontrol grubu olmak üzere toplam 30 çocuktan oluşturulmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak genel bilgi formu ile “İşitsel Muhakeme ve İşlem Becerileri Testi” kullanılmıştır. Test çocuklara deney öncesi ve sonrasında verilmiştir. Araştırmanın sonucunda yaratıcı drama eğitiminin çocukların işitsel muhakeme ve işlem becerilerinin gelişimini desteklediği belirtilmiştir.

Selçioğlu Demirsöz'ün (2010) *“Yaratıcı Dramanın Öğretmen Adaylarının Demokratik Tutumları, Bilişüstü Farkındalıkları ve Duygusal Zekâ Yeterliliklerine Etkisi”* başlıklı araştırmasında Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı Programında öğrenim gören 3. sınıf öğretmen adaylarının demokratik tutumları, bilişüstü farkındalık ve duygusal zekâ yeterlilikleri üzerinde yaratıcı drama eğitimi ve geleneksel öğretim yönteminin etkileri incelenmiştir. Araştırma modeli 2x2 Solomon dört gruplu deneysel desenden oluşmaktadır. Her grupta 30 öğretmen adayı olmak üzere toplam 120 kişiden oluşan iki deney, iki kontrol grubu

kullanılmıştır. İnsan Hakları dersinde sürdürülen çalışmada deney gruplarında yöntem olarak yaratıcı drama, kontrol gruplarında ise geleneksel öğretim yöntemi uygulanmıştır. 1. deney ve kontrol gruplarına araştırmacının başında ön test olarak verilmiş olan “Demokratik Tutum Ölçeği”, “Bilişüstü Farkındalık Ölçeği” ve “Duygusal Zekâ Ölçeği” araştırmacının sonunda bütün gruplara son test olarak uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, demokratik tutum, bilişüstü farkındalık ve duygusal zekâ bakımından deney ve kontrol gruplarının son testleri arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Şenol Özyiğit'in (2011) *“İlköğretim Matematik Dersinde Yaratıcı Drama Uygulamalarının Öğrencilerin Problem Çözme Stratejileri, Başarı, Benlik Kavramı ve Etkileşim Örüntüleri Üzerindeki Etkisi”* başlıklı araştırmasında kontrol grubu ön test son test, yarı deneysel araştırma modeli kullanılmıştır. Kontrol grubunda mevcut matematik öğretim programında yer alan öğretim yöntemleri, deney grubunda ise yaratıcı drama yöntemi kullanılmıştır. Deney ve kontrol gruplarında 24'er katılımcı ile çalışılmıştır. Araştırmada nitel veriler, derinlemesine görüşme protokolü, video kayıtları ve ses kayıtları ile; nicel veriler ise matematik testi ve benlik kavramı ölçeği ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda, yaratıcı drama destekli matematik öğretim programının, öğrencilerin matematik dersi başarısını arttırdığı ve benlik kavramı düzeylerinde olumlu yönde bir artışa neden olduğu gözlenmiştir. Yaratıcı drama uygulamalarının, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin problem çözme strateji kullanımları üzerinde olumlu bir etkisi olabileceği belirtilmiştir. Yaratıcı drama gruplarındaki etkileşim örüntülerine dair incelemeler sonucunda “Fikir sunma” kategorisinin en sık, “Kaygı duyma” kategorisinin en az kodlandığı saptanmıştır.

Demirtaş'ın (2009) *“Çocuk Yuvasında Kalan Korunmaya Muhtaç Çocukların Değer Eğitiminde Yaratıcı Dramanın Etkililiği”* başlıklı araştırmasında ön test son test kontrol grupsuz deneysel desen uygulanarak nitel ve nicel veri toplama teknikleri kullanılmıştır. Deney grubuna, araştırmacı tarafından geliştirilen eğitimde yaratıcı dramanın kullanıldığı, her biri 3'er saatlik 12 oturumdan oluşan bir değer eğitimi programı uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçme araçları araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Açık uçlu ve çoktan seçmeli sorulardan oluşturulan iki adet değer analiz ölçeği ön test ve son test olarak uygulanmıştır. Sonuç olarak uygulanan değer eğitimi programının etkili olduğu bulunmuştur.

Aykaç ve Adıgüzel'in (2011) "Sosyal Bilgiler Dersinde Yaratıcı Dramanın Yöntem Olarak Kullanılmasının Öğrenci Başarısına Etkisi" başlıklı çalışmasında deneysel araştırma kapsamında İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersindeki bir tema yaratıcı drama yöntemiyle işlenmiş, uygulama sonunda, yaratıcı drama yönteminin Sosyal Bilgiler dersinde kullanılmasının öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir.

2.2. Yaratıcı Drama Yöntemi ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Guli'nin (2004) "*The Effects of Creative Drama-Based Intervention for Children with Deficits in Social Perception*" (Yaratıcı Drama Temelli Müdahalenin Çocukların Sosyal Algılarındaki Eksikliklerine Etkileri) başlıklı çalışması kapsamında yaratıcı drama yönteminin sosyal algılarında eksiklik olan çocuklar üzerindeki etkisi incelenmek üzere nitel ve nicel bir araştırma yapılmıştır. Çalışma kapsamında yapılan nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin sosyal yeterliğe etki programını desteklediği sonuçlar arasında yer almaktadır.

Bodden'in (2006) "*Developing A Creative Classroom Through Drama Work: One Teacher's Reflective Journey*" (Drama Çalışmasıyla Yaratıcı Bir Sınıf Geliştirmek: Bir Öğretmenin Yansıtıcı Yolculuğu) başlıklı çalışmasında nitel araştırma yöntemi ve aksiyon araştırması kullanılarak yaratıcılığın geliştirilmesi, drama ve tiyatro öğelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. "Monolog Ünitesi" için hazırlanan 10 oturumdan oluşan ders planı, araştırma sorularını yanıtlamak üzere drama aktivitelerinden oluşmaktadır. Veriler için kaynaklar katılımcılar, gözlemci ve araştırmanın kendisinden oluşmaktadır. Veriler araştırmacının 12-13 yaşları arasındaki 7. sınıf düzeyindeki öğrencilerden, drama sınıfında elde edilmiştir. Kayıt tutma, gözlem, tanımlama, kaynaklar ve soru sorma yolu ile, verilen yanıtlar kodlanarak ve araştırma sorularını kapsayan bulgular üreterek yorumlanmıştır. Sonuç olarak drama etkinliklerinin yaratıcılığı desteklediği belirlenmiştir. Dramatik becerilerin çocukların günlük hayatlarını nasıl etkilediğini ve empatinin önemini gösterebilmek için daha iyi stratejiler geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

White'in (2007) "*A Self-Study Examining the Effectiveness of Creative Dramatics with Urban Youth*" (Yaratıcı Dramanın Şehir Gençliği Üzerindeki Etkililiğini İnceleme) başlıklı çalışması nitel bir araştırma olup, araştırma kapsamında çocuklarla üç ay boyunca drama atölye uygulamaları yapılmıştır. Araştırmanın

amacı, araştırmacının yaratıcı drama lideri olarak rolünü daha iyi anlaması ve yaratıcı drama ile öğrencilerin daha çok hedefe ulaşarak öğrenip öğrenmediklerini bilmektir. Bu doğrultuda drama uygulamaları araştırmacı tarafından programa dâhil edilmiş, video kayıtları, görüşme, odak grup görüşmesi ile öğrencilerin yaratıcı süreç boyunca bağımsız düşünürler hâline geldikleri gözlenmiştir. Yaratıcı dramanın uyum ve bireysel dışavurumculuğa olanak verdiği sonuçlar arasında yer almaktadır. Araştırmanın katkısı, öğretmenliğe yeni başlayan bireylere yaratıcı drama tekniklerinin nasıl kullanılabileceğine, sınıf içerisinde daha yaratıcı ve etkili olabilmelerine ilişkin yardımda bulunmak olarak belirtilmiştir.

Compton Hendrix'in (2011) *"Using Creative Dramatics to Foster Conceptual Learning in a Science Enrichment Program"* (Fen Geliştirme Programında Kavramsal Öğrenmeyi Geliştirmek için Yaratıcı Dramanın Kullanılması) başlıklı araştirmasında yaratıcı drama ile geliştirilmiş fen programının ilköğretim okulu öğrencilerinin öğrenmelerini nasıl geliştirdiği analiz edilmiştir. Araştırmanın nitel kısmı, deney grubunun fen öğrenmelerinde yaratıcı dramanın onlara nasıl yardımcı olduğu konusundaki algılarını ortaya çıkarmıştır. Deney grubu 4 ve 5. sınıf öğrencilerinden oluşmuş, ses ve güneş enerjisi ünitesi yaratıcı drama yöntemi ile işlenmiş; kontrol grubunda ise 4 ve 5. sınıf öğrencilerine FOSS (Full Option Science System) programı uygulanmıştır. Nicel veri analizleri yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanıldığı grubun feni anlamalarının kontrol grubuna oranla daha yüksek olduğunu göstermiştir. Deney grubu öğrencilerinin yaratıcı drama etkinliklerine katılırken eğlendikleri ve çoğunluğunun feni daha fazla öğrenme konusunda yaratıcı dramanın eğlenceli bir yol olduğunu düşündüğü belirtilmiştir.

Tate'nin (2002) *"A Descriptive Examination of Selected University Creative Drama Courses with Implications for Elementary Pre-Service Teacher Education in the 21st Century"* (Seçmeli Üniversite Yaratıcı Drama Derslerinin 21. Yüzyıldaki Hizmet Öncesi İlkokul Öğretmeni Eğitimine Etkileri Üzerine Betimsel Bir Araştırma) başlıklı araştirmasının odağı üniversitede yaratıcı drama ve eğitimde dramadır. Araştırmanın amacı, üniversite öğrencileri, sınıfları ve ilgili oldukları çevre ve organizasyonları hakkındaki verileri tanımlamak, analiz etmek ve yorumlamaktır. Bu araştırma, sınıf öğretmeni adaylarının öğrencileri evrensel bir toplum olmaya ve gelişmiş teknolojiye hazır duruma getirmek için yaratıcı drama yöntemini etkili kullanabilmeleri ile ilgili yaklaşımları tanımlamaktadır. Nitel araştırma kapsamında

etnografik, durum çalışması ve fenomenolojik metodlarla yapılan bu araştırma önde gelen üniversitelerde çalışan iki profesör, onların ilgili dersleri ve 60 ğrenci ile yapılmıştır. Veri toplama araçları olarak gözlem, alan notları, online tartışmalar kullanılarak veri eşitmeleri yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre drama ile öğrenme ve öğretme, öğrencilerin sınıf içerisindeki öğrenme potansiyellerinin farkına varmalarını sağlamaktadır. Sanatların ve öğrenmenin bağlantılı olmadığı düşüncesi genel bir yanılığdır. Öğretmenlerin yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanmalarını planlamacıların ve öğretmenlerin desteklemesi ve yaygınlaştırmasının zamanıdır. Öğretmen yetiştirme programlarında yaratıcı dramanın kullanımı gereklidir.

Saab'ın (1987) *“The Effects of Creative Drama Methods on Mathematics Achievement, Attitudes and Creativity”* (Yaratıcı Drama Yönteminin Matematik Başarısına, Tutuma ve Yaratıcığa Etkileri) başlıklı çalışmasında 6. sınıf düzeyinde matematik ğretiminde kullanılan yaratıcı drama yönteminin etkileri araştırılmıştır. Öğrencilerin matematik başarı puanları, matematiğe karşı tutumları, yaratıcılıkları kullanılarak deney ve kontrol grubuna ve cinsiyete göre farklılıkları ön test son test kullanılarak analiz edilmiştir. Deney grubuna matematik derslerinde sekiz hafta boyunca yaratıcı drama yöntemi kullanılmış. Kontrol grubunda ise hiç yaratıcı drama yöntemi olmadan matematik ders kitabı kullanılarak ders işlenmiştir. Bütün ğrencilere matematik başarı testi, matematiğe karşı tutum leği, yaratıcılık envanteri verilmiştir. n test ve son test puanları kovaryans analizi ile hesaplanmıştır. Sonuç olarak, yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı matematik dersine ilişkin öğrencilerin matematik başarı puanlarında ve matematiğe yönelik tutumlarında kayda değer bir artış olmuştur, fakat yaratıcılıkları bakımından kayda değer bir artış gözlenmemiştir.

Kaaland Wells'in (1993) *“Classroom Teachers' Perception and Use of Creative Drama”* (Sınıf ğretmenlerinin Yaratıcı Drama Kullanımına İlişkin Algıları) başlıklı araştirmasında araştırmacı tarafından geliştirilen 41 soruluk anket formu büyük kent okullarında görev yapan 224 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Araştırma sorularının içeriğinde yaratıcı dramanın hangi kapsamda kullanıldığı, öğretmenlerin yaratıcı drama ile ilgili deneyimleri, başarı düzeyleri, yaratıcı drama yönteminin kullanımında karşılaşılabilen güçlükler ile ilgili algıları yer almaktadır. Sonuçlar arasında yaratıcı dramanın etkili bir ğretim yöntemi olduğu, yaratıcı

drama yönteminin kullanımında karşılaşılan en büyük güçlükler arasında zaman ve yer ile ilgili aksaklıkların olduğu belirtilmiştir.

Arieli'nin (2007) "*The Integration of Creative Drama into Science Teaching*" (Yaratıcı Dramanın Fen Öğretimi ile İlişkilendirilmesi) başlıklı araştırmasında yaratıcı drama, ilköğretim öğrencilerinin fenle ilgili bakışlarını geliştirebilmek amacıyla fen dersinde yöntem olarak kullanılmıştır. 6. sınıf öğrencilerinden oluşan deney grubuna fen dersindeki karışımlar ve çözeltiler ünitesi yaratıcı drama yöntemi ile verilirken, kontrol grubuna yalnızca Full Option Science System (FOSS) programı uygulanmıştır. Nitel ve nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan bu çalışmada, yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı grubun kontrol grubuna göre fen dersini, fen ile ilgili soyut kavramları daha iyi kavradıkları ve yaratıcı drama yöntemi ile eğlenerek öğrenmeyi tercih ettikleri sonuçlar arasında yer almaktadır. Yaratıcı drama yöntemini kullanan öğretmenler de pozitif olarak etkilenmişler ve yaratıcı dramanın fen öğretiminde iyi bir araç olduğunu belirtmişlerdir. Gözlemler, yaratıcı dramanın pozitif bir sınıf ortamı oluşturduğunu, sosyal ilişkileri ve öz saygıyı beslediğini, yaratıcı drama yönteminin öğrencileri etkilediği ve eğlendirdiğini ortaya çıkarmıştır.

2.3. Diğer Araştırmalar

Bu başlık altında sınıf öğretmenlerinin sanat eğitimine yönelik bazı eksikliklerinin saptandığı araştırmalara yer verilmiştir.

Özer'in (2001) "*İlköğretim Okullarında Sınıf Öğretmenlerinin Resim-İş Dersine İlişkin Eğitim Gereksinimleri*" başlıklı çalışmasında sınıf öğretmenlerinin Resim-İş dersine ilişkin genel görüşleri alınmış, resim-iş dersinin içeriğini oluşturan konularda, resim-iş dersi öğretim sürecinde ve öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesinde karşılaştıkları güçlükler belirlenmiştir. Bu güçlüklerle ilgili sınıf öğretmenlerinin eğitim gereksinimleri saptanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, sınıf öğretmenlerinin resim-iş eğitiminin amaçları ile öğrencilerin gelişimi bakımından önemi ve gerekliliği konularında bilgilendirilmelerine ve anlayış geliştirmelerine gereksinim duyulmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin bu dersin içeriğini oluşturan çoğu konularda, öğretim sürecinde ve öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesinde değişik düzeylerde güçlüklerinin olduğu ve bu güçlüklerle dayalı yoğun denebilecek eğitim gereksinimlerinin olduğu belirtilmiştir.

Kahraman'ın (2007) *“Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri ve Çözüm Önerileri”* başlıklı araştırmasında öğretmen görüşleri nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanmıştır. Araştırma sonunda, öğrenme-öğretme sürecinde yapılan etkinliklere ilişkin, öğretmenlerin boya teknikleri ile renk çalışmalarına yer verdikleri, lavi, baskı, mürekkep, guaj boya, natürmort ve vitray ile ilgili etkinlikleri tam bilmedikleri belirtilmiştir. Görsel sanatlar dersinde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmenler dersin önemsenmediğini, ders saatinin yetersiz oluşunu ifade etmişlerdir, çözüm önerisi olarak da ders saatinin arttırılması gerektiğini, bu derse branş öğretmenlerinin girmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Tarı'nın (2011) *“İlköğretim Okullarının 1. 2. 3. Sınıflarında Uygulanan Görsel Sanatlar Dersinin Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi”* başlıklı çalışmada tarama modeli kullanılarak öğretmenlerin görsel sanatlar eğitimi verirken nasıl bir yöntem izledikleri ve karşılaştıkları güçlükleri öğrenmek için anket uygulanmış ve sonuçları incelenmiştir. Görsel sanatlar eğitimi dersinde uygulanan yeni yöntemleri tanımada, çocukların yaratıcılık yönlerini ve hayal güçlerini geliştirmede, derste üç boyutlu çalışmalar yaptırabilmede, hizmet içi eğitim programlarına katılabilmeye, yıl içerisinde müzeleri ve açılan sergileri takip edebilmede ve eğitim-öğretim yılı içerisinde öğrencileri resim sergilerine ve müzelere götürebilmeye, görsel sanatlar eğitimi ile ilgili araştırmaları, kitapları, dergileri takip edebilmede sınıf öğretmenlerinin güçlük çektiği, araştırmanın sonuçları arasında yer almaktadır.

Ateş'in (2007) *“İlköğretim 7-11 Yaş Grubu için Görsel Sanatlar Dersinin Önemi”* başlıklı çalışmasında ilköğretim 1-5. sınıflarda görsel sanatlar dersinin eğitimdeki yeri incelenmiştir. İlköğretim 7-11 yaş grubu çocuklarının bedensel, bilişsel, duygusal ve sanatsal gelişim basamakları incelenerek bu gelişimlerinin sağlıklı olabilmesi için bilgiyi aktarmanın yanında sanat eğitiminin gerekliliği üzerinde durulmuştur. Bu araştırma, kaynak tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Türkiye'de Cumhuriyet döneminden günümüze kadar olan sanat eğitimi programları genel olarak açıklanmıştır. Öğretim programlarındaki diğer derslerin kavranıp anlaşılmasında Görsel Sanatlar dersinin olumlu etkileri olduğu sonucuna

varılmıştır. İlköğretim görsel sanatlar dersinin daha etkili uygulanmasına yönelik öneriler sunulmuştur.

Kayhan'ın (2005) *“İlköğretimde Sınıf Öğretmenleri İçin Resim-İş Dersi Öğretimi”* başlıklı yüksek lisans tezinde, ilköğretim I. kademe resim-iş derslerinde çocuğun kendini ifade etmesinde sanat eğitimcisinin rolü ve önemi incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda sınıf öğretmenlerinin resim-iş dersinin amaç ve ilkeleri, sanat eğitimi yöntem bilgisi, çocuğun sanatsal gelişim basamakları ve sanat eğitimi uygulama çalışmaları bakımından yeterli olmadıkları belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin sanat eğitimindeki yeterliliklerine ulaşmaları için sanat eğitimi almaları, sınıf ve branş öğretmenlerinin sanat eğitimiyle ilgili birlikte planlama yapmaları önerilmiştir.

Gökhan'ın (2007) *“Türkiye’de İlköğretimde Plastik Sanatlar Eğitimi ve Önermeler”* başlıklı çalışmasında ilköğretim okullarında yürütülmekte olan, “Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı” (1-8. sınıflar) sanat eğitimi adı altında yaşanan sorunlar ele alınmıştır. Araştırmanın sonucunda, sanat eğitiminin okullarda kapsamı genişletilmiş olarak, ders saatleri çoğaltılarak, sanat yoluyla eğitim anlayışı ile birlikte amaçlarını sadece sanattan alan bir dersin de, özellikle okul öncesi ve ilköğretim okullarında mutlaka eğitim-öğretim sürecine dâhil edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Acar'ın (2007) *“Yeni İlköğretim Programlarının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi”* başlıklı araştırmasında 2005-2006 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulan yeni ilköğretim programları öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmiştir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma sonucunda yeni ilköğretim programlarının kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirmenin, yapılandırmacı yaklaşıma ve temel aldığı diğer yaklaşımlara uygun olarak hazırlandığı, ancak uygulama kısmında öğretmenlerin sıkıntı yaşadıkları tespit edilmiştir.

Karaca'nın (2006) *“İlköğretim Okullarında Uygulanan Resim Derslerinin Sanat Eğitimi Açısından İncelenmesi, Görülen Temel Sorunlara Uygun Yöntem Önerisi”* başlıklı yüksek lisans tezinde ilköğretim okullarında uygulanan resim-iş dersleri, sanat eğitimi açısından incelenip sorunlar ortaya çıkarılmıştır. Sonuçlar arasında

öğretmenlerin %83,4'ünün resim-iş dersiyle ilgili müfredat programını ayrıntılı olarak incelediği, %16,6'sının da incelemediği, %25'inin müfredat programının öğretmene rehberlik edecek düzeyde hazırlanmamış olduğunu, %16,7'sinin konuların yeterince yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olmadığını, %8,3'ünün konuların öğrencilerin ilgisini çekmeyecek nitelikte olduğunu, %50'sinin konuların bir kısmının atölye ve malzeme yetersizliği nedeniyle uygulanırlığının yetersiz bulduklarını belirttikleri yer almaktadır.

Çakır İlhan'ın (2007) "Yaratıcı Drama ile Örtüşen Çağdaş Sanat Akımları" başlıklı araştırmasında yaratıcı dramanın eğitim yaklaşımı ile günümüz sanat anlayışlarındaki benzerlikler tartışılmış, Avant-garde Sanat, post-modernizm, dada, kavramsal sanat, fluxus, çevresel sanat, oluşumlar gibi kavramlar ve sanat akımları tanımlanarak yaratıcı drama alanı ile örtüşen yönleri vurgulanmaya çalışılmıştır.

Öztürk'ün (1994) "Sanata Duyulan İlgi Düzeyi ile Demokratik Tutum Arasındaki İlişki" başlıklı araştırmasında üniversite öğrencilerinin sanata duydukları ilgi ile demokratik tutumları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Eğitim dizgesi içinde yalnızca sanat eğitimi ya da sanat yoluyla eğitimin yeterli olmadığı ifade edilmiştir. Sanatla ilgili düzeyli programlara yer verilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Bayraktar ve Okvuran (2012)'in "Improving Students' Writing through Creative Drama" (Yaratıcı Drama Yoluyla Öğrencilerin Yazma Becerilerini Geliştirme) başlıklı araştırmasında yaratıcı drama uygulamalarının beşinci sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Yaratıcı dramanın matematik, fen ve sosyal alanlar gibi diğer alanlardaki etkilerinin araştırılması gerektiği vurgulanmıştır.

Kara ve Çam'ın (2007) "Yaratıcı Drama Yönteminin Bazı Sosyal Becerilerin Kazandırılmasına Etkisi" başlıklı araştırmasında gelişim ve öğrenme dersinde bazı sosyal becerilerin kazandırılmasında yaratıcı drama yönteminin etkisi deney ve kontrol grubu kullanılarak araştırılmıştır. Bu kapsamda yaratıcı yöntemin etkili olduğu belirlenmiştir.

2.4. İlgili Araştırmalar Özet

Alan yazın incelendiğinde pek çok alanda yaratıcı dramının yöntem olarak kullanıldığı görülmüştür ancak, sanata yönelik ilgiye ve Sanat Eğitimi dersi başarısına ilişkin yaratıcı dramının yöntem olarak kullanıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bakımdan yapılan bu araştırmanın alan yazına katkı getireceği düşünülmektedir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeline, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına, deneysel işlemlere, veri çözümlene tekniklerine ve işlem basamaklarına yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma deneysel bir çalışmadır. Bu araştırmanın amacı yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının sanata yönelik ilgilerine, Sanat Eğitimi dersi başarılarına etkisini araştırmak ve yaratıcı drama yönteminin kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu bağlamda sınıf öğretmeni adaylarının ilgi ve başarılarını araştırmak amacıyla nicel araştırma, görüşlerini belirlemek amacıyla da nitel araştırma yapılmıştır. Bu araştırma, ön test son test kontrol gruplu deneysel desene dayalı, nitel ve nicel veri toplama araçlarının bir arada kullanıldığı karma yöntem biçiminde tasarlanmıştır.

“Deneysel araştırma bilimsel yöntemler içinde en kesin sonuçların elde edildiği araştırmadır. Çünkü araştırmacı karşılaştırılabilir işlemler uygular ve daha sonra onların etkilerini inceler, bu tür bir araştırmanın sonuçlarının araştırmacıyı en kesin yorumlara götürmesi beklenir” (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010: 13). “Deneysel araştırma, araştırmacıların kullanabileceği en güçlü araştırma yöntemlerinden bir tanesidir” (Fraenkel and Wallen, 2009: 261). “Deneysel araştırma, denekleri deney koşullarına maruz bırakma ve buna bağlı istatistiki analiz planı anlamına gelir” (Kırk, 1995: 1).

“Araştırmayı yürütürken deneysel işlem gören grubun yanı sıra farklı şekilde işlem gören bir grupla da çalışmak faydalıdır. Bu ikinci grup kontrol grubudur” (Johnson, 1977: 204). Bu araştırma da deney ve kontrol grubu olmak üzere iki grupla yürütülmüştür. “Sınıf ortamında deneysel yöntemin uygulanması, eğitici/eğitimsel uygulamaların gelişimine katkı sağlayabilir. Eğitim-öğretim durumlarını etkileyen bütün etkenlerin kontrol edilmesi zor olmasına rağmen, sınıf içerisindeki deneysel çalışmalar başarıyla sürdürülebilir” (Best, 1959: 137). Yapılan bu araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemlerine uygun olarak veriler toplanmıştır ve analiz edilmiştir.

“Ön test-son test kontrol gruplu desenin iki temel avantajı vardır. Birincisi, aynı denekler üzerinde ölçümler yapıldığından farklı deneysel işlem koşulları altında elde edilen ölçümler pek çok deneyde yüksek düzeyde ilişkili olacaktır. İkinci avantaj ise, daha az denek gerektirir ve her bir işlemde aynı denekleri test etmeye bağlı olarak zaman ve sarf edilen çabada daha bir ekonomiklik sağlar. Bu iki avantaja bağlı olarak homojen gruplarda çalışma olanağı, deneysel işlemin gerçek etkisinin belirlenmesine katkı sağlar” (Ferguson ve Takane, 1989; Kirk, 1968: Akt. Büyüköztürk, 2011: 23). Bu amaçla bu araştırmada ön test son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır.

“Karma yöntemi uygulayanlar, araştırma problemlerini anlamada, iki yöntemi de birlikte kullanmanın, tek yöntemi kullanmaktan daha iyi olduğunu öne sürmektedirler” (Fraenkel and Wallen, 2009: 557). “Nitel ve nicel yaklaşımlar bir arada kullanıldığında daha güçlü bir durum elde edilebilir. Araştırmanın nitel ve nicel kısımları eş zamanlı ya da sıralı olarak yürütülebilir” (Johnson and Christensen, 2008: 51). Bu açıdan bakıldığında, araştırmacının nicel bir çalışma ya da deney yaptıktan sonra, sonuçlarda tutarlık olup olmadığını belirlemek amacıyla katılımcıların deneyle ilgili görüşlerini alabileceği söylenebilir. “En basit şekliyle, ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen, bir grubun deneysel işlem gördüğü, diğerinin deneysel işlem görmediği iki grubu içerir” (Wiersma, 1995: 118). Bu araştırma da, ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen ile nicel ve nitel veri toplama araçları kullanılarak yürütülmüştür.

Tablo 3.1. Deney Deseni

Grubun Adı	İşlem Öncesi	Deneysel İşlemler	İşlem Sonrası
Kontrol grubu G1	Başarı Testi	Sanat Eğitimi Dersi Öğretim Programı X1	Başarı Testi
	Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu		Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu
Deney Grubu G2	Başarı Testi	Yaratıcı Drama Destekli Sanat Eğitimi Dersi Öğretim Programı X2	Başarı Testi
	Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu		Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu

Tablo 3.1’de görüldüğü gibi araştırmanın deney desenini bir deney, bir kontrol grubu oluşturmaktadır. Araştırmanın bağımsız değişkenini “yaratıcı drama”, bağımlı değişkenlerini ise; “sanata yönelik ilgi” ve “Sanat Eğitimi dersi başarısı” ön test-son test puanları oluşturmaktadır. Araştırmada işlem öncesinde ve sonrasında her iki gruba Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testi, Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu uygulanmış ve işlem sırasında video kayıtları alınmıştır. Deney ve kontrol grubundaki öğretmen adayları her hafta Sanat Eğitimi dersi sonrasında derse ilişkin duygu, düşünce ve kazanımlarını içeren günlükler tutmuşlardır. İşlem sonrasında deney grubundaki 12 öğretmen adayı ile bireysel görüşme, 6 öğretmen adayı ile odak grup görüşmesi yapılmıştır. Görüşme, nitel araştırmada kullanılan veri toplama araçlarından bir tanesidir. “Görüşme, görüşme yapılan kişilerin kendi cümlelerini içeren tanımlayıcı bilgiyi bir araya getirmek üzere yapılır, böylece araştırmacı, görüşme yapılan kişilerin dünyayı nasıl yorumladıklarını biraz da olsa anlayabilir” (Bogdan and Biklen, 1998: 94). Bireysel görüşmenin yanı sıra odak grup görüşmesinin de tercih edilmesinin nedeni, odak grup görüşmesinde yer alan katılımcıların grup içi etkileşimi sayesinde yeni ve farklı fikirlerin de ortaya çıkmasını sağlamaktır. “Bu metot aslında nitel araştırmanın temeli olan bir varsayıma dayalıdır: Katılımcının düşünceleri araştırmacının bakış açısı ile değil, katılımcının bakış açısı ile değerlendirilmelidir” (Marshall and Rossman, 2006: 101). “İnsanların inanç ve tutumları önemli ve ilginç olabilir, fakat onları görmek mümkün değildir, çünkü bunlar davranış değildir ve çok ender olarak kayda geçirilirler. Bu nedenle belgelerden elde edilemezler. Bu tür durumlarda yapılacak en iyi çıkış, gidip insanlarla görüşmektir” (Stacey, 1970: 70).

Deney ve kontrol grubunda kullanılan program içeriği dört farklı üniversitenin eğitim fakültelerinde Sanat Eğitimi dersini veren dört öğretim elemanından (bir profesör, bir doçent, bir yardımcı doçent ve bir öğretim görevlisi) görüşleri alınarak hazırlanmıştır. Deneysel işlemde kullanılan program iki farklı üniversitenin eğitim fakültelerinde Drama dersini veren üç öğretim elemanından (bir doçent ve iki yardımcı doçent) içerikle ilgili görüşleri alınarak hazırlanmıştır. Deney grubunda ilk hafta iletişim-etkileşim çalışmaları, ikinci hafta sanata giriş, Antik Dönem ve Rönesans Dönemi olmak üzere iki dönem; Romantizm, Realizm, Empresyonizm, Kübizm, Ekspresyonizm, yaratıcılık olmak üzere on hafta boyunca yaratıcı drama yöntemi ile işlenmiştir. Sanat Eğitimi dersi dönem planına **EK-13**’te yer verilmiştir.

Öğretmen adaylarının fakülte programına devam etme ve dâhil oldukları şubede derse girmeleri gerektiğinden, araştırmacıya verilen hazır grup, deney ve kontrol grubu olarak katılımcıların genel akademik not ortalamaları ve cinsiyetleri dikkate alınarak seçkisiz atanmıştır. “Bir araştırmanın deneysel olmasının temel koşulu, deneklerin deneysel işlem koşullarına yansız (seçkisiz, random) atanmış olmasıdır” (Hovardaoğlu, 2000; Akt. Büyüköztürk, 2011: 3). Seçkisiz (yansız) atamanın yapılması da, araştırmanın geçerliliği bakımından önemlidir.

Eckhardt ve Ermann (1977); Akt. Büyüköztürk’e göre (2011: 22) “yansız atama yönteminde denekler deney ya da kontrol grubuna yansız bir şekilde atanır. Deneklerin çok sayıda olması, yansız atama ile denk iki grubun oluşturulması olasılığını yükseltir. Bu işlemin iki avantajı vardır. Birincisi, ilgili değişkenlere ilişkin bir teoriyi gerektirmemesi ve ikinci denekleri atamadaki kişi yanlılığını önlemesidir”.

Tablo 3.2. Katılımcıların Genel Akademik Not Ortalamaları

Genel Akademik Not Ortalaması	Kadın	Erkek	Toplam
3,5 – 4,00	-	-	-
3,0 – 3,49	11	1	12
2,5 – 2,99	32	10	42
2,0 – 2,49	2	1	3
0 – 1,99	-	-	-
Toplam	45	12	57

Katılımcıların genel akademik not ortalamaları ve cinsiyete göre dağılımları Tablo 3.2’de yer almaktadır.

Tablo 3.3. Deney Grubundaki Katılımcıların Genel Akademik Not Ortalamaları

	Genel Akademik Not Ortalaması	Kadın	Erkek	Toplam
Deney Grubu	3,5 – 4,00	-	-	-
	3,0 – 3,49	6	-	6
	2,5 – 2,99	16	5	21
	2,0 – 2,49	1	1	2
	0 – 1,99	-	-	-
	Toplam	23	6	29

Tablo 3.4. Kontrol Grubundaki Katılımcıların Genel Akademik Not Ortalamaları

	Genel Akademik Not Ortalaması	Kadın	Erkek	Toplam
Kontrol Grubu	3,5 – 4,00	-	-	-
	3,0 – 3,49	5	1	6
	2,5 – 2,99	16	5	21
	2,0 – 2,49	1	-	1
	0 – 1,99	-	-	-
	Toplam	22	6	28

Tablo 3.3 ve Tablo 3.4'te katılımcıların genel akademik not ortalamaları ve cinsiyet bakımından deney ve kontrol grubuna eşit dağıldıkları görülmektedir. Öğrencilerin genel not ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığına ait bulgulara ise Tablo 3.5'te yer verilmiştir.

Tablo 3.5. Öğrencilerin Genel Not Ortalamasına Göre t-Testi Sonuçları

Not	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Deney	29	2,82	,25822	55	,728	,470
Kontrol	28	2,78	,20742			

Tablo 3.5 incelendiğinde, öğrencilerin genel not ortalamaları arasında istatistiksel anlamda anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir, $t(55)=,73$, $p>.01$. Grupların genel not ortalamasına göre doğru bir şekilde ayrıldığı belirlenmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında 2012-2013 Öğretim Yılı Bahar Döneminde öğrenim gören 29'u deney grubunda, 28'i kontrol grubunda olmak üzere toplam 57 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu katılımcıları seçkisiz atama yoluyla belirlenmiştir.

Tablo 3.6. Katılımcıların Dağılımı

Gruplar	Sınıflar	Uygulanan Yöntem	N
Deney	2-B	Yaratıcı Drama	29
Kontrol	2-B	Geleneksel Öğrenme	28
	Toplam		57

Tablo 3.6’da araştırmadaki katılımcılarla ilgili bilgiler verilmiştir. Tabloya bakıldığında deney ve kontrol grubundaki öğretmen adaylarının yaklaşık olarak eşit sayıda ve aynı sınıf düzeyinde olduğu görölmektedir.

Tablo 3.7. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Deney Grubu (2-B)	Kontrol Grubu (2-B)	Deney ve Kontrol Grubu
	N	N	
Kadın	23	22	45
Erkek	6	6	12
Toplam	29	28	57

Tablo 3.7’ye bakıldığında katılımcıların cinsiyete göre deney ve kontrol grubuna yaklaşık olarak eşit dağıldığı görölmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada kullanılan veri toplama araçları şu şekildedir:

3.3.1. Sanata Duyulan İlgisi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu

3.3.2. Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testi

3.3.3. Yaratıcı Drama Yöntemine İlişkin Görüşme Formu

3.3.4. Video Kayıtları

3.3.5. Günlükler

3.3.1. Sanata Duyulan İlgisi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu

Sınıf öğretmeni adaylarının sanata duydukları ilgi düzeyini belirlemek amacıyla Öztürk (1994) tarafından geliştirilen “Sanata Duyulan İlgisi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu” (EK-4) kullanılmıştır. Formda amaç doğrultusunda 18 madde bulunmaktadır. Bu maddeler ölçme değerlendirme uzmanlarının görüşleri alınarak hazırlanmıştır. Bilgi formunda yer alan 11 maddenin, öğrencinin sanatla ilgili basılı ve işitsel-görsel yayınları izleme sıklığını, sanata ilişkin genel tutumunu, sanata ilgisini, yazın, sinema, tiyatro ve resme karşı genel davranışını içerdii belirtilmiştir. Ayrıca, 6 maddenin ise en sevilen sanat dallarını, sanatla yeterince ilgilenememenin nedenini ve yazın, tiyatro, sinema ve müzikte seçilenleri saptamaya yönelik hazırlandığı ifade edilmiştir. Son maddenin de birçok sanatçı ile

“sanatçı” adıyla çıkıp sözde-sanat (pseudo art) yapan kişilerden oluşan isim listesindeki tanınma oranını bulmaya yönelik bir madde olduğu vurgulanmıştır.

3.3.1.1. Sanata Duyulan İlgili Düzeyine İlişkin Bilgi Formu İçin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

“Geçerlik, testin bireyin ölçülmek istenen özelliğini ne derece doğru ölçtüğüyle ilgili bir kavramdır” (Büyüköztürk, 2012: 167). “Kapsam geçerliği ise testi oluşturan maddelerin, ölçülmek istenen davranışı (özellığı) ölçmede nicelik ve nitelik olarak yeterli olup olmadığının göstergesidir” (Büyüköztürk, 2012). Sanata Duyulan İlgili Düzeyine İlişkin Bilgi Formu Öztürk (1994) tarafından geliştirildiğinde geçerliği kapsamında uzman görüşleri alındığı belirtilmiştir. Güvenirlik kapsamında ise 11 soru 31 öğrenci üzerinde test-tekrar test tekniği uygulanarak .95 oranında yüksek bir korelasyon bulunduğu ve .05 düzeyinde anlamlı olduğu açıklanmıştır. Test-tekrar test uygulamasının iki hafta aralıkla yapıldığı belirtilmiştir.

Bu araştırma kapsamında ise Sanata Duyulan İlgili Düzeyine İlişkin Bilgi Formu’nun geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yeniden yapılmıştır. Sanata Duyulan İlgili Düzeyine İlişkin Bilgi Formu’nun kapsam geçerliğine ilişkin Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde görev yapan üç öğretim elemanı (iki profesör ve bir öğretim görevlisi) tarafından maddelerin uygunluğu incelenmiştir. Maddelerin tamamı uygun bulunmuştur, 8. ve 18. maddelerde güncelleme yapılması önerilmiştir. 8. ve 18. maddelerde araştırmacı tarafından güncelleme yapılmıştır. 8. maddede yer alan “Gündemde Sanat Var, Opera, Ve Perde, İki Film Birden, Sinema Tarihinden Bir Yaprak, Çağdaş Türk Bestecileri” adlı sanatla ilgili programlar güncellenerek, “Afiş, Gece Gündüz, Sanatla Otuz Dakika, Karalama Defteri, Edebiyat Cephesi, Sesler Kalır, Kitap Dünyası” olarak değiştirilmiştir.

18. maddede yer alan “Harika Avcı, Genco Erkal, Yonca Evcimik, J. Luc Godard, Jane Campion, Mesut Uçakan, Asım Bezirci, Yücel Erten, Aydan Şener, Bilge Karasu” isimleri güncelleme yapılarak “Seda Sayan, Wassily Kandinsky, Hasan Pekmezci, Murat Boz, Andy Warhol, İbrahim Yazıcı, Leonardo da Vinci, Claude Monet, Pablo Picasso, Vincent Van Gogh” olarak değiştirilmiştir.

“Güvenirlik, bireylerin test maddelerine verdikleri cevaplar arasındaki tutarlılık olarak tanımlanabilir” (Büyüköztürk, 2012: 169). “Test-tekrar test güvenirligi, bir

testin aynı gruba belli aralıklarla iki kez uygulanmasıyla elde edilen puanlar arasındaki korelasyon ile açıklanır” (Büyüköztürk, 2012: 170). “İki ölçüm arasındaki süre, genellikle iki-üç ile dört-altı hafta arasında bir süre yeterli olabilmektedir” (Tavşancıl, 2006). Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu’nun güvenilirliği bakımından, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören 88 öğretmen adayına form iki hafta aralıkla uygulanmıştır. Test tekrar test yöntemi ile korelasyon katsayısı bulunmuştur. Formun güvenilirliği 11 madde (2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12) üzerinden yapılmıştır. Diğer maddelerden farklı olduğu belirtilen 5 ve 6 numaraları maddelerin güvenilirlik hesaplaması madde bazında ayrı olarak yürütülmüştür.

Yapılan iki uygulamada 11 maddeden elde edilen toplam puanlar arasında yüksek, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r=,82$, $p<.01$. Buna göre iki uygulamadan elde edilen puanlar tutarlıdır. Bu ise ilgi formunun güvenilir olduğunun bir kanıtı olarak sunulabilir. Puanlaması diğer maddelerden farklı olan 5 ve 6 numaralı maddelerin test tekrar test uygulaması arasındaki korelasyon incelenmiş, 5 numaralı madde için uygulamalar arası yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r= .801$, $p<.01$. Yine 6 numaralı madde için uygulamalar arası orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r= .515$, $p<.01$. Yapılan incelemeler sonucunda ilgi formunun güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Güvenirlik çalışmaları kapsamında Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan elde edilen puanlar büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır. Grubun ilk %27’si (24 kişi) son %27’si (24 kişi) alınarak, üst ve alt gruplar için bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. İlk uygulamadan elde edilen t-testi sonuçları Tablo 3.8’de gösterilmiştir.

Tablo 3.8. İlk Uygulamalarda Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu Puanlarının Gruba Göre t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	S	Sd	t	p
Üst	24	26,87	2,60956	46	11,211	,00
Alt	24	18,29	2,69426			

İlk uygulamada ilgi formundan elde edilen puanlara yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre, üst ve alt gruplar manidar olarak ayrılmıştır, $t(46)=11,211$, $p<.01$. Buna göre üst grupta yer alan öğrencilerin ilgileri ($\bar{X}=26,87$) alt grupta yer alan öğrencilere göre ($\bar{X}=18,29$) istatistiksel açıdan manidar olarak yüksektir.

Tablo 3.9. Son Uygulamalarda Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu Puanlarının Gruba Göre t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	S	Sd	t	p
Üst	24	27,67	2,01444	46	16,506	,00
Alt	24	18,00	2,04302			

İkinci uygulamada ilgi formundan elde edilen puanlara yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre, üst ve alt gruplar manidar olarak ayrılmıştır, $t(46)= 16,506$, $p<.01$. Buna göre üst grupta yer alan öğrencilerin ilgileri ($\bar{X}=27,67$) alt grupta yer alan öğrencilere göre ($\bar{X}=18,00$) istatistiksel açıdan manidar olarak yüksektir.

Tablo 3.10. Ön test-Son test Puanları Arasındaki Korelasyon

		Son Test Toplam Puanları
Ön Test Toplam Puanları	R	,821
	P	,000
	N	87

Yukarıdaki tabloda 5 ve 6 numaralı maddeler hariç toplam puanlar arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir, $r =.821$, $p<.01$. Bu sonuç, ön test ve son test puanlarının tutarlı olduğunu göstermektedir. Bilgi formunun ilgili maddeleri güvenilirdir.

T-testi sonuçlarına göre yüksek puan alan öğrencilerle düşük puan alan öğrencileri istatistiksel açıdan manidar olarak ayırmıştır. Yani ilgili maddelerden alınan toplam puan maddelerin ilgili ve ilgisiz öğrencileri manidar olarak ayırdığını göstermektedir.

3.3.2 Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testi

Sınıf öğretmeni adaylarının Sanat Eğitimi dersi başarıları Adıgüzel (2011) tarafından geliştirilen “Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testi” (EK-5) ile ölçülmüştür. Alan uzmanı tarafından geliştirilen başarı testi, madde analizi yapmak amacıyla Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören, Sanat Eğitimi dersini alan 57 öğretmen adayına uygulanmıştır.

Tekin’e (1991: 84) göre “Başarı testleri, kişinin bir eğitim süreci içinde ya da daha geniş anlamda çevre koşulları altında ne kadar öğrendiğini ölçen testlerdir”. “Başarı testleri, eğitim hedeflerini ölçmek ve okullarda başarıyı değerlendirmek için kullanılır” (Özgüven, 1998). Bu araştırmada kullanılacak olan başarı testinde sanatla ilgili temel bilgilerin yanı sıra, Antik Dönem, Rönesans Dönemi ile Realizm, Empresyonizm, Kübizm, Fütürizm, Sürrealizm akımlarını ve yaratıcılık konusunu kapsayan, 5'er seçeneğe kadar oluşan (çoktan seçmeli) toplam 40 madde bulunmaktadır. “5 seçenekli bir soruda şansa dayalı olarak sorunun doğru cevaplandırılması olasılığı %20 kadardır” (Özgüven, 1998: 148). “Çoktan seçmeli testlerde, cevabı öğrenciler yazmadığından, ölçmeye yazı yazma süresi, yazı güzelliği, fikirlerin kompozisyonu gibi başka davranışların karışması söz konusu değildir; bu durum sınavın geçerliğini yükseltir” (Turgut ve Baykul, 2010: 184).

Bu araştırma kapsamında güvenilirlik katsayısı olarak KR-20 iç tutarlılık anlamında güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Bu katsayı 40 madde için, 0,65 olarak bulunmuştur. Yeni geliştirilen ve bilimsel bir çalışmada ilk kez kullanılan bir başarı testi için bu katsayının yeterli olduğu söylenebilir.

3.3.3 Yaratıcı Drama Yöntemine İlişkin Görüşme Formu

Sınıf öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemine ilişkin görüşlerini almak amacıyla araştırmacı tarafından görüşme formu (EK-6) geliştirilmiş, uzman görüşü alınarak yeniden düzenlenmiştir. Görüşme, nitel araştırmalarda kullanılan veri toplama yöntemlerinden bir tanesidir. “Görüşme yoluyla, deneyimler, tutumlar, düşünceler, niyetler, yorumlar ve zihinsel algılar ve tepkiler gibi gözlenemeyeni anlamaya çalışırız” (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 120). Bu araştırmada da sınıf öğretmeni adaylarından daha derinlemesine bilgi almak ve bakış açılarını anlayabilmek amacıyla görüşme yöntemi kullanılmıştır. Hazırlanan görüşme formu

için kolay anlaşılabilir, açık uçlu, farklı türden sorular, alternatif soru ve sondalar hazırlanmış, sorular mantıklı bir biçimde düzenlenmiş ve Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görev yapmakta olan iki öğretim elemanının (bir doçent ve bir yardımcı doçent) görüşleri doğrultusunda güncellenmiştir. Görüşme formunda toplam 9 tane görüşme sorusu hazırlanmış ve sorulara sondalar eklenmiştir. Deney grubunda yer alan 12 katılımcı (D15, D25, D28, D18, D21, D8, D5, D25, D4, D19, D23, D20) ile bireysel görüşme, 6 katılımcı (D17, D22, D29, D14, D12, D1) ile odak grup görüşmesi yapılmıştır. Bireysel görüşmeler 12 katılımcı ile ayrı ayrı gerçekleştirilmiş ve ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilmiştir. Odak grup görüşmesi de 6 katılımcı ile bir arada gerçekleştirilmiş, ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilmiştir.

3.3.4 Video Kayıtları

Deney ve kontrol grubundaki süreç dönem boyunca Sony HDD DCR-SR52 kamera ile video kaydı alınarak kaydedilmiştir. Videoların sağladığı bazı avantajlar vardır. “Bunlardan birisi; yüz ifadeleri, vücut hareketleri ve mimikler gibi sözel olmayan davranışları, orijinal formunda ve belirli bir süreklilik içinde sunar. İkincisi, araştırmacı tarafından birden fazla ve değişik aralıklarla aynı davranışları izleme olanağı verir. Üçüncüsü, tekrar edilmesi zor veya nadiren oluşan olay ve olguların saptanmasına olanak verir” (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 189).

3.3.5 Günlükler

Deney ve kontrol gruplarındaki öğretmen adayları her hafta Sanat Eğitimi dersinden sonra A4 kâğıtlarına günlük yazmışlardır. Derse ilişkin duygu, düşünceleri ve kazanımlarına ilişkin tuttukları günlükler her hafta toplanmıştır.

3.4 Deneysel İşlemler

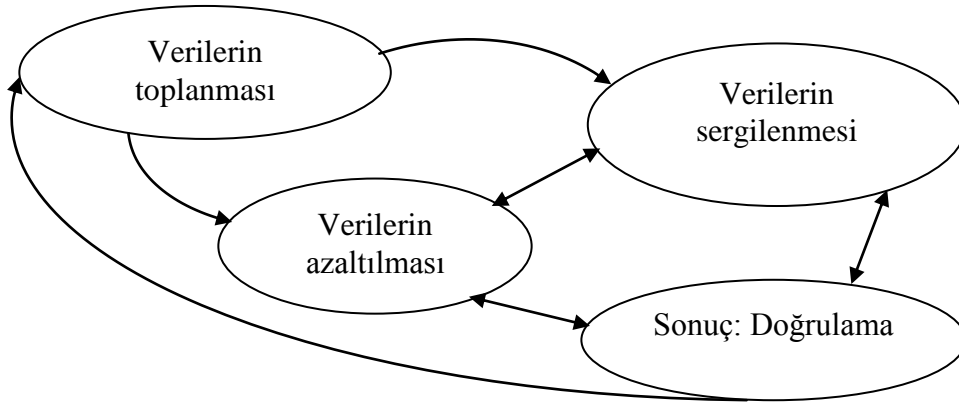
Deney grubuna, araştırmacı tarafından yaratıcı drama yöntemine dayalı olarak hazırlanan Sanat Eğitimi Dersi Eğitim Programı uygulanmıştır. Kontrol grubuna ise araştırmacı tarafından geleneksel yaklaşıma dayalı olarak Sanat Eğitimi Dersi Eğitim Programı hazırlanmış ve uygulanmıştır. Program 2 ders saati (45 dakika + 45 dakika) olmak üzere 10 oturum olarak uygulanmıştır. Örnek ders planları **EK-11** ve **EK-12**'de sunulmuştur.

3.5 Veri Çözümleme Teknikleri

Sanata Duyulan İlgî Düzeyine İlişkin İlgî Formu son test puanlarının istatistiksel açıdan manidar olarak farklılaşıp farklılaşmadığı Kovaryans Analizi (ANCOVA) ile analiz edilmiştir. Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testi sonuçlarının istatistiksel açıdan manidar olarak farklılaşıp farklılaşmadığı parametrik testlerden bağımsız örneklem için t-testi ve ilişkili örneklem için t-testi ile analiz edilmiştir. Nitel veri toplama araçlarının analizinde içerik analizi ve betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analiz yapılırken katılımcı görüşlerinden elde edilen doğrudan alıntılar bire bir aktarılmıştır.

Nitel verilerin analizinde Miles and Huberman'ın (1994: 12) analiz şemasından yararlanılmıştır. Bu analiz şemasına göre veri analiz süreci verilerin toplanması, verilerin sergilenmesi, verilerin azaltılması ve doğrulama olmak üzere toplam dört aşamada gerçekleştirilmiştir. Analiz şemasına Şekil 3.1'de yer verilmiştir.

Şekil 3.1. Veri Analizinin Bileşenleri: Etkileşimli Model

Kaynak: Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). An Expanded Sourcebook Qualitative Data Analysis, 12.

Nitel araştırma kapsamında kullanılan günlüklerin ve görüşmelerin analizinde, nitel araştırmalardan elde edilen verilerin betimlenmesine yönelik içerik analizi ve betimsel analiz kullanılmıştır. "İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir" (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 227). Günlüklerin içerik analizi tema, kod ve frekans başlıkları altında tablolandırılmış ve **EK-7**'de verilmiştir.

Bu araştırmada görüşmeler sonucu elde edilen nitel veriler içerik analizi ile kodlanmış, kodlar ve temalar düzenlenmiş, bulgular tanımlanmış ve yorumlanmıştır. Bireysel görüşmelerin içerik analizi tablosu **EK-9**'da, odak grup görüşmelerinin içerik analizi **EK-10**'da verilmiştir. Görüşmelere katılan katılımcılarda gönüllülük esas alınmıştır, ses kaydı öncesinde her bir katılımcıdan izin alınmıştır. Her bireysel görüşme ortalama 15-20 dakika, odak grup görüşmesi de 53 dakika sürmüştür. Ses kayıtları araştırmacı tarafından dinlenerek yazılı doküman olarak aktarılmış, içerik analizi ve betimsel analiz yapılarak incelenmiştir. Bireysel görüşmelerin içerik analizinde ifadelerin frekansları hesaplanarak tablolafıtırılmıştır. Güvenirlik ve geçerliğin sağlanması bakımından ilgili alan yazın taranarak araştırma bulguları desteklenmiş, görüşme soruları uzman görüşü dikkate alınarak yeniden gözden geirilmif, düzenlenmiş, görüşme soruları ve görüşme süreleri araştırmada açıkça belirtilmiştir.

Araştırmanın bireysel ve odak grup görüşme transkriptlerinin kodları ile ilgili güvenirlik çalışması için İlköğretim Bölümünde doktora eğitimi almaya devam eden ve Eğitimde Nitel Araştırmalar dersini almış olan iki kodlayıcıya başvurulmuştur. "Birden fazla araştırmacının veri analizinde birlikte çalıştığı durumlarda, kodlama güvenirliğine ilişkin bir çalışma yapmak gereklidir. Bu durumda araştırmacılar, aynı veri setini kodlar ve ortaya çıkan kodlama benzerliklerini ve farklılıklarını sayısal olarak karşılaştırarak bir kodlama yüzdesine ulaşırlar. Bu tür çalışmalarda en az %70 düzeyinde bir güvenirlik yüzdesine ulaşmak gerekir" (Yıldırım ve şimşek, 2006: 233). Kodlama güvenirliği, araştırmacının kendisi ve diğer iki kodlayıcının katılımcılara ait kayıtları (12 tane bireysel görüşme transkripti ve 6 kişilik odak grup görüşmesi transkripti) bağımsız olarak kodlaması ile belirlenmiştir. Araştırmacı ile görüşü alınan iki kodlayıcı "görüş birliği" ve "görüş ayrılığı" olan kodlar belirlenmiştir. Kod güvenirliği hesaplaması için Miles ve Huberman'ın (1994: 64) belirttiği güvenirlik formülü kullanılmıştır:

Güvenirlik = Görüş birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)

Görüşmelerden elde edilen kodların güvenirliği %86 olarak hesaplanmıştır.

Video kayıtlarının analizini yapabilmek için bireysel görüşme ve odak grup görüşmeleri ile günlüklerden elde edilen kodlar bir araya getirilmif, "Var", "Kısmen var", "Yok" seçenekleri olmak üzere araştırmacı tarafından l dereceleme leği biçiminde bir gözlem formu hazırlanmıştır. Haftalık video kayıtları izlenerek gözlem

formu üzerinden işaretleme yapılmıştır. Video kayıtlarının gözlem formu kullanılarak yapılan analizi **EK-8**'de verilmiştir. Veriler bir tabloda deney ve kontrol grubu gözlem sonuçlarını içerecek biçimde; “Var” seçeneği için 2 puan, “Kısmen var” seçeneği için 1 puan, “Yok” seçeneği için 0 verilerek puanlama yapılarak gösterilmiştir.

“Çeşitleme (triangulation) farklı veri kaynakları, farklı veri toplama ve analiz yöntemleri kullanarak araştırma sonuçlarının inandırıcılığını arttırmaya yönelik çabaların bütünüdür. Nitel araştırmada geçerliğin ve güvenilirliğin sağlanmasında kullanılan önemli stratejilerden biri ‘çeşitleme’dir” (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 94). Bu bakımdan bu araştırma kapsamında günlükler, video kayıtları, bireysel görüşmeler ve odak grup görüşmelerini kapsayan nitel veriler kullanılarak çeşitleme yapılmıştır.

3.6. İşlem Basamakları

Deney ve kontrol gruplarında veri toplama araçlarının kullanımı ve sürecin gerçekleşmesinde aşağıdaki işlem yolu izlenmiştir:

1. Araştırmanın RTEÜ Eğitim Fakültesinde yapılabilmesi için izin alınması
2. Veri toplama araçlarının hazırlanması, hazır veri toplama araçlarının kullanılabilmesi için izin alınması ve güvenilirlik geçerlilik çalışmalarının yapılması
3. Uzman görüşleri alınarak deney ve kontrol grupları için ders planlarının hazırlanması
4. Deney ve kontrol gruplarındaki katılımcıların genel akademik not ortalamaları ve cinsiyetleri dikkate alınarak seçkisiz atanmaları
5. Deney ve kontrol gruplarında ön testlerin uygulanması
6. Deney grubunda yaratıcı yöntemi, kontrol grubunda da geleneksel yaklaşım kullanılarak Sanat Eğitimi dersinin her oturumda 2 ders saati (45dk + 45 dk) olmak üzere 10 oturum boyunca işlenmesi
7. Dönem boyunca deney ve kontrol gruplarında günlüklerin tutulması
8. Deney ve kontrol gruplarında son testlerin uygulanması

9. Deney grubunda yer alan 12 katılımcı ile bireysel görüşme, 6 katılımcı ile odak grup görüşmenin yapılması

Bu araştırma kapsamında Sanat Eğitimi dersi deney ve kontrol gruplarında araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Veri toplama araçlarının uygulanması, ses kayıtları ve video kayıtlarının alınması ile fotoğraf çekimi araştırmacı tarafından yapılmıştır. Video kayıtları alınırken katılımcıların tamamını görüntüleyecek biçimde kamera uygun bir yerde sabitlenmiştir. Araştırmacının da içinde bulunduğu fotoğraflar, video kayıtlarından bazı kesitler dondurularak elde edilmiştir.

Araştırmacı Sanat Eğitimi dersini kontrol grubunda geleneksel yaklaşımla, deney grubunda ise yaratıcı drama yöntemi ile işlemiştir. Araştırmacı RTEÜ Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında Sanat Eğitimi ve Drama derslerini yürütmektedir. Çağdaş Drama Derneği Drama Liderliği Eğitim Programının beş aşamasını ve raportörlüğünü tamamlamıştır, proje aşamasında çalışmalarına devam etmektedir.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde, alt problem sırasına göre verilmiş araştırma bulguları ve bu bulgularla ilgili değerlendirmeler yer almaktadır.

Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin İlgi Formu son test puanlarının istatistiksel açıdan manidar olarak farklılaşıp farklılaşmadığı Kovaryans Analizi (ANCOVA) ile analiz edilmiştir. Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testi sonuçlarının istatistiksel açıdan manidar olarak farklılaşıp farklılaşmadığı parametrik testlerden bağımsız örneklem için t-testi ve ilişkili örneklem için t-testi ile analiz edilmiştir. Nitel veri toplama araçlarının analizinde içerik analizi ve betimsel analiz kullanılmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Tartışma

“Yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının sanata yönelik ilgilerine etkisi nedir?” sorusunun yanıtı aranmıştır. Toplam 18 maddeden oluşan Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin İlgi Formu sonuçları iki aşamada incelenmiştir. 11 maddeden oluşan likert tipi ölçek ilk beş tabloda, toplam puanlara dâhil edilmeyen 7 madde ise devamında verilmiştir. Bu amaçla 11 maddeden oluşan likert tipi ölçek için kontrol grubuna ait ön test-son test karşılaştırmaları; deney grubu için ön test-son test karşılaştırmaları ve deney ile kontrol grubunun son test karşılaştırmaları yapılmıştır. Kontrol grubuna ait ön test-son test karşılaştırmalarına ait bulgular Tablo 4.1’de yer verilmiştir.

Tablo 4.1. Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan Elde Edilen Kontrol Grubuna Ait Ön Test-Son Test t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Ön test	28	25,75	3,26173	27	3,112	,004
Son test	28	28,04	3,95795			

Tablo 4.1 incelendiğinde, Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan elde edilen kontrol grubuna ait puanların ön test – son teste göre istatistiksel anlamda farklılaştığı görülmektedir, $t(27)=3,11$, $p<.01$. Son testten elde edilen puan ortalamaları ($\bar{X}=28,04$), ön testten elde edilen puan ortalamalarından ($\bar{X}=25,75$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Deney grubuna ait ön test-son test karşılaştırmalarına ait bulgular Tablo 4.2’de yer verilmiştir.

Tablo 4.2. Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan Elde Edilen Deney Grubuna Ait Ön Test-Son Test t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Ön test	29	36,55	4,64132	28	3,803	,001
Son test	29	39,59	4,46028			

Tablo 4.2. incelendiğinde, Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan elde edilen deney grubuna ait puanların ön test-son teste göre istatistiksel anlamda farklılaştığı görülmektedir, $t(28)=3,80$, $p<.01$. Son testten elde edilen puan ortalamaları ($\bar{X}=39,59$), ön testten elde edilen puan ortalamalarından ($\bar{X}=36,55$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kontrol ve deney grubuna ait ön test karşılaştırmalarına ait bulgular Tablo 4.3’te yer verilmiştir.

Tablo 4.3. Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan Elde Edilen Kontrol ve Deney Grubuna Ait Ön Test t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Kontrol	28	25,75	3,26173	55	10,13	,000
Deney	29	36,55	4,64132			

Tablo 4.3 incelendiğinde, Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan elde edilen kontrol ve deney grubuna ait puanların ön teste göre istatistiksel anlamda farklılaştığı görülmektedir, $t(55)=10,13$, $p<.01$. Ön test puanları arasında anlamlı farklılık olması nedeniyle son test puanları arasındaki farklılık kovaryans analizi ile incelenmiştir. Kontrol ve Deney grubuna ait son test karşılaştırmalarına ait bulgular Tablo 4.4’te yer verilmiştir.

Tablo 4.4. Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan Elde Edilen Son Test Puanlarına Ait Düzeltilmiş Ortalamalar

Grup	N	Ön test Ortalama	Son test Ortalama	Düzeltilmiş Ortalama
Kontrol	28	25.75	28.04	30.95
Deney	29	36.55	39.59	36.77

Tablo 4.4 incelendiğinde, Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan elde edilen kontrol ve deney grubuna ait puanların son teste göre istatistiksel anlamda farklılaştığı görülmektedir, $t(55)=10,33$, $p<.01$. Deney grubuna ait son testten elde edilen puan ortalamaları ($\bar{X}=39,59$), kontrol grubuna ait son testten elde edilen puan ortalamalarından ($\bar{X}=28,04$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.5. Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan Elde Edilen Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Son test	251,124	1	251,124	18,605	,000
Grup	167,983	1	167,983	12,445	,001
Hata	728,874	54	13,498		
Toplam	68433,000	57			

Tablo 4.4 ve Tablo 4.5 incelendiğinde, Kontrol grubu için “Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu”ndan elde edilen deney sonrası düzeltilmiş puan ortalamasının 30.95; deney grubu için ise 36.77 olduğu görülmektedir. ANCOVA sonuçlarına göre ise, deney grubu ile kontrol grubuna ait düzeltilmiş “Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formu” puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir [$F_{(1, 54)}=12.45$, $p<.01$]. Diğer bir deyişle, kontrol grubunun deney grubuna göre daha düşük ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir. Bu durumda denilebilir ki, Sanat Eğitimi dersi kapsamında kullanılan yaratıcı drama yöntemi, öğretmen adaylarının sanata yönelik ilgilerini arttırmıştır.

Toplam puanlara dâhil edilmeyen 7 madde (1, 13, 14, 15, 16, 17 ve 18. maddeler) en sevilen sanat dallarını, sanatla yeterince ilgilenememe nedenlerini, edebiyat kitapları, tiyatro, sinema, müzik ve tanınan sanatçıları saptamaya yönelik olan maddelerdir. Deney ve kontrol gruplarında bu maddelerle ilgili analizler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 4.6. Kontrol ve Deney Grubuna Ait Sevilen Sanat Dalları

Madde 1	Grup	Ön test		Son test	
		f	%	f	%
Müzik	Kontrol	22	78,57	27	96,43
	Deney	24	82,76	22	75,86
Bale	Kontrol	0	0,00	0	0,00
	Deney	0	0,00	0	0,00
Edebiyat	Kontrol	10	35,71	14	50,00
	Deney	14	48,28	13	44,83
Tiyatro	Kontrol	11	39,29	9	32,14
	Deney	11	37,93	13	44,83
Heykel	Kontrol	1	3,57	0	0,00
	Deney	0	0,00	3	10,34
Opera	Kontrol	0	0,00	0	0,00
	Deney	0	0,00	0	0,00
Sinema	Kontrol	20	71,43	23	82,14
	Deney	22	75,86	21	72,41
Resim	Kontrol	4	14,29	3	10,71
	Deney	5	17,24	6	20,69
Dans	Kontrol	4	14,29	6	21,43
	Deney	5	17,24	6	20,69
Fotoğrafçılık	Kontrol	8	28,57	6	21,43
	Deney	9	31,03	6	20,69

1. maddede katılımcılara “En sevdiğiniz sanat dalları aşağıdakilerden hangisidir?” sorusu sorulmuştur. Yanıtlar Tablo 4.6’da verilmiştir. Tablo 4.6 incelendiğinde, kontrol grubunun ön test sonuçlarına göre müzik (% 78,57), sinema (%71,43) ve tiyatro (% 39,29) en çok sevilen sanat dalları olarak görülmektedir. Son testte ise müzik (% 96,43) ve sinema (%82,14) ile birlikte en fazla sevilen sanat dallarına edebiyat da (% 50,00) eklenmiştir. Ön testten son teste ilgili sanat dallarını seven öğrenci sayısında artış gözlenmiştir. Deney grubunun ön test sonuçlarına göre müzik (%82,76), sinema (%75,86) ve edebiyat (%48,28) en çok sevilen sanat dalları olarak görülmektedir. Son testte ise müzik (%75,86), sinema (%72,41) ve edebiyata (%44,83) ek olarak tiyatro da (% 44,83) en fazla sevilen sanat dallarına eklenmiştir.

Ön testten son teste ilgili sanat dallarını seven öğrenci sayısında genellikle bir artış gözlenmiştir. Opera ve bale ile hiçbir öğrencinin ilgilenmediği belirlenmiştir. Opera ve bale ile hiçbir öğrencinin ilgilenmemesinin alt yapı eksikliğiyle, ulaşılabilirlik sorunu ile, yaşanan şehrin olanakları ile ilgili olduğu yorumu yapılabilir. Opera ve balenin sinema ve tiyatro kadar popüler olmamalarının da bir etken olabileceği

söylenbilir. Opera ve balenin daha elit bir azınlık tarafından daha çok takip edildiği, anlaşılabilirlik bakımından da sinemadan ayrıldığı söylenbilir. Kontrol grubunda edebiyat türünün ön teste göre son testte işaretlenme sıklığında bir artış görülmüştür. Sanat dallarının birbirinden bağımsız olarak düşünülmemesi gerektiği söylenirse, bu artışın sanatlar arası ilişkiden kaynaklanmış olabileceği yorumu yapılabilir. Sanat dallarının birbirini desteklediği söylenbilir. Herhangi bir sanat dalına ilgi duymak, diğer sanat dallarına da ilgi duyulabileceği anlamına gelebilir. Bu durumda tiyatro ile ilgilenen bireylerin edebiyatla da ilgilenmelerinin şaşırtıcı bir bulgu olmadığı söylenbilir.

Heykel seçeneğinin çok fazla tercih edilmediği görülmektedir, bunun da dinî gerekçeler, değer yargıları gibi sebeplerden kaynaklandığı söylenbilir. Ayrıca, opera ve bale gibi heykeli de belli bir kesimin sahiplenmesi de buna gerekçe olarak gösterilebilir. Heykel seçeneğinde deney grubunda ön teste göre son testte işaretlenme sıklığında artış olduğu görülmektedir. Bunda da deney grubunda yaratıcı drama yöntemi kapsamında kullanılan donuk imge tekniğinin etkisi olduğu söylenbilir. Benzer bir şekilde tiyatro seçeneğinde deney grubunda ön teste göre son testte işaretlenme sıklığında artış görülmektedir. Yaratıcı dramının ve tiyatronun birbiriyle doğrudan ilgili alanlar olduğu, birbirinden etkilendiği ve yararlandığı düşünülürse bu artışın da beklenen bir artış olduğu söylenbilir. Bu artışta deney grubunda kullanılan doğaçlama ve rol oynama gibi tiyatro tekniklerinin de kullanılmasının etkisi olduğu yorumu yapılabilir.

Sinemanın tiyatroya göre daha fazla tercih edilmesinin popüler kültürle ve kolay tüketilebilirlik ile ilgili olduğu söylenbilir. Ayrıca daha kolay ulaşılabilir olması ve sinema salonlarının tiyatro sahnelerinden daha fazla olması bakımından daha fazla tercih edildiği yorumu yapılabilir. Reklam boyutu da düşünülecek olursa, tiyatro reklamlarından çok, sinema filmlerinin reklamlarının yapılmasının da sinemanın tiyatroya göre daha fazla tercih edilmesinde etkisi olduğu söylenbilir.

Tablo 4.7. Kontrol ve Deney Grubuna Ait Sanatla Yeterince İlgilenememe Nedenleri

Madde 13	Grup	Ön test		Son test	
		f	%	f	%
Sanatı sevmediğim için ilgilenmiyorum.	Kontrol	1	3,6	1	3,6
	Deney	2	6,9	1	3,4
Yeterli zaman bulamadığım için ilgilenemiyorum.	Kontrol	9	32,1	13	46,4
	Deney	11	37,9	16	55,2
Ekonomik durumum iyi olmadığı için ilgilenemiyorum.	Kontrol	1	3,6	0	0,0
	Deney	0	0,0	0	0,0
Hem ekonomik nedenler hem de zamansızlık söz konusu.	Kontrol	9	32,1	4	14,3
	Deney	2	6,9	4	13,8
Arkadaş çevrem sanatla ilgilenmediği için ilgilenemiyorum.	Kontrol	5	17,9	6	21,4
	Deney	6	20,7	4	13,8
Ailemin olumsuz etkilerinden dolayı ilgilenemiyorum.	Kontrol	0	0,0	0	0,0
	Deney	0	0,0	0	0,0
Başka (Belirtiniz)	Kontrol	3	10,7	4	14,3
	Deney	8	27,6	4	13,8

13.maddede katılımcılara “Eğer sanatla yeterince ilgilenemediğinizi düşünüyorsanız, bunun nedeni nedir?” sorusu sorulmuştur. Yanıtlar Tablo 4.7’de verilmiştir. Kontrol grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların sanatla yeterince ilgilenememelerinin nedenleri arasında en çok, yeterli zaman bulamama (%32,1) ve hem ekonomik nedenler hem de zamansızlık (%32,1) bulunmaktadır. Kontrol grubunun son test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların sanatla ilgilenememe nedenleri arasında en çok, yeterli zaman bulamama (%46,4) bulunmaktadır. “Ailemin olumsuz etkilerinden dolayı ilgilenemiyorum” seçeneğinin kontrol grubunda ön test ve son testte işaretlenmediği görülmektedir.

Deney grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların sanatla yeterince ilgilenememelerinin nedenleri arasında en çok yeterli zaman bulamama (%37,9) bulunmaktadır. “Ekonomik durumum iyi olmadığı için ilgilenemiyorum” ve “Ailemin olumsuz etkilerinden dolayı ilgilenemiyorum” seçeneğinin hiçbir katılımcı tarafından işaretlenmediği görülmektedir. Deney grubunun son test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların sanatla yeterince ilgilenememelerinin nedenleri arasında en çok, yeterli zaman bulamama (%55,2) bulunmaktadır. Bu seçeneğin ön teste oranla daha fazla işaretlendiği görülmektedir. “Ekonomik durumum iyi

olmadığı için ilgilenemiyorum” ve “Ailemin olumsuz etkilerinden dolayı ilgilenemiyorum” seçeneğinin hiçbir katılımcı tarafından işaretlenmediği görülmektedir.

Kontrol grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında üç katılımcının (%10,7) “Başka” seçeneğini yanıtladığı görülmektedir. Bu katılımcılardan ikisi, bulunulan çevrede sanatsal etkinliklerin yetersiz olduğunu belirtirken diğer katılımcı da sanatla ilgilenmemesinin nedeninin ilgisizlik olmadığını, yalnızca monotonluktan kurtulmak amacıyla sanatla ilgilendiğini belirtmiştir. Kontrol grubunun son test sonuçlarına bakıldığında dört katılımcının (%14,3) “Başka” seçeneğini yanıtladığı görülmektedir. Üç katılımcı aile, okul ve arkadaş çevresinin sanatla ilgilenmemesini yanıt olarak verirken, bir katılımcı da yalnızca ilgi alanına giren sanat dallarıyla uğraştığını belirtmiştir.

Deney grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında sekiz katılımcının (%27,6) “Başka” seçeneğini yanıtladığı görülmektedir. Altı katılımcı aile, okul ve arkadaş çevresinin sanatla ilgilenmemesini yanıt olarak verirken, bir katılımcı sanat için geç kaldığını düşündüğünü, diğer katılımcı da sanata teşvik edecek şeyler olmadığını düşündüğünü belirtmiştir. Deney grubunun son test sonuçlarına bakıldığında dört katılımcının (%13,8) “Başka” seçeneğini yanıtladığı görülmektedir. Üç katılımcı okul ve arkadaş ortamının uygun olmamasını yanıt olarak verirken, bir katılımcı da tembellikten dolayı sanatla yeterince ilgilenemediğini belirtmiştir.

“Yeterli zaman bulamadığım için ilgilenemiyorum” seçeneğinde deney ve kontrol grubundaki katılımcı yanıtlarına bakıldığında, ön testlere oranla son testlerde seçilme sıklığında yükselme görülmüştür. Bu yükselmenin deney ve kontrol grubunda derse katılan katılımcıların sanatı ciddiye alıp zaman ayrılması gereken bir etkinlik olarak algılamalarında bir değişimle ilgili olması söz konusu olabilir. “Ekonomik durumum iyi olmadığı için ilgilenemiyorum” seçeneğine bakıldığında deney ve kontrol gruplarında hiç işaretlenmediği görülmektedir. Bunun da katılımcıların sanatla uğraşmanın pahalı bir etkinlik olmadığına ilişkin algılara sahip olmalarıyla ilgili olduğu söylenebilir. “Ailemin olumsuz etkilerinden dolayı ilgilenemiyorum” seçeneğine bakıldığında deney ve kontrol gruplarında hiç işaretlenmediği görülmektedir. Katılımcıların sanatla ilgilenmeme nedeninin ailelerinden kaynaklanmadığını düşünmelerinin ilgi çekici olduğu söylenebilir.

Tablo 4.8. Kontrol ve Deney Grubuna Ait En Çok Okunan Edebiyat Kitap Türleri

Madde 14	Grup	Ön test		Son test	
		f	%	f	%
Polisiye – macera	Kontrol	10	35,71	8	28,57
	Deney	13	44,83	11	37,93
Duygusal – aşk	Kontrol	17	60,71	21	75,00
	Deney	16	55,17	16	55,17
Gerilim – korku	Kontrol	4	14,29	4	14,29
	Deney	4	13,79	6	20,69
Dinî	Kontrol	7	25,00	8	28,57
	Deney	10	34,48	9	31,03
Mizah	Kontrol	3	10,71	3	10,71
	Deney	2	6,90	3	10,34
Siyasal	Kontrol	4	14,29	4	14,29
	Deney	2	6,90	2	6,90
Ödül almış kitaplar	Kontrol	4	14,29	7	25,00
	Deney	6	20,69	3	10,34
Tür ayırmam	Kontrol	2	7,14	2	7,14
	Deney	3	10,34	3	10,34
Gazeteci yazarların yazdığı güncel olan ve kolay okunan kitaplar	Kontrol	2	7,14	0	0,00
	Deney	2	6,90	1	3,45
Edebiyat dünyasında üzerinde konuşulan yazar ya da şairlerin öykülerini, romanlarını, şiirlerini, denemelerini vb. okurum.	Kontrol	2	7,14	2	7,14
	Deney	1	3,45	3	10,34
Erotik	Kontrol	0	0,00	1	3,57
	Deney	0	0,00	0	0,00
Toplumsal	Kontrol	2	7,14	2	7,14
	Deney	7	24,14	4	13,79
Psikolojik	Kontrol	11	39,29	11	39,29
	Deney	13	44,83	15	51,72
Anı	Kontrol	1	3,57	3	10,71
	Deney	0	0,00	1	3,45
Biyografi	Kontrol	1	3,57	1	3,57
	Deney	0	0,00	1	3,45
Otobiyografi	Kontrol	0	0,00	0	0,00
	Deney	0	0,00	0	0,00
Şiir	Kontrol	4	14,29	4	14,29
	Deney	3	10,34	3	10,34
Başka (Belirtiniz)	Kontrol	2	7,14	2	7,14
	Deney	1	3,45	2	6,90

14. maddede katılımcılara “Eğer okuyorsanız, en çok hangi tür edebiyat kitaplarını okuyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Yanıtlar Tablo 4.8’de verilmiştir. Kontrol grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en çok okuduğu edebiyat kitaplarının duygusal–aşk (%60,71), psikolojik (%39,29) ve polisiye–macera kitapları (% 35,71) olduğu görülmektedir. “Erotik” ve “Otobiyografi” seçeneklerinin hiçbir katılımcı tarafından işaretlenmediği görülmektedir. Kontrol grubunun son test

sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en çok okuduğu edebiyat kitaplarının duygusal–aşk (%75,00), psikolojik (%39,29), dinî (%28,57), polisiye–macera (%28,57) kitapları olduğu görülmektedir. “Gazeteci yazarların yazdığı güncel olan ve kolay okunan kitaplar” ve “Otobiyografi” seçeneklerinin hiçbir katılımcı tarafından işaretlenmediği görülmektedir.

Deney grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en çok okuduğu edebiyat kitaplarının duygusal – aşk (%55,17), psikolojik (%44,83), polisiye – macera (%44,83), dinî kitaplar (%34,48) olduğu görülmektedir. “Erotik”, “Anı”, “Biyografi” ve “Otobiyografi” seçeneklerinin hiçbir katılımcı tarafından işaretlenmediği görülmektedir. Deney grubunun son test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en çok okuduğu edebiyat kitaplarının duygusal – aşk (%55,17), psikolojik (% 51,72) ve polisiye – macera kitapları (%37,93) olduğu görülmektedir. “Erotik” ve “Otobiyografi” seçeneklerinin hiçbir katılımcı tarafından işaretlenmediği görülmektedir.

Kontrol grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında iki katılımcının (%7,14) “Başka” seçeneğini yanıtladığı görülmektedir. Bu katılımcılardan biri tarihî kitapları tercih ederken, diğer katılımcı da popüler olan kitapları tercih ettiğini belirtmiştir. Kontrol grubunun son test sonuçlarına bakıldığında iki katılımcının (%7,14) “Başka” seçeneğini yanıtladığı görülmektedir. İki katılımcı da tarihî kitapları tercih ettiğini belirtmişlerdir.

Deney grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında bir katılımcının (%3,45) “Başka” seçeneğini yanıtladığı görülmektedir. Bu katılımcı klasikleri okumaya çalıştığını belirtmiştir. Deney grubunun son test sonuçlarına bakıldığında iki katılımcının (%6,90) “Başka” seçeneğini yanıtladığı görülmektedir. Bir katılımcı bilim – kurgu yanıtını verirken diğer katılımcı da tavsiye edilen kitapları okuduğunu belirtmiştir.

Deney grubunda ön testlere oranla son testlerde “gerilim - korku”, “mizah”, “edebiyat dünyasında üzerinde konuşulan yazar ya da şairlerin öykülerini, romanlarını, şiirlerini, denemelerini vb. okurum”, “psikolojik”, “anı”, “biyografi” seçeneklerinde kısmen de olsa bir artış olduğu görülmektedir. Bu artışın da sanata ilişkin duyarlılık kazanma ile ilgili olduğu söylenebilir.

Tablo 4.9. Kontrol ve Deney Grubuna Ait En Çok Gidilen Tiyatro Oyun Türleri

Madde 15	Grup	Ön test		Son test	
		f	%	f	%
Komedi oyunları	Kontrol	15	53,57	14	50,00
	Deney	11	37,93	12	41,38
Siyasal bir tavrı olan tiyatro oyunlarına	Kontrol	0	0,00	1	3,57
	Deney	0	0,00	0	0,00
Trajik oyunlara	Kontrol	0	0,00	1	3,57
	Deney	1	3,45	0	0,00
Absürd oyunlara	Kontrol	0	0,00	0	0,00
	Deney	0	0,00	0	0,00
Tür ayırmam	Kontrol	3	10,71	4	14,29
	Deney	5	17,24	6	20,69
Yönetmeni, oyuncusu ve konusuyla ilgimi çeken her tür tiyatro oyununa giderim.	Kontrol	4	14,29	0	0,00
	Deney	5	17,24	8	27,59
Başka (Belirtiniz)	Kontrol	2	7,14	1	3,57
	Deney	0	0,00	1	3,45

15. maddede katılımcılara “Eğer gidiyorsanız en çok hangi tür tiyatro oyunlarına gidersiniz?” sorusu sorulmuştur, yanıtlar Tablo 4.9’da verilmiştir. Kontrol grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en çok tercih ettiği tiyatro oyunlarının komedi oyunları (%53,57), yönetmeni, oyuncusu ve konusuyla ilgilerini çeken her tür tiyatro oyunları (%14,29) olduğu görülmektedir. Hiç tercih edilmeyen tiyatro oyunlarının siyasal bir tavrı olan tiyatro oyunları ve trajik oyunlar olduğu görülmektedir. Kontrol grubunun son test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en çok tercih ettiği tiyatro oyunlarının komedi oyunları (%50,00) olduğu görülmektedir. Hiç tercih edilmeyen oyunlarının absürd oyunlar, yönetmeni, oyuncusu ve konusuyla ilgilerini çeken her tür tiyatro oyunları olduğu görülmektedir.

Deney grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en çok tercih ettiği oyunlarının komedi oyunları (%37,93) olduğu görülmektedir. Hiç tercih edilmeyen oyunların siyasal bir tavrı olan tiyatro oyunları ve absürd oyunların olduğu görülmektedir. Deney grubunun son test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en çok tercih ettiği tiyatro oyunlarının komedi oyunları (%41,38) olduğu görülmektedir. Hiç tercih edilmeyen oyunların siyasal bir tavrı olan tiyatro oyunları ve trajik oyunlar olduğu görülmektedir.

Kontrol grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında iki katılımcının (%7,14) “Başka” seçeneğini yanıtladığı görülmektedir. Bir katılımcı tanıdık oyuncuların olduğu

tiyatro oyunlarını tercih ettiğini, diğer katılımcı da tarihî oyunları tercih ettiğini belirtmişlerdir. Kontrol grubunun son test sonuçlarına bakıldığında bir katılımcının (%3,57) “Başka” seçeneğini yanıtladığı görülmektedir. Bu katılımcı “korku” yanıtını vermiştir.

Deney grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında hiçbir katılımcının “Başka” seçeneğini yanıtlamadığı görülmektedir. Deney grubunun son test sonuçlarına bakıldığında bir katılımcının (%3,45) “Başka” seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu katılımcı da “gidebildiğim sürece ayırmam” yanıtını vermiştir.

Deney ve kontrol grubundaki hiçbir katılımcının “Absürd oyunlara” seçeneğini ön test ve son testlerde işaretlemediği görülmektedir. Bunda da katılımcıların “absürd” kavramının tanımını bilmiyor olmaları ihtimali söz konusu olabilir. Bu durumun absürd sanatın yaygın olmaması ile de ilgili olabileceği yorumu yapılabilir. Absürd tiyatro oyunlarının anlaşılabilmesi için çıktığı döneme ilişkin de bilgi sahibi olunması gerektiği söylenebilir. Katılımcıların bu konuda yeterli bilgiye sahip olamamaları da söz konusu olabilir. “Siyasal bir tavrı olan tiyatro oyunlarına” seçeneği de neredeyse hiç tercih edilmemiştir. Bu tür oyunların eleştirel bakış açısıyla hazırlanan metinler olabileceği söylenirse, katılımcıların bu bakış açısından kendilerini uzak hissediyor olabileceği düşünülürse bu nedenle tercih edilmediği yorumu yapılabilir.

“Trajik oyunlara” seçeneği de neredeyse hiç tercih edilmemiştir. Trajik oyunların insanlara belki görmek ya da hatırlamak istemedikleri durumları çağrıştırıyor olabileceği düşünülürse, katılımcıların bu tür oyunlara karşı ilgisiz olmalarının ve bu tür oyunları tercih etmemelerinin nedeninin bu olabileceği söylenebilir. Deney grubunda ön testlere oranla son testlerde “komedi oyunları”, “tür ayırmam” ve “yönetmeni, oyuncusu ve konusuyla ilgimi çeken her tür tiyatro oyununa giderim” seçeneklerinin işaretlenme sıklığında kısmen de olsa bir artış olduğu görülmektedir.

Tablo 4.10. Kontrol ve Deney Grubuna Ait En Çok İzlenen Film Konuları

Madde 16	Grup	Ön test		Son test	
		f	%	f	%
Polisiye – macera	Kontrol	7	25,00	8	28,57
	Deney	10	34,48	13	44,83
Duygusal – aşk	Kontrol	18	64,29	18	64,29
	Deney	18	62,07	13	44,83
Gerilim – korku	Kontrol	7	25,00	4	14,29
	Deney	8	27,59	6	20,69
Dinî	Kontrol	3	10,71	5	17,86
	Deney	4	13,79	2	6,90
Komedi	Kontrol	20	71,43	20	71,43
	Deney	17	58,62	15	51,72
Erotik	Kontrol	0	0,00	0	0,00
	Deney	0	0,00	0	0,00
Bilim – kurgu	Kontrol	3	10,71	6	21,43
	Deney	2	6,90	7	24,14
Teknolojinin ağır bastığı filmler	Kontrol	1	3,57	0	0,00
	Deney	1	3,45	1	3,45
Yönetmeni, oyuncusu konusuyla ilgi çeken her tür sanatsal film	Kontrol	6	21,43	4	14,29
	Deney	3	10,34	6	20,69
Müzikal	Kontrol	1	3,57	4	14,29
	Deney	0	0,00	1	3,45
Toplumsal	Kontrol	3	10,71	1	3,57
	Deney	2	6,90	3	10,34
Psikolojik	Kontrol	5	17,86	6	21,43
	Deney	4	13,79	4	13,79
Siyasal	Kontrol	2	7,14	1	3,57
	Deney	4	13,79	4	13,79
Western	Kontrol	0	0,00	0	0,00
	Deney	0	0,00	1	3,45
Belgesel	Kontrol	3	10,71	8	28,57
	Deney	8	27,59	5	17,24
Tür ayırmam	Kontrol	1	3,57	1	3,57
	Deney	1	3,45	1	3,45
Başka (Belirtiniz)	Kontrol	2	7,14	0	0,00
	Deney	0	0,00	0	0,00

16. maddede katılımcılara “Eğer izliyorsanız, sinema ya da TV’de en çok hangi konulardaki filmleri seçip izlersiniz?” sorusu sorulmuştur. Yanıtlar Tablo 4.10’da verilmiştir. Kontrol grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en çok izlediği film konularının komedi (%71,43) ve duygusal–aşk (%64,29) olduğu görülmektedir. Hiç izlenmeyen film konularının erotik ve western olduğu görülmektedir. Kontrol grubunun son test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en çok izlediği film konularının komedi (%71,43) ve duygusal–aşk (%64,29) olduğu

görülmektedir. Hiç izlenmeyen film türlerinin erotik, teknolojinin ağır bastığı filmler ve western olduğu görülmektedir.

Deney grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en çok izlediği film konularının duygusal–aşk (% 62,07), komedi (%58,62) ve polisiye–macera (%34,48) olduğu görülmektedir. Hiç izlenmeyen film konularının erotik, müzikal ve western olduğu görülmektedir. Deney grubunun son test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en çok izlediği film konularının komedi (%51,72), duygusal–aşk (%44,83), polisiye–macera (%44,83) olduğu görülmektedir. “Erotik” seçeneği hiçbir katılımcı tarafından işaretlenmemiştir.

Kontrol grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında iki katılımcının (%7,14) “Başka” seçeneğini yanıtladığı görülmektedir. Bir katılımcı “tarihî” yanıtını verirken, diğer katılımcı da “Başarılı ve çok ünlü oyuncuların filmlerini izlerim.” yanıtını vermiştir. Kontrol grubunun son test sonuçlarına bakıldığında hiçbir katılımcının “Başka” seçeneğini yanıtlamadığı görülmektedir. Deney grubunun ön test ve son testlerinde bu madde bazında hiçbir katılımcının “Başka” seçeneğini yanıtlamadığı görülmektedir.

16. maddede yanıtların geneline bakıldığında katılımcıların popüler ve ana akım filmleri, eleştirel ve içerikli filmlere göre daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Deney grubunda “polisiye-macera”, “bilim-kurgu”, “yönetmeni, oyuncusu, konusuyla ilgi çeken her tür sanatsal film”, “müzikal”, “toplumsal” ve “Western” seçeneklerinde ön teste oranla son testte tercih edilme sıklığında kısmen bir artış görülmektedir. Deney ve kontrol grubunun ön test ve son testlerinde “Western” seçeneği neredeyse hiç işaretlenmemiştir. Bunda da katılımcıların “Western” kavramının tanımını bilmiyor olabilecekleri söz konusu olabilir.

Tablo 4.11. Kontrol ve Deney Grubuna Ait En Çok Dinlenen Müzik Türleri

Madde 17	Grup	Ön test		Son test	
		f	%	f	%
Klasik müzik (çok sesli müzik)	Kontrol	4	14,29	4	14,29
	Deney	3	10,34	4	13,79
Blues	Kontrol	0	0,00	0	0,00
	Deney	1	3,45	0	0,00
Halk müziği	Kontrol	16	57,14	20	71,43
	Deney	12	41,38	13	44,83
Country	Kontrol	0	0,00	1	3,57
	Deney	0	0,00	0	0,00
Pop müzik (yerli ya da yabancı)	Kontrol	23	82,14	25	89,29
	Deney	26	89,66	26	89,66
Özgün – protest	Kontrol	4	14,29	4	14,29
	Deney	1	3,45	1	3,45
Heavy metal	Kontrol	0	0,00	1	3,57
	Deney	0	0,00	0	0,00
Arabesk	Kontrol	2	7,14	2	7,14
	Deney	6	20,69	5	17,24
Rock	Kontrol	8	28,57	5	17,86
	Deney	8	27,59	5	17,24
Rap	Kontrol	1	3,57	0	0,00
	Deney	3	10,34	0	0,00
Türk sanat müziği	Kontrol	10	35,71	11	39,29
	Deney	8	27,59	11	37,93
Caz	Kontrol	0	0,00	1	3,57
	Deney	1	3,45	1	3,45
Başka (Belirtiniz)	Kontrol	2	7,14	1	3,57
	Deney	2	6,90	4	13,79

17. maddede katılımcılara “En çok hangi tür müziği dinliyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Yanıtlar Tablo 4.11’de verilmiştir. Kontrol grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en çok dinlediği müzik türlerinin pop müzik (yerli ya da yabancı) (%82,14), halk müziği (%57,14) ve Türk sanat müziği (%35,71) olduğu görülmektedir. Hiç dinlenmeyen müzik türlerinin Blues, Country, Heavy metal ve Caz olduğu görülmektedir. Kontrol grubunun son test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en çok dinlediği müzik türlerinin pop müzik (yerli ya da yabancı) (%89,29), halk müziği (%71,43) ve Türk sanat müziği (%39,29) olduğu görülmektedir. Hiç dinlenmeyen müzik türlerinin Blues ve Rap olduğu görülmektedir.

Deney grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en çok dinlediği müzik türlerinin pop müzik (yerli ya da yabancı) (%89,66), halk müziği (%41,38) ve Türk sanat müziği (%27,59) olduğu görülmektedir. Hiç dinlenmeyen müzik

türlerinin Country ve Heavy metal olduğu görülmektedir. Deney grubunun son test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en çok dinlediği müzik türlerinin pop müzik (yerli ya da yabancı) (%89,66), halk müziği (%44,83) ve Türk sanat müziği (%37,93) olduğu görülmektedir.

Kontrol grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında iki katılımcının (%7,14) “Başka” seçeneğini yanıtladığı görülmektedir. Bir katılımcı ilahi dinlediğini belirtirken, diğer katılımcı da “kulağıma hoş gelen tüm müzikler” yanıtını vermiştir. Kontrol grubunun son test sonuçlarına bakıldığında bir katılımcının (%3,57) “Başka” seçeneğini yanıtladığı görülmektedir. Bu katılımcı da ilahi, Karadeniz – kemeçe dinlediğini belirtmiştir.

Deney grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında iki katılımcının (%6,90) “Başka” seçeneğini yanıtladığı görülmektedir. Bir katılımcı ilahi yanıtını, diğer katılımcı da “Tür ayırmadan hoşlandığım her türden şarkıyı dinlerim.” yanıtını vermiştir. Deney grubunun son test sonuçlarına bakıldığında dört katılımcının (%13,79) “Başka” seçeneğini yanıtladığı görülmektedir. Dört katılımcı da “kulağıma hoş gelen her tür müzik” yanıtını vermiştir. “Özgün – protest” türünde deney ve kontrol gruplarının ön test ve son testlerinde tercih edilme sıklığında hiçbir değişme olmamıştır. Bazı tercihlerin farklı arka planları olabilir. Değişme olmamasının bireyin kendini ait hissettiği kesimin tercihleriyle ilgili olabileceği, dünya görüşü, yaşam biçimi, sahip olduğu ideolojik görüşle de ilgili olabileceği yorumu yapılabilir.

Blues, Country ve Heavy metal müzik türlerinin deney ve kontrol gruplarının ön test ve son testlerinde neredeyse hiç tercih edilmediği görülmektedir. Bunda da katılımcıların kavram tanımlarını bilmiyor olabileceklerinin etkisi olduğu söylenebilir. Deney grubunda ön testlere oranla son testlerde tercih edilme sıklığında klasik müzik, halk müziği, Türk sanat müziği türlerinde kısmen bir artış olduğu görülmektedir. Deney grubunda klasik müzik türündeki artışın yaratıcı drama yöntemi kapsamında klasik müzik türünün de kullanılmış olmasıyla ilgili olduğu yorumu yapılabilir. Müzik beğenisinin kısa sürede kolay değiştirilebilecek bir beğeni olmadığı söylenebilir, bu nedenle verilerde çok çarpıcı değişmelerin olmamasının normal olduğu yorumu yapılabilir.

Tablo 4.12. Kontrol ve Deney Grubuna Ait Tanınan Sanatçılar

Madde 18	Grup	Ön test		Son test	
		f	%	f	%
Seda Sayan	Kontrol	28	100,00	27	96,43
	Deney	28	96,55	10	34,48
Vincent Van Gogh	Kontrol	10	35,71	16	57,14
	Deney	12	41,38	25	86,21
Ferhan Şensoy	Kontrol	16	57,14	15	53,57
	Deney	18	62,07	13	44,83
Ara Güler	Kontrol	2	7,14	4	14,29
	Deney	2	6,90	4	13,79
Claude Monet	Kontrol	2	7,14	16	57,14
	Deney	0	0,00	25	86,21
Hasan Pekmezci	Kontrol	1	3,57	1	3,57
	Deney	0	0,00	0	0,00
Murat Boz	Kontrol	27	96,43	26	92,86
	Deney	29	100,00	12	41,38
Hale Arpacioğlu	Kontrol	2	7,14	5	17,86
	Deney	3	10,34	2	6,90
Andy Warhol	Kontrol	1	3,57	2	7,14
	Deney	0	0,00	1	3,45
Wassily Kandinsky	Kontrol	2	7,14	8	28,57
	Deney	2	6,90	10	34,48
Bedri Baykam	Kontrol	4	14,29	5	17,86
	Deney	4	13,79	5	17,24
İnci Aral	Kontrol	9	32,14	12	42,86
	Deney	2	6,90	4	13,79
Pablo Picasso	Kontrol	23	82,14	25	89,29
	Deney	26	89,66	29	100,00
İbrahim Yazıcı	Kontrol	2	7,14	2	7,14
	Deney	2	6,90	8	27,59
Mehmet Gülerüz	Kontrol	3	10,71	6	21,43
	Deney	0	0,00	5	17,24
Leonardo da Vinci	Kontrol	27	96,43	26	92,86
	Deney	27	93,10	29	100,00
Can Yücel	Kontrol	27	96,43	27	96,43
	Deney	28	96,55	21	72,41
Rengim Gökmen	Kontrol	1	3,57	3	10,71
	Deney	0	0,00	4	13,79

18. maddede katılımcılara “Lütfen tanıdığınız sanatçıları işaretleyiniz” sorusu sorulmuştur. Yanıtlar Tablo 4.12’de verilmiştir. Kontrol grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en fazla tanıdığı sanatçıların Seda Sayan (%100,00), Murat Boz (% 96,43), Leonardo da Vinci (%96,43), Can Yücel (%96,43), Pablo Picasso (%82,14) olduğu görülmektedir. Kontrol grubunun son test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en fazla tanıdığı sanatçıların Seda

Sayan (%96,43), Can Yücel (%96,43), Murat Boz (%92,86), Leonardo da Vinci (%92,86), Pablo Picasso (%89,29) olduğu görülmektedir.

Deney grubunun ön test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en fazla tanıdığı sanatçıların Murat Boz (%100,00), Seda Sayan (%100,00), Can Yücel (%96,55), Leonardo da Vinci (%93,10) ve Pablo Picasso (%89,66) olduğu görülmektedir. Deney grubunun son test sonuçlarına bakıldığında katılımcıların en fazla tanıdığı sanatçıların Leonardo da Vinci (%100,00), Pablo Picasso (%100,00), Claude Monet (%86,21), Vincent Van Gogh (%86,21) olduğu görülmektedir.

Deney grubunda ön teste oranla son testte farklı sanatçıların tanınmasında artış gözlenmiştir. Deney grubunda son testte ön teste oranla Seda Sayan ve Murat Boz seçeneğinde bir azalma olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra tanınma sıklığında en fazla artışın olduğu sanatçıların Vincent Van Gogh, Claude Monet, Wassily Kandinsky, Pablo Picasso ve Leonardo da Vinci olduğu görülmektedir.

Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formunun geneline bakıldığında Sanat Eğitimi dersinin çoğu katılımcının sanat ve sanatçı kavramlarına yönelik farkındalık kazandırdığı, sanata yönelik ilgilerinde bir artış sağladığı söylenebilir. Deney grubunda kullanılan yöntemin katılımcıların sanatçılara olan ilgilerinde bir artış meydana getirdiği söylenebilir. Söz gelimi, “Seda Sayan” seçeneği deney grubunda ön testte 28, son testte 10 katılımcı tarafından; benzer biçimde “Murat Boz” seçeneği de deney grubunda ön testte 29, son testte 12 katılımcı tarafından işaretlenmiştir. Bu azalmanın da kullanılan yaratıcı drama yönteminin deney grubunda yer alan katılımcıların zihnindeki “sanatçı” kavramına ilişkin yeni ölçütler getirmiş olması ile ilgili olduğu söylenebilir.

Vincent Van Gogh, Ara Güler, Claude Monet, Andy Warhol, Bedri Baykam, İnci Aral, Pablo Picasso, İbrahim Yazıcı, Mehmet Gülerüz, Leonardo da Vinci ve Rengim Gökmen seçeneklerinde deney grubunda ön testlere oranla son testlerde işaretlenme sıklığında artış olduğu görülmektedir. Bu da deney grubunda kullanılan yaratıcı drama yönteminin tanınan sanatçı sayısında artış sağladığını göstermektedir. Ders kapsamında adı geçmeyen bazı sanatçıların da işaretlenme sıklığında artış olması, ilgi düzeyindeki artışa ilişkin olumlu bir durum sergilemektedir.

Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan elde edilen nicel bulgulara bakıldığında katılımcıların sanata duydukları ilgi düzeylerinde deney grubunda kontrol grubuna göre daha fazla artış görülmüştür. Günlükler, video kayıtları, bireysel görüşmeler ve odak grup görüşmelerini kapsayan nitel veriler bu durumu açıklamaya yönelik olarak alt başlıklar altında aşağıda paylaşılmıştır.

4.1.1. Birinci alt probleme ilişkin günlüklerden elde edilen bulgular

Deney ve kontrol grubu katılımcılarının her ders sonrası tuttıkları günlüklerin analizi içerik analizi ile çözümlenmiş ve **EK-7'**de temalar, kodlar ve frekans başlıkları altında haftalık olarak gösterilmiştir. **EK-7'**de deney grubu "D", kontrol grubu "K" olarak gösterilmiştir. Sosyal beceriler, duyuşsal beceriler, ilgi uyandırma, düşünme becerileri, öğretmen, sınıf ortamı, materyal kullanımı temaları altında ilgiye ilişkin kodlara yer verilmiştir.

EK-7'ye bakıldığında sosyal beceriler teması altında ifade edilen sosyal beceri kazandırması, iletişim becerilerini geliştirme, çekingenliğin azalması, paylaşımın artması, yardımlaşma, sosyal etkinlik içermesi, toplum önünde daha rahat konuşma, arkadaşlarını tanıma kodlarının yalnızca deney grubundaki katılımcıların günlüklerinde yer aldığı, kontrol grubundaki katılımcıların günlüklerinde ise bu kodlara rastlanmadığı görülmektedir. Bu kodların katılımcıların Sanat Eğitimi dersine ve sanata yönelik ilgilerini arttıracak kazanımlar olduğu yorumu yapılabilir. Duyuşsal beceriler teması altında ise Sanat Eğitimi dersinin gerekli olmasına deney grubuna göre kontrol grubunda daha fazla vurgu yapılmıştır. Yalnızca deney grubu katılımcılarının günlüklerinde kişisel gelişimi sağlama, güven duygusu, sanatın herkes için gerekli olması, empati becerisini geliştirme, hayal gücünü geliştirme, pozitif olma, yaratıcılığı geliştirme, kendini geliştirme gerekliliği, diğer derslerin de drama yöntemi ile işlenebileceği düşüncesi, drama dersine ön hazırlık olması kodlarının olduğu görülmüştür. Yanlış yapma kaygısının olmaması, ders ile ilgili ön yargının kaybolması, düşüncelerini özgür ifade etme, düşüncelere saygı duyma, öz güveni arttırma, eksiklerinin farkına varma, kendini değerlendirme, kendini rahat ifade edebilme, mutlu olma ifadelerine deney grubunda oldukça fazla rastlanmış, kontrol grubunda ise kısmen rastlanmıştır. İlgi uyandırma teması altında sanata ilginin artması, derse ilginin artması, derse istekli gelme ve merak uyandırma kodlarının deney grubunda kontrol grubuna göre daha

fazla günlüklerde yer aldığı görülmektedir. Deney grubu katılımcılarının yaratıcı drama yöntemini ileride kullanmak istedikleri görülmektedir. Düşünme becerileri bakımından deney grubunda eleştirel düşünme becerisi geliştirme ifadesi yer alırken, kontrol grubunda bu tür ifadelere rastlanmamıştır. Öğretmen teması altında yer alan “rahat hissettirme” ve “ğretmenin de katılımı” ifadelerine yalnızca deney grubunda rastlanırken, “herkese söz hakkı verme” ifadesine kontrol grubuna göre deney grubunda daha fazla yer verildiği görülmektedir. Sınıf ortamı bakımından ise ortamın rahat ve samimi olmasından deney grubunda daha fazla söz edilirken, ortamın geniş olmasından ise deney grubundan bir katılımcının söz ettiği görülmektedir. Sanata duyulan ilginin artmasında sınıf ortamının rahat ve samimi olmasının da önemi olduğu söylenebilir. Materyal kullanımı bakımından da materyal zenginliğinden yalnızca deney grubu katılımcılarının söz ettiği görülmekte, görselliğin olmasına ise deney grubunda daha fazla olmak üzere her iki grupta da yer verildiği görülmektedir.

Deney ve kontrol grubu katılımcılarının her ders sonrası tuttıkları günlüklerden sanata olan ilgilerine yönelik ifade ettikleri görüşler, doğrudan alıntılar yapılarak, her hafta işlenen konu başlığı adı altında aşağıda belirtilmiştir. Katılımcıların isimleri deney grubu için D1, D2 gibi kodlar kullanılarak, kontrol grubu için de K1, K2 gibi kodlar kullanılarak aşağıda sunulmuştur. İlk hafta yapılan iletişim-etkileşim çalışmalarını içeren oturumlara yer verilmemiştir.

4.1.1.1. İkinci oturum: Sanata Giriş

D1 yaratıcı drama yöntemi sayesinde arkadaşlarını daha iyi tanıma olanağı bulduğunu, eğlenerek öğrendiğini, kalıcı öğrenme gerçekleştiğini, derse ilgi duyduğunu aşağıdaki gibi ifade etmiştir:

“Arkadaşlarımın hangi film, sanatçıdan hoşlandığını, boş zamanlarda ne yaptığını öğrendim. Gruplar oluşturduk ve sanatın kökeninin ne olduğu, sanatın nasıl sınıflandırılması gerektiğini tartıştık ve ğrendik. Sanatla ilgili daha birçok şeyi hiç sıkılmadan, eğlenceli bir şekilde öğrendim. Dersin sonunda değerlendirmeyi kartonlara çizdiğimiz resimlerle ve yazılarla anlattık. Etkinliklerle anlatılan dersin daha kalıcı ve yararlı olabileceğini gördüm. Derste aktif olmamız dersin eğlenceli geçmesini ve daha iyi anlamamızı sağladı. Dersin bitmesini hiç istemedim.”

D6 ise “Dersin adını ilk duyduğumda dersin sıkıcı geçeceğini düşünmüştüm. Ancak bugün dersi işleyiş tarzınızdan dolayı derse karşı ilgim çok fazla arttı. Ders

bize sanat alanında nerede olduğumuzu gösterdi. Biz de bundan sonra sanatta kendimizi daha da geliştirmeye çalışacağız.” cümlesiyle derse ilişkin ön yargısının kaybolduğunu, derse ilgisinin arttığını ifade etmiştir. **D9** da “Sanat Eğitimi dersinin çok sıkıcı, çekilmez geçeceğini düşünüyordum. Hatta ara ara derse gelmemeyi bile düşünmüştüm. Ama dersin işlenişi, hocamızın bize yakınlığı ve rahat tavırları bizim ders ile ilgili ön yargılarımızı yıktı ve bizim de derste çok rahat davranmamızı sağladı. Oyunlar oynayarak sınıf arkadaşlarımızı daha yakından tanımış olduk ve yine oyunlar oynayarak birçok şeyi öğrendik.” cümlesiyle derse ilişkin ön yargısının kaybolduğunu, derste rahat davranabildiğini ifade etmiştir. **D15** de yöntemin derse dikkat çektiğini ve motivasyon süresini uzattığını aşağıdaki ifadeleriyle belirtmiştir:

“Öncelikle dersi çok eğlenceli ve keyifli buldum. En önemlisi iyi bir teknikle beraber öğretici buldum. Derste yalnızca öğretmenin değil, öğrencinin de aktif olmasının dersin işlenişi açısından çok önemli bir yer tuttuğunu gözlemledim. Çünkü hep öğretmen aktif olunca ne kadar ilgi çekici olursa olsun bir süre sonra kişiyi sıkmaya başlıyor. En kötüsü de kişinin bir süre sonra derse olan ilgi ve motivasyonu azalıyor. Bugünkü dersimizde ise tam tersi bir durum oldu. Biz öğrenciler daha aktif hâle getirildik. Dersin nasıl geçtiğini anlamadım. 3 saat bana 3 dakika gibi geldi. Hem eğlenirken hem de öğrendik. Keşke tüm öğretmenlerimiz bu tekniği uygulayabilse; o zaman dersler çok daha iyi işlenir ve bilgiler öğrenciler tarafından çok daha rahat öğrenilirdi.”

D15'in açıklamalarında dikkat çekici olan tarafın yaratıcı drama yönteminin daha ilk uygulamalarda ilgi uyandırma bakımından etkili olduğu söylenebilir. **D16** da aşağıda verilen şu cümleleriyle yöntemin sanatsal etkinliklere ilgi uyandırdığını, sanata yönelik ilgi düzeyinin arttığını belirtmiştir:

“Sanat aslında hayatımızın her alanında var ama biz onu sadece boş zaman faaliyeti olarak görüyoruz. Sanata yaklaşımımız çok yüzeysel, gündelik şeylerle kalıyor. Sanatın içine girerek yaşamıyoruz, dışarıda olup izleyici veya dinleyici düzeyinde kalıyoruz. Artık bu dersle beraber sanatsal etkinliklere daha fazla ilgi göstereceğimize inanıyorum. Sanat akımlarını öğrenip çeşitli sanatsal düşünceler hakkında fikir edinerek bu dersle beraber sanat hakkında bizlerde yeni düşüncelerin uyandığını düşünüyorum.”

D16'nın yaratıcı drama yöntemi ile sanata ilişkin düşündüklerini hayata geçirme yönündeki motivasyonu sağladığı söylenebilir. Bu motivasyonun kaynağında da sanata ilişkin edindiği teorik altyapı ve birikimin bulunduğu yorumu yapılabilir. **D17** ise “Sanat Eğitimi dersi dendiğinde biraz korkmuştum doğrusu. Pek çok sıkıcı ezberler yapacağımız ve zorlanacağımız bir ders olarak düşünmüştüm. İlk

dersimizde hocamızın bize yaptığı anket sanat konusunda yetersiz olduğumu hissettirmişti bana. Aynı şekilde seviyemizi ölçmek için yaptığı test soruları da zor gelmiş ve sanat konusundaki eksikliği bir kez daha anlamıştım. Sanat Eğitiminden ilk dersimizi işledik ve korkularımızın yersiz olduğunu anladım. Bu kadar eğlenceli geçeceğini hiç düşünmemiştim.” ifadesiyle derse ilişkin ön yargısının azaldığını belirtmiştir. Sanat Eğitimi dersine ilişkin korku olarak ifade edilen duygunun daha ilk uygulamalarda eğlence yönünde evrilmesinin olumlu bir değişim olduğu söylenebilir. **D19** “Diğer dersler bir müddet sonra (bazıları hariç) uykumuzu getirirken, bu derste hiç uykum gelmedi aksine derse devam edesim geldi.” cümlesiyle derse dikkat süresinin arttığını belirtirken, **D27** da benzer biçimde “Derste herkesin aynı anda aktif olması ders boyunca motivemizi kaybetmememizi sağlıyor.” cümlesiyle D19 ile aynı görüşü paylaşmıştır.

Kontrol grubuna bakıldığında ise **K10**’un “Slayttan ders işlemek daha doğrusu uygulamalı olarak değil de anlatıma yönelik ders işlediğimiz için biraz sıkıldım ama arada grupça fikirlerimizi paylaşmak ve karşılıklı soru-cevap şeklinde işlemek, rahat olup davranmak biraz daha derse ilgimi arttırdı.” ifadesiyle dersten biraz sıkıldığını, ancak soru-cevap tekniği sayesinde derse ilgisinin arttığını belirtmiştir. **K11** ise “Sanat hakkında ne kadar çok şey bilmediğimi öğrendim. Aslında her şeyde her konuda biz öğrenciler bir şeyler biliyoruz ama yanlış, eksiktir korkusuyla kimse bir şey demiyor cevap olarak. Bu derste çok rahattım ya süperdi.” cümlesiyle derste kendini rahatça ifade edebildiği görülmektedir.

K12 benzer biçimde aşağıda verilen ifadeleriyle derse motivasyonunun arttığını ve dersten keyif aldığını belirtmiştir:

“Sanat Eğitimi benim için hem eğitici hem de eğlendirici bir ders oldu. Hocamızın dersi işleyişi ilgi ve tutumu dersi sıkıcılıktan uzak tuttu. Dersin konusu ise dikkatimi çekti. Çok yararlı ve kültür seviyemizi artırıcı bilgiler aktardı hocamız. Geçmişten günümüze kadar süregelen gerek güzel sanatlar gerek el sanatları hakkında bilgi sahibi olduk. Ayrıca hocamızın dersi soru-cevap niteliğinde işlemesi dersin süre olarak uzunluğunu bir nebze dahi olsa kısalttı. Açıkçası çok keyif aldım.”

Bu duruma ilişkin **K15** de “Soru cevap şeklinde işlenmesi çok iyi bir yöntem. Beni derste canlı tutmaya yaradı. Yoksa uyuyabilirdim bu derste. Zevk aldım bu dersten umarım her zaman böyle olur.” cümlesiyle derse dikkat çekildiğini belirtmiştir. **K20** ise “Bugünkü sanat eğitimi dersi ilk başlangıç olduğu için slaytlarla işlenmesine

rağmen sıkıcı değildi. Ama konuların daha fazla olduğu ders bu şekilde geçmez, daha sıkıcı ve geçici bir ders olacaktır diye düşünüyorum. Ders gayet anlaşılır ve faydalıydı sadece sorun bilgilerin, dersin kalıcılığı konusunda çıkacaktır diye düşünüyorum.” cümlesiyle dersin sıkıcı olabileceğini belirtmiştir.

4.1.1.2. Üçüncü oturum: Antik Dönem

D22 “Bu bölümde hocamızın herkese dağıttığı kâğıttaki bilgilerle bir tiyatro yaptık grupça. Bizim yaptığımız küçük tiyatrodaki tragedyaya ön plandaydı. Hüzün, hasret, ayrılık, savaş, mutsuzluk vardı. Genel olarak çok eğlenceliydi. Çok hoşuma gitti. Resimlerle oyunlarla bu konuların öğrenilebileceğine inanmıyordum ama yanılmışım. Ben de öğrencilerime sık sık drama yöntemi kullanacağım.” cümlesiyle drama yöntemini ileride kullanmayı düşündüğünü ifade ederken kontrol grubunda ise **K1** “Ders hakkındaki görüşlere gelecek olursak yeni bir şeyler öğrenmenin verdiği heyecan vardı. Bunun dışında bu oturum, bir önceki oturuma göre daha sıkıcı geçtiğini söyleyebilirim. Aktif olmamızı gerektirecek bir durum bulunmamaktaydı.” cümlesiyle dersten sıkıldığını ifade etmiş, **K10** da “Bu dersti teorik olarak işlememiz biraz sıkıcı geliyor. Ama slayttaki görseller dersti biraz daha işlenir hâle getirebiliyor.” cümleleriyle dersten sıkıldığını ancak slayt kullanımının dersti biraz daha keyifli hale getirdiğini belirtmiştir.

4.1.1.3. Dördüncü oturum: Rönesans Dönemi

D1 “Derste rahat davranabiliyorum. Kendime olan güvenim arttı. Çekingen bir kişiliğim olmasına rağmen derste yapılanlarda bu durum ortadan kalktı. Derste ve bu grupta bulunmaktan çok mutluyum.” ifadesiyle derste rahat davranabildiğini, öz güvenin arttığını, çekingenliğin azaldığını ve derste olmaktan mutluluk duyduğunu belirtirken kontrol grubunda yer alan **K6** “Ara vermediğimiz için ders yorucu geçiyor. Ama dersti ve slaytları takip ettiğimizde yararlı bilgiler var. Sürekli sözel şekilde işlediğimizde ilgi çekmiyor, derste aktif bir şekilde katıldığımızda, söz hakkı aldığımızda daha zevkli geçiyor. Ancak bence ders bir ders saatini aşmamalı.” cümlesiyle derste aktif katılım sağlandığında dersin daha zevkli geçtiğini ifade etmiştir. **K10** da “Bu derste Rönesans Döneminin aslında ne kadar önemli bir dönem olduğunu anladım. Bu dönemdeki sanatçılar ve eserlerinin önemini öğrendim özellikle Leonardo da Vinci'nin eserlerinin ne kadar anlamlı olduğunu anladım. Sanatçıların heykelleri ve tablolarının da görülmeye değer olduğunu

anladım.” ifadesiyle sanata değer verdiğini belirtmiştir. **K16** ise “Teorik olarak anlatılan derste hocamızın soru-cevap şekli dersi biraz daha sıkıcılıktan kurtardı.” cümlesiyle soru cevap tekniğinin dersi sıkıcılıktan kurtardığını belirtmiştir.

4.1.1.4. Beşinci oturum: Romantizm

D1 aşağıda verilen cümleleriyle sanata ilişkin farkındalık kazandığını, çekingenliğinin azaldığını ve kendine güveninin arttığını ifade etmiştir.

“Büyük çemberimizde sanatla ilgili bir oyun oynadık. Oyunda da gördüm ki sanat çok geniş bir alanı içine alıyor. Duvarda asılı resimlerden beğendiklerimizi seçtik ve her grup seçtiği resimde olanları canlandırdı. Biz saman arabası resmini seçmiştik. Güzel bir canlandırma yaptık. Herkesin yaptığı canlandırmalar çok yaratıcıydı. Yeteneğim olmamasına rağmen ve bir topluluk önünde böyle şeyler yapmaktan çekinen biri olmama rağmen hiç zorlanmadım ve çekinmedim. Kendime olan güvenimin arttığına inanıyorum.”

D13 ise eğlenerek öğrendiğini şu sözleriyle açıklamıştır:

“Dersin başında veya sonunda oynanan oyunlar eğlenceli oluyor. Böyle etkinliklerle herkesin konu hakkındaki bilgisini öğreniyoruz hem de bizim bilgilerimizi herkesle kıyaslayarak doğruya ulaşıyorum. Yanlışlar eğlenceli bir şekilde düzeltiliyor, doğrular tebrik ediliyor. Çok sıcak bir ortam oluyor hâliyle. En sonunda yaptığımız bir dergi sayfasında farkında olmadan öğrendiğimiz birçok şeyi ifade ettik.”

D19 da oyunların ders üzerindeki etkisini “Derste oyun oynatmak ilginin kaybolmamasını sağlıyor.” cümlesiyle açıklamıştır.

Kontrol grubunda ise **K3** düşüncelerini rahat ifade edebildiğini “Romantizmle ilgili eksik ve yanlış olan bilgilerimi bu derste tamamlama fırsatı buldum. Dersimizde, resimleri yorumlayarak düşünce özgürlüğümüzü kullanıyoruz.” cümlesiyle ifade ederken **K14** de “Dersin işlenişi bakımından herkesin katılması daha doğrusu herkesin konuşması ve fikirlerinin alınması bakımından gayet iyi.” ifadesiyle her katılımcıdan görüşünün alınmasının iyi bir yaklaşım olduğunu belirtmiştir. **K17** ise derste görsel materyallerin kullanılmasının ve resimlerin yorumlanmasının önemini şu cümleleriyle açıklamıştır: “Slaytlarda resim olması ve bu resmi bizlerin de yorumlaması bence dersi eğlenceli hâle getiriyor. Sanat dersinin sıkıcı olacağını düşünürdüm ama siz bizi yormadan sıkmadan anlatmaya çok özen gösteriyorsunuz ve bizi sıkmamayı başarıyorsunuz.”

K21 derste eğlendiğini “Oldukça zevkli bir ders. Tahminlerden yola çıkarak olayın aslını buluyoruz. Eğleniyoruz da.” cümlesiyle ifade ederken **K16** ise dersin daha eğlenceli hâle getirilebileceğini “Hocamızın bize soru sorarak, düşüncelerimizi alması hoşuma gidiyor. Ama ders biraz daha eğlenceli olabilir.” şeklindeki ifadesiyle açıklamıştır. **K12** yaptığı şu açıklamayla dersin sıkıcı olduğunu ancak bilgi edinme bakımından iyi olduğunu belirtmiştir: “Dersin işlenişi belki sıkıcı olabilir çünkü fiziksel olarak bir durağanlık var hepimizde. Bu bakımdan ders sıkıcı gelebilir ama akla yeni bilgilerin nakşedilmesi iyi...” **K26** da “Dersin slayt şeklinde olması güzel fakat uzun oluşu sıkılmama neden oluyor. Bir saat boyunca tahtaya bakıp slayt izlemek bir zaman sonra uykumu getiriyor.” ifadesiyle dersin sıkıcı olmasından ve dikkatinin dağılmasından bahsetmiştir. **K28** de benzer biçimde “Bunların dışında ders biraz sıkıcı olmakla beraber genel olarak güzel geçti. Sanatla ilgili tek dersimiz bu ders olduğu için ve gündelik hayatta sanatla neredeyse hiç ilgilenmediğim için bazı konuları saçma buluyorum. Ancak hocamızın tavrı, bizi rahatlatması derse ilgili olmamı sağlıyor.” şeklinde belirtirken dersin sıkıcı olmasına vurgu yapmıştır, aynı zamanda da öğretmenin tavrının derse ilgi çekmede önemli olduğunu ifade etmiştir.

4.1.1.5. Altıncı oturum: Realizm

D1 “Dersin sonunda bir kez daha anladım ki bu derste asla mutsuz olunamaz. Çok şey öğreniyoruz ve bunu yaparken hiç sıkılmıyoruz. Zaman nasıl geçiyor hiç anlamıyorum. Ders aynı zamanda bir terapi sanki. Günün tüm yorgunluğu, derdi, sıkıntısı o an gidiyor.” cümlesiyle derste mutlu olduğunu, derse olan ilgisinin ve motivasyonunun yüksek olduğunu ve rahatladığını ifade ederken kontrol grubunda yer alan **K1** “Dersimiz biraz yoğun geçiyor bazen bazı şeyleri hatırlamakta zorlanıyoruz.” cümlesiyle dersin yoğun geçmesi sebebiyle bilgilerin akılda kalıcı olmayacağını belirtmiştir.

4.1.1.6. Yedinci oturum: Empresyonizm

D9 “Bugünkü derste hem eğlendik hem de öğrendik. Her geçen hafta birbirimizle olan ilişkilerimiz de artıyor ve gelişiyor. İletişim kurma, yaratıcılık gibi biz geleceğin öğretmenlerinin sahip olması gereken nitelikleri kazanmış oluyoruz. Ders işlenişinde öğretmen ile öğrencinin birlikte aktif olarak dersin işlenmesi hem

kalıcılığı hem de o derse olan ilgiyi arttırıyor. Ders eğlenceli ve güzeldi.” cümlesiyle dersin eğlenceli geçtiğini, iletişim becerilerinin ve yaratıcılığının geliştiğini, derse olan ilgisinin arttığını ifade etmiştir. **D14** de “Resim, logo, şiir ve slogan hazırladık. Ders içinde sürekli aktiftik ve eğleniyorduk. Her zaman yazdığım gibi eğlenerek öğrendik. İzlenimcilik akımına daha hâkimiz ve dersin işlenişi sayesinde bunları daha iyi ifade edebiliyoruz. Ders içinde rahatız ve bu öğrenmemizi kolaylaştırıyor.” cümlesiyle ders içerisinde rahat olmanın öğrenmeyi kolaylaştırdığını belirtmiştir. Kontrol grubunda ise **K2** “Ders sorulu cevaplı bir şekilde işlendi ve öğrencilerin derse katılması sağlandı. Güzel geçen bir ders olduğunu söyleyebilirim.” ifadesiyle ve **K14** “Gün ışığının farklı zamanları resmedilmiş. İzlenimcilik denilince insanda bıraktığı etki akla gelmeli. Yeni şeyler öğrendim. Bu yüzden ilgi çekiciydi.” ifadesiyle dersin ilgi çekici olduğunu vurgulamışlardır; ancak **K22** dersi sıkıcı bulunduğunu “Derse gelecek olursak işleniş çok sıkıcıydı. Teorik ders işlenişi ve bilimsel bilgilerin birleşimi sonucu çekilmez bir hâl aldı.” cümlesiyle ifade etmiştir.

4.1.1.7. Sekizinci oturum: Kübizm

D1 “Etkinliklerin hepsi birbirinden güzeldi. Etrafıma baktığımda herkesin yüzünde kocaman bir gülümseme vardı.” ifadesiyle deney grubundaki katılımcıların derste mutlu olduğunu belirtmiştir. **D9** da “Bu derste grup olarak çalışılması, sürekli düşünmeye teşvik edilmemiz dersin nasıl geçtiğini anlamamızı yani zaman teriminin ortadan kalkmasını sağlıyor. Fikir alışverişi yaparak farklı bakış açılarını yakalayabiliyoruz. Bizim görmediğimiz, fark etmediğimiz şeyleri görmemizi sağlıyor. Ben derste çok eğleniyorum, hem eğleniyor hem de öğreniyorum.” cümlesiyle derse dikkat çekildiğini, uygulamalarla motivasyonunun arttığını ifade etmiştir.

Kontrol grubunda da **K4** “Eserlerde kolaj çalışmasına yer verilmiş yani farklı malzemeleri bir araya getirerek yapılan çalışmalar olmuş. Değişik ve dikkat çekici bir akımdı bana göre” ifadesiyle dersin dikkat çekici olduğunu belirtirken, **K17** “Bu ders daha yoğun geçti. Konunun içeriği daha fazla olduğundan yoruldu. Slayt olduğu için resimlere ve yazılara bakmak gözlerimi de yordu bugün. Ama genel olarak güzel geçti. Diğer derslerdeki gibi sıkıcı gelmiyor ders.” cümlesiyle dersin yoğun geçtiğini belirtmiş, **K28** ise “Bu sanat akımı, Empresyonizmde de olduğu gibi ilgimi çekmedi. Bu oturumda sözel ifadelerin çok olmasından dolayı biraz

sıkıcıydı.” cümlesiyle dersi sıkıcı bulunduğunu ve dersin ilgisini çekmediğini vurgulamıştır.

4.1.1.8. Dokuzuncu oturum: Ekspresyonizm

D4 “Oynadığımız oyunlar herhâlde bizi derse motive eden asıl şeyler. Çünkü gerçekten çok eğleniyoruz.” cümlesiyle oyunların derse motive ettiğini ifade ederken benzer bir ifadeyle **D9** da “Derse ısınma oyunuyla başladık. Bu, derse olan dikkatimizi daha çok artırıyor. Gruplar şeklinde resimleri yorumluyor, onlarla ilgili canlandırmalar yapıyoruz. Bu da birbirimiz arasındaki iletişimin kuvvetlenmesini sağlıyor. Hem de dönemin özelliklerini öğrenmiş oluyoruz. Ders yoğun geçse de eğlenceli ve öğretici.” ifadesiyle ısınma çalışmalarının derse olan ilgiyi arttırdığını, canlandırmaların iletişim becerilerini geliştirdiğini ifade etmiştir. **D12** de “Bizler de bu akımla ilgili oluşturulan resimlerle ilgili canlandırmalar yaptık. Böylece yaratıcılık yönümüzü geliştirmiş olduk. Resimlerle ilgili yorumlar yaptık. Genel olarak hepimiz bu akımın hayal gücüne dayalı olması ve gerçeklikten uzak olması konusunda hemfikir olduk. Yaptığımız canlandırmalarla dersi daha anlamlı hâle getirdik.” ifadesiyle yaratıcılığının ve hayal gücünün geliştiğini belirtmiştir. Kontrol grubunda ise **K7** “Çünkü derslerimiz genelde aynı metotla ve sözel dersle işlendiği için yoruluyoruz. Ders genelde hep güzel işleniyor fakat zihinsel olarak yorgunuz.” ifadesiyle dersin yorucu geçtiğini, **K10** “Teorik olarak işlediğimiz için bir yerden sonra çok sıkılıyorum.” ifadesiyle dersten sıkıldığını belirtirken **K16** da “Derse katıldığım için eğlenceli geçti ve sıkıcılıktan kurtardı.” ifadesiyle dersten keyif aldığını belirtmiştir.

4.1.1.9. Onuncu oturum: Yaratıcılık

D1 “Şiir yazmak, donuk resim olmak aslında bir yaratıcılıktı. Diğer derslerde yaptığımız canlandırmalar da yaratıcılığı kullandığımızı gösteriyordu.” ifadesiyle yaratıcılığının geliştiğini belirtirken benzer kazanımı **D12** “Bu şekilde dramalar, canlandırmalar yaparak biz kendi yaratıcılık özelliğimizi ortaya çıkarıyoruz ve geliştiriyoruz.” biçiminde ifade etmiştir. Kontrol grubu günlüklerine bakıldığında ise **K1** “Dönemin başından bu yana bir değerlendirme yapacak olursak bilmediğimiz ve daha öncesinden yabancı kaldığımız pek çok şeyi öğrenme imkânı elde ettik. Bazı oturumlar sıkıcı oldu ancak genel anlamda bizler de derste yorum yaptığımız

için diğer derslere nazaran daha eğlenceli ve eğitici geçtiğini düşünüyorum.” ifadesiyle ve **K3** “Bu oturumda da sıkıldım diyebilirim. Keşke sadece slayta bağlı kalmasak, farklı yöntemler de kullanabilsek. Ama yine de çoğu dersimize göre daha akıcı geçiyor. En azından bu derste kendimi rahat hissediyorum.” ifadesiyle dersin sıkıcı geçtiğini ancak diğer derslere göre daha akıcı geçtiğini belirtmişlerdir. **K4** ise bu derste yorulduğunu “Derste bu sorulara yorum getirmek, zekâ ile yaratıcılığın arasındaki ilişki göreceli olduğundan bunları tartışmak, fikir üretmek güzeldi, fakat bu oturum daha çok bilgi ağırlıklı geçtiği için biraz yorucu olduğunu söyleyebilirim.” cümlesiyle ifade ederken, **K17** “Bu slaytta görsel bir şey yoktu bu yüzden sıkıldık biraz. Hep bilgi olunca ağır geldi.” ifadesiyle derste sıkıldığını, **K22** ise “Herhangi görsel öğeler olmadığı için (örn.tablo) ilgimi çekmedi.” cümlesiyle dersin ilgi çekici olmadığını vurgulamıştır.

4.1.2. Birinci alt probleme ilişkin video kayıtlarından elde edilen bulgular

Video kayıtları gözlem formu (**EK-8**) kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların sanata duydukları ilgiye ilişkin elde edilen bulgular aşağıdaki gibidir:

Deney grubunda kontrol grubuna göre derse ilgi duyma, dikkati uzatma, sanat akımlarına ilgi, sanata ilgi, sanatı kullanma isteği, sanatsal etkinliklere ilgi daha fazla gözlenmiştir. Deney grubunda empati becerisini geliştirme, iletişim becerilerini geliştirme, sosyalleşme gözlenirken, kontrol grubunda gözlenmemiştir. Yargılamanın olmaması ise her iki grupta da gözlenmiştir. Deney grubunda kontrol grubuna göre düşüncelere saygı duyma, eksiklerinin farkına varma, ön yargının kaybolması, sanatın gerekli olduğunu düşünme, yanlış yapma kaygısının olmaması ve yorum yapabilme becerisi bakımından daha fazla gözlenmiştir. Deney grubunda kontrol grubuna göre cesaretlenme, çekingenliğin azalması, çok söz hakkı, eleştirel düşünme becerisi, düşüncelerini özgür ifade edebilme, güven duygusu, hayal gücünü geliştirme, öz güveni artırma, kendini değerlendirme, kendini rahat ifade edebilme, merak uyandırma, mutlu olma, önemsenme, paylaşım, pozitif olma, toplum önünde daha rahat konuşma, yaratıcılığı ortaya koyma davranışlarının çok belirgin bir biçimde daha fazla ortaya çıktığı gözlenmiştir.

4.1.3. Birinci alt probleme ilişkin bireysel görüşmelerden elde edilen bulgular

Yaratıcı drama yönteminin katılımcıların sanata duydukları ilgi üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılan bireysel görüşmelere katılan 12 katılımcı bu konu üzerinde görüş belirtmiştir. Bireysel görüşmelerden elde edilen ifadeler içerik analizi ile analiz edilmiş, toplam 12 tablo olarak **EK-9**'da sunulmuştur. Katılımcıların ortak bir şekilde vurguladığı boyutlar ilgi uyandırma teması altında derse istekli gelme, derse ilginin artması, sanata ilginin artması, drama yöntemini ileride kullanma düşüncesi, sanatsal etkinliklere daha fazla katılma, sanatla ilgili kitap, dergi, TV programlarına ilgi, merak uyandırma ve dikkat süresini uzatma olarak belirtilmiştir. **EK-9**'da yer alan EK-Tablo 1'de katılımcıların Sanat Eğitimi dersi hakkındaki genel görüşlerine bakıldığında dersin eğlenceli olmasının, diğer derslerden farklı olmasının ve ders ile ilgili ön yargının kaybolmasının en fazla vurgulanan ifadeler olduğu görülmektedir. EK-Tablo 4'e bakıldığında ise sanatsal etkinliklere daha fazla katılma, sanata ilginin artması ve kişisel gelişimi sağlama ifadelerine daha sık rastlanmıştır. EK-Tablo 5'te de katılımcıların etkin katılıma, materyal zenginliğine, hareketliliğe, her öğrencinin katılmasına ve derse istekli katılıma daha fazla yer verdikleri görülmektedir. EK-Tablo 8'e bakıldığında da sanatsal etkinliklere ilgi, tanınan sanatçı sayısında artış, sanatla ilgili kitap, dersi, TV programlarına ilgi, sanat eserine değer verme ifadelerinin daha fazla belirtildiği görülmektedir. EK-Tablo 10'da katılımcıların Sanat Eğitimi dersine ilişkin oluşan duygu ve düşüncelerinde nelerin etkili olduğuna bakıldığında ise üzerinde en fazla durulan ifadelerin dersin işlenişi, yaratıcı drama yöntemi, rahatlık – samimi ortam, canlandırmalar ve etkin katılım olduğu görülmektedir. EK-Tablo 11'de katılımcıların yaratıcı drama yöntemine ilişkin oluşan duygu ve düşüncelerinde nelerin etkili olduğuna bakıldığında ise en sık tekrar edilen ifadeler arasında etkin katılım ve her öğrencinin katılımı ifadelerinin yer aldığı görülmektedir. EK-Tablo 12'de katılımcıların eklemek istedikleri görüşlere bakıldığında dersin eğlenceli olmasına, yaratıcı dramanın etkili bir yöntem olmasına, derse sevecek katılmalarını sağlamasına daha fazla vurgu yaptıkları görülmektedir. Katılımcıların görüşlerinden elde edilen çarpıcı ifadelerden bazıları aşağıda verilmiştir.

“Sanat Eğitimi dersinin büyük küçük herkes için gerekli olduğunu düşünüyorum, çünkü sanat insana gerçekten zihinsel anlamda da bedensel anlamda da huzur veriyor.” (D15)

“Şarkı söyleyen herkesin sanatçı olduğunu düşünüyordum ama bu yanlış bir şeymiş, onu sezdim. Her şarkı söyleyen sanatçı değildir.” (D15)

“Ben klasik müzik hiç dinlemiyordum, ona karşı bir eğilimim oldu.” (D15)

“Monoton geçmiyor ders ya da bir süre sonra dersten soğuma ya da uzaklaşma eğiliminde olmuyoruz. Her zaman dinamik, canlı bir şekilde derse katılıyoruz.” (D15)

D15 sanat eğitiminin gerekli olduğunu, sanatın huzur verdiğini, sanatçı olan ve olmayanı ayırt edebildiğini, sanata olan ilgisinde artış olduğunu, derse olan ilgisinin arttığını ve motivasyonunun yüksek olduğunu belirtmiştir. Bu durumda **D15**'in sanata ilişkin farkındalık kazandığı söylenebilir. **D18** de sanata ilişkin ön yargısının kaybolduğunu, sanata verdiği önemin ve sanatla ilgili kitaplara ilgisinin arttığını, resim sergilerinin artık dikkatini çektiğini, düşüncelerini daha özgür ifade edebildiğini aşağıdaki cümleleriyle açıklamıştır:

“Ortaokulda da lisede de sanat hakkında çok şey bilmeden, sadece yeteneği olan kişilerin gidebileceğini düşündüğümüz için fazla bir bilgimiz yoktu. Genelde hep kendi ülkemizdeki sanatçıları biliyorduk, şimdi sanat dersinde başka ülkelerin sanatçıları hakkında bilgimiz oldu.” (D18)

“Şimdi sanata daha çok önem veriyorum.” (D18)

“Sanatla ilgili pek kitap okumuyordum, onlarla ilgili de değişik türde kitaplar okumam gerektiğini fark ettim.” (D18)

“Bir çember dâhilinde herkesi görebiliyorduk, arka sırada oturup kimseyi görememezlik de yoktu. Öğretmeni de rahat görüyorduk, arkadaşları da, bir etkileşim içerisindeydik.” (D18)

“Sadece müziğe biraz ilgi duyuyordum, resim çizemediğim için önem vermiyordum, ama şimdi sergiler de dikkatimi çekebiliyor artık.” (D18)

“Düşüncelerimi daha özgür, daha rahat ifade edebildiğimi fark ettim. Duygularımda da hissettim, oynadığımız için, bire bir öğrenci aktif olduğu için.” (D18)

Bu düşüncelerden yola çıkarak fiziksel ortamın katılımcının rahat olmasında etkisi olduğu, yeteneğinin olmadığını düşünerek uzak durduğu sanatla bir izleyici olarak da bağ kurabileceği ve etkin olarak katıldığı uygulamalara daha fazla ilgi duyduğu, derse etkin katılımın dersin işlenişini eğlenceli ve dinamik hâle getirdiği yorumu yapılabilir.

D21 ise “Oyunlar oynayarak bu ders daha eğlenceli hâle geldi. Öğrencilerin isteyerek girebileceği bir ders hâline geldi.” cümlesiyle oyunlarla dersin daha eğlenceli hâle geldiğini ve öğrencilerin derse severek katılabileceklerini ifade etmiştir. **D8** de “İlk başta bu derse girmem diyordum, ama fikrim değişti.” cümlesiyle derse ilişkin ön yargısının kaybolduğunu belirtmiştir. **D5** yaratıcılığının ortaya çıktığını, resim sergilerinin ilgisi çekmeye başladığını, sanatçı olan ve olmayanı ayırt edebildiğini, yaratıcı drama yöntemiyle etkin katılım sağlandığını, yaratıcı drama yöntemini ileride kullanmayı düşündüğünü aşağıdaki cümleleriyle belirtmiştir:

“Sanata dair düşünmeyi öğrendim.” (D5)

“Yaratıcılığımızın ortaya çıktığını gördüm.” (D5)

“Geçen gün resim sergisi vardı, resimleri inceliyorum artık.” (D5)

“Sergiler olsun, bundan sonra önümde katılma imkânım olursa kaçırmayacağımı düşünüyorum.” (D5)

“Bildiğimiz sanatçıların sanatçı olmadığını öğrendik aslında, en önemli şey de buydu.” (D5)

“Yaratıcı dramada ben en çok etkin katılımı gördüm, herkesin katıldığını. İleride de kendi öğrencilerime yaratıcı dramayı uygulayacağımı düşünüyorum.” (D5)

Bu cümlelerden yola çıkarak **D5**'in sanat eserlerine ve sanatçılara doğru yerden baktığını düşündüğü söylenebilir ve ileride bir yöntem olarak yaratıcı dramayı kullanacağını söylemesi katılımcının bu yöneme ilgi duyduğunu gösterebilir.

D25 de benzer biçimde, yaratıcı drama yöntemi sayesinde öz güveninin arttığını, iletişim becerilerinde ve empati becerilerinde gelişme olduğunu, sanata ilgisinin arttığını, resim sergilerine ve tiyatroya olan ilgisinin arttığını, sanat eğitime ilgisinin arttığını şu sözleriyle ifade etmiştir:

“Kendine insanın güvenini biraz daha getiriyor ve düşünmeye sevk ediyor.” (D25)

“Gruplanırken bile birden beşe sayıyoruz, kimin nereye gideceği belli olmadığı için muhakkak bir derste birkaç kere farklı kişilerle birlikte olduğumuz için yavaş yavaş o kişilerle iletişimimiz de artıyor.” (D25)

“Kendimizi o dönemdeki kişilerin yerine koyduğumuz için daha kolay oldu, daha rahat akılda kalıyor.” (D25)

“Sanatın ilgi çekiciliğini ya da sanattaki değişikliği fark ettim.” (D25)

“Biraz daha resim sergisi olsa gezsem, biraz daha ayrıntılı baksam diye içimden geçirdim, ya da tiyatro olsa, gidebilsek.” (D25)

“O dönemdeki insanların yerine kendimizi koyduk drama yaparak. Dönemdeki kişinin yerine koymamız lazım ki kendimizi, o dönemi anlayabilelim.” (D25)

“Sanatçı kendi duygularını katıyor, toplumdaki olayları muhakkak yansıttığı için, sadece bir resim olmaktan çıkıyor. O yüzden daha kalıcı oluyor, o yüzden sanatçılar da önemli sanata, sanat eğitime ilgimizin artmasında.” (D25)

D25 sanat akımı ya da dönemi içerisindeki sanatçıları anlayabilmek için empati kurmanın gerekliliğine, grup çalışmalarının farklı katılımcılarla iletişimi gerekli kılmasına, aslında sanata ilgiyi uyandıran öğelerin de bunlar olduğuna gönderme yapmıştır.

D4 de “Hep beraber kalkıp oynanıyor veya bir etkinlik yapılıyor. İster istemez insan katılıyor, derse karşı bir olumlu tutum oluşuyor.” ifadesiyle derse ilgisinin arttığını belirtmiştir. **D19** ise yaratıcı drama yöntemi sayesinde düşüncelere saygı duyduğunu, öz güven kazandığını, yaratıcılığının geliştiğini, katılımcılar arasında paylaşımın olduğunu, dersin ilgisini çektiğini, eğlenerek öğrendiğini aşağıdaki cümleleriyle açıklamıştır:

“Otuz kişiyiz, otuz kişi de birbirinin düşüncesini öğreniyor, saygı duyuyor. Hem eğleniyoruz, hem öğreniyoruz.” (D19)

“Önce düşüncelerimizi birbirimizle paylaşıyoruz, olay çıkarıyoruz. Konuyla ilgili düşünceler ortaya çıkıyor, sonra bir de onu sergilemek... Hem dersi öğreniyorsun, hem öz güven kazanıyorsun, hem yaratıcılığını geliştiriyorsun.” (D19)

“Unutmayacağım bir ders, unutayım desem bile unutmam. Hiç böyle bir ders görmedim. Çok farklı olduğu için insanın ilgisini çeken bir ders. Sürekli katıldık, hem öğrendik, hem eğlendik, hem zevk aldık.” (D19)

D19'un deneyimlerinden söz ederken heyecan içeren ifadelere yer vermesi, bundan önceki öğrenim hayatında ders ile eğlencenin bir arada bulunmamış olması, eğitim sistemi içerisinde eğlence ve etkileşim unsurlarının eksik bırakıldığını düşündürüyor.

D23 de *“Ben aslında yaratıcı bir insan olduğumu düşünmüyordum, ama bir şeyler ortaya çıkarabildiğimizi grup çalışmasıyla bir şeyler yapabildiğimizi anladım bu derste.”* ifadesiyle ön yargısının kaybolduğunu, grup çalışmaları yaparak öz güven kazandığını belirtmiştir. **D20** ise yaratıcı drama yöntemi sayesinde ön yargısının kaybolduğunu, kendini ifade edebildiğini, sanatla ilgili programların ilgisini çektiğini aşağıdaki gibi ifade etmiştir:

“Her insanın içinde bir yetenek vardır gizli kalan, bu derste bunları çıkarabiliyoruz, görebiliyoruz, kendimizi ifade edebiliyoruz.” (D20)

“Burada ne yapıyoruz, sadece oradan biraz bir şey alıyoruz, geri kalanı kendimiz tamamlıyoruz. Bizim kendimize özgü bir şey olduğu için, insan kendine ait bir şeyi sahiplenir, biz sahiplendik bu dersi.” (D20)

“Artık ben sanatla ilgili programlara bakıyorum, eskiden direkt geçiyordum.” (D20)

Bireysel görüşmelerden elde edilen bu çarpıcı örnekler, sanata ve Sanat Eğitimi dersine olan ilginin ne kadar arttığını ortaya koymaktadır. Bu artışta da yaratıcı drama yönteminin büyük etkisi olduğu yorumu yapılabilir.

4.1.4. Birinci alt probleme ilişkin odak grup görüşmesinden elde edilen bulgular

D17, D22, D29, D14, D12 ve D1 ile yapılan odak grup görüşmesi dokümanları içerik analizi ile analiz edilmiş, tema ve kod tablosu EK-10'da gösterilmiştir. EK-10'da yer alan tablolara bakıldığında bireysel görüşmelerden elde edilen bulgular ile örtüşen ifadelerin yer aldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra EK-10'da yer alan EK-Tablo 19'da katılımcıların yaratıcı drama yönteminin sanata yönelik ilgilerine etkisine ilişkin görüşlerine bakıldığında sanatla ilgili dergiye abone olma düşüncesi ile resim sergilerine gitme ifadelerinin olduğu görülmektedir. EK-Tablo 20'de katılımcıların Sanat Eğitimi dersine ilişkin oluşan duygu ve düşüncelerinde nelerin etkili olduğuna ilişkin görüşlerine bakıldığında kullanılan tekniklerin, komutların olmamasının da belirtilen ifadeler arasında yer aldığı görülmektedir. EK-Tablo 22'de katılımcıların eklemek istediği görüşlere bakıldığında sanatı kullanma isteği, yöntemi farklı derslerde kullanma isteği, çocukları sanata yönlendirme, çocuklara oyunla öğretme isteği ifadelerinin de yer aldığı görülmektedir. Odak grup görüşmesi dokümanı betimsel analiz ile de analiz edilmiş ve sanata duyulan ilgiye ilişkin belirtilen ifadelerle doğrudan alıntılar yoluyla aşağıda yer verilmiştir.

“Ben tiyatro yapıyordum zaten önceden de, yapmıyordum uzun zamandır, özlemişim, çok iyi oldu bu ders benim için. Farkına varmış oldum, özlediğimi en azından fark ettim.” (D17)

“Sanat Eğitimi dersi farklı bir izlenim bıraktı bende. Hem ileride kaç sene geçse de unutulacağını zannetmiyorum. Yani çünkü onları biz yaptık, biz kendimiz eylem olarak yaptık. Gerçekten çok iyi izler bıraktı, hem kalıcı olarak hem de kendimiz daha aktif olduk. İnsanın bence kendine güven duygusu geliyor kesinlikle, mutlu oldum.” (D22)

“Klasik bir anlatımın dışına çıktık bu derste, o yüzden bu ders benim ilgimi çok çekti. Ben normalde sanatla çok ilgisi olmayan biriyim, çok ilgim yoktu ama bu şekilde bu derse karşı ilgim daha bir arttı, çok mutlu oldum hocam bu dersi böyle işlediğiniz için.” (D29)

“Birbirimizle daha iyi iletişim kurduk, daha kaynaştık ve hepsini oyun şeklinde yaptığımız için daha aklımızda kaldı bilgiler.” (D14)

“Siz bize sormuştunuz, sergilere ne kadar sıklıkla gidiyorsunuz falan, ben gözledim, az gidiyormuşum gerçekten de, onu fark ettim. Siz onu dedikten sonra karşıma çıkan sergilere katılmaya çalıştım.” (D12)

“Eskiden bu dersten önce bir resme bir fotoğrafa bakınca güzel, yeşil, dağ var, su var, hoş, o şekildeydi. Ama burada şeyin farkına vardım sanki böyle, resimleri daha iyi yorumlayabiliyorum ya da arkadaşlarımdan bir şeyler öğrendim. Resimlerin derinliğine inebilmek, onun farkına varabildim, demek ki biz de şey yapabiliyormuşuz, inceleyebiliyormuşuz.” (D1)

“Sanat, hayatımızda daha az yer alıyordu ama bundan sonra daha çok yer alacağına inanıyorum. En azından sanat sergileri olsun, sinema, tiyatro olsun hepsine katılmaya karşı daha ilgili olacağız, bunun farkına vardım. Farkındalık açısından güzel şeyler kattı bize.” (D17)

“Herkes derse katıldı, hem oyunlarda birlikte oynadık yaratıcı drama olarak hep birlikte yaptık, hem de fikir sorarken herkesin fikri soruldu. Herkes düşüncelerini ortaya koydu.” (D22)

“Tüm hayat, okul hayatım boyunca en çok katıldığım dersti ve en çok severek katıldığım ders buydu, hiç çekinmeden. Çünkü ben çok çekinirdim. Söylersem yanlış olur mu, arkadaşlarım ne düşünür, ama burada böyle bir şey hissetmedim, tedirginlik yaşamadım.” (D29)

“Hocam bir şeyler oluşturmak da hoşumuza gitti, mesela istasyon tekniğinden ya da afiş yaptık, şiir yazdık, resim yaptık falan. Bir şeyler yapabilmek de hoşumuza gittiği için güzel oldu.” (D14)

“Kendi fikirlerimizi söyleyebildik, çok cesaretlendirdi sanki bizi. Arkadaşların olumlu konuşması bence hepimizi daha böyle bir dersi sevdirdi, dersi aktif etti.” (D12)

“Gazete falan alınca ilk gündemdeki şeyleri okuyoruz, manşetleri, magazin, burçlar, şu, bu... Ama şimdi sanat sanki ön sırayı almaya başladı.” (D1)

“Sanat dediğimde sadece benim aklıma tiyatro geliyordu ben onunla ilgilendiğim için. Şimdi resme de mesela ilgi duyabiliyorum, bakabiliyorum. Müzik olsun başka

alanlarda olsun, sanatla ilgili şimdi her alanda az da olsa bir fikrim var. Onunla ilgili yorum yapabiliyorum, bir şeyler söyleyebiliyorum.” (D17)

“Sanki filmleri bile daha eleştirir oldum, sanki filmlerde daha bir böyle sanata yer verilmesi gerektiğini düşünüyorum, eğitici olması açısından.” (D22)

“Sınıftan arkadaşlarla resim sergisine gittik, onları bile hemen yorumluyoruz onlarla. Diyoruz şöyle olmalı, böyle düşünmüş olmalı falan.” (D29)

“Ülkemiz olarak da çok da sanata ilgi duyan bir toplum da değiliz açıkçası. Sanata ilgi toplamak bence kolay değil hocam, bence yaratıcı drama bunda çok etkili olduğunu düşünüyorum.” (D14)

“Babamın çok dergileri vardır sanatla ilgili evde, ben hiç merak edip de açmamışım yani, hiç okumamışım. Şimdi düşünüyorum gidip onları kurcalamayı.” (D12)

Deney grubu katılımcılarıyla yapılan odak grup görüşmesinden elde edilen görüşlere bakıldığında katılımcıların Sanat Eğitimi dersi kapsamında kullanılan yaratıcı drama yönteminin sanata ilişkin farkındalık kazandırdığını, öz güven arttırdığını, mutlu olmayı sağladığını, derse ve sanata duyulan ilgi düzeyini arttırdığını, iletişim becerilerini geliştirdiğini, sosyal becerilerini geliştirdiğini, resim sergilerine ve sanat eserlerine ilgi çektiğini, paylaşımı arttırdığını, çekingenliği azalttığını, cesaretlendirdiğini, derse sevecek katılmayı sağladığını, sanatla ilgili gazete ve dergilere merak uyandırdığını, yanlış yapma kaygısını ortadan kaldırdığını, düşüncelerini rahatça ifade edebilmelerini sağladığını belirttikleri görülmektedir. Katılımcıların fikirlerini özgürce ifade edebilme ortamı buldukları, kazanılan deneyimin sanat ile ilgili daha özgürce yorum yapabilmelerini sağladığı, bazı katılımcıların önceden de ilgilendiği hâlde bu dersin ilgisini daha da arttırdığı söylenebilir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Tartışma

“Yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının Sanat Eğitimi dersi başarılarına etkisi nedir?” sorusunun yanıtı aranmıştır. Bu amaçla 40 maddeden oluşan 5 seçenekli başarı testi için kontrol grubuna ait ön test-son test karşılaştırmaları; deney grubu için ön test-son test karşılaştırmaları ve deney ile

kontrol grubunun son test karşılaştırmaları yapılmıştır. Kontrol grubuna ait ön test-son test karşılaştırmalarına ait bulgular Tablo 4.13'te yer verilmiştir:

Tablo 4.13. Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testinden Elde Edilen Kontrol Grubuna Ait Ön test-Son test t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	SS	sd	t	p
Ön test	28	17,71	3,05332	27	20,934	,000
Son test	28	32,79	2,92318			

Tablo 4.13 incelendiğinde, Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testinden elde edilen kontrol grubuna ait puanların ön test – son teste göre istatistiksel anlamda farklılaştığı görülmektedir, $t(27)=20,93$, $p<.01$. Son testten elde edilen puan ortalamaları ($\bar{X}=32,79$), ön testten elde edilen puan ortalamalarından ($\bar{X}=17,71$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Deney grubuna ait ön test-son test karşılaştırmalarına ait bulgular Tablo 4.14'te yer verilmiştir.

Tablo 4.14. Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testinden Elde Edilen Deney Grubuna Ait Ön test-Son test t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	SS	sd	t	p
Ön test	29	16,69	2,94113	28	22,583	,000
Son test	29	33,76	3,82338			

Tablo 4.14 incelendiğinde, Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testinden elde edilen deney grubuna ait puanların ön test – son teste göre istatistiksel anlamda farklılaştığı görülmektedir, $t(28)=22,58$, $p<.01$. Son testten elde edilen puan ortalamalarının ($\bar{X}=33,76$), ön testten elde edilen puan ortalamalarından ($\bar{X}=16,69$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kontrol ve Deney grubuna ait son test karşılaştırmalarına ait bulgular Tablo 4.15'te yer verilmiştir.

Tablo 4.15. Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testinden Elde Edilen Kontrol ve Deney Grubuna Ait Son test Sonuçları

Son test	N	\bar{X}	SS	sd	t	p
Deney	29	33,76	3,82338	55	1,076	,286
Kontrol	28	32,79	2,92318			

Tablo 4.15 incelendiğinde, Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testinden elde edilen kontrol ve deney grubuna ait puanların son teste göre istatistiksel anlamda

farklılaştığı görülmektedir, $t(55)=1,08$, $p>.05$. Deney grubuna ait son testten elde edilen puan ortalamalarının ($\bar{X}=33,76$), kontrol grubuna ait son testten elde edilen puan ortalamalarından ($\bar{X}=32,79$) bir miktar daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Anlamlı bulunmayan bu farklılık, deney grubunun lehinedir. Denilebilir ki, Sanat Eğitimi dersinde kullanılan yaratıcı drama yöntemi deney grubundaki öğretmen adaylarının Sanat Eğitimi dersi başarılarını arttırmıştır. Günlükler, video kayıtları, bireysel görüşmeler ve odak grup görüşmelerini kapsayan nitel veriler bu durumu açıklamaya yönelik olarak alt başlıklar altında aşağıda paylaşılmıştır.

4.2.1. İkinci alt probleme ilişkin günlüklerden elde edilen bulgular

Deney ve kontrol grubu katılımcılarının her ders sonrası tuttıkları günlüklerin analizi içerik analizi ile çözümlenmiş ve **EK-7'**de temalar, kodlar ve frekans başlıkları altında haftalık olarak gösterilmiştir. **EK-7'**ye bakıldığında başarıya ilişkin elde edilen temaların öğrenme becerileri, akademik başarı, ısınma-hazırlık aşaması, canlandırma aşaması, değerlendirme aşaması, işleniş olduğu görülmektedir. Öğrenme becerileri teması altında kalıcı öğrenme ifadesinin deney grubunda kontrol grubuna göre oldukça fazla vurgulandığı görülmektedir. Yapararak yaşayarak öğrenme, somutlaştırma, öğrenci merkezli olması ve öğrenmeyi kolaylaştırma ifadelerine ise yalnızca deney grubunda yer verilmiştir. Akademik başarı teması altında yer alan ifadelerin her iki grupta yakınlık gösterdiği görülmektedir. Deney grubu katılımcıları yaratıcı dramının aşamalarına ilişkin de günlüklerinde görüş bildirmişlerdir. Bu görüşler kapsamında ısınma hazırlık, canlandırma ve değerlendirme olmak üzere üç temaya daha yer verilmiştir. Deney grubu katılımcıları tarafından ısınma-hazırlık aşamasının öğrenciyi sürece hazırladığı ve derse dikkat çektiği belirtilmiştir. Derse olan ilginin başarıyı arttırabileceği düşünülürse bu temanın da katılımcı başarısını artırma bakımından önemli olduğu söylenebilir. Canlandırma aşamasına ilişkin yer alan kodların yorumlama becerisi, yaratıcılığın ortaya çıkışı, konuların öğrenilmesini kolaylaştırması, teknikleri öğrenme olduğu görülmektedir. Değerlendirme aşamasına ilişkin yer alan ifadelerin ise fikirlerini söyleme, kendini ifade etme ve bilgi paylaşımı olduğu görülmektedir. İşleniş teması altında ise yalnızca deney grubu katılımcılarının günlüklerinde oyunların motivasyonu arttırması, beyin fırtınası, oyunlarla dersin eğlenceli hâle gelmesi, diğer derslerden farklı olması,

etkileşim, herkesin etkin katılımı, dikkati uzatma, grup çalışmaları, hareketlilik, çember olma, çok disiplinli bir alan olması, diğer derslerden farklı olması, ürün ortaya koyma, çocuksulaşmak ifadelerine rastlanmıştır. Deney grubunda kontrol grubuna göre oldukça fazla rastlanan ifadelerin de eğlenceli olması, etkin katılım, yöntemin etkili olması, herkesin yorum yapması, yorum yapabilme becerisi olduğu görülmektedir. Yalnızca kontrol grubunda rastlanan kodların ise soru cevap tekniğinin kullanılması, sürekli oturarak dersin işlenmesi, teorik işlendiğinden sıkıcı olması, slayt kullanılması, monoton bir işleniş olması, kalıcı öğrenme olmayacağı düşüncesi olduğu görülmektedir. Bu tema ve kodlardan yola çıkarak Sanat Eğitimi dersinde kullanılan yaratıcı drama yönteminin başarıyı olumlu yönde etkilediği, kalıcı öğrenme sağladığı, yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı verdiği, öğrenmeyi kolaylaştırdığı söylenebilir. Süreç içerisinde eğlenmenin de öğrenmede önemli bir etken olduğu yorumu yapılabilir.

Deney ve kontrol grubu katılımcılarının her ders sonrası tuttıkları günlüklerden Sanat Eğitimi dersi başarılarına ilişkin görüşleri, doğrudan alıntılar yapılarak, ilk hafta (İletişim Oturumu) dışında, her hafta işlenen konu başlığı adı altında aşağıda belirtilmiştir.

4.2.1.1. İkinci oturum: Sanata Giriş

D13 aşağıda verilen cümleleriyle Sanat Eğitimi ders işlenişinin geleneksel bir yaklaşımdan farklı olduğunu ifade etmiştir:

“Ders programına ilk baktığımda lisede gördüğümüz sanat tarihi dersi geldi aklıma. O dersi nasıl işledik onu bile hatırlayamıyorum ne yazık ki... Kitaba çalışıp sınava girerdik. Kısacası bugün gördüğüm ders ile uzaktan ilişkisi bile yok. Dersin bu denli aktif geçeceğini düşünmemiştim. Teorik bir ders. Öğretmen anlatır öğrenci dinler diye düşünmüştüm. Ne çok yanıltılmışım... Sınıfın içerisinde lahana-tavşan oynayacağım aklıma hiç gelmezdi.”

D14 de eğlenerek öğrendiğini “Ders işlenirken hiç sıkılmadık. Toplu bir şekilde eğlendik ve dersten zevk aldık. Gerek bireysel gerek grup çalışması hâlinde çalıştık. Fikirlerimizi paylaştık. Oyunlar oynayarak derse giriş yapıp sonra dersi eğlenceli hâle getirip sanat kuramını açıklamaya çalıştık. Çok fazla kuramlara boğulmadan sanat hakkında çok şey öğrendim.” cümlesiyle açıklamıştır. **D28** ise yaptığı şu açıklamayla derse etkin katılımın önemine vurgu yapmıştır: “Biz öğretmen adayları sanatı iyi bilmeliyiz ki iyi bir şekilde öğretebilelim. Bunun için ilk

adımı bugün attık. (04-03-2013). Bu bizim için büyük bir şey, çünkü bu zamana kadar hep öğretmen anlattı biz dinledik; ama bundan sonra biz yapacağız.”

Kontrol grubuna bakıldığında ise **K1**'in sürekli oturarak ders dinlemenin zorlayıcı olabileceğini ve görselliğin ön planda olduğu bir dersin daha eğlenceli olabileceğini aşağıdaki cümleleriyle ifade ettiği görülmektedir:

“Genel kültür açısından çok şey kazanacağımıza inanıyorum. Öğrencinin konuşarak daha aktif olacağı bir derse benziyor... Aktiflik açısından yine de biraz sıkıntılı olabilir. Kuramsal konuları öğreniyoruz ve sürekli oturmak, öğretmeni dinlemeye çalışmak zorlayıcı oluyor. Kuramsal konuların fazla uzatılmayıp daha çok yorumlamaya, görselliğe hitap eden bir oturum gerçekleştirilebilirsek daha eğlenceli bir ders olacağını düşünüyorum.”

Kontrol grubunda yer alan katılımcılardan bazılarının da görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Dersin işlenişi (soru-cevap) güzeldi. Sanatla ilgili bir çok bilgi aktarımı oldu.” (K2)

“Yaşamın her anında ihtiyacımız olan bilgileri bu derste öğreneceğimize inanıyorum.” (K3)

“Bugünkü dersimizde her ne kadar slayta bağlı olarak dersi işlemiş olsak da sizin sayenizde gayet aktif ve diğer derslerden farklı bir şekilde işledik. Herkesin bir konu hakkında yorum yapması gayet güzel oldu. Sanat eğitimi, sanatın sınıflandırılmasını sadece yeteneği olan insanların sanatla uğraşabileceği yanılgısını ortadan kaldırmış olduk. Ayrıca sanatın kökeni hakkında da görüşlerde bulunduk. Sanatın insanın var olmasıyla oluştuğu kanısına vardık.” (K4)

“Bence dersi soru cevap ve yanımızdaki arkadaşımızla bilgi alışverişi yaparak işlemek güzel ve öğretici oldu.” (K19)

“Bu derste sanat hakkında yeni bilgiler öğrendik. Sanat hakkında görüşlerimizi belirttik. Bir sanat eserinin öğelerini öğrendik. Sanat dallarını öğrendik. Yeteneğin, hayal gücünün, duygu ve düşüncelerin sanata etkisini gördük. Derste soru-cevap yönteminin daha çok kullanılması gerektiğini düşünüyorum. Böylece öğrencilerin derse etkin katılımı daha fazla olacaktır.” (K25)

Bu görüşlere bakıldığında katılımcıların ders içerisinde daha fazla etkin olmak istedikleri, bu süreçte fikir oluşturdukları, ancak dersin işleniş biçiminin onların

paylaşımını sınırlandırdığı; soru cevap tekniğini faydalı buldukları, ancak kullanımını yeterli bulmadıkları söylenebilir.

4.2.1.2. Üçüncü oturum: Antik Dönem

Deney grubunda yer alan katılımcıların günlüklerinden elde edilen aşağıdaki görüşleri ile yaratıcı drama yöntemi ile katılımcıların yaparak yaşayarak, eğlenerek öğrendikleri, kalıcı öğrenme sağladığını ve genel kültür bakımından önemli bir ders olduğu belirtilmiştir.

“Hocamız elimize Antik Dönem’e ait kavramsal bilgiler verdi ve grup hâlinde bu kâğıtta yazanlardaki düşüncelerden yola çıkarak bir canlandırma yaptık. Ve böylece yaparak öğrenmiş olduk. Ve aslında ben öğretmen olunca da bir konu hakkında bilgi verirken bu tekniğin oldukça önemli olacağını düşündüm.” (D10)

“Daha sonra bu incelediğimiz resimlerin ortak yönlerini bulmaya çalıştık ve arkadaşlarımızla fikir alışverişi yaptık. Kısacası bütün bu incelemeler, canlandırmalar sayesinde o dönem hakkında fikir sahibi olduk.” (D12)

“Bu haftaki dersimiz de eğlenceliydi, dersin girişinde oyun oynayarak rahatladık. Hocamızın hazırladığı kâğıtları birleştirmek, resimler ile ilgili yorumlar yapmak, dönemin ve düşünürlerin özellikleri ile ilgili canlandırmalar yapmak güzeldi. Hem eğlendik hem de Antik Çağ’ın özelliklerini öğrendik.” (D17)

“Ders olarak, bunları oyunla ya da canlandırmayla yapıyor olmamızın normal ders dinlemekten daha kalıcı olduğunu düşünüyorum. Mesela bu yazıyı yazarken ne yapmıştık diye düşünürken aklıma resimler ve yaptığımız canlandırmalar geliyor. Normal ders olsaydı belki bu kadarını bile hatırlamayabilirdim.” (D19)

“Antik Çağ dönemini derse girdiğinizde mızrak, kalkan gibi bir oyunla başlatmanız hoştu. Çünkü canlandırıdığım zaman o döneme ait bugün kafamda daha net bilgiler oluştu ve akılda da uzun süre kalacağına inanıyorum. Aynı zamanda hem oyun hem de konuya görsellik katmanız ve bu görselliği resimlerle sağlamanız güzeldi.” (D26)

“Ders ortamımız çok güzel ve arkadaşlarımızla uyumlu bir şekilde tüm aktiviteleri uyguluyoruz. Ve ben çok zevk alıyorum. İleride öğrencilerim adına çok faydasını göreceğimi düşünüyorum. Burada düşündürken yapmayı, yorumlamayı, yaratıcılığımızı geliştiriyoruz. Böylece daha kalıcı bir hâle geliyor bilgiler. Genel kültür açısından da önemli bir ders olduğunu düşünüyorum.” (D29)

Katılımcı görüşlerine bakıldığında klasik yaklaşımdaki tek taraflı aktarıma dayalı öğrenme yöntemine karşılık, etkileşimli öğrenmenin bilgiyi kalıcı hâle getirmede etkili bir yöntem olduğu söylenebilir. Katılımcıların yalnızca kendi öğrenmelerinde değil, yaratıcı drama yönteminin ileride kullanabilecekleri yöntemler içerisinde önemli bir yer tutacağı söylenebilir. Aynı zamanda popüler kültür içerisinde yansımalarına sıkça rastlanmayan bir konunun akılda kalmasında yaratıcı drama yönteminin etkisinin olduğu söylenebilir.

Kontrol grubunda yer alan katılımcıların günlüklerinden elde edilen görüşlere bakıldığında **K2**'nin “Bu derste Antik Yunan dönemini ve bu dönemin kendi içinde bölümlere ayrıldığını, insan heykelleri yapılırken gövdenin abartılı şekilde kaslı yapıldığını, yüzün ise kaygısız yapıldığını öğrendim. Ayrıca sanatçılar tanrılarının heykelini yaparken tanrılarını insana benzetmişlerdir. Bazı filozoflar ise bu dönemde sanatın insanı olumsuz etkileyeceğini düşünerek sanata karşı çıkmışlardır. Dersin verimli geçtiğini düşünüyorum.” cümlesiyle dersin verimli geçtiğini belirttiği görülmektedir. **K3** de “Ders hakkındaki görüşlerim, slayt her ne kadar sıkça da bize bir şeyler katıyor. Eski bilgilerimizi tazeliyor ya da yeni bilgiler öğreniyoruz.” cümlesiyle dersin sıkıcı geçmesine rağmen yeni bilgiler öğrendiğini belirtmiştir. **K5** ise “Bu bilgiler bana genel kültür olarak geri döneceğinden dolayı öğrenmekten mutluluk duydum ama okuyarak gittiğimiz için aklımda kalmıyor hocam” cümlesiyle dersin genel kültür kazanma bakımından faydalı olduğunu ancak bilgilerin kalıcı olmayacağını vurgulamıştır. **K28** de “Bugünkü derste Antik Yunan Dönemi sanat anlayışı hakkında bilgiler öğrendim. Bunlar; heykellerin özellikleri, sanat anlayışları, filozofların sanata karşı çıkış nedenleriydi. Dönemin sanat eserleri fotoğrafları da dikkat çekiciydi. Rahat ve güzel geçen bir dersti.” cümlesiyle yeni bilgi edindiğini, rahat bir ders olduğunu belirtmiştir.

Deney ve kontrol grubundaki katılımcı görüşlerine bakıldığında iki zıt fikrin ortaya çıktığı söylenebilir: Deney grubunda öğrenilen bilgilerin kalıcılığına vurgu yapıldığı, kontrol grubunda ise konunun ilgilerini çektiği hâlde sonradan hatırlama bakımından tereddüt yaşadıkları görülmektedir.

4.2.1.3. Dördüncü oturum: Rönesans Dönemi

Deney grubundaki katılımcıların görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Ders işleyişiniz hakkındaki görüşlerim ise dersi bize çok rahat anlatıyorsunuz. Vermek istediğiniz bilgiyi direkt olarak değil, görüşlerimizi alarak, tartışma şeklinde vermeniz dersi anlamada daha kolay kılıyor.” (D6)

“Biz 5 kişilik bir gruptuk ve aramızdan birisi tanrı oldu diğerleri de ondan af dileyen ve günah çıkarmaya gelen insanlar oldu. Daha sonra 6 şapka yöntemi uyguladık. Bizim grup sarı şapkaydı. Bu şapkanın özelliği her zaman olumlu yönleri görmek ve bir şeyin olması durumundaki yararları görmek. Bu renge göre konumuzla ilgili bilgilerimizi yazdık. Yani Rönesans Dönemi ile ilgili olumlu, yararlı bilgileri yazdık ve bilgilerimizi diğer gruplarla paylaştık. Kısacası oldukça eğlenceli bir o kadar bilgi dolu bir ders işledik. Ders bizim açımızdan oldukça iyiydi.” (D12)

“Duvardaki resimlere bakarak o döneme ait özellikleri söylemeye çalıştık. Resmin içindeki bulmacayı çözmek gibiydi ve eğlenceliydi. Yapılan canlandırmalar, yap-boz oyunlarını çok eğlenceli buluyorum. Eğlenceli olduğu gibi daha iyi öğrenmemizi sağlıyor.” (D13)

“Bizler de bu dönemin eserlerini daha somut bir şekilde yansıtmak amacıyla resimden kareler sunmaya çalıştık. Bence bugün çok eğlenceli olmasının yanı sıra çok da bilgi vericiydi.” (D15)

“Dersimizin başında Leonardo Da Vinci oyunu oynayarak Leonardo Da Vinci’nin Rönesans Döneminde etkili olduğunun farkına vardık.” (D17)

“Rönesans Dönemini güzel ve eğlenceli işledik. Öğrenirken konuya katılmak, bizzat içinde bulunmak çok verimliydi.” (D26)

“Bu bilgilerin hepsini oyunlarla, resimlerle daha kalıcı hâle getirdik. Konunun anlatılmasının yerine küçük kâğıtlara yazılan bilgilerle konuyu yorumlayarak uzun süreli öğrenme sağlamış olduk. Zamanın nasıl geçtiğini bilmeden birçok şey öğrenmiş olduk.” (D29)

Deney grubu katılımcılarının günlüklerinden elde edilen görüşlere bakıldığında yaratıcı yöntemi ile eğlenerek öğrendiklerini, kalıcı öğrenme gerçekleşeceğini ifade ettikleri görülmektedir. Kontrol grubu katılımcılarının günlüklerinden elde edilen görüşlere bakıldığında ise görüşlerin değişkenlik gösterdiği görülmektedir.

Örneğin, **K1** aşağıda yer alan ifadeleriyle dersin genel kültür ve bilgi edinme bakımından verimli olduğunu belirtmiştir:

“Bu oturumda Rönesans Döneminin özelliklerini, eserlerde dinin işlendiğini öğrendik. Sanatçıların resimlerini yapmadan önce eskiz defterlerine çizdiğini öğrendik. Dönemin 3 büyük sanatçısı Leonardo da Vinci, Michelangelo ve Rafael’dir. Leonardo’nun evrensel deha olarak bilindiği ve cesur bir ressam olduğunu dile getirdik... Bu oturumda yeni bilgiler öğrenmeye devam ettik, genel kültür açısından önemli bir birikime sahip olacağımızı düşünüyorum sene sonuna kadar.”

Benzer biçimde **K20** de “Dersimizde birçok görseller kullanıldığı için daha kalıcı ve bizim için daha verimli oldu.” ifadesiyle dersin verimli geçtiğini vurgulamıştır. **K2** ise “Derste görsel öğelerin kullanılması bilgilerin kalıcılığını sağlıyor. Ders verimliydi ancak benim için sıkıcı geçti.” cümlesiyle dersin verimli, ancak sıkıcı geçtiğini ifade ederken **K4** de “Da Vinci’nin bir tabloyu oluşturmadan önce eskiz çalışmalarının olduğunu gördük. Farklı şeyler öğrendiğim için zevkli geçti.” cümlesiyle dersin yeni bilgiler öğrenerek zevkli geçtiğini belirtmiştir. Benzer bir ifadeyle **K14** de “Leonardo da Vincinin meraklı olduğunu ve birçok araştırma yaptığını öğrendim, ilgimi çeken pek çok şey öğrendim diyebilirim çok keyifliydi yeni şeyler öğrenmek. Sanata olan bakış açımın daha da ilerlediğini düşünüyorum.” cümlesiyle yeni şeyler öğrenmekten keyif aldığını ve sanat bakış açısının geliştiğini belirtmiştir. **K23** ise “Bu derste not almadan bazı bilgilerin akılda tutulması çok zor bence.” cümlesiyle dersin kalıcı öğrenme sağlamayacağını ifade ederken **K24** de “Bu derste sıkılmadım. Daha da devam edebilirdi. Çünkü öğrendiklerim ilgi çekici ve güzeldi. Bu kadar ilgimi çekmesindeki bir diğer sebep de ismini duyduğum ama pek tanımadığım kişiler olmasındandı.” cümlesiyle yeni sanatçılar tanımanın ilgi çekici olduğunu ifade etmiştir.

4.2.1.4. Beşinci oturum: Romantizm

Deney grubunda yer alan katılımcıların aşağıdaki ifadelerine bakıldığında yaratıcı drama yöntemi ile bilgi edindiklerini, yaparak yaşayarak öğrendiklerini, kalıcı öğrenme gerçekleştiğini ve eğlenerek öğrendiklerini belirttikleri görülmektedir:

“Dersin sonunda Romantizm akımı ile ilgili bir dergi kapağı hazırladık. Kapak hazırlama etkinliği çok keyif vericiydi. Derste romantizm akımının özelliklerini öğrendim ve romantizmin sadece aşk duygusundan ibaret olmadığını diğer duygulara da yer verdiğini öğrendim.” (D1)

“Bu resimleri inceleyip, yorumlayıp onlarla ilgili canlandırmalar yaparak dönemin özelliklerini daha iyi kavradık.” (D16)

“Beğendiğimiz resimleri canlandırma ve donuk resim olma çalışmaları yaptık. Yaparak yaşayarak öğrendiğimiz için bilgilerimiz daha kalıcı oldu. Hem eğlendik hem öğrendik.” (D17)

“Sürekli faaliyet hâlindeydik (her zamanki gibi). Oyunlar, canlandırmalar, resimler sayesinde dersin daha kalıcı olması sağlanıyor.” (D19)

Katılımcı görüşlerine bakıldığında “romantizm” kavramına yönelik, bilinenin ötesinde, daha geniş bir anlama sahip olduğuna ilişkin farkındalık kazanılmasını sağladığı, kullanılan tekniklerin de kalıcı öğrenmede etkili olduğu söylenebilir.

Kontrol grubunda yer alan katılımcıların aşağıdaki ifadelerine bakıldığında ise **K4** ve **K13**’ün genel kültür bakımından dersin verimli olduğunu belirttikleri görülmektedir.

“Bu tabloları inceleyip bizim bazı çıkarımlarda bulunmamız hoşuma gitmesinin yanı sıra kültürel açıdan bize çok şey kattığını da söyleyebilirim. Bu ders benim açımdan her ne kadar bu saatlerde yorgun olsam da gayet güzel ve zevkli geçti.” (K4)

“Öncelikle romantizm akımı hakkında neler bildiğimizi ön bir tarama yaptık. Bence romantizm deyince duygusallık aklıma geliyordu. Slaytlarda da işlediğimizde genel anlamda duygusallığı kapsamakla birlikte o dönemin insanların mücadelesinin ruh hâlinin resimlerle ressamlar tarafından anlatıldığını gördük... Ders güzeldi. Resimleri incelemek zevkli idi. Bizlere genel kültür açısından güzel bilgiler kattığını düşünüyorum.” (K13)

K13’ün açıklamasına bakıldığında, deney grubunda görüldüğü gibi kontrol grubunda da Romantizm kavramına ilişkin farkındalık kazanılmasını sağladığı görülmektedir. **K7** de “Romantizimi işlerken derste tabloları incelememiz çok iyiydi çünkü onları yorumlamamız ve bir şeyler katmamız ayrıca bize de bir şeyler katıyor. Dersi slayttan işleyip önce tabloların kişisel yorumlanması ve sonra slaytta toplu yorumunu görmemiz gayet akılda kalıcı oldu.” cümlesiyle slaytla dersin işlenmesi ile kalıcı öğrenme sağlandığını belirtmiştir. **K9** ise “Dersi bu şekilde işlemenin bizim için faydalı olduğunu düşünüyorum biraz sıkıcı olsa da... Başta

“nedir?” diye soruyoruz. Konuyu gördükten sonra yeniden “Nedir?” diye soruyoruz. Böylece neleri bilip bilmediğimizi ve neler öğrendiğimizi görüyoruz.” cümlesiyle dersin sıkıcı, ancak faydalı olduğunu düşündüğünü belirtmiştir.

4.2.1.5. Altıncı oturum: Realizm

D10 “Hocamızın verdiği yönergelerle yine canlandırmalar ve portre çalışmalarını yaptık. Her canlandırmada farklı şeyler görmek çok güzeldi. Daha sonra bir oyun oynadık. Bu oyunda sanatçının kim olduğunu bulmaya çalıştık. Bu oyunda oldukça dikkatliydik ve yine eğlenceliydi.” cümlesiyle eğlenerek öğrendiğini, **D16** da “Tahtaya asılan resimlerde daha çok işçi hayatı konu alınmıştı. Çalışan kesim göz önündeydi. Sanatçı gördüğü gerçeği olduğu gibi resmetmişti. Biz de bu resimlerle ilgili donuk imgeler yaptık. Sonra bu dönemin özellikleriyle ilgili canlandırmalar yaptık. Bu şekilde akımın özelliklerini daha iyi kavradık.” ifadesiyle yaratıcı drama yönteminde kullanılan teknikler ve aşamalar sayesinde kalıcı öğrenme sağladığını belirtmiştir. **D26** da benzer bir ifadeyle “Derste grup şeklinde yaptığımız canlandırmalarla da realizm akımının her şeyi olduğu gibi yansıtma özelliğini de görmüş olduk. Dersi bu şekilde işlememiz kalıcı oluyor. Diğer dersler de sürekli oturduğumuz için bir zaman sonra sıkılıyoruz. Bu şekilde işlememiz dersin kalıcılığını ve farkındalığını sağlıyor.” yaratıcı drama yöntemi ile kalıcı öğrenme sağladığını belirtmiştir.

Kontrol grubuna bakıldığında **K20**'nin “Realizm konulu dersimiz romantizm gibi akıcı bir ders oldu. Yani sıkılacak şekilde bir ders işlenmedi. Her ne kadar slaytla işlense de ders soru-cevapla, görsellerle gayet de kalıcı ve akıcıydı.” cümlesiyle dersin kalıcılık sağladığını belirttiği görülmektedir. **K26** da “Birkaç fotoğrafa baktık ve neler gördüğümüzü hocamıza söyledik. Fotoğraflarda işçi insanlar, çalışan kadınlar, oduncular gibi hayatın içinde var olan insanlardan kesitler gördük. Resimler, romantizmin resimleri kadar duygu yüklü değildi. Zaten realizmin savunduğu da buydu. Gerçeklik! ” cümlesiyle bilgi edinmeye vurgu yapmıştır. **K28** de benzer bir ifadeyle “Bu derste realizmin gelişimi, özellikleri, sanatçıların görüşleri ve eserleri hakkında bilgiler öğrendim.” diyerek bilgi edindiğini ifade etmiştir.

4.2.1.6. Yedinci oturum: Empresyonizm

D1 “Resimleri yorumlamanın yanında yaptığımız canlandırmalar resimleri ve akımı daha iyi anlamamızı sağlıyor.” cümlesiyle canlandırmaların kalıcı öğrenmeyi sağladığını ifade etmiştir. **D2** de aşağıda verilen cümleleriyle eğlenerek öğrendiğini ve yöntemin kalıcı öğrenme sağladığına dikkat çekmiştir:

“Kimi zaman akıma yönelik olarak elimize verilen kâğıtlardaki ifadeler doğrultusunda grupça oynadık; kimi zaman akıma yönelik olarak oyunlar oynadık. Bütün bunların yanında bu hafta, yaptığımız zaman çok eğlendiğimi söyleyebileceğim istasyon tekniğini kullanarak empresyonizm hakkındaki görüşlerimizi çeşitli yöntemlerle kâğıda döktük ve ortaya çok güzel şeyler çıktı. Döneme ilişkin pek çok şey öğrendik ve aklımızda çok şey kaldığını düşünüyorum.”

Benzer biçimde **D16**, **D19** ve **D22** de edindikleri kazanımları aşağıdaki ifadelerle belirtmiştir:

“Bu dönemin ressamı dış dünyada gördüğü varlıkların gerçek realist yönünü değil kendinde uyandırdığı izlenimleri anlatmışlardı. Biz de bu resimleri yorumlayıp bunlarla ilgili donuk imgeler yaptık. Sonra da bu imgeleri canlandırdık. Yani resimde ne anlatılmak istendiğini anlatmaya çalıştık. Böylece bu akımı ve özelliklerini daha iyi kavramış olduk. Hem eğlendik hem de öğrendik.” (D16)

“Derse gelince, resimleri ve resimle ilgili metinleri canlandırmamız bize kalıcılık sağlıyor... Bazı oyunların içine sanatçı adı vermek sanatçıların hepsinin olmasa da birkaçının ezberlenmesini sağlıyor. Bu ders yaptığımız istasyon yöntemi hem eğlendirdi hem de işlediğimiz konuyu düşünüp ona göre etkinliği yapmamızı sağladı.” (D19)

“Bir de havuç tarlasında oynadığımız gibi gruplar ile çember oluşturduk. Ortadaki Empresyonist, diğerleri Empresyonizmdi. Aynı havuç tarlasındaki mantıkla bir oyun oynadık. Genel olarak tüm resimler gözümün önünde ve hepsi için farklı farklı yorumlar yapabiliyorum. Bu akımı iyi öğrendiğimi düşünüyorum. Yaptığımız istasyonda da konu iyice pekişti. Hem bilgi verici hem de eğlenceli komik şeyler ortaya çıktı.” (D22)

“Empresyonizm = “Her uşağın horon oynaması bir değıldur.” (D15)

D15'in Empresyonizm akımına ilişkin kendi ifadeleriyle aktardığı bu cümlesine bakıldığında konuyu içselleştirdiği yorumu yapılabilir. Diğer görüşlere bakıldığında da katılımcıların yaratıcı drama yönteminin eğlenceli ve kalıcı öğrenme sağladığına vurgu yaptıkları görülmektedir. Katılımcıların öğrendiklerini günlüklere

aktarmaya çalıştıkları da göze çarpmaktadır, bu aktarma gereksiniminin de iyi anlama durumunu ifade ettiği söylenebilir. Kontrol grubu katılımcılarının ise bilgi edinme üzerinde durdukları aşağıdaki ifadelerinde görülmektedir:

“Bu dönemdeki eserlerde bolca fırça darbelerinin görüldüğünü, tamamen gerçekçilikten uzak eserler oluşturulduğunu, ayrıca gün ışığının eserlere yansıtıldığını gördük. Yani örneğin, bir köprü resminin günün farklı saatlerinde izlenip o şekilde kâğıda aktarılması bana çok değişik ve farklı geldi.” (K4)

“Her ders birbirinden farklı birbirinden ilginç geçiyor. Her derste yeni yeni bilgiler değişik resimler inceleyip, görüyoruz. Bugün de “İzlenimcilik” konusu üzerinde durduk. Gördüğümüz resimlerde çok ilginç kareler vardı. Gerçekçilikten uzak bir karmaşaydılar. Resimlerin önceki resimlerden farkı anı yakalamaktı... Sanatçılar gördükleri karelerin kendilerinde bıraktığı etkiye kâğıda döktüler. Buradan da izlenimciliği anlamış oldum. Teşekkürler...” (K27)

4.2.1.7. Sekizinci oturum: Kübizm

Deney grubu katılımcılarından **D1** “Kübizmin özelliklerini, içeriğini eğlenceli yöntemlerle öğrenmiş olduk.” cümlesiyle ve **D13** “Bilgileri eğlenceli yollarla öğreniyoruz.” ifadesiyle eğlenerek öğrendiklerini belirtmişlerdir. **D14** de “Bu akımın özelliklerini her zamanki gibi oyunlar ve dramalarla öğrendik. Dersin içinde aktif olduğumuz için anlamamız kolaylaşıyor.” açıklamasıyla etkin katılımın anlamayı kolaylaştırdığına dikkat çekmiştir. **D16** ise “Resimlere ilk bakışta çok anlamsız geliyordu. Daha dikkatli inceleyince sanatçının konuyu farklı bakış açılarından ele aldığını görebiliyorduk. Biz de gruplar halinde bu resimlerle ilgili donuk imgeler yaptık ve sonra bunları canlandırdık. Böylece konuyu daha iyi kavramış olduk.” cümlesiyle yaratıcı drama yönteminde kullanılan tekniklerin ve canlandırma aşamasının konuların öğrenilmesini kolaylaştırdığını ifade etmiştir. Benzer kazanımları **D20** de “Bu derste resimleri inceledik. Benim en çok sevdiğim öğretim unsurlarından biri olan istasyon tekniğini kullandık. Canlandırmalar yaparak resimle kendimizi özdeşlendirdik.” açıklamasıyla desteklemiştir.

D22 “Konumuz Kübizm; Bu konuda önceden hiçbir bilgim yoktu. Birisi sorsa herhangi bir şey kesinlikle söyleyemezdim. Bir yerden de okusam anlayamazdım. Ama bu yöntemle çok iyi gözlemledim ve öğrendim. Yapboz şeklinde resmi birleştirdik ve onunla ilgili bir küçük oyun yaptık.” ifadesiyle yaratıcı drama yöntemi

ile öğrendiğini belirtirken **D27** de aşağıda yer verilen cümleleriyle düz anlatımla bilgilerin kalıcı olmadığını, oyunlar, resimler ve canlandırmalarla eğlenerek öğrendiğini ifade etmiştir:

“Lisede filan da birtakım akımlar görmüştük hep düz anlatımdı ve klasik olarak sınavdan bir gün önce ezberler, sınavdan hemen sonrada unutturduk ama böyle oyunlarla, resimlerle, canlandırmalarla öğrenmek daha kalıcı oluyor en azından sorduğunuz zaman o konuda az da olsa bir şeyler söyleyebilirim kendi adıma her zamanki gibi eğlenceli ve yorucu bir dersti ama keşke bütün dersler böyle eğlenceli olsa da yorulsak önemli değil.”

Kontrol grubunda ise katılımcılardan bazıları dersin sıkıcı olması ile ilgili düşüncelerini şu ifadelerle belirtmişlerdir:

“Bu ders biraz sıkıcı geçti. Galiba bu akımı sevmediğim için sıkıcı geçti.” (K2)

“Bu derste de slayttan okuduk ve resimleri yorumladık, resim yorumlamak kalıcılığı daha da artırıyor. Fakat slayttan okumak biraz sıkıcı.” (K7)

“Kübizm akımı işlenirken fazla bir şey anlamadım. Konuda ilgimi çeken herhangi bir şey bulamadım. Bana bu ders biraz sıkıcı geldi.” (K10)

K17 ise “Bu ders daha yoğun geçti. Konunun içeriği daha fazla olduğundan yoruldum. Slayt olduğu için resimlere ve yazılara bakmak gözlerimi de yordu bugün. Ama genel olarak güzel geçti. Diğer derslerdeki gibi sıkıcı gelmiyor bu ders.” ifadesiyle dersin teorik olarak işlenmesinden yorulduğunu belirtmiştir.

Gombrich'e göre (2009: 17) “Birçokları, gerçek hayatta görmekten hoşlandıkları şeyleri tablolar da görmekten hoşlanırlar.” Optik gerçekliği bire bir yansıtmadığından, anlaşılması için yeterli sanatsal bilgi ve deneyim gerektiren Kübizm akımının daha önce işlenen sanat akımlarına göre katılımcılar tarafından anlaşılmasının daha zaman alıcı olduğu söylenebilir. Buna rağmen, yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı deney grubunda katılımcıların Kübizm akımını derste eğlenerek öğrendikleri, kalıcı öğrenmeye vurgu yaptıkları görülmektedir. Kontrol grubunda ise klasik işleyişin, akıma yönelik var olan tutumları değiştirmede ve öğrenmeye katkısının yaratıcı drama yöntemine göre daha sınırlı kaldığı söylenebilir.

4.2.1.8. Dokuzuncu oturum: Ekspresyonizm

D7 “Bu akımda her şeyin olduğu gibi yansıtılmak zorunda olmadığını; gerçeklerin, sanatçının ruh hali ve hayal dünyasında şekillenerek eserlere yansıdığını öğrendik. Her zaman olduğu gibi bu bilgilerimizi çeşitli oyunlarla, canlandırmalarla, resim analizleriyle pekiştirdik. Yine yine yine eğlenceli bir ders oldu.” cümlesiyle ve **D8** “Oynadığımız oyunlar da iyiydi. İnsanın iç dünyasında dolaştırmak ve insanın kendini o bulunduğu yerde görmesi de mükemmel. Tam ekspresyonizme göre olmuş.” ifadesiyle eğlenerek öğrendiklerini belirtmişlerdir. **D17** de yaratıcı drama yönteminde kullanılan tekniklerin ve yapılan canlandırmaların konuların öğrenilmesini ve kalıcı öğrenmeyi sağladığını şu cümleyle açıklamıştır:

“Dersimizde gruplar oluştururken sayılar saymak yerine ekspresyonizm, dışavurumculuk, ifadecilik ve anlatımcılık olarak saydık böylelikle bu akımın diğer isimlerini de öğrendik. Sonra öğretmenimizin duvara astığı resimleri inceledik ve akım özellikleri ile ilgili fikirlerimizi söyledik sonrasında öğretmenimizin ekledikleriyle akım özelliklerini öğrendik. Resimlerden faydalanarak donuk imge ve canlandırma çalışmaları yaptık ve akılda kalıcılık sağlandı.”

Kontrol grubuna bakıldığında **K13**'ün “Özellikle resimleri incelememiz konuyu öğrenme açısından pekiştireç oluyor.” ifadesiyle resimlerin konuların öğrenilmesinde önemli bir etken olduğunu belirttiğini görülmektedir.

K3 ve **K13**'ün açıklamalarına bakıldığında da bilgi edinmeye dikkat çektiği görülmektedir:

K3 “Bu oturumda biraz sıkıldım... Kendime yeni bilgiler katmış oldum.” ifadesiyle bilgi edindiğini ancak sıkıldığını belirtmiştir.

“Özellikle resimleri incelememiz konuyu öğrenme açısından pekiştireç oluyor.”
(K13)

K7 de “...derslerimiz genelde aynı metotta ve sözel işlendiği için yoruluyoruz. Ders genelde hep güzel işleniyor fakat zihinsel olarak yorgunuz.” ifadesiyle dersin teorik işlenmesinin zihinsel yorgunluğa sebep olduğunu belirtmiştir.

4.2.1.9. Onuncu oturum: Yaratıcılık

D15 “Öncelikle elimize verilen karton, çemberde herkesin eline geçti ve herkes bu kartona aklından geçen bir nesne görüşüyle baktı ve bu düşünceler dışa vuruldu

(örneğin; bu benim çay makasım, çay alıyorum gibi...) Burada her birimizin farklı nesnelere öne sürmesi yaratıcılığın kişiden kişiye değişen bir kavram olduğuna delil oluşturdu." ifadesiyle yaparak yaşayarak öğrendiğini belirtmiştir. **D17** de benzer biçimde aşağıda yer alan ifadeleriyle yaparak yaşayarak öğrendiğini açıklamıştır:

"Sonra öğretmenimiz bir tane silindir rulo şeklinde kartonu sırayla elimize aldık ve onun ne olduğunu söyledik. Silindir rulo kimimizin tarağı oldu kimimizin direksiyonu kimimizin diş fırçası... Böylelikle yaratıcılığımızı geliştirdik. Sonrasında gruplar olduk ve harf sırasına göre cümleler kurduk A, B, C... ile başlayan cümleler kurduk bu da yaratıcılığımızın gelişmesini sağladı. Dersin başında yaratıcılık ile ilgili aklımıza gelen kavramları küçük kâğıtlara yazmıştık. Gruplar haline geldikten sonra öğretmenimiz bu kâğıtları karışık dağıttı ve bu kavramları içeren bir dörtlük yazdık. Bu faaliyetle de yaratıcılık konusunu benimsedik."

Kontrol grubuna bakıldığında **K23**'ün "Bu işlediğimiz konuda resimler vs. olmadığı için aklımda çok bir şey kalmadı." ifadesiyle dersin yalnızca teorik olarak işlenmesinin kalıcı öğrenme sağlamadığını belirttiği görülmektedir. **K3** ise "Bu oturumda da sıkıldım diyebilirim. Keşke sadece slayta bağlı kalmasak, farklı yöntemlerde kullanabilsek. Ama yine de çoğu dersimize göre daha akıcı geçiyor. En azından bu derste kendimi rahat hissediyorum." cümlesiyle dersin farklı yöntemler kullanılarak daha etkili işlenebileceğini önermiştir. **K6** da "Kültürel açıdan kesinlikle bana katkısı var." ifadesiyle genel kültür edinmeye dikkat çekmiştir. **K4** "...daha çok bilgi ağırlıklı geçtiği için biraz yorucu olduğunu söyleyebilirim." cümlesiyle dersin teorik olarak işlenmesinin yorucu olduğunu belirtmiştir. **K5** ise "Bu dersle birlikte artık yaratıcılık hakkında daha çok şeyler konuşulabileceğini öğrendim. Bu yönden yine bir şeyler öğrendim ve mutluyum." ifadesiyle bilgi edinerek mutlu olduğunu ifade etmiştir.

4.2.2. İkinci alt probleme ilişkin video kayıtlarından elde edilen bulgular

Video kayıtları gözlem formu (**EK-8**) kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların Sanat Eğitimi dersi başarılarına ilişkin elde edilen bulgular aşağıdaki gibidir:

Deney grubuna bakıldığında dersin öğrenci merkezli olduğu, iş birliği içinde öğrenme sağladığı, somutlaştırma ve yaparak yaşayarak öğrenme sağladığı, beyin fırtınası yapıldığı gözlenirken, kontrol grubunda gözlenmemiştir. Hem deney hem kontrol grubunda bilgi edinme, genel kültür kazanma, sanat eserlerini inceleme, sanat akımlarını, sanat eserlerini, sanat dallarını ve sanatçıları tanıma

aynı oranda gözlenmiştir. Sanat eserlerini değerlendirebilme, eğlenerek öğrenme, kolay öğrenme sağlama, sanatçıyı sanatçı olmayandan ayırt etme, sanatı yorumlama, tanınan sanatçı sayısında artış kontrol grubuna göre deney grubunda daha fazla gözlenmiştir. Deney grubunda kontrol grubuna göre etkin katılım, disiplinler arası bağ kurma, görselliğin olması, materyal zenginliği, öğretmenin etkin katılımı sağlaması, öğretmenin rahat hissettirmesi, rahatlık-samimi ortam daha fazla gözlenirken, etkileşim içinde olma yalnız deney grubunda gözlenmiş, öğretmenin tüm sınıfa hakim olması ise her iki grupta da aynı düzeyde gözlenmiştir.

Kontrol grubuna bakıldığında slayt kullanıldığı, monoton bir ders işleyişinin olduğu, dersin teorik işlendiği ve katılımcıların bir kısmının sıkıldığı, katılımcıların sürekli oturduğu gözlenirken, deney grubunda gözlenmemiştir. Soru cevap tekniği kontrol grubunda deney grubuna göre daha fazla kullanılmıştır.

4.2.3. İkinci alt probleme ilişkin bireysel görüşmelerden elde edilen bulgular

Yaratıcı drama yönteminin katılımcıların Sanat Eğitimi dersi başarısı üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılan bireysel görüşmelere katılan 12 katılımcı bu konu üzerinde görüş belirtmiştir. Bu katılımcıların ortak bir şekilde vurguladığı boyutlar akademik başarı teması altında sanat akımlarını tanıma, sanat eserlerini tanıma, sanatçıları tanıma, sanat dallarını tanıma, genel kültür kazanma, sanat eserlerini değerlendirebilme, sanatçıyı sanatçı olmayandan ayırt etme, tanınan sanatçı sayısında artış, başarıda artış ve bilgi edinme olarak **EK-9**'da belirtilmiştir. Öğrenme becerileri teması altında ise katılımcıların yaratıcı drama yönteminin kalıcı öğrenme, yaparak yaşayarak öğrenme, somutlaştırma ve iş birliği içinde çalışma sağlaması ile öğrenci merkezli olmasına dikkat çektikleri görülmektedir. **EK-9**'da yer alan tablolardan EK-Tablo 2'ye bakıldığında katılımcıların akademik başarı bakımından genel kültür kazanma, sanat akımlarını tanıma ifadelerine daha fazla vurgu yaptıkları görülmektedir. Duyuşsal beceriler bakımından ise sanatın herkes için gerekli olduğu görüşüne daha fazla yer verilmiştir. EK-Tablo 6'da katılımcıların yaratıcı drama yönteminin Sanat Eğitimi dersi başarılarına etkisine ilişkin görüşlerine bakıldığında canlandırmaların, yaparak yaşayarak öğrenmenin, etkin katılımın ve kalıcı öğrenmenin en sık görüş bildirilen ifadeler olduğu

görülmektedir. EK-Tablo 7’de ise katılımcıların yaratıcı dramının aşamalarına ilişkin görüşleri yer almaktadır. Isınma-hazırlık aşamasının öğrenciyi sürece hazırladığı, derse dikkat çektiği ve merak uyandırdığı belirtilmiştir. Canlandırma aşamasının da konuların özümsemesinde ve etkin katılım sağlanmasında katkı sağladığı vurgulanmıştır. Değerlendirme aşamasının ise bilgi paylaşımını sağlaması, üzerinde sıkça durulan ifadeler arasında yer almaktadır. EK-Tablo 9’da katılımcıların yaratıcı drama yönteminin sanat akımlarının / Sanat Eğitimi dersi konularının öğrenilmesine etkisine yönelik görüşlerine bakıldığında öğrenme becerileri bakımından somutlaştırma, kalıcı öğrenme ve yaparak yaşayarak öğrenme ifadelerine vurgu yapıldığı görülmektedir. İşleniş bakımından ise etkin katılımın, rahatlığın ve yöntemin eğlenceli olmasının da konuların öğrenilmesinde etkili olduğu vurgulanmıştır. EK-Tablo 12’de katılımcıların eklemek istedikleri görüşlere bakıldığında başarıda artış sağlanmasına vurgu yapıldığı görülmektedir. Katılımcıların görüşlerinden elde edilen çarpıcı ifadelerden bazıları aşağıda verilmiştir.

“Dersi somutlaştırdık, daha eğlenceli bir hâle getirdik. Bizim o eserleri canlandırmamız, derse aktif bir şekilde katılmamız dersi somut, açık ve daha anlaşılır hâle getirdi.” (D15)

“Siz oyunlarla, görsel resimlerle, bize resim çizdirerek, şiir yazdırarak bunu daha çok kalıcı hâle getirdiniz. Yaratıcılığımız gelişti. En basitinden saniyeler içinde dakikalar içinde şiir yazma, resim çizebilme, beyin fırtınası yapabilme yeteneğimiz gelişti. Konuların öğrenilmesini daha kolaylaştırdı.” (D26)

“Yaratıcı drama çok etkili, şu an bu gördüğümüz konularla ilgili bana soru çıksa ben yapabilirim. Bu derste hem kendimiz de bir şeyler yaparak yaşayarak olduğu için tamamıyla bilinçaltımıza daha farklı yerleşti. Kesinlikle kullanırım öğretmen olduğumda.” (D28)

“Hangi tablonun kime ait olduğunu ya da ne anlatmak istediğini akımlarla birlikte öğrendik. Birçok sanatçıyı öğrendiğimi fark ettim.” (D18)

“Önceki yıllarda aldığım sanat eğitimi dersi pek iyi izlenim bırakmamıştı ama bu ders ön yargılarımı tersine çevirdi. İşleniş yönünden bilgiyi alış miktarı değişiyor. İşleniş tarzından alma miktarımız da değişiyor. Bu ders bence daha iyiydi.” “Canlandırıyoruz, bu da o resmin akılda kalıcılığını biraz daha artırıyor, biraz da insandaki yaratıcılık duygusunu artırıyor.” (D21)

“Etkin katılarak daha iyi öğrendim, severek yaptım.” (D5)

“Yaparak öğrendiğimiz için o anı, o günü düşündüğümüzde daha kolay hatırlayabiliyoruz. Yaparak yaşayarak yaptığımız için daha kalıcı oldu, diğer derslere oranla daha çok hatırlayacağım bir ders.” (D25)

“Diğer derslerden farklı, hemen hemen her şeyi kendimiz yapıp kendimiz ürettiğimiz için kalıcı oldu, daha kolay öğrendik.” (D25)

“Resim yaptık, oyun oynadık, bunlarla o dönemi hem anladık hem de kalıcılık sağladı. Drama olmasa o kadar çok kalıcı olacağını sanmıyorum.” (D25)

“Sanat Eğitimi dersi kalıcı, hem de öğretici oldu.” (D25)

“Mesela biz meyve sepetini ekspresyonizm ve ekspresyonist olarak oynadığımız için kalıcılık açısından büyük bir etkisi vardı. Açıklamalar akılda kalmasa bile o konuşmalar, canlandırdığımızı şey akılda kalıyor.” (D4)

“Ressamları öğrendim, hiçbir şey bilmiyormuşuz. Resimler hakkında yorum yapabiliyoruz artık, o dönemde onlar ne düşünüyormuş, onları anlayabiliyoruz. Hem özgüven sağlıyor, hem yaratıcılığı geliştirdi, bence çok yararlı bir ders oldu bu bizim için. Biz yaşadık ve öğrendik, çok kalıcı bir ders oldu bence. Herkes tek tek yorumlarını söylüyor, konuyu pekiştiriyor o bence.” (D19)

“Bir şeyi yaşayarak yaptığımız zaman yüzde doksan kalıcı olacağı için ben dersin her saatini hatırlıyorum gibi bir şey” “Ben sevmiyordum bu akımları, çünkü biz bu akımları edebiyat dersinde gördük. Hiçbirisi kalıcı değildi, ismini bile ezberleyememiştim. Ama şu an öyle değil, şu an biliyorsun, bunu bir de zorla olmadan kendi isteğinle severek öğreniyorsun.” (D20)

Bireysel görüşmelerden elde edilen bu çarpıcı örnekler, katılımcıların Sanat Eğitimi dersi başarılarını ne kadar arttırdığını ortaya koymaktadır. Yukarıda yer alan ifadeler bakıldığında deney grubu katılımcılarının eğlenerek öğrendiklerini, derse etkin katılımın kalıcı öğrenme sağladığını, oyunların ve görsel öğelerin kalıcı öğrenmede etkili olduğunu, sanat eserlerini, akımlarını ve sanatçıları tanıdıklarını, canlandırmaların kalıcı öğrenmeyi kolaylaştırdığını, oyunların Sanat Eğitimi konularına uyarlanması kalıcı öğrenmeyi desteklediğini, her katılımcının yorum yapması sayesinde konunun pekiştiğini ve yaratıcı drama yönteminin severek öğrenme sağladığını ifade ettikleri görülmektedir. Katılımcıların görüşlerinden de

anlaşılacağı gibi yaratıcı drama yönteminin Sanat Eğitimi dersi başarısını arttırmada etkisinin olduğu yorumu yapılabilir.

4.2.4. İkinci alt probleme ilişkin odak grup görüşmesinden elde edilen bulgular

D17, D22, D29, D14, D12 ve **D1** ile yapılan odak grup görüşmesi dokümanları içerik analizi ile analiz edilmiş, tema ve kod tablosu **EK-10**'da gösterilmiştir. **EK-10**'da yer alan tablolara bakıldığında bireysel görüşmelerden elde edilen bulgular ile örtüşen ifadelerin yer aldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra **EK-10**'da yer alan EK-Tablo 18'e bakıldığında katılımcıların görüş bildirdiği ifadeler arasında ısınma aşamasının öğrenciyi sürece hazırlaması, canlandırma aşamasının tekniklerin öğrenilmesini kolaylaştırması, değerlendirme aşamasının da dersin tekrarı niteliğinde olması, dersin başından sonuna kadar etkin olunduğunu görmeyi sağlamanın olduğu görülmektedir. EK-Tablo 22'de katılımcıların eklemek istedikleri görüşlere bakıldığında, işleniş bakımından dersin ezberden uzak olmasına, aktif öğrenme sağlmasına, drama dersi için ön hazırlık olmasına, öğrenme becerileri bakımından da sanatla ilgili yorum yapabilmeyi ve disiplinler arası bağ kurmayı sağlmasına vurgu yaptıkları görülmektedir. Odak grup görüşmesi dokümanları betimsel analiz ile de analiz edilmiş ve katılımcıların Sanat Eğitimi dersi başarılarına ilişkin belirtilen ifadelere doğrudan alıntılar yoluyla aşağıda yer verilmiştir:

“Drama şeklinde olunca ezberlemek yerine biraz daha yaşayarak öğrendiğimiz için kalıcı olduğunu düşünüyorum.” (D17)

“Arkadaşlarımla kaynaştım, bir şeyler yapabileceğimizi gördüm ve sanat adına çok şey öğrendiğimize inanıyorum.” (D22)

“İlk sınavda 40-50 soru vardı, 4 tanesini falan bilerek yapmıştım. Ondan sonra bir daha karşıma geldiğinde hepsini takır takır cevapladım. Bu da ne kadar iyi bir şekilde öğrendiğimizi ortaya koyuyor, ama başka bir yöntem olsaydı bu kadar öğrenir miydim bilemiyorum. Drama yöntemiyle anlatılması daha güzel oldu.” (D29)

“Hocam mesela kitaptan ya da slayttan işleseydik belki unutulabilirdik konuları. Ben de mesela kitaptan işleseydik korkacaktım, nasıl bu kadar şeyi öğreneceğim diye. Ama hepsini yaparak öğrendiğimiz için aklımızdaydı.” (D14)

“İlk serbest dolaşıyoruz, alışyorsun hem ortama hem de yapacağımız şeylere alışyorsun, daha sonra kendini aktifleştiriyorsun, bence güzeldi.” (D12)

“Derse başlamadan önce oyunlarla başlamamız derste daha hem bizi ısındırıyor hem daha aktif olabiliyoruz, hem de biraz rahatlıyoruz orada, derse daha çok ısınarak konsantre olabiliyoruz.” (D1)

“Hocam siz şunu yapın bunu yapın demediniz, biz yaptık, bir şeyler biz bulduğumuz için daha kalıcı oldu akılda.” (D17)

“Yorum gücümüz arttı bir kere, donuk bir şekilde duruyorlardı ama bunu yorumlayabiliyorduk, uğraşıyorduk bunun için. Yaratıcı yönümüz artıyor bu tekniklerle. Mesela istasyon tekniği, istasyon tekniği öğretilmez, ben okulda öğrenmedim, ben burada öğrendim yani. Teknikleri öğrenmiş oldum, gerçekten yaratabileceğimizi, yorum gücümüz arttı.” (D22)

“Değerlendirmeler dersin en başından en sonuna kadar aktif olduğumuzu gösteriyor.” (D29)

“Derslerde tekrar, dersleri tekrar et tekrar et deniyor ya, ben şimdiye kadar hiçbir dersimi tekrar etmedim. Ama şimdi bu sanat dersinde hani akşam günlük yazarken düşündüm ben ne yaptım diye, baştan sona iki saat boyunca o yazdığımız oyunların falan hepsini aklımdan geçirdim. Konuları, her şeyi tekrardan hatırladım, yeniden tazelendi, tekrar yapmış gibi bir şey oldum.” (D14)

“Yaratıcı drama gayet iyi oldu bizim için, sanat adına bir şeyler öğrendik. Hem aynı zamanda bu da bir sanat. Yapararak da öğrenmiş olduk. Başka bir yöntem de bilmiyorum bu kadar etkili olabilir miydi bence. Gayet etkiliydi, çok iyi öğrendiğimi düşünüyorum.” (D12)

“Aslında sanatçı kavramı değişti. Siz ilk orada sanatçıları işaretleyin derken biz Seda Sayan, şu, bu yani, öyle yapmıştık ama tabi ki değişim oldu. Gerçek sanatçı kavramını öğrendik öncelikle ve sanatçı kitlesi fazlalaştı.” (D1)

“Hocam zaten o çarpılara bakınca bir değişme olduğu görülecektir. Ben Picasso’dan başka kimseyi tanıımıyordum açıkçası. Şimdi aklıma Van Gogh, Claude Monet mesela geliyor aklıma şimdi artık, zenginleşti.” (D17)

“Kitaplarda gördüğüm zaman bu da şu dönemin sanatçısıydı diyebiliyorum şimdi, eskiden bu kadar değildi.” (D22)

“Başka bir şekilde işleseydik belki daha ezbere dayalı işleseydik bu kadar olmayacaktı. En büyük etkiyi zaten dersin işlenişi sağladı bence.” (D29)

“Yaratıcı drama, yaparak yaşayarak dediğimiz gibi, sadece hep duyuyoruz bunu ama nasıl olduğunu bu derste gördük. Ben yaparak yaşayarak öğrenme daha etkilidir falan bunu biliyorduk ama bunu nasıl uygulayacağımızı bu derste öğrendim mesela ben kafamda canlandırıyorum, ileride öğrencilere böyle yaptırabilirim.” (D14)

Deney grubundaki katılımcı görüşlerine bakıldığında yaratıcı drama yöntemi ile katılımcıların yaparak yaşayarak öğrendiklerini, kalıcı öğrendiklerini, arkadaşlarıyla sosyalleşerek bilgi edindiklerini, yorumlama becerilerinin geliştiğini, teknikleri öğrendiklerini, yaratıcılık becerilerinin geliştiğini, değerlendirme aşamasının ders tekrarı niteliğinde olduğunu, yaratıcı dramanın etkili bir yöntem olduğunu, sanatçı olan ve olmayanı ayırt edebildiklerini, tanıdıkları sanatçı sayısında artış olduğunu, sanatçıları tanıdıklarını ve ezbere dayalı işlenmiş olması halinde dersin bu kadar etkili olmayacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Katılımcı görüşlerine bakıldığında klasik öğrenme yönteminin hakim olduğu eğitim öğretim etkinliklerinin katılımcının öğrenmeye yönelik olumsuz tutum geliştirmesine neden olduğu yorumu yapılabilir. Ancak yaratıcı drama yönteminin Sanat Eğitimi dersinde kullanılmasıyla bu tutumun büyük ölçüde ortadan kalktığı, böylece katılımcının öğrenmeye daha açık hale geldiği, istek ve ilgi duyduğu yorumu yapılabilir. Başka bir deyişle öğrenme etkinliklerine zorunlu olduğu için değil, istek duyduğu için katıldığı söylenebilir. Yaratıcı drama yöntemi ile katılımcının öğrenme kanallarının da açıldığı yorumu yapılabilir. Yaratıcı dramanın da öğrenmeyi ders sonrasına ertelemeyen ve ders sırasında öğrenmeyi sağlayan alternatif bir yöntem olduğu yorumu yapılabilir.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgu ve yorumlarına dayalı olarak ulaşılan sonuçların özetine ve bu sonuçlardan yola çıkarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Bu başlık altında birinci ve ikinci alt probleme ilişkin nicel ve nitel bulgulardan yola çıkarak ulaşılan sonuçlar yer almaktadır.

5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Sanata Duyulan İlgisi Düzeyine İlişkin Bilgi Formundan elde edilen kontrol ve deney grubuna ait puanların son teste göre istatistiksel anlamda farklılaştığı görülmüştür. Deney grubuna ait son testten elde edilen puan ortalamalarının, kontrol grubuna ait son testten elde edilen puan ortalamalarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir ve puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu durumda sanata duyulan ilgi düzeyini artırma bakımından yaratıcı dramının etkili bir yöntem olduğu söylenebilir.

Her iki grupta da ön testten son teste ilgili sanat dallarını seven öğrenci sayısında artış gözlenmiştir. Deney grubunda müzik, sinema ve edebiyata ek olarak tiyatro en fazla sevilen sanat dallarına eklenmiştir. Opera ve bale ile hiçbir öğrencinin ilgilenmediği belirlenmiştir. Kontrol grubunda müzik, sinema ile birlikte en sevilen sanat dallarına edebiyat da eklenmiştir. Katılımcıların okudukları edebiyat kitapları durumlarına bakıldığında deney grubunda ön testlere oranla son testlerde “gerilim-korku”, “mizah”, “edebiyat dünyasında üzerinde konuşulan yazar ya da şairlerin öykülerini, romanlarını, şiirlerini, denemelerini vb. okurum”, “psikolojik”, “anı”, “biyografi” seçeneklerinde kısmen de olsa bir artış olduğu görülmüştür. Katılımcıların gittikleri tiyatro oyunları durumlarına bakıldığında deney grubunda ön testlere oranla son testlerde “komedi oyunları”, “tür ayırmam” ve “yönetmeni, oyuncusu ve konusuyla ilgimi çeken her tür tiyatro oyununa giderim” seçeneklerinin işaretlenme sıklığında kısmen de olsa bir artış olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların sinema ya da TV’de izledikleri film konularına bakıldığında deney grubunda “polisye-macera”, “bilim-kurgu”, “Yönetmeni, oyuncusu, konusuyla ilgi çeken her tür sanatsal film”, “müzikal”, “toplumsal” ve “Western” seçeneklerinde ön teste oranla son testte tercih edilme sıklığında kısmen bir artış görülmüştür.

Katılımcıların dinledikleri müzik türlerine bakıldığında deney grubunda ön testlere oranla son testlerde tercih edilme sıklığında klasik müzik, halk müziği, Türk sanat müziği türlerinde kısmen bir artış olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların tanıdıkları sanatçılara bakıldığında ise Vincent Van Gogh, Ara Güler, Claude Monet, Andy Warhol, Bedri Baykam, İnci Aral, Pablo Picasso, İbrahim Yazıcı, Mehmet Gülyüz, Leonardo da Vinci ve Rengim Gökmen seçeneklerinde deney grubunda ön testlere oranla son testlerde işaretlenme sıklığında artış olduğu belirlenmiştir. Bu da deney grubunda kullanılan yaratıcı drama yönteminin tanınan sanatçı sayısında bir artış sağladığını göstermektedir. Deney grubunda ön teste oranla son testte farklı sanatçıların tanınmasında artış gözlenmiştir. Deney grubunda son testte ön teste göre Seda Sayan ve Murat Boz seçeneğinde daha fazla bir azalma olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra tanınma sıklığında en fazla artışın olduğu sanatçıların Vincent Van Gogh, Claude Monet, Wassily Kandinsky, Pablo Picasso ve Leonardo da Vinci olduğu belirlenmiştir.

Sanata Duyulan İlgi Düzeyine İlişkin Bilgi Formunun geneline bakıldığında Sanat Eğitimi dersinin çoğu katılımcının sanat ve sanatçı kavramlarına yönelik farkındalık kazandırdığı, sanata yönelik ilgilerinde bir artış sağladığı söylenebilir. Deney grubunda kullanılan yaratıcı drama yönteminin katılımcıların sanatçılara olan ilgilerinde bir artış meydana getirdiği söylenebilir. Söz gelimi, “Seda Sayan” ve Murat Boz” seçeneğinin işaretlenme sıklığında deney grubunda ön testten son teste büyük bir azalma olduğu görülmüştür. Bu azalmanın da kullanılan yaratıcı drama yönteminin deney grubunda yer alan katılımcıların zihnindeki “sanatçı” kavramına ilişkin yeni ölçütler getirmiş olabileceği söylenebilir.

İlgi uyandırma bakımından bakıldığında deney grubunda kontrol grubuna göre sanata yönelik ilginin, Sanat Eğitimi dersine yönelik ilginin daha fazla arttığı, derse daha istekli geldikleri, merak uyandırmanın daha fazla olduğu ve deney grubundaki katılımcıların yaratıcı drama yöntemini ileride kullanmayı düşündükleri görülmüştür. Sosyal beceriler bakımından ise deney grubundaki katılımcıların yaratıcı drama yöntemi sayesinde sosyalleştikleri, iletişim becerilerinin geliştiği, çekingenliklerinin azaldığı, paylaşımın ve yardımlaşmanın arttığı, toplum önünde daha rahat konuşabildikleri, arkadaşlarını tanıdıkları görülmüştür. Deney grubu katılımcıları dersin sosyal etkinlik içermesinin önemli olduğunu belirtmişlerdir. Duyuşsal beceriler kapsamında da her iki gruptaki katılımcılar Sanat Eğitimi

dersinin gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Deney grubundaki katılımcılar yaratıcı drama yönteminin yanlış yapma kaygısını ve ön yargılarını ortadan kaldırdığını, kişisel gelişimi sağladığını, düşüncelerini özgürleştirebilmeyi, güven duygusunu geliştirebilmeyi, empati becerisini geliştirmeyi, düşüncelere saygı duymayı, hayal gücünü geliştirmeyi, öz güveni arttırmayı, eksiklerinin farkına varmayı, kendini değerlendirmeyi, kendini rahat ifade edebilmeyi, mutlu olmayı ve yaratıcılığı geliştirmeyi sağladığını belirtmişlerdir. Deney sonrasında deney grubundaki katılımcılar sanatın herkes için gerekli olduğunu belirtmiş, kendini geliştirmenin gerekliliğine dikkat çekmişlerdir. Diğer derslerin de yaratıcı drama yöntemi ile işlenebileceğini belirtmişler ve Sanat Eğitimi dersinin bir dönem boyunca yaratıcı drama yöntemi ile işlenmesinin Drama dersine ön hazırlık olabileceğini vurgulamışlardır. Düşünme becerileri bakımından bakıldığında yaratıcı drama yönteminin eleştirel düşünme becerilerini geliştirdiğini deney grubunda yer alan çoğu katılımcının vurguladığı görülmüştür.

Öğretmenin tutumuna ilişkin her iki grupta da herkese söz hakkı verdiği ifade edilmiştir. Deney grubunda katılımcılar öğretmenin kendilerini rahat hissettirdiğini, öğretmenin de derse katılımının derse ilgi çekmede önemli olduğunu belirtmişlerdir. Glasser'in (1999: 313) "Öğretmenler öğrencilerinin ilgilerini uyandırdıkça, öğrenciler de derslerde daha etkin olacaklardır." ifadesi de bu durumu desteklemektedir. Öğrencinin de öğretmene yönelik olumlu tutumu olması önemlidir. "Öğrenciler, hoşlanmadıkları ve ilgi duymadıkları bir öğretmen için düşünmedikleri şeyleri, sevdikleri ve ilgi duydukları bir öğretmen için yapacaklardır" (Glasser, 1999: 49).

Sınıf ortamı bakımından deney grubu katılımcıları ortamın rahat, samimi ve geniş olmasına da dikkat çekerken, materyal kullanımı bakımından da zengin olması ve görselliğin olmasının da önemli olduğunu ifade etmişlerdir. İşleniş bakımından deney grubu katılımcıları oyunların motivasyonu arttırdığını, eğlenerek öğrendiklerini, çocuksulaştırdığını, yaratıcı drama yönteminin dikkat süresini uzattığını, hareketlilik sağladığını ve etkileşim içinde olduklarını belirtmişlerdir. Sanata duyulan ilgi bakımından deney sonrasında deney grubu katılımcıları sanatsal etkinliklere ilgi duyduklarını, sanat eserine daha fazla değer verdiklerini, sanatla ilgili kitap, dergi ve TV programlarında artış olduğunu ifade etmişlerdir.

Alan yazında yer alan bazı araştırmalar da bu araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir. Söz gelimi, Lin'in (2010: 108) araştırmasında 67 ğrenci ile 10 hafta süresince drama uygulamaları yapılmış ve uygulama sonunda öğrencilerin yaratıcılıklarında, hayal gücü, bağımsız düşünme ve risk alma niteliklerinde olumlu gelişme gözlendiği belirtilmiştir. zdemir, Akfırat ve Adıgüzel'in (2009) araştırmasında ise yaratıcı dramanın bir ğretim yöntemi olarak doğa eğitimi konusunda ilköğretim öğrencileri üzerindeki etkileri incelenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin araştırarak ve gözleme dayalı öğrendikleri bilgilerin anlamlı öğrenme sağladığı ve kalıcı olduğu belirtilmiştir. Verilen eğitimlerde ilgi ve merak uyandırmanın kullanılan ğretim yöntemi ile yakından ilgili olduğu, eğitimlerde bir ğretim yöntemi olarak kullanılan yaratıcı dramanın öğrencilerin kişisel gelişimleri, yaratıcılıkları, sosyalleşmeleri ve kendini ifade etmeyi sağlaması gibi birçok konuda fayda sağladığı ifade edilmiştir. Okoronkwo and Chuckwu'ya göre (2011) "Yaratıcı drama ağdaş eğitimdeki en değerli yöntemdir. Yaratıcı drama çocuğun bilişsel gelişimine yardımcı olur, yaratıcılığını geliştirir, sosyalleşmesini sağlar ve kendini ifade etmesi için doğal bir ortam sağlar". Bu bakımdan bu ifadeler araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Hasırcı, Bulut ve Saban'ın (2008) "ğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Dersinin Bireysel ve Akademik Kazanımlarına İlişkin Görüşleri" başlıklı araştırmasında da ilköğretimde Drama dersinin ğretmen adaylarına kazandırdığı bireysel ve akademik kazanımlar belirlenmiştir. Öğretmen adaylarından elde edilen kazanımlar karşılaştırılmış, ğretmen adaylarının bireysel kazanımları akademik kazanımlardan daha çok vurguladıkları belirlenmiştir. Yaratıcı drama sürecinin ğretmen adaylarının bireysel olarak; kendilerini daha rahat ifade etme, öz güven, arkadaşlarını daha yakından tanıma, başkalarıyla etkileşime girerek daha rahat iletişim kurma, empati, sosyalleşme, eleştirel düşünme, yaratıcılık, hayal gücü gibi özelliklerinin geliştiği ifade edilmiştir. Güneysu ve Tekmen (2009) ise araştırmalarında drama sürecinin öğrencilerin iletişim becerilerinin gelişimine katkı sağladığını belirtirken Antepli ve Ceylan'ın (2009) araştırmasında da yaratıcı dramanın ğretmen adaylarının duygu ve düşüncelerinin farkına varmasına, toplumsal yaşam içerisinde daha aktif ve verimli bir rol üstlenmesine, kişilerarası ilişkilerinin güçlenmesine, kendini olduğu gibi kabul etmesine, kendine güvenmesine ve ifade etmesine olanak vereceği belirtilmiştir.

5.1.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testinden elde edilen kontrol ve deney grubuna ait puanların son teste göre istatistiksel anlamda farklılaştığı görülmüştür. Deney grubuna ait son testten elde edilen puan ortalamalarının, kontrol grubuna ait son testten elde edilen puan ortalamalarından bir miktar daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Anlamli bulunmayan bu farklılık, deney grubunun lehinedir. Bilgi düzeyinde anlamli bir farklılığın çıkmamasının şaşırtıcı bir durum olmadığı söylenebilir, çünkü bilgi düzeyine ilişkin kazanımlar / hedefler geleneksel yaklaşımın tipik göstergesidir. Bu durumda Sanat Eğitimi dersi kapsamında kullanılan yaratıcı dramının öğretmen adaylarının Sanat Eğitimi dersi başarısını arttırmada etkili bir yöntem olduğu söylenebilir.

Akademik başarı bakımından, deney grubundaki katılımcılar Sanat Eğitimi dersinde kullanılan yaratıcı drama yönteminin sanat dallarını, sanatçıları, sanat akımlarını, sanat eserlerini tanımada, sanat eserlerini inceleme ve değerlendirebilmede, bilgi edinme ile genel kültür kazanmada etkili olduğunu belirtmişlerdir. Kontrol grubundaki katılımcılar da Sanat Eğitimi dersinde sanat dallarını, sanatçıları, sanat akımlarını, sanat eserlerini tanıdıklarını, sanat eserlerini incelemeyi ve değerlendirebilmeyi öğrendiklerini, bilgi edindiklerini ve genel kültür kazandıklarını ifade etmişlerdir. Öğrenme becerileri bakımından bakıldığında, “kalıcı öğrenme” deney grubundaki katılımcıların kontrol grubu katılımcılarına göre üzerinde çok daha fazla durduğu bir kazanım olmuştur. Deney grubundaki katılımcılar yaratıcı drama yönteminin yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı verdiğini, somutlaştırma sağladığını, öğrenci merkezli bir yöntemi olduğunu, öğrenmeyi kolaylaştırdığını ve iş birliği içinde öğrenme sağladığını ifade etmişlerdir. Glasser’in (2000: 75) “Sanat, özellikle de müzik ve tiyatro, insanları bir iş birliği sistemine doğal olarak katar.” ifadesi de bu sonucu desteklemektedir. Akademik başarıya ilişkin vurgular yakınlık gösterse de iki grup arasındaki farklılıklar daha çok duyuşsal ve sosyal beceriler bakımından deney grubu lehine kendini göstermiştir.

Kontrol grubunda yer alan katılımcıların bir kısmı sürekli oturarak ders işlenmesine, teorik işlendiğinden dersin sıkıcı olmasına, monoton bir işleniş olmasına ve geleneksel yaklaşımın kalıcı öğrenme sağlamayacağına vurgu yapmışlardır.

Yaratıcı drama yönteminin aşamalarına ilişkin deney grubu katılımcıları görüş bildirmişlerdir. Isınma-hazırlık aşamasının öğrenciyi sürece hazırladığını ve derse dikkat çekmede önemli olduğunu; canlandırma aşamasının yorumlama becerisi kazandırdığını, yaratıcılığı ortaya çıkardığını, konuların öğrenilmesini kolaylaştırdığını, tekniklerin öğrenilmesinde önemli olduğunu; değerlendirme aşamasının ise fikirlerini söylemede, kendini ifade edebilmede, bilgi paylaşımında ve etkinlikler arası bağ kurmayı sağlamada önemli olduğunu ifade etmişlerdir. İşleniş bakımından deney grubu katılımcıları yaratıcı drama yöntemi sayesinde beyin fırtınası yaptıklarını, derse etkin katıldıklarını, grup çalışmaları yaptıklarını, her katılımcının yorum yaptığını, ürün ortaya koyduklarını, yorum yapabilme becerilerinin geliştiğini ve farklı tekniklerin kullanıldığını açıklamışlardır. Sanatçı bakımından bakıldığında deney sonrasında deney grubu katılımcıları sanatçı olan ve olmayanı ayırt edebildiklerini, tanıdıkları sanatçı sayısında artış olduğunu, farklı sanatçıların farkına vardıklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak, bu araştırmada yaratıcı drama yönteminin katılımcıların Sanat Eğitimi dersi başarılarında katkısı olduğu bulunmuştur. Denilebilir ki, sanatın akademik başarıyı etkilemesi olanaklı olabilir. “Santa Monica orkestrasındaki gençlerin birçoğunun akademik başarıları, bu kaliteli müzik grubunun üyesi olmaktan ötürü daha iyidir” (Glasser, 2000: 75).

Araştırma sonuçları alan yazındaki bazı araştırma sonuçlarıyla da benzerlikler göstermektedir. Adıgüzel ve Timuçin’in (2010) araştırmasında bilgisayar teknolojileri öğretmenliği alanında eğitim gören öğrencilerle eğitim psikolojisinin bazı konuları yaratıcı drama yöntemi ile işlenmiştir. Yaratıcı drama yönteminin öğrencinin akademik başarısı üzerinde olumlu etkisi olduğu belirtilmiştir. Sançar, Açıkgoz ve Yalçın’ın (2009) araştırmasında ilk yardım eğitimine yaratıcı drama yönteminin geleneksel yöntemle göre daha çok katkı sağladığı ifade edilmiştir. İlk yardım eğitimini yaratıcı drama yöntemi ile alan katılımcıların son test puanlarının, dersi geleneksel yöntemle alan katılımcıların son test puanlarından yüksek olduğu belirtilmiştir. İspir ve Üstündağ’ın (2008) araştırmasında da ortaöğretim 9. sınıf kimya dersinde yaratıcı drama yöntemi kullanılmıştır, sonuç olarak öğrencilerin bilgi düzeylerinin farklılaştığı ve derse ilişkin duyuşsal özelliklerinin arttığı belirtilmiştir. Öğrencilerin yaratıcı drama yöntemiyle yürütülen kimya dersine katılmaktan mutlu oldukları, öğrendiklerine farklı açılardan bakabildikleri ve sorun çözmekten daha çok hoşlandıkları belirtilmiştir. Miller ve diğerleri’nin (1989:28)

araştırmasında ise dramanın sınıf içerisinde sosyal alanlardaki çalışmalarda kullanılmasının öğrenciyi konuyu öğrenmesine teşvik edebileceği ve konunun ilgisini çekmesini sağlayabileceği belirtilirken, Gümüşlü'nün (2009) araştırmasında da yaratıcı dramanın grafik tasarım ve reklamcılık derslerinde etkili bir yöntem olarak kullanılabilmesi belirtilmiştir. Yaratıcı drama çalışmalarının öğrencilerin hem kişisel gelişim hem de kendi alanlarıyla ilgili önemli kazanımlar elde ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Yine bu araştırma sonuçlarıyla benzerlik gösteren Sefer ve Akfırat'ın (2009) araştırmasında yaratıcı dramanın klasik yöntemlere göre katılımcıların daha aktif olmalarını sağladığı, oyunlarla ve canlandırmalarla desteklenmesinin katılımcıların kendilerini rahat ifade edebilecekleri bir ortam yaratmasının motivasyonlarını arttırdığı ve öğrenmelerini kolaylaştırdığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak diğer araştırmalarda da benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Ancak kalite bakımından bakıldığında araştırmanın güçlü yanlarına dikkat çekmek gerekmektedir. Glasser'e göre (1999: 312) "Eğitim, öğrenmenin yaşamımıza kalite kattığını anladığımız süreçtir". Bu araştırma sonuçlarına bakıldığında yaratıcı drama yönteminin, deney grubu katılımcılarının Sanat Eğitimi dersi başarılarında ve sanata duydukları ilgi düzeyinde artış meydana getirmesinin yanı sıra, duyuşsal ve sosyal beceriler bakımından da katkı sağladığı görülmüştür. Bu da dersi daha çekici bir hâle getirmiş, kontrol grubuna göre daha güçlü görüntüler elde edilmiştir. Yaratıcı drama yöntemi ile yürütülen Sanat Eğitimi dersinin öğrencinin nesne olmaktan ziyade, insani özelliklerine, gereksinimlerine yanıt verdiği söylenebilir. "Denetim kuramına göre tüm insanlar, genetik yapılarına işlenmiş beş temel gereksinimle doğarlar: yaşamını sürdürme, sevgi, güç, eğlence ve özgürlük" (Glasser, 1999: 50). "Doğumumuzdan başlayarak, tüm davranışlarımızı bunları karşılamaya adanmışızdır. Bu yüzden, kalite, bu temel gereksinimlerin birini ya da daha fazlasını, sürekli karşılamamızı sağlayan her şeydir" (Glasser, 2000: 17). Bu bakımdan yaratıcı drama yönteminin bu temel gereksinimlere yanıt verdiği, temel gereksinimleri karşılamaya yönelik fırsatlar sunduğu söylenebilir. Bu durumda deney grubundaki katılımcıların kontrol grubuna göre daha kaliteli bir eğitim aldıkları söylenebilir. Denilebilir ki, daha kaliteli bir eğitim anlayışı için sanat gereklidir.

5.2. Öneriler

Bu başlık altında, yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda uygulayıcılara yönelik bazı öneriler getirilebilir. Yaratıcı dramanın Sanat Eğitimi dersinde etkili bir yöntem olduğu söylenebilir. Bu bakımdan bakıldığında Sanat Eğitimi dersine yönelik yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı ders programlarının geliştirilmesi önerilebilir. Alan yazın incelendiğinde yaratıcı drama yönteminin pek çok derste kullanılan etkili bir yöntem olduğu görülmüştür. Bu bakımdan yaratıcı drama yönteminin diğer derslerde kullanılması sağlanabilir. Sanat eğitiminde yaratıcı drama yönteminin yaygınlaştırılması sağlanabilir. Öğretim sorumluluğu kapsamında her akademisyenin yaratıcı drama eğitimlerine katılması sağlanabilir. Daha etkin bir işleniş için her bir dersliğin fiziksel özellikleri yaratıcı drama etkinliklerine uygun olacak biçimde tasarlanabilir. Yaratıcı drama yönteminin uygulanacağı grubun özellikleri dikkate alınarak ders planları hazırlanabilir. Eğitim fakültelerinde yer alan çoğu şubelerde öğrenci sayısının yaratıcı drama yönteminin etkin kullanılabilmesi için oldukça fazla olduğu söylenebilir. Bu bakımdan yaratıcı drama yönteminin daha etkili kullanılabilmesi için eğitim fakültelerinde yer alan her şubedeki öğrenci sayısının 30'u aşmaması önerilebilir. Yaratıcı drama yönteminin daha etkili kullanılabilmesi için ortam koşulları iyileştirilebilir, yaratıcı drama sınıfları oluşturulabilir. Yaratıcı drama ile ilgili eğitim fakültelerinde konulu atölye, konferans gibi etkinlikler düzenlenebilir. Eğitim fakültelerinde drama dersi her bölüm için zorunlu ders olarak programa eklenebilir. Üniversitelerde yaratıcı drama toplulukları oluşturularak sürekli biçimde öğrencilerin yaratıcı drama ile yaşantı deneyimi edinmeleri sağlanabilir. Sanat eğitimcilerinin yaratıcı drama liderlik eğitimi almaları ve derslerinde bir yöntem olarak yaratıcı dramayı kullanmaları önerilebilir. Eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarının sanata yönelik ilgilerini arttıracak seçmeli dersler açılması önerilebilir.

5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda araştırmacılara yönelik bazı öneriler getirilebilir. Bu araştırma kapsamında deney grubu katılımcılarının

yaratıcı drama yönteminin sanat eğitimi dersinde kalıcı öğrenme sağladığına oldukça fazla vurgu yaptıkları görülmüştür. Bu bakımdan Sanat Eğitimi dersinde yaratıcı drama yönteminin kalıcı öğrenmeye etkisinin araştırılabileceği önerilebilir. Bu araştırma kapsamında kullanılan yaratıcı drama yönteminin öğretmen adaylarının Sanat Eğitimi dersi başarılarını ve sanata yönelik ilgilerini arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Alternatif yeni öğrenme yaklaşımlarının da Sanat Eğitimi dersi kapsamında başarıya ve ilgiye etkisi üzerinde araştırma yapılabilir. Alan yazın incelendiğinde yaratıcı dramanın etkili bir yöntem olduğu görülmektedir. Yaratıcı drama yönteminin Sanat Eğitimi derslerinde kullanımına ilişkin betimsel araştırma yapılabilir. Sanat ve yaratıcı dramanın iç içe alanlar olduğu düşünülürse, sanat ve yaratıcı drama ilişkisinin incelendiği araştırmalar yapılabilir. Sanat eğitiminde yaratıcı dramanın kullanılmasına ilişkin yapılan tez, makale ve diğer türdeki araştırmalar derlenip meta analizi çalışması yapılabilir. Aynı araştırmalar bazen farklı çalışma gruplarında farklı sonuçlar verebilmektedir. Bu bakımdan bakıldığında aynı araştırmanın farklı çalışma gruplarında yapılması önerilebilir. Alan yazında sanata yönelik ilgiyi ölçecek bilgi formu bulunmaktadır; sanata yönelik ilgiyi, sanata yönelik tutumu, Sanat Eğitimi dersine yönelik tutumu ölçecek ölçeklerin de geliştirilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Acar, H. (2007). *Yeni İlköğretim Programlarının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Adıgüzel, Ö. (2013). *Sanat ve Eğitim-Ders Notları*, Ankara.
- Adıgüzel, Ö. (2012). *Eğitimde Yaratıcı Drama*, Ankara: Naturel Yayınevi.
- Adıgüzel, Ö. (2010). *Eğitimde Yaratıcı Drama*, Ankara: Naturel Yayınevi.
- Adıgüzel, Ö. (Ed.). (2006). *Yaratıcı Drama* (2. Baskı). Ankara: Naturel Yayınları.
- Adıgüzel, Ö. (2006). Yaratıcı Drama Derslerine (Okulöncesinde Drama ve İlköğretimde Drama) İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirilmesi, *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1, (2), 7-15.
- Adıgüzel, A. ve Timuçin, E. (2010). The effect of creative drama on student achievement in the instruction of some development and learning theories, *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9, 1741-1746, Elsevier Ltd.
- Altet, X. B. (2006). *Sanat Tarihi*, Ankara: Dost Kitabevi.
- Antepli, S. ve Ceylan, Ş. (2009). Yaratıcı Drama Dersinin Üniversite Öğrencilerinin Benlik Algısı Üzerine Etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4, (8), 5-15.
- Apaydın, N. (2010). *Drama Etkinlikleriyle Destekli Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Öğrenci Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Arieli, B. (2007). *The Integration of Creative Drama into Science Teaching*. Doctor of Philosophy Thesis, Kansas State University, Kansas.
- Akbaba, T. (2004). *Cumhuriyet Döneminde Program Geliştirme Çalışmaları*. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, [<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi54-55/akbaba.htm>]
- Akyüzlüer, F. (2010). *Drama as a Method in Art Education*. Turkish Journal Music Education, 3, (2), 2-7.
- Alakuş, A. O. ve Mercin, L. (2009). *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi*, Ankara: Pegem Yayınevi.
- Artut, K. (2001). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Artut, K. (2006). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*, Ankara: Anı Yayıncılık.

- Artut, K. ve Pekmezci, H. (2010). *Güzel Sanatlar Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Atan, U. (2007). *Resim-İş Öğretmeni Yetiştirmede Yaratıcı Drama Yönteminin Grafik Tasarımı Derslerinde Kullanılmasının Erişi, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ateş, R. (2007). *İlköğretim 7-11 Yaş Grubu için Görsel Sanatlar Dersi'nin Önemi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Aykaç, M. ve Adıgüzel, Ö. (2011). Sosyal Bilgiler Dersinde Yaratıcı Dramanın Yöntem Olarak Kullanılmasının Öğrenci Başarısına Etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19, (1), 297-314.
- Aykut, A. (2006). Günümüzde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, (2), 33-42.
- Bayraktar, A. ve Okvuran, A. (2012). Improving students' writing through creative drama. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 51 (2012), 662-665, Elsevier.
- Bernacad, M. L. ve Bouchet, P. (2003). *Picasso: Dâhi ve Deli*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Best, J. W. (1959). *Research in Education*, Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, Inc.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *DeneySEL Desenler Öntest-Sontest Kontrol Grubu Desen ve Veri Analizi*, Ankara: Pegem Akademi.
- Bodden, L. M. (2006). *Developing A Creative Classroom Through Drama Work: One Teacher's Reflective Journey*. Master of Arts Thesis, The University of Arizona, Tucson.
- Bogdan, R. C. and Biklen, S. K. (1998). *Qualitative Research for Education*, Needham Heights: Ally & Bacon.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Pegem Yayınevi.
- Ceylan, Ş. (2009). *Vineland Sosyal-Duygusal Erken Çocukluk Ölçeğinin Geçerlik-Güvenirlik Çalışması ve Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden Beş Yaş Çocuklarının Sosyal-Duygusal Davranışlarına Yaratıcı Drama Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

- Compton Hendrix, R. (2011). *Using Creative Dramatics to Foster Conceptual Learning in a Science Enrichment Program*. Doctor of Philosophy Thesis, Auburn University, Alabama.
- Conti, F. (1982). *Rönesans Sanatını Tanıyalım*, İstanbul: Anka Ofset Basımevi.
- Çakır İlhan, A. (2007). Yaratıcı Drama ile Örtüşen Çağdaş Sanat Akımları. *Yaratıcı Drama Dergisi* (1), 140-154.
- De Bono, E. (1999). *Altı Şapkalı Düşünme Tekniği*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Demirtaş, S. (2009). *Çocuk Yuvasında Kalan Korunmaya Muhtaç Çocukların Değer Eğitiminde Yaratıcı Dramanın Etkililiği*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Erbay, F. (2009). *Anasınıfına Devam Eden Altı Yaş Çocuklarına Verilen Yaratıcı Drama Eğitiminin Çocukların İşitsel Muhakeme ve İşlem Becerilerine Etkisinin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Erinç, M. S. (1995). Eğitsel Bir Etken Olarak Güzel Sanatlar Eğitiminin Geleceği. *Eğitsel Etken Olarak Güzel Sanatlar-Sanat Eğitiminin Geleceği*, Ankara: Türk-Alman Kültür İşleri Kurulu Yayın Dizisi.
- Erinç, M. S. (1998). *Sanat Psikolojisine Giriş*, Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Erinç, M. S. (2004). *Sanatın Boyutları*, Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Etike, S. (1995). *Sanat Eğitimi Yazıları*, Ankara: İlke Yayınları.
- Fischer, E. (2003). *Sanatın Gerekliliği*, İstanbul: Payel Yayınevi.
- Fraenkel, J. R. and Wallen, N. E. (2009). *How to Design and Evaluate Research in Education*, New York: McGraw-Hill.
- Gençaydın, Z. (2002). Sanat Eğitimcisi Yetiştirmede G.E.E. Resim-İş Bölümünün Yeri ve Bugünkü Durumu Üstüne. *Gazi Üniversitesi'nin Eğitimde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu*. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Matbaası.
- Glasser, W. (2000). *Kaliteli Eğitimde Öğretmen*, İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Glasser, W. (1999). *Okulda Kaliteli Eğitim*, İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Gombrich, E. H. (2009). *Sanatın Öyküsü*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Gökhan, M. A. (2007). *Türkiye'de İlköğretimde Plastik Sanatlar Eğitimi ve Önermeler*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

- Guli, L. A. (2004). *The Effects of Creative Drama-Based Intervention for Children with Deficits in Social Perception*. Doctor of Philosophy Thesis, The University of Texas, Austin.
- Gümüşlü, H. (2009). Yaratıcı Drama Yönteminin Grafik Tasarım Bölümü Reklâmçılık Derslerinde Kullanılmasının Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4, (8), 35-47.
- Güneysu, S. ve Tekmen, B. (2009). Dramanın Duygusal Zeka Gelişimine Etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4, (7), 35-48.
- Hasırcı Kaf, Ö., Bulut, M.S. ve İflazoğlu Saban, A. (2008). Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Dersinin Bireysel ve Akademik Kazanımlarına İlişkin Görüşleri. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 3, (6), 63-83.
- İpşir, M. Ş. (1942). *Rönesans Sanatı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No:170.
- İpşiroğlu, N. ve İpşiroğlu, M. (1979). *Sanatta Devrim*, İstanbul: Ada Yayınları.
- İspir, E. ve Üstündağ, T. (2008). Ortaöğretim 9. Sınıf Kimya Dersi ve Yaratıcı Drama Yöntemi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 3, (6), 89-100.
- Johnson, M. C. (1977). *A Review of Research Methods in Education*, Chicago: Rand McNally College Publishing Company.
- Johnson, B. and Christensen, L. (2008). *Educational Research Quantitative, Qualitative and Mixed Approaches*, Thousand Oaks, California: Sage Publications, Inc.
- Kaaland Welles, C. E. (1993). *Classroom Teachers' Perception and Use of Creative Drama*. Doctor of Education Thesis, University of Washington, Washington.
- Kahraman, A. D. (2007). *Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri ve Çözüm Önerileri*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kara, Y. ve Çam, F. (2007). Yaratıcı Drama Yönteminin Bazı Sosyal Becerilerin Kazandırılmasına Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 145-155.
- Karaca, A. (2006). *İlköğretim Okullarında Uygulanan Resim Derslerinin Sanat Eğitimi Açısından İncelenmesi, Görülen Temel Sorunlara Uygun Yöntem Önerisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

- Kaya, Ö. (2006). *İlköğretim 3. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Drama Destekli Eğitimin Yaratıcı Sürece Katkıları*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kayhan Mihmat, F. (2005). *İlköğretimde Sınıf Öğretmenleri için Resim-İş Dersi Öğretimi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Keyik, S. (2011). *Sanat Eğitimi Derslerinde Yaratıcı Drama Etkinlikleri*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kırıçoğlu, O. T. (2009). *Sanat Kültür Yaratıcılık – Görsel Sanatlar ve Kültür Eğitimi Öğretimi*, Ankara: Pegem Yayınevi.
- Kırk, R. E. (1995). *Experimental Design Procedures for the Behavioral Sciences*, Pacific Grove: Brooks / Cole Publishing Company.
- Kök, A. (2010). *İlköğretim Okulları Görsel Sanatlar Dersinde Müze Bilinci Öğrenme Alanına Yönelik Yaratıcı Drama Uygulamaları ve Öğrenci Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kösa Topcu, A. (2008). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Bir Öğretim Yöntemi Olarak Yaratıcı Drama*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Krausse, A. C. (2005). *Rönesanstan Günümüze Resim Sanatının Öyküsü*, Almanya: Literatür Yayınevi.
- Kundakçı, D. (2004). *ArtBook Empresyonistler*, Ankara: Dost Kitabevi.
- Kuzgun, Y. (2009). *Rehberlik ve Psikolojik Danışma*, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Lee, B. (2013). The Process of Developing a Partnership Between Teaching Artists and Teachers, *Teaching Artist Journal*, 11:1, 26-34, Routledge.
- Lin, Yu-sien (2010). Drama and Possibility Thinking – Taiwanese Pupils' Perspectives regarding Creative Pedagogy in Drama, *Thinking Skills and Creativity*, 5 (2010), 108-119, Elsevier Ltd.
- Lynton, N. (2004). *Modern Sanatın Öyküsü*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Marshall, C. and Rossman, G. B. (2006). *Designing Qualitative Research*, London: Sage Publications.
- McNaughton, M. J. (2004). Educational Drama in the Teaching of Education for Sustainability, *Environmental Education Research*, Vol. 10, No. 2, May 2004, Taylor & Francis Ltd.

- Metinnam, İ. (2012). Ortaçağ ve Rönesans Dönemleri Sanat Anlayışlarının Yaratıcı Drama Yöntemiyle İşlenmesi, *MEB Özel Doğaç Yaratıcı Drama Eğitimliği / Liderliği Programı Bitirme Projesi*, Ankara: ÇDD.
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). *An Expanded Sourcebook Qualitative Data Analysis*, California: SAGE Publications.
- Miller, E., Vanderhoof, B., Patterson, H. J. and Clegg, L. B. (1989). Integrating Drama into the Social Studies Class, *The Clearing House*, Vol. 63, No. 1, Taylor & Francis, Ltd.
- Mccaslin, Nellie. (1984). *Creative Drama in the Classroom*, London: Longman.
- Nutku, Ö. (1976). *Yaşayan Tiyatro*, İstanbul: Çağdaş Yayınları.
- Okoronkwo, S. and Chuckwu, O. (2011). Creative Dramatics as an Effective Educational Tool in Contemporary Education: A Pedagogical Discourse, *Proceedings of the 2011 International Conference on Teaching, Learning and Change*, 46-53.
- Okvuran, A. (2010). The relationship between arts education, museum education and drama education in elementary education, *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2 (2010), 5389-5392, Elsevier Ltd.
- Önalın Akfırat, F. (2004). *Yaratıcı Dramanın İşitme Engellilerin Sosyal Becerilerinin Gelişimine Etkisi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Özdemir, P., Akfırat, O.N. ve Adıgüzel, H.Ö. (2009). Bilim ve Yaratıcı Drama Eşliğinde Doğa Eğitimi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4, (7), 69-76.
- Öztürk, A. (2007). (Editör). Adıgüzel, Ö., Üstündağ, T. ve Öztürk, A. (2007). *İlköğretimde Drama*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset.
- Öztürk, R. (1994). *Sanata Duyulan İlgi Düzeyi ile Demokratik Tutum Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Özer, Ö. (2001). *İlköğretim Okullarında Sınıf Öğretmenlerinin Resim-İş Dersine İlişkin Eğitim Gereksinimleri*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Özgüven, İ. E. (1998). *Psikolojik Testler*, Ankara: PDREM Yayınları.
- Özsoy, V. (2007). *Görsel Sanatlar Eğitimi*, Ankara: Gündüz Yayıncılık.
- Özsoy, V. ve Alakuş, A. O. (2009). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*, Ankara: Pegem Yayınevi.
- Pasin, G. (2004). *Lise Sanat Etkinliklerini İzleme 11. Sınıf*, İstanbul: MEB Yayınları.

- Pekmezci, H. (2002). Eğitim -Sanat Eğitimi- Nitelikli İnsan Eğitimi. *Gazi Üniversitesi'nin Eğitimde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu*, Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Matbaası.
- Pekmezci, H. (1997). İlköğretim Okullarında Sanat Eğitimine Toplu Bakış - *İlköğretim Okullarında Sanat Eğitimi ve Sorunları. Türk Eğitim Derneği XV. Öğretim Toplantısı*, Kayseri: Gün Ofset Matbaacılık.
- Read, H. (1984). *The Meaning of Art*, London: Faber & Faber.
- Richard, L. (2005). *Ekspresyonizm Sanat Ansiklopedisi*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Roe, A. (1965). *The Psychology of Occupations*, New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Saab, J. F. (1987). *The Effects of Creative Drama Methods on Mathematics Achievement, Attitudes and Creativity*. Doctor of Education Thesis, West Virginia University, West Virginia.
- San, İ. (1979). *Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık*, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- San, İ. (1990). Eğitimde Yaratıcı Drama. *AÜ EBF. Dergisi*, 23(2),573-583.
- San, İ. (1983). *Sanat Eğitimi Kuramları*, Ankara: Tan Yayınları.
- San, İ. (2008). *Sanat ve Eğitim*, Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Sançar, B., Açıkgöz, İ. ve Yalçın, S.A. (2009). İlk Yardım Eğitiminde Yaratıcı Drama Yönteminin Başarı Üzerine Etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4, (8), 81-94.
- Saylan, T., İpşiroğlu, N. (2001). *Çağdaş Eğitimde Kültür ve Sanat, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları-14*, İstanbul: Mart Matbaacılık.
- Seher, S.R. ve Akfırat, O.N. (2009). Yaşam Becerilerinin Kazandırılmasında Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanılması. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4, (8), 100-108.
- Selçioğlu Demirsöz, E. (2010). *Yaratıcı Dramanın Öğretmen Adaylarının Demokratik Tutumları, Bilişüstü Farkındalıkları ve Duygusal Zekâ Yeterliliklerine Etkisi*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Shiner, L. (2010). *Sanatın İcadı -Bir Kültür Tarihi-*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Sönmez, V. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sözen, M. ve Tanyeli, U. (2001). *Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Stacey, M. (1970). *Methods of Social Research*, Exeter: Pergamon Press.

- Şenol Özyiğit, E. N. (2011). *Yaratıcı Drama Uygulamalarının Öğrencilerin Problem Çözme Stratejileri, Başarı, Benlik Kavramı ve Etkileşim Örüntüleri Üzerindeki Etkisi*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Tarı, H. (2011). *İlköğretim Okullarının 1. 2. 3. Sınıflarında Uygulanan Görsel Sanatlar Dersinin Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Tate, J. K. (2002). *A Descriptive Examination of Selected University Creative Drama Courses with Implications for Elementary Pre-Service Teacher Education in the 21st Century*. Doctor of Philosophy Thesis, The Florida State University, Florida.
- TDK (Türk Dil Kurumu) Büyük Türkçe sözlük: *Güncel Türkçe sözlük*. [http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_qts&arama=qts&guid=TDK.GT.S.504f1865807be2.82123940], Erişim tarihi: 11 Eylül 2012.
- Tekin, H. (1991). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara: Yargı Yayınevi.
- Tezcan, M. (2011). *Sanat Sosyolojisi*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tuğrul, B. (2000). *Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Nasıl Daha Yaratıcı Olabiliriz? Türkiye 2.Drama Liderleri Buluşması ve Ulusal Drama Semineri*, Ankara: Fersa Matbaası.
- Turani, A. (2011). *Sanat Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Turani, A. (2000). *Sanat Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Turani, A. (1998). *Çağdaş Sanat Felsefesi*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Turgut, M. F. ve Baykul, Y. (2010). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara: Pegem Yayınevi.
- Üstündağ, T. (1994). *Günümüz Eğitiminde Dramanın Yeri*, *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 37,7-10.
- Üstündağ, T. (2011). *Yaratıcılığa Yolculuk*, Ankara: Pegem Yayınevi.
- White, I. C. (2007). *A Self-Study Examining the Effectiveness of Creative Dramatics with Urban Youth*. Doctor of Philosophy Thesis, The University of Maryland, Maryland.

- Wiersma, W. (1995). *Research Methods in Education: An Introduction*, Massachusetts: Chestnut Hill Enterprise, Inc.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, B. (2010). *Yaratıcı Dramanın Görsel Sanatlar Eğitimine Etkisinin İlköğretim 5. Sınıf Düzeyinde İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Yolcu, E. (2009). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*, Ankara: Nobel Yayın.

EKLER DİZİNİ

EK-1. DENEYSEL UYGULAMA İÇİN İLKÖĞRETİM BÖLÜMÜ İZİN BELGESİ

T.C.RECEP TAYYİP ERDOĞAN
ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü

RECEP TAYYİP
ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
Faculty of Education
Department of
Elementary Education

Sayı : 50411055-199-43
Konu: Ders Uygulaması Hk.

04.04.2013

Sayın Öğr. Gör. Ayşegül OĞUZ

İlgi: 14.02.2013 tarihli dilekçeniz,

İlgi yazınıza istinaden, 2012-2013 Akademik Bahar Yarıyılında Birimimiz Sınıf Öğretmenliği Programı 2/B sınıfı öğrencileri ile Sanat Eğitimi dersi boyunca "Yaratıcı Drama Yönteminin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sanata Yönelik İlgilerine ve Sanat Eğitimi Dersi Başarılarına Etkisi" başlıklı doktora teziniz kapsamında uygulama yapma talebiniz Bölüm Başkanlığımız tarafından uygun bulunmuştur.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Doç. Dr. Mehmet KÜÇÜK
Bölüm Başkanı

EK-2. SANATA DUYULAN İLGİ DÜZEYİNE İLİŞKİN BİLGİ FORMU İZİN BELGESİ

T.C.
Ankara Üniversitesi
İletişim Fakültesi Dekanlığı

ilef

Sayı: 55950503 – 302.99

Konu: Yüksek Lisans Tezinden Yararlanma hk.

Sayın Ayşegül OĞUZ

“Yaratıcı Drama Yönteminin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sanata Yönelik İlgilerine ve Sanat Eğitimi Dersi Başarılarına Etkisi” konusunda hazırlamakta olduğunuz teziniz için 1994 yılında hazırladığım “Sanata Duyulan İlgî Düzeyi ile Demokratik Tutum Geliştirme Arasındaki İlişki” başlıklı yüksek lisans tezimin ölçme aracının tamamından ya da ondan yola çıkarak hazırlayacağınız ölçme aracı için gerekli yerlerde yeterince kaynak göstermeniz koşuluyla tezimden yararlanmanıza izin veriyorum.

İyi çalışmalar dilerim.

Prof. Dr. S. Ruken ÖZTÜRK
Dekan

EK-3. SANAT EĞİTİMİ DERSİ BAŞARI TESTİ İZİN BELGESİ

T.C.

Ankara Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Fakültesi

Sayın Ayşegül OĞUZ

Hazırlamakta olduğunuz “Yaratıcı Drama Yönteminin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sanata Yönelik İlgilerine ve Sanat Eğitimi Dersi Başarılarına Etkisi” başlıklı doktora teziniz için 2011 yılında geliştirdiğim Sanat Eğitimi Dersi Başarı Testi'ni kullanmanıza izin veriyorum.

Doç. Dr. Ömer ADIGÜZEL

EK-4. SANATA DUYULAN İLGİ DÜZEYİNE İLİŞKİN BİLGİ FORMU

Aşağıda sanata duyulan ilgi düzeyine ilişkin 18 maddeden oluşan bilgi formu bulunmaktadır. Size en uygun olan seçeneği / seçenekleri işaretleyiniz. Maddeleri dikkatlice okuyarak **hiçbir maddeyi boş bırakmadan** yanıtlayınız.

SANATA DUYULAN İLGİ DÜZEYİNE İLİŞKİN BİLGİ FORMU

1. En sevdiğiniz sanat dalları aşağıdakilerden hangisidir?

(Yalnızca üç tanesini işaretleyiniz)

- Müzik Opera
 Bale Sinema
 Edebiyat Resim
 Tiyatro Dans
 Heykel Fotoğrafçılık
 Diğer

2. Sanatla ilgili dergi okuma durumunuz aşağıdakilerden hangisine uymaktadır?

- Birçok sanat dergisini düzenli olarak okurum.
 Belirli bir sanat dergisini sürekli okurum.
 Sanat dergilerini ara sıra (düzenli olarak) okurum.
 Sanatla doğrudan ilgili olmayan dergilerin ya da gazetelerin sanatla ilgili sayfalarını okurum.
 Hiç okumam.

Okuyorsanız bu dergilerin isimleri nelerdir?

.....
.....
.....

3. Doğrudan sanatla (sanatın bir dalıyla, sanatçıyla, sanat tarihiyle, sanat akımı vb.) ilgili kitapları okuma durumunuz aşağıdakilerden hangisine uymaktadır?

- Düzenli olarak sürekli okurum.
 Sık sık okurum.
 Ara sıra okurum.
 Çok az okurum.
 Hiç okumam.

Okuyorsanız bu kitapların isimleri nelerdir?

.....
.....
.....

4. Yaşamınızda sanatla ilgilenme durumunuz (bir sanat tüketicisi, yani seyirci, okuyucu olarak) aşağıdakilerden hangisine uygun düşmektedir?

- Sanat, yaşamımda vazgeçilmez bir tutkuya dönüştüğü için birçok sanat dalıyla sürekli olarak ilgileniyorum.
 Bazı sanat dalları ile sık sık ilgileniyorum.
 Bazı sanat dalları ile ara sıra ilgileniyorum.
 Bazı sanat dalları ile çok az ilgileniyorum.
 Sanatla hiç ilgilenmiyorum.

5. İleride çocuğunuz olduğunda (ya da varsa), onun sanatçı (sözelimi bir ressam, bir dansçı) olma istemini nasıl karşılırsınız? Nedenlerini boş bırakılan bölüme yazınız.

- Çocuğumun özellikle sanatçı olmasını çok isterdim.
 Bu isteğine sevinir ve yardımcı olurum.
 Aslında hiç düşünmediğim ve istemediğim halde bu isteğini kırmazdım.
 Geçerli bir mesleği olduktan sonra, ek iş (hobi) olarak yapmasına izin verirdim.
 Kesinlikle karşı çıkardım.
 Diğer.....

6. Üniversite düzeyinde, programlara sanat konusunda genel bilgi veren bir dersin konulmasına ilişkin görüşleriniz aşağıdakilerden hangisine uymaktadır?

- Hem fen bilimleri hem de sosyal bilimler ile ilgili tüm fakülteler için sanata ilişkin bir dersi gerekli ve zorunlu buluyorum.
 Sanatla ilgili dersler hem fen hem de sosyal bilimle ilgili tüm fakültelerde seçimlik olarak konulmalıdır.
 Sanatla ilgili dersler fen alanlarında gereksiz, tüm sosyal alanlarda gereklidir.
 Bu tür bir ders yalnızca sanatla ilgili fakültelerin programlarında bulunmalıdır.
 Üniversite düzeyinde sanatla ilgili herhangi bir dersi gereksiz buluyorum.
 Diğer.....

7. Toplantılarda (arkadaşlarınızla) genel olarak sanat, sanatçı, sanatın bir dalı vb. konusunda konuşma durumunuz aşağıdakilerden hangisine uymaktadır?

- Arkadaşlarımla bu konuları sürekli ve zevkle konuşuruz.
 Genellikle bu konuları da sık sık konuşuruz.
 Ara sıra konuşuruz.
 Çok az konuşuruz.
 Arkadaşlarımla bu konuları hiç konuşmayız.

8. Eğer TV izliyorsanız, sanatla ilgili programları (Örnek: Afiş, Gece Gündüz, Sanatla Otuz Dakika, Karalama Defteri, Edebiyat Cephesi, Sesler Kalır, Kitap Dünyası vb.) izleme durumunuz aşağıdakilerden hangisine uymaktadır?

- Bu programların büyük kısmını sürekli izlerim.
 Sayılan bu programlar içinde bir ikisini sürekli izlerim.
 Sayılan bu programlar içinde ikisini ara sıra izlerim.
 Yalnızca TV önceden açılmışsa göz atarım.
 Bu tür programları hiç izlemem.

İzliyorsanız bu programların isimleri nelerdir?

.....
.....

9. Edebiyat kitaplarını (ister klasik, ister çağdaş yazınsal metinler olsun) okuma durumunuz aşağıdakilerden hangisine uygun düşmektedir?

- Okumayı çok seviyorum elimden hiç kitap düşmez.
 Sık sık okurum.
 Ara sıra okurum.
 Çok az okurum.
 Ders kitapları dışında hiç kitap okumam.

Okuyorsanız bu kitapların isimleri nelerdir?

.....
.....
.....

10. Sinemaya gitme durumunuz, aşağıdakilerden hangisine uygun düşmektedir?

- Sinema benim için vazgeçilmez bir tutku, çok seviyorum, sürekli giderim.
 Sık sık giderim.
 Ara sıra giderim.
 Çok az giderim.
 Hiç gitmem.

Son bir yıl içinde kaç kez sinemaya gittiniz?

.....

Son bir yıl içinde en son gittiğiniz sinema filminin ismi nedir?

.....

11. Tiyatroya gitme durumunuz, aşağıdakilerden hangisine uygun düşmektedir?

- Tiyatro benim için vazgeçilmez bir tutku, çok seviyorum, sürekli giderim.
 Sık sık giderim.
 Ara sıra giderim.
 Çok az giderim.
 Hiç gitmem.

Son bir yıl içinde kaç kez tiyatroya gittiniz?

.....

Son bir yıl içinde en son gittiğiniz tiyatro oyununun ismi nedir?

.....

12. Resim sergilerine gitme durumunuz, aşağıdakilerden hangisine uygun düşmektedir?

- Resim sergileri benim için vazgeçilmez bir tutku, çok seviyorum, sürekli giderim.
 Sık sık giderim.
 Ara sıra giderim.
 Çok az giderim.
 Hiç gitmem.

Son bir yıl içinde kaç kez resim sergisine gittiniz?

.....

Son bir yıl içinde en son hangi resim sergisine gittiniz?

.....

.....

13. Eğer sanatla yeterince ilgilenemediğinizi düşünüyorsanız, bunun nedeni nedir?

- Sanatı sevmediğim için ilgilenmiyorum.
 Yeterli zaman bulamadığım için ilgilenmiyorum.
 Ekonomik durumum iyi olmadığı için ilgilenmiyorum.
 Hem ekonomik nedenler hem de zamansızlık söz konusu.
 Arkadaş çevrem sanatla ilgilenmediği için ilgilenmiyorum.
 Ailemin olumsuz etkilerinden dolayı ilgilenmiyorum.
 Başka (Belirtiniz).....

.....

14. Eğer okuyorsanız, en çok hangi tür edebiyat kitaplarını okuyorsunuz? (En çok 3 tane işaretleyebilirsiniz)

- Polisiye – macera Erotik
 Duygusal – aşk Toplumsal
 Gerilim – korku Psikolojik
 Dini Anı
 Mizah Biyografi
 Siyasal Otobiyografi
 Ödül almış kitaplar Şiir
 Tür ayırmam
 Gazeteci yazarların yazdığı güncel olan ve kolay okunan kitaplar
 Edebiyat dünyasında üzerinde konuşulan yazar ya da şairlerin öykülerini, romanlarını, şiirlerini, denemelerini vb. okurum.
 Başka (belirtiniz).....

15. Eğer gidiyorsanız en çok hangi tür tiyatro oyunlarına gidersiniz?
(1 tane işaretleyebilirsiniz)

- Komedi oyunları
 Siyasal bir tavrı olan tiyatro oyunlarına
 Trajik oyunlara
 Absürd oyunlara
 Tür ayırmam
 Yönetmeni, oyuncusu ve konusuyla ilgimi çeken her tür tiyatro oyununa giderim.
 Başka (Belirtiniz).....

16. Eğer izliyorsanız, sinema ya da TV’de en çok hangi konulardaki filmleri seçip izlersiniz? (En çok üç tane işaretleyebilirsiniz)

- Polisiye – macera Müzikal
 Duygusal – aşk Toplumsal
 Gerilim – korku Psikolojik
 Dini Siyasal
 Komedi Western
 Erotik Belgesel
 Bilim – kurgu Tür ayırmam
 Teknolojinin ağır bastığı filmler
 Yönetmeni oyuncusu konusuyla ilgi çeken her tür sanatsal film
 Başka (Belirtiniz)

17. En çok hangi tür müziği dinliyorsunuz? (En çok 3 tane işaretleyebilirsiniz)

- Klasik müzik (çok sesli müzik)
 Blues
 Halk müziği
 Country
 Pop müzik (yerli ya da yabancı)
 Özgün-protest
 Heavy metal
 Arabesk
 Rock
 Rap
 Türk sanat müziği
 Caz
 Başka (Belirtiniz).....

18. Lütfen tanıdığınız sanatçıları işaretleyiniz.

- Seda Sayan Wassily Kandinsky
 Vincent Van Gogh Bedri Baykam
 Ferhan Şensoy İnci Aral
 Ara Güler Pablo Picasso
 Claude Monet İbrahim Yazıcı
 Hasan Pekmezci Mehmet Güleriyüz
 Murat Boz Leonardo da Vinci
 Hale Arpacıoğlu Can Yücel
 Andy Warhol Rengim Gökmen

EK-5. SANAT EĞİTİMİ DERSİ BAŞARI TESTİ

Aşağıda Sanat Eğitimi dersine ilişkin çoktan seçmeli 40 madde bulunmaktadır. Her maddenin bir doğru yanıtı bulunmaktadır. Doğru olduğunu düşündüğünüz seçeneği işaretleyiniz. Maddeleri dikkatlice okuyunuz. Bilmediğiniz maddeleri boş bırakınız.

SANAT EĞİTİMİ DERSİ BAŞARI TESTİ

1. Picasso'nun Guernica adlı eserinde yer alan "at" figürü,

- A) İnsanla kaba güç arasındaki gücün ve insanın dostundan gelen haykırışın mecazıdır.
- B) İnsanla kaba güç arasındaki gücün ve insanın dostundan gelen haykırışın imgesidir.
- C) İnsanın kendi yaşamını kurtarma çabasının mecazî anlatımıdır.
- D) İspanya iç savaşının acılarını anlatan imge ve simgedir.
- E) Kitle halinde öldürmeye karşı direnç ve gücün bir mecazıdır.

2. Aşağıdakilerden hangisi el sanatlarından sayılır?

- A) Fotoğrafçılık B) Moda tasarımı
- C) Kilim dokuma D) Seramik pano E) Karikatür

3. Bir sanat olayında rol oynayan öğeler hangileridir?

I. Dış Dünya II. Sanat Ürünü III. Tüketici
IV. Sanatçı V. Sanatsal Değer

- A) I, II, V B) III, I, IV, II C) IV, V, II, III
- D) V, I, II, III E) III, IV, I, V

4. Aşağıdakilerden hangisi romantizmin özelliklerinden değildir?

- A) Dış dünyaya yönelme B) Hüzün C) Kaçış
- D) Düş kırıklığı E) Duygu egemenliği

5. "Bir sanat olayında ön planda olan öğe,.....dir. Sanatın özü, tüketicide uyandıran estetik beğeni ya da coşkuda aranmalıdır. Bu anlayış daha çok görülür" tümcesinde boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri gelir?

- A) yansıtmacı kuramda / sanat eseri
- B) sanat tüketicisi / duygusal etki kuramında
- C) sanatçı / anlatımcı kuramda
- D) sanat yapıtı / biçimci kuramda
- E) sanat tüketicisi / psikanaliz ya da katharsis kuramında

6. Gölge sanatlarından Karagöz aşağıdaki gruplardan hangisine girer?

- A) Dil sanatları
- B) Eylem sanatları
- C) Yüzey sanatları
- D) Hareket sanatları
- E) Oylum sanatları

7. Karmaşıklıkla ve hızla kökündeki ilkelerden ve tutumlardan uzaklaşmanın sözcüğü olduğu sanat aşaması/dönemi hangisidir?

- A) Klasik B) Neoklasik C) Barok
- D) Gotik E) Arkaik

8. Genç Antik Çağ'dan Rönesans'a kadar uzanan sürede, daha sonra sanatın, zanaatın, bilimin, tekniğin birer dalını, türünü meydana getirecek olan her tür etkinlik bir

- A) bir sanatsal yaratmadır.
- B) bir hüner, beceridir.
- C) bir metaksisdir.
- D) bir kurgudur.
- E) bir mimesis-yansımadır.

9. Tüm iki boyutlu çalışmalarını, yani bir eni ve bir boyu olan kâğıt ya da tuval üzerine yapılan sanatsal çalışmalar hangi sanat sınıflaması arasında yer alır?

- A) Hacim sanatları B) Dil sanatları
- C) Yüzey sanatları D) Eylem sanatları E) Uzam sanatları

10. Güzel sanatlar eğitiminin ilke ve amaçları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) sanatın tecimsel değerinin saptanması ve değerlendirilmesi
- B) sanatın insan yaşamındaki yerinin algılanması
- C) yaşantı zenginliği, deneyimler, kişilik geliştirme ve toplumsallaşma
- D) kendi kültür değerlerini tanıma
- E) çok yönlü ve açık fikirli yetişme

11. “sanat eğitimi yalnızca sanatsal uğraşılarda özel yeteneği olanlara yönelik olmayıp, okul öncesinden başlayıp tüm yaşam boyunca çeşitli kategori ve aşamalarda sürdürülecek, her yaş ve düzeydeki, sağlıklı ya da özürli tüm çocuk ve yetişkinler için düzenlenen çok boyutlu bir yaratıcı eğitim sürecidir” düşüncesi

- A) Güzel sanatlar eğitiminin kapsamlı bir tanımını
- B) Güzel sanatlar eğitiminin ilkelerinin sınırlarını
- C) Güzel sanatlar eğitiminin aşamalarını ve yaş dilimlerini
- D) Güzel sanatlar eğitiminin niteliğini
- E) Güzel sanatlar eğitiminin okuldaki amaçlarını belirler.

12. Klasik,

- A) Bir sanat anlayışının yeni yeni geliştiği dönemdir.
- B) Gelenek ve hiç değişmeyen değerlerdir.
- C) Yeni oluşan sanat anlayışının olgunluğa ulaştığı dönemdir.
- D) Karmaşıklaşma ve hızla kökündeki ilkelerden uzaklaşma dönemidir.
- E) 18.19. yy. klasik sanatı ve yazın örneklerinden yazın dönemidir.

13. Platon idealler dünyasına ilişkin görüşünü.....adlı eserindeAllegorosi ile simgesel olarak anlatır.

- A) Devlet / Alegori
- B) Cumhuriyet / Mağara
- C) Devlet / Mağara
- D) Poetika / Mağara
- E) Savunmalarım / Mimesis

14. Platon sanata karşı çıkarken hangi düşünceleri savunmaz?

- A) Şairi ve yazar kişiyi, asıl gerçekliği oluşturan idealara yakınlaştırır.
- B) Şair ve yazar kişiyi, asıl gerçekliği oluşturan idealardan uzaklaştırır
- C) Eserlerde gençlere kötü örnek olabilecek kısımlar vardır
- D) Tragedya ve destanlarda kötü kişilerin taklidi alışkanlık ve kötü etkinliklere yol açar.
- E) Sanat dizginlenmesi gereken tutkuları, duygusallığı çöştürür.

15. İzleyicide bazı duyguları uyandırma ve harcatma yoluyla onu daha rahat ve psikolojik yönden daha sağlıklı kılmak anlayışı.....dir.

- A) Mimesis B) Tragedya C) Katharsis
- D) Diyalektik E) Epik

16. Önceden hiçbir şeyin belirlenmemiş olduğu, türlü doğrultularda özgürce yol alan, çözülecek sorunu keşfederek, çözüme varmak için hangi evrelerden geçeceğini, hangi adımları atacağını önceden bilmeden, yeni ve özgün düşünüyü, çözümü ortaya koyan düşünce biçimi;

- A) Yakınsak Düşünme
- B) Conformist Düşünme
- C) Zekaya Bağlı Yaratıcı Düşünme
- D) Iraksak Düşünme
- E) Uzlaşımçı, Demokratik Düşünme.

17. Arkeolojinin önem kazandığı ve müzelerin kurulmaya başlandığı dönem hangisidir?

- A) Rönesans B) Klasik C) Romantik
- D) Barok E) Realist

18. Disk Atan Genç, Apollo, Afrodit gibi yapıtların ortaya konduğu dönemde aşağıdakilerden hangisi görülür?

- A) Zihne karşı duyguların yüceltilmesi
- B) İnsanın ön plana alınarak sosyal konuların irdelenmesi
- C) Yanılsamadan uzaklaşıp, sade yalnız anlatımlar tercih edilmesi
- D) Uyum içinde oran ve orantılar içinde en yetkin biçimlemeler ve idealize anlatım
- E) Süslemelerin ve oransızlığın ön plana çıkışı

19. Tüm sanatsal yaratıların ve yaratma olayının doğuşundan başlayarak, sanatın nitelik, özellik ve sınırları ile, çeşitli türlerinin biçimleme tarzlarına konu ve konu dağılımına, üslup ve akımların oluşumlarını kapsayan kavram hangisidir?

- A) Sanat Sosyolojisi B) Sanat Psikolojisi
- C) Sanat Eleştirisi D) Sanat Kuramı
- E) Sanat Felsefesi

20).....Sanatçının ruhsal yapısı, karakter, ve huyu, imgelem ve düşünme gücü, kalıtım, algılama, yaratıcı yeti gibi konularla ilgilenir.

- A) Sanat Sosyolojisi B) Sanat Psikolojisi
- C) Sanat Akımı D) Sanat Kuramı
- E) Sanat Eleştirisi

21. "Tragedya ve destanlarda kötü kişilere öykünme alışkanlık ve kötü etkilere yol açar" tümcesi Platon'un sanata, özellikle edebiyata karşı çıkışlarınıyönünden yapar.

- A) bilgisellik B) şairlik C) ahlaki
D) eğitsel E) davranışlar

22. Aşağıdakilerden hangisinde ekspresyonizmin eş anlamlıları bir arada verilmiştir?

- A) İlkecilik - doğacılık - anlatımcılık
B) Anlatımcılık - üslupçuluk - dışavurumculuk
C) Dışavurumculuk - anlatımcılık - gerçeküstücülük
D) Görecelik - yapısalcılık - ifadecilik
E) İfadecilik - dışavurumculuk - anlatımcılık

23. Aşağıda verilen ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Yaratma olarak anlatımcılıkta esere dair tek ölçüt sanatçının kişiliğidir
B) Yaratma olarak anlatımcılıkta sanatçı toplumsal değerlere ve geleneklere bağlı kalır
C) Yaratma olarak anlatımcılıkta sanatçı sınıf mücadelesini işler
D) Yaratma olarak anlatımcılıkta sanatçı doğaya sadık kalır,
E) Yaratma olarak anlatımcılıkta sanatçı ideal olanı konu edinir

24. Duygu ve duygusalın egemen olduğu, bireyci, kurallara baş kaldıran, aşırı gerçekçilikten ve gündelik yaşamından tekdüzeliğinden kaçan, ruhsal, dinsel, mucizevi olana kaçışı simgeleyen akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Romantizm B)Realizm C) Klasisizm
D)Anlatımcılık E) Fütürizm

25. Romantizm hangi dönemde etkili olmuştur?

- A)16 YY. B)17 YY. C)18 YY. D)19 YY. E) 20. YY

26. Aşağıdakilerden hangisi romantizmin soyut ilkeler karşısına koyduğu bir özelliktir?

- A) Kişisel duygular
B) Güvenli olmayan yaşam gerçeği
C) Kişisel değerler
D) İlgili alanları
E) Us ve gerçekliğin yansımaları

27. Aşağıdakilerden hangisi romantizmin sanat merkezidir?

- A) Viyana B)Roma C) Paris
D) Venedik E) Floransa

28. Romantizm aşağıdakilerden hangisine bir tepki olarak gelişmiştir?

- A) Neo-klasizm B)Realizm C)Barok
D)Gotik E) Rönesans

29. Yaşantı ve deneylere ilişkin ham imgelerden, bu yaşantıları zenginleştiren düşünüyü, anlam ve yorumları iletebilecek ya da en azından anıstırabilecek simgesel bir yapıya ve estetik yönden doyurucu bir biçime sahip olmasıkavramını ifade eder.

- A) Algı B) Duyu - Duyumlar
C) İmge ve İmgelem D) Simgeler E) Mecaz

30. Romantizmin resim anlayışında aşağıdakilerden hangisi dikkat çekicidir?

- A) Mitolojik öğeler B) Manzaraya yönelme
C) Portre D) Natürmort E) Sıcak ve ölü doğa

31. Realizm hangi sanat akımına tepki olarak doğmuştur?

- A)Empresyonizm B) Romantizm C)Klasizm
D) Rokoko E) Barok

32.Aşağıdakilerden hangisi realizmin konularından biridir?

- A) Duyuların yüceltilmesi
B) İnsan benliğinin araştırılması
C) İç çatışmalara önem verilmesi
D) Gündelik yaşamdan kesitler
E) Sanatın parti politikasına yönelmesi

33.Realistler, romantiklerin idealleştirilmiş, gerçeklerden uzak konuları yerine aşağıdakilerden hangisini koymuştur?

- A)Gözlemlere dayalı günlük yaşantılar
B)Dinsel gerçekliklerin yansıtılması
C)Yalnızlık ve kötümserliğin vurgulanması
D)İnsan benliğinin ayrıntılı araştırılması
E)Duyuların yüceltilmesi ve derinliği

34."İğrenç" ve "ayıp" olanın sanata girmesi hangi akımla başlamıştır?

- A)Realizm B)Klasizm C)Tarihselcilik
D)Anlatımcılık E) Romantizm

35. Realizmde bir sanat yapıtını bilimsel bir yapıtıtan ayrıran temel unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal gerçeklikle uyuzmazlık içinde olması
- B) Gerçekleri imgelerle dile getirmesi
- C) Gerçekleri mantık yoluyla dile getirmesi
- D) Dinsel ođđeleri dayanak olarak oluşturulması
- E) Gerçeklikleri duygusal imgelerle anlatması

36. Bir durum ya da olayın duyular yoluyla insan üzerinde bıraktığı etkidir/dur.

- A) izlek
- B) duyum
- C) imge
- D) izlenim
- E) simge

37. Doğayı gerçekte olduğu gibi bütün ayrıntılarına bağlı kalarak değil, ondan edinilen izlenimin ölçüsüne göre anlatan, doğrudan doğruya gerçeği, nesneyi değil de onun sanatçıda uyandırdığı duyuları vermeyi yeğleyen sanat akımı

- A) Noktacılık, Puantilizmdir.
- B) Sembolizmdir.
- C) İzlenimciliktir.
- D) Romantizmdir.
- E) Anlatımcılıktır.

38.Yaratıcılığı engelleyen etmenlerin başına/....., toplumsal durum ve biçimlere uyma demektir.

- A) Uygu/Conformizm
- B) Uygu/Confarmare
- C) Uzlaşımcılık/ Conventionalism
- D)Uyulaşımcılık/ Yakınsaklık
- E)Uyma/traditionalizm

39. Aşağıdakilerden hangisi yaratıcı bir kişilikte bulunan özelliklerden değildir?

- A) Merak, sabır ve buluş yapma yetisi
- B) Servenci düşünme, imgelerle düşünme yetisi
- C) ğrenmeye hazır ve ilgili olmama.
- D) Deney ve araştırmalardan uzak durmama
- E) Düşüncede zgnlk, esneklik ve sorunlara karşı duyarlık.

40.Yaratıcı Yeti,

- A) duyuzsal alanlarda daha çok kendini gösterir.
- B) tüm sanat çalışmalarında ortaya çıkar.
- C) teknik alandaki sanatsal imgesel buluşları ortaya çıkartır.
- D) insanda doğuştan varsa vardır, sonradan geliştirilmez.
- E) insanlığın evriminin tüm yönelik ve atılımlarında bir temel yeti olarak yer almıştır.

EK-6. ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

Merhaba,

Sanat Eğitimi dersi kapsamında yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına ilişkin bir araştırma yapıyorum. Bu yöntemin öğrencilerin Sanat Eğitimi dersi başarılarına ve sanata yönelik ilgilerine etkisini belirlemek üzere yaptığım bu araştırmada görüşlerinize gereksinim duymaktayım. Soruları içtenlikle yanıtlarsanız çok sevinirim. Yapacağım bu görüşmede kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır. Araştırma sonuçlarını yazarken, görüştüğüm bireylerin isimlerini rapora kesinlikle yansıtmayacağım.

Başlamadan önce, bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?

Görüşmeyi izin verirseniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?

Bu görüşmenin yaklaşık 15-20 dakika süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

1. Sanat Eğitimi dersi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Sonda: Bu ders sizce gerekli mi? Neden?

2. Sanat Eğitimi dersi sizde nasıl izler bıraktı?

Sonda: Bilgi bakımından?

Sonda: İşleniş bakımından?

Sonda: Sizi nasıl hissettirdi?

Sonda: Farkındalık yarattı mı? Neye ilişkin?

3. Sanat Eğitimi dersi sizce etkili oldu mu? Nedenleriyle açıklar mısınız?

Sonda: Etkisini en fazla hangi yöndeki değişimlerde hissettiniz?

Sonda: Dersin etkisini ders dışında da hissettiniz mi?

Sonda: Hissettiyseniz örneklerle açıklayabilir misiniz?

Sonda: Sizde daha fazla sanatsal etkinliklere katılma isteği uyandırdı mı?

4. Sanat Eğitimi dersinin işleniş yönünden diğer derslerden farkı nedir?

Açıklayınız.

Sonda: Öğretmenin dersi işleyişi bakımından?

Sonda: Öğrencilerin derse katılımı bakımından?

Sonda: Materyal kullanımı bakımından?

Sonda: Sınıf ortamı /mekân bakımından?

5. Sanat Eğitimi dersi kapsamında kullanılan yaratıcı drama yönteminin Sanat Eğitimi dersi başarınızda etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Nedenlerinizle açıklayınız.

Sonda: Konuların öğrenilmesini kolaylaştırdı mı? Nasıl?

Sonda: Derse etkin katılmanızın bunda etkisi oldu mu?

Sonda: Dersin başında yapılan ısınma-hazırlık çalışmaları sizi sürece hazırladı mı?

Sonda: Kullanılan tekniklerin (rol oynama, doğaçlama vd.) konuları özümsemenizdeki katkısı oldu mu?

Sonda: Ders arasında yapılan ara değerlendirmeler ve ders sonunda yapılan değerlendirmelerin konuları özümsemenizdeki katkısı oldu mu?

6. Sanat Eğitimi dersi kapsamında kullanılan yaratıcı drama yönteminin sanata yönelik ilginizde etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Nedenlerinizle açıklayınız.

Sonda: Sanata olan ilginizde bir değişme var mı? Nasıl?

Sonda: Sanatsal etkinliklere (tiyatro, sinema, resim sergisi vd.) daha fazla katılmak istiyor musunuz?

Sonda: Sanatla ilgili kitaplar, dergiler, TV programları daha fazla dikkatinizi çekiyor mu?

Sonda: Tanıdığınız sanatçı sayısında bir değişme var mı?

7. Sanat Eğitimi dersi kapsamında kullanılan yaratıcı drama yönteminin sanat akımlarının / Sanat Eğitimi konularının öğrenilmesine katkı sağladığını düşünüyor musunuz? Nedenlerinizle açıklayınız.

8. Sanat Eğitimi dersine ilişkin oluşan duygu ve düşüncelerinizde nelerin etkili olduğunu açıklar mısınız?

Sonda: Yaratıcı drama yönteminin?

Sonda: Sanat eserlerinin, sanatçıların, sanat akımlarının?

9. Yaratıcı drama yöntemine ilişkin oluşan duygu ve düşüncelerinizde nelerin etkili olduğunu açıklar mısınız?

Sonda: Eğlenerek derse katılma?

Sonda: Etkili bir yöntem olması?

Sonda: Kalıcı öğrenme sağlaması?

10. Eklemek istediğiniz başka bir şey var mı?

EK-7. GÜNLÜKLERİN İÇERİK ANALİZİ

Temalar	Kodlar	Frekans (f)																	
		1.hafta		2.hafta		3.hafta		4.hafta		5.hafta		6.hafta		7.hafta		8.hafta		9.hafta	
		D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K
Öğrenme becerileri	Kalıcı öğrenme	4	-	9	-	8	-	11	3	11	1	9	1	12	1	7	1	7	-
	Yaparak yaşayarak öğrenme	3	-	5	-	4	-	6	-	3	-	4	-	6	-	5	-	1	-
	Somutlaştırma	-	-	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Öğrenci merkezli olması	5	-	2	-	-	-	-	-	4	-	6	-	5	-	2	-	-	-
	Öğrenmeyi kolaylaştırma	1	-	5	-	4	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
	İş birliği içinde çalışma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Sosyal beceriler	Sosyal beceri kazandırması	12	-	-	-	-	-	2	-	1	-	2	-	1	-	-	-	1	-
	İletişim becerilerini geliştirme	13	-	-	-	-	-	1	-	4	-	2	-	2	-	5	-	3	-
	Çekingenliğin azalması	7	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Paylaşımın artması	1	-	8	-	8	-	5	-	2	-	5	-	7	-	2	-	2	-
	Yardımlaşma	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sosyal etkinlik içermesi	1	-	2	-	3	-	2	-	-	-	3	-	4	-	2	-	3	-
	Toplum önünde daha rahat konuşma	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
	Arkadaşlarını tanıma	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akademik başarı	Sanatçıları tanıma	-	-	7	7	14	15	7	5	2	1	14	6	13	12	9	9	-	-
	Sanat akımlarını tanıma	-	-	6	1	10	11	12	11	12	7	17	17	16	15	13	18	-	-
	Sanat eserlerini tanıma	-	-	10	6	15	13	9	8	2	-	14	3	10	5	7	8	-	-
	Sanat eserlerini değerlendirebilme	-	-	14	7	13	13	16	12	11	3	18	10	14	10	10	8	-	-
	Sanat eserlerini inceleme	-	-	19	-	20	-	12	6	12	6	21	8	18	8	17	13	-	-
	Bilgi edinme	15	14	22	22	24	23	19	19	14	18	21	21	16	15	18	20	19	24
	Sanat dallarını tanıma	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Genel kültür kazanma	1	3	-	1	2	4	-	7	-	1	-	-	-	1	-	3	-	3
Duyuşsal beceriler	Gerekli bir ders olması	7	8	-	3	1	10	-	6	-	-	2	2	-	-	-	1	1	3
	Yanlış yapma kaygısının olmaması	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ders ile ilgili önyargının kaybolması	16	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kişisel gelişimi sağlama	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
	Düşüncelerini özgür ifade etme	3	-	4	-	3	-	4	1	-	-	-	-	5	-	6	-	8	1
	Güven duygusu	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Sanatın herkes için gerekli olması	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Empati becerisini geliştirme	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	3	-	-	-

Temalar	Kodlar	Frekans (f)																	
		1.hafta		2.hafta		3.hafta		4.hafta		5.hafta		6.hafta		7.hafta		8.hafta		9.hafta	
		D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K
Duyuşsal beceriler	Düşüncelere saygı duyma	-	1	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	3	-
	Hayal gücünü geliştirme	2	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3	-	6	-
	Öz güveni artırma	5	1	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	3	-	2	-	-	-
	Eksiklerinin farkına varma	5	3	1	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
	Kendini değerlendirme	5	-	-	-	-	-	2	1	5	-	-	-	-	-	2	-	-	-
	Kendini rahat ifade edebilme	6	3	1	-	2	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
	Mutlu olma	5	2	2	1	5	-	2	-	4	-	3	-	4	-	3	-	3	-
	Pozitif olma	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Yaratıcılığı geliştirme	2	-	1	-	4	-	1	-	-	-	1	-	2	-	3	-	14	-
	Kendini geliştirme gerekliliği	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Diğer derslerin de drama yöntemi ile işlenebileceği düşüncesi	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
	Drama dersine ön hazırlık olması	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
İlgi uyandırma	Sanata ilginin artması	7	2	3	-	7	2	12	2	4	-	11	-	11	3	4	-	-	
	Derse ilginin artması	19	11	5	2	7	4	5	4	5	4	8	5	6	-	5	2	6	3
	Derse istekli gelme	7	2	2	-	6	-	2	2	5	-	7	-	5	-	5	-	2	-
	İleride yöntemi kullanma düşüncesi	-	-	4	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Merak uyandırma	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Isınma-hazırlık aşaması	Öğrenciyi sürece hazırlaması	-	-	-	-	2	-	1	-	1	-	-	-	1	-	3	-	1	-
	Derse dikkat çekmesi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Canlandırma aşaması	Yorumlama becerisi	-	-	10	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Yaratıcılığın ortaya çıkışı	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Konuların öğrenilmesini kolaylaştırması	2	-	13	-	5	-	10	-	9	-	12	-	12	-	11	-	3	
	Teknikleri öğrenme	2	-	-	-	6	-	3	-	2	-	10	-	7	-	5	-	2	
Değerlendirme aşaması	Fikirlerini söyleme	2	-	7	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Kendini ifade etme	2	-	-	-	2	-	-	-	3	-	6	-	3	-	4	-	2	
	Bilgi paylaşımı	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Etkinlikler arasında bağ kurma	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Düşünme becerileri	Eleştirel düşünme becerisi	3	-	11	-	8	-	3	-	5	-	16	-	8	-	4	-	1	

Temalar	Kodlar	Frekans (f)																	
		1.hafta		2.hafta		3.hafta		4.hafta		5.hafta		6.hafta		7.hafta		8.hafta		9.hafta	
		D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K
Öğretmen	Rahat hissettirme	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Herkese söz hakkı verme	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
	Öğretmenin de katılımı	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	9	-	-	-	-	-	-	-
Sınıf ortamı	Rahatlık-samimi ortam	6	7	2	2	1	1	2	1	-	-	2	-	1	-	-	-	1	1
	Geniş ortam	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Materyal kullanımı	Materyal zenginliği	4	-	1	-	12	-	3	-	2	-	5	-	2	-	1	-	3	-
	Görselliğin olması	-	-	13	-	11	4	12	2	3	-	14	1	9	-	7	-	2	-
İşleniş	Oyunların motivasyonu artırması	1	-	3	-	3	-	2	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
	Beyin fırtınası	1	-	3	-	1	-	3	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-
	Oyunlarla dersin eğlenceli hale gelmesi	2	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	Eğlenceli olması	20	6	16	-	14	13	16	7	11	2	17	4	13	3	14	4	13	2
	Diğer derslerden farklı olması	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Etkileşim	10	-	4	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	3	-	3	-
	Etkin katılım	13	-	8	-	10	1	4	-	3	-	3	1	8	-	2	1	4	1
	Herkesin etkin katılımı	8	-	3	-	3	-	2	-	-	-	4	-	3	-	2	-	3	-
	Dikkati uzatma	5	-	3	-	4	-	2	-	4	-	5	-	4	-	3	-	-	-
	Grup çalışmaları	8	-	7	-	10	-	8	-	7	-	11	-	7	-	10	-	12	-
	Hareketlilik	-	-	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	2	-	1	-
	Çember olma	7	-	4	-	3	-	2	-	-	-	2	-	1	-	-	-	3	-
	Çok disiplinli bir alan olması	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Yöntemin etkili olması	7	-	-	-	4	-	2	1	3	-	7	-	4	-	3	-	5	-
	Diğer derslerden farklı olması	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Herkesin yorum yapması	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ürün ortaya koyma	1	-	4	-	2	-	7	-	3	-	2	-	5	-	4	-	-	-
	Çocuksulaşmak	5	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Yorum yapabilme becerisi	2	2	9	-	18	3	12	8	10	2	17	5	11	2	12	1	7	2
	Farklı teknikler kullanılması	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Soru cevap tekniğinin kullanılması	-	10	-	1	-	4	-	1	-	2	-	1	-	-	-	-	-	3	

Temalar	Kodlar	Frekans (f)																	
		1.hafta		2.hafta		3.hafta		4.hafta		5.hafta		6.hafta		7.hafta		8.hafta		9.hafta	
		D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K	D	K
İşleniş	Sürekli oturarak dersin işlenmesi	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Teorik işlendiğinden sıkıcı olması	-	7	-	3	-	2	-	4	-	1	-	5	-	6	-	4	-	10
	Slayt kullanılması	-	9	-	1	-	1	-	6	-	2	-	1	-	1	-	-	-	1
	Monoton bir işleniş olması	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
	Kalıcı öğrenme olmayacağı düşüncesi	-	-	-	2	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2

EK-8. VİDEO KAYITLARININ GÖZLEM FORMU İLE ANALİZİ

KODLAR	Grup	PUANLAR								
		1.hafta	2.hafta	3. hafta	4.hafta	5.hafta	6.hafta	7.hafta	8.hafta	9.hafta
1. Beyin fırtınası	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Bilgi edinme	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3. Cesaretlenme	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	0	1	0	0	1	1	0	0
4. Çekingenliğin azalması	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	0	0	1	1	0	0	1	0	0
5. Çok söz hakkı alma	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6. Derse ilgi	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	2	1	2	1	1	1	1	1	1
7. Dikkati uzatma	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	1	0	0	0	1	0	0
8. Disiplinler arası bağ kurma	Deney	2	1	2	2	2	2	2	2	1
	Kontrol	0	0	1	0	0	0	1	0	0
9. Düşüncelere saygı duyma	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	2	1	2	1	1	1	1	1	1
10. Eğlenerek öğrenme	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	2	0	1	1	1	0	0
11. Eksiklerinin farkına varma	Deney	1	1	1	1	1	1	2	1	2
	Kontrol	1	1	1	1	0	1	1	1	1
12. Eleştirel düşünme becerisi	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	0	0	1	0	1	1	1	1	1
13. Empati becerisini geliştirme	Deney	1	1	2	2	2	2	2	2	1
	Kontrol	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14. Etkileşim içinde olma	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Etkin katılım	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	1	1	1	1	1	0	1
16. Düşüncelerini özgür ifade etme	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	1	1	1	1	1	1	1
17. Genel kültür kazanma	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	2	2	2	2	2	2	2	2	2

KODLAR	Grup	PUANLAR								
		1.hafta	2.hafta	3. hafta	4.hafta	5.hafta	6.hafta	7.hafta	8.hafta	9.hafta
18. Görselliğin olması	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	1
	Kontrol	1	2	2	2	2	2	2	2	1
19. Güven duygusu	Deney	1	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	1	0	0	0	1	0	0
20. Öğrenmeyi kolaylaştırma	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	1	1	1	1	1	1	0
21. Hayal gücünü geliştirme	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	0	0	1	1	0	1	1	1	1
22. İletişim becerilerini geliştirme	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23. İş birliği	Deney	2	2	2	2	1	2	2	2	2
	Kontrol	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24. Öz güveni artırma	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	1	0	1	1	0	0	0
25. Kendini değerlendirme	Deney	2	2	2	2	1	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	0	0	0	1	0	1	1
26. Kendini rahat ifade edebilme	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	1	1	1	1	1	1	1
27. Materyal zenginliği	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	1	1	1	1	1	1	1
28. Merak uyandırma	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	1	1	1	1	1	1	1
29. Mutlu olma	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	1	1	0	1	1	0	0
30. Öğrenci merkezli olması	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31. Öğretmenin etkin katılımı sağlaması	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	1	1	1	1	1	1	1
32. Önemslenme	Deney	2	1	2	1	2	2	1	2	2
	Kontrol	1	1	1	0	0	1	1	1	1
33. Önyargının kaybolması	Deney	2	1	2	2	2	2	2	1	2
	Kontrol	2	1	1	1	1	1	1	1	1
34. Paylaşım	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	1	1	1	1	1	1	1

KODLAR	Grup	PUANLAR								
		1.hafta	2.hafta	3. hafta	4.hafta	5.hafta	6.hafta	7.hafta	8.hafta	9.hafta
35. Pozitif olma	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	0	1	1	1	0	1	0	1
36. Öğretmenin rahat hissettirmesi	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	2	1	2	1	1	1	2	2	1
37. Rahatlık-samimi ortam	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	1	1	1	1	1	1	1
38. Sanat akımlarına ilgi	Deney	0	1	2	2	2	2	2	2	0
	Kontrol	0	1	2	1	1	1	1	1	0
39. Sanat akımlarını tanıma	Deney	0	2	2	2	2	2	2	2	0
	Kontrol	0	2	2	2	2	2	2	2	0
40. Sanat dallarını tanıma	Deney	2	0	1	0	0	0	0	0	0
	Kontrol	2	0	1	0	0	0	2	0	0
41. Sanat eserlerini değerlendirebilme	Deney	0	1	2	2	2	2	2	2	0
	Kontrol	0	1	2	1	2	2	1	2	0
42. Sanat eserlerini inceleme	Deney	0	2	2	2	2	2	2	2	0
	Kontrol	0	2	2	2	2	2	2	2	0
43. Sanat eserlerini tanıma	Deney	0	2	2	2	2	2	2	2	0
	Kontrol	0	2	2	2	2	2	2	2	0
44. Sanata ilginin artması	Deney	2	1	2	2	2	2	2	2	1
	Kontrol	1	1	2	1	1	1	1	1	0
45. Sanatçıları tanıma	Deney	0	2	2	2	2	2	2	2	0
	Kontrol	0	2	2	2	2	2	2	2	0
46. Sanatçıyı sanatçı olmayandan ayırt etme	Deney	0	0	1	1	1	1	2	1	0
	Kontrol	0	0	1	0	0	0	1	0	0
47. Sanatı kullanma isteği	Deney	1	0	2	2	1	1	2	1	0
	Kontrol	0	0	1	0	1	1	1	1	0
48. Sanatı yorumlama	Deney	1	2	2	2	2	2	2	2	0
	Kontrol	0	2	1	1	2	1	1	1	0
49. Sanatın gerekli olduğunu düşünme	Deney	2	1	2	2	2	2	1	1	1
	Kontrol	1	1	1	1	1	1	1	1	0
50. Sanatsal etkinliklere ilgi	Deney	2	1	1	2	1	2	2	1	1
	Kontrol	0	0	1	0	0	0	0	0	0

KODLAR	Grup	PUANLAR								
		1.hafta	2.hafta	3. hafta	4.hafta	5.hafta	6.hafta	7.hafta	8.hafta	9.hafta
51. Sosyalleşme	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52. Somutlaştırma	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	0	0	0	0	0	0	0	0	0
53. Tanınan sanatçı sayısında artış	Deney	0	1	2	2	2	2	2	2	0
	Kontrol	0	1	2	1	2	2	2	2	0
54. Toplum önünde daha rahat konuşma	Deney	1	1	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	0	0	1	1	1	1	1	1	1
55. Öğretmenin tüm sınıfa hakimiyeti	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	2	2	2	2	2	2	2	2	1
56. Yanlış yapma kaygısının olmaması	Deney	1	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	1	1	2	1	1	1	1
57. Yaparak yaşayarak öğrenme	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	0	0	0	0	0	0	0	0	0
58. Yaratıcılığın gelişmesi	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	0	0	1	0	0	1	1	0	0
59. Yargılamanın olmaması	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	2	2	2	2	2	2	2	2	2
60. Yorum yapabilme becerisi	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	1	1	2	1	2	2	1	1	1
61. Soru cevap tekniğinin kullanılması	Deney	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Kontrol	2	2	2	2	2	2	2	2	2
62. Sürekli oturarak dersin işlenmesi	Deney	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kontrol	2	2	2	2	2	2	2	2	2
63. Teorik işlendiğinden sıkıcı olması	Deney	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kontrol	1	1	1	1	2	1	1	1	2
64. Slayt kullanılması	Deney	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kontrol	2	2	2	2	2	2	2	2	2
65. Monoton bir işleniş olması	Deney	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kontrol	2	2	1	2	2	2	1	2	2

EK-9. BİREYSEL GÖRÜŞME İÇERİK ANALİZİ

EK-Tablo 1. Katılımcıların Sanat Eğitimi Dersi Hakkındaki Görüşleri

Temalar	Kodlar	f
Öğrenme becerileri	Kalıcı öğrenme	7
	Yaparak yaşayarak öğrenme	5
	Somutlaştırma	1
Sosyal beceriler	Sosyal beceri kazandırması	5
	İletişim becerilerini geliştirme	3
	Çekingenliğin azalması	3
	Rahat olma	3
Akademik başarı	Sanat akımlarını tanıma	4
	Sanat eserlerini tanıma	3
	Sanatçıları tanıma	2
Duyuşsal beceriler	Ders ile ilgili önyargının kaybolması	8
	Gerekli bir ders olması	3
İşleniş	Eğlenceli olması	12
	Diğer derslerden farklı olması	8
	Etkileşim	4
	Oyun oynama	4
	Etkin katılım	3
	Komutların olmaması	3
İlgi uyandırma	Derse istekli gelme	6
	Derse ilginin artması	3
	Sanata ilginin artması	2

EK-Tablo 2. Katılımcıların Sanat Eğitimi Dersinin Gerekliliğine İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar	f
Akademik başarı	Genel kültür kazanma	9
	Sanat akımlarını tanıma	6
	Sanat eserlerini değerlendirme	5
	Sanat dallarını tanıma	5
	Sanatçıları tanıma	3
Duyuşsal beceriler	Sanatın herkes için gerekli olması	6
	Kişisel gelişimi sağlama	3
	Öz güveni arttırma	3
	Yaratıcılığı geliştirme	1
	Mutlu olma	1
Sosyal beceriler	Kendini rahat ifade edebilme	1
İlgi uyandırma	Sanata ilginin artması	5
İşleniş	Etkin katılım	5

EK-Tablo3. Sanat Eğitimi Dersine İlişkin Katılımcı İzlenimleri

Temalar	Kodlar	f
Akademik başarı	Sanatçıları tanıma	6
	Sanat eserlerini inceleme	6
	Sanat akımlarını tanıma	4
	Sanatçıyı sanatçı olmayandan ayırt etme	2
İlgi uyandırma	Sanata ilginin artması	7
	Drama yöntemini ileride kullanma düşüncesi	6
	Derse isteyerek gelme	4
Duyuşsal beceriler	Eksiklerinin farkına varma	6
	Öz güveni arttırma	5
	Yaratıcılığı geliştirme	4
	Ön yargının kaybolması	3
	Yanlış yapma kaygısının olmaması	2
	Empati becerisini geliştirme	1
Sosyal beceriler	İletişim becerilerini geliştirme	7
	Kendini rahat ifade edebilme	6
	Rahatlatma	5
	Çekingenliğin azalması	5
	Sosyalleşme	5
	Paylaşımın artması	4
İşleniş	Etkin katılım	8
	Eğlenceli olması	7
	Dikkati uzatma	3
	Oyunların motive etmesi	2
Öğrenme becerileri	Kalıcı öğrenme	8
	İşbirliği içinde çalışma	3
Düşünme becerileri	Eleştirel düşünme becerisi	7

EK-Tablo 4. Katılımcıların Sanat Eğitimi Dersinin Etkililiğine İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar	f
Öğrenme becerileri	Kalıcı öğrenme	7
	Yaparak yaşayarak öğrenme	5
	Somutlaştırma	4
İlgi uyandırma	Sanatsal etkinliklere daha fazla katılma	10
	Sanata ilginin artması	9
	İleride yöntemi kullanma düşüncesi	5
Akademik başarı	Sanat eserlerini inceleme	6
	Sanat akımlarını tanıma	4
	Başarıda artış	3
	Taninan sanatçı sayısında artış	2
	Genel kültür kazanma	2
	Sanatçıyı sanatçı olmayandan ayırt etme	1
Sosyal beceriler	İletişim becerilerini geliştirme	7
	Çekingenliğin azalması	3
Duyuşsal beceriler	Kişisel gelişimi sağlama	8
	Derse ilginin artması	6
	Öz güveni arttırma	5
	Kendini rahat ifade edebilme	4
	Yaratıcılığı geliştirme	3
Düşünme becerileri	Eleştirel düşünme becerisi	4
İşleniş	Eğlenceli olması	5
	Etkin katılım	4
	Her öğrencinin katılımı	3
	Yaratıcı drama yöntemi	2

EK-Tablo 5. Katılımcıların Sanat Eğitimi Dersinin İşlenişi Bakımından Diğer Derslerden Farklarına İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar	f
Sosyal beceriler	İletişim becerilerini geliştirme	6
	Sosyal etkinlikler içermesi	5
	Kendini rahat ifade edebilme	4
	Sosyalleşme	3
	Çekingenliğin azalması	3
Öğrenme becerileri	Yaparak yaşayarak öğrenme	6
	Kalıcı öğrenme	4
	Somutlaştırma	3
	İşbirliği içinde çalışma	3
	Öğrenci merkezli olması	3
Duyuşsal beceriler	Öz güveni arttırma	5
	Hayal gücünü geliştirme	3
	Farklı düşüncelere saygı duyma	1
Sınıf ortamı	Hareketlilik	10
	Rahatlık-Samimi ortam	9
	Eğlenceli olması	8
	Geniş ortam	8
	Etkileşim	7
	Çember olma	3
Materyal kullanımı	Materyal zenginliği	11
	En çok materyalin kullanıldığı ders olması	9
	Görselliğin olması	8
Öğrencinin katılımı	Etkin katılım	12
	Her öğrencinin katılması	10
	Derse istekli katılım	10
	Daha fazla söz hakkı alma	5
Öğretmenin dersi işleyişi	Dikkati uzatma	5
	Merak uyandırma	4
	Grup çalışmaları	3
	Canlandırmalar	3
	Yargılamanın olmaması	2

EK-Tablo 6. Katılımcıların Yaratıcı Drama Yönteminin Sanat Eğitimi Dersi Başarılarına Etkisine İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar	f
Öğrenme becerileri	Yaparak yaşayarak öğrenme	9
	Kalıcı öğrenme	7
	Somutlaştırma	5
	Öğrenci merkezli olması	2
Duyuşsal beceriler	Yaratıcılığı geliştirme	4
	Kişisel gelişimi sağlama	3
	Empati becerisini geliştirme	1
İşleniş	Canlandırmalar	11
	Etkin katılım	8
	Çeşitli materyallerin kullanılması	4
	Beyin fırtınası	3
	Eğlenceli olması	2
	Görsel öğeler	2
	Çember olma	1
	Herkesin etkin katılımı	1

EK-Tablo 7. Katılımcıların Yaratıcı Dramanın Aşamalarına İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar	f
Isınma- Hazırlık aşaması	Öğrenciyi sürece hazırlaması	10
	Derse dikkat çekmesi	7
	Derse merak uyandırması	6
Canlandırma aşaması	Konuların özümsemesinde katkı sağlaması	11
	Etkin katılım	10
	Kalıcı öğrenme	9
	Empati kurma	5
	Beyin fırtınası	4
	Öğrenci merkezli olması	4
	Görsel materyallerin kullanılmasının konuların öğrenilmesinin kolaylaştırması	3
	Grup çalışması	2
	Çekingenliğin azalması	2
	Yaratıcılığı geliştirme	2
	Somutlaştırma	2
Değerlendirme aşaması	Konuların özümsemesinde katkı sağlaması	10
	Bilgi paylaşımı	10
	Drama yönteminin konuların öğretiminde kolaylık sağlaması	7
	Dersin tekrarı niteliğinde olması	6
	Etkinlikler arasında bağ kurma	6
	Farklı düşüncelere saygı	4
	Sanat eserini değerlendirmede bakış açısında değişme	2
	Sanata olan ilgide artış	2
	Sanatla ilgili kitap okuma, TV programları izleme	2
	Sanatsal etkinliklere daha fazla katılım	2
	Tanınan sanatçı sayısında artış	2

EK-Tablo 8. Katılımcıların Yaratıcı Drama Yönteminin Sanata Yönelik İlgilerine Etkisine İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar	f
İşleniş	Drama dersine ön hazırlık olması	1
Duyuşsal beceriler	Sanat eserine değer verme	7
İlgi uyandırma	Sanatla ilgili kitap, dergi, TV programlarına ilgi	8
	Sanatsal etkinliklere ilgi	11
Akademik başarı	Tanınan sanatçı sayısında artış	11
	Sanatçıyı sanatçı olmayandan ayırt etme	4

EK-Tablo 9. Katılımcıların Yaratıcı Drama Yönteminin Sanat Akımlarının / Sanat Eğitimi Dersi Konularının Öğrenilmesine Etkisine Yönelik Görüşleri

Temalar	Kodlar	f
Öğrenme becerileri	Somutlaştırma	11
	Kalıcı öğrenme	7
	Yaparak yaşayarak öğrenme	3
İşleniş	Etkin katılım	5
	Rahatlık	4
	Eğlenceli olması	1
Düşünme becerileri	Empati becerisini geliştirme	5
Sosyal beceriler	İletişim becerilerini geliştirme	1

EK-Tablo 10. Katılımcıların Sanat Eğitimi Dersine İlişkin Oluşan Duygu ve Düşüncelerinde Nelerin Etkili Olduğuna İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar	f
İşleniş	Dersin işlenişi	10
	Yaratıcı drama yöntemi	9
	Canlandırmalar	6
	Etkin katılım	6
	Oyunlar	5
	Eğlenceli olması	4
Sınıf ortamı	Rahatlık – Samimi ortam	8
	Katılımcı sayısının az olması	1
Duyuşsal beceriler	Düşüncelerini özgür ifade edebilme	4
	Fikirlerin ön planda olması	4
	Sanat eserlerini dikkat çekici bulma	2
	Önemsenme	1
Düşünme becerileri	Eleştirel düşünme becerisi	3
Öğrenme becerileri	Somutlaştırma	2

EK-Tablo 11. Katılımcıların Yaratıcı Drama Yöntemine İlişkin Oluşan Duygu ve Düşüncelerinde Nelerin Etkili Olduğuna İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar	f
İşleniş	Etkin katılım	9
	Her öğrencinin katılımı	8
	Dersin işlenişi	7
	Canlandırmalar	5
	Hareketlilik	4
	Oyunlar	4
	Ürün ortaya koyma	3
	Etkileşim	3
	Yaratıcı drama yöntemi	4
Duyuşsal beceriler	Kendini rahat ifade edebilme	4
	Empati becerisini geliştirme	2
	Öz güveni artırma	2
Sosyal beceriler	Sosyalleşme	3
	Çekingenliğin azalması	3
	Herkesin söz hakkı alması	3
	İletişim becerilerini geliştirme	2
Öğrenme becerileri	Kalıcı öğrenme	7
	İşbirliği içinde çalışma	3
	Yaparak yaşayarak öğrenme	2
İlgi uyandırma	İleride kullanma düşüncesi	9
	Derse severek katılma	6
	Merak uyandırma	2
Sınıf ortamı	Eğlenerek katılma	7
	Rahat ortam	4

EK-Tablo 12. Katılımcıların Ekleme İstedikleri Görüşleri

Temalar	Kodlar	f
İlgi uyandırma	Derse severek katılma	6
	Sanata ilginin artması	4
	İleride kullanma düşüncesi	4
	Dikkat süresini uzatma	3
	Rahatlık	2
	Sanatsal etkinliklere katılma isteği	1
İşleniş	Eğlenceli olması	8
	Etkili bir yöntem olması	6
	Diğer derslerin de yaratıcı yöntemiyle işlenmesi isteği	3
	Hareketlilik	3
	Ezber dışı olması	2
	Drama dersine ön hazırlık olması	2
	Oyunların derse uyarlanması	1
Öğrenme becerileri	Kalıcı öğrenme	6
	Yaparak yaşayarak öğrenme	5
Sosyal beceriler	Düşüncelerini rahat ifade edebilme	3
Duyuşsal beceriler	Dersin gerekli olması	4
	Farkındalık kazandırması	1
Akademik başarı	Başarıda artış	4
	Bilgi edinme (Teorik altyapının sağlanması)	3

EK-10. ODAK GRUP GÖRÜŞMESİ İÇERİK ANALİZİ

EK-Tablo13. Katılımcıların Sanat Eğitimi Dersi Hakkındaki Görüşleri

Temalar	Kodlar
Öğrenme becerileri	Yaparak yaşayarak öğrenme
	Eğlenerek öğrenme
	Kalıcı öğrenme
Sosyal beceriler	Sosyal beceri kazandırması
	Çekingenliğin azalması
	İletişim becerilerini geliştirme
	Kendini rahat ifade edebilme
Akademik başarı	Başarıda artış
	Bilgi edinme (Teorik altyapının sağlanması)
	Genel kültür kazanma
Duyuşsal beceriler	Öz güveni arttırma
	Yaratıcılığı geliştirme
	Mutlu olma
	Ön yargının kaybolması
	Dersin gerekli olması
İlgi uyandırma	Sanata ilginin artması
	Derse seveerek gelme
İşleniş	Ezberden uzak olması
	Etkili bir yöntem kullanılması
	Hareketlilik

EK-Tablo 14. Katılımcıların Sanat Eğitimi Dersinin Gerekliliğine İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar
İşleniş	Etkin katılım sağlanması
Sosyal beceriler	Sosyalleşme
Alan	Çok disiplinli bir alan olması
Öğrenme becerileri	Kalıcı öğrenme
	İşbirliği içinde çalışma
Akademik başarı	Bilgi edinme (Teorik altyapının sağlanması)
Duyuşsal beceriler	Kişisel gelişimi sağlama
İlgi uyandırma	Sanata ilginin artması

EK-Tablo 15. Sanat Eğitimi Dersine İlişkin Katılımcı İzlenimleri

Temalar	Kodlar
Akademik başarı	Bilgi edinme
	Sanat eserlerini değerlendirebilme
İşleniş	Etkin katılımın sağlanması
	Hareketlilik
	Herkesin etkin katılımı
	Ezberden uzak olması
	Klasik anlatımın dışına çıkılması
	Oyunlaştırma
İlgi uyandırma	Sanata ilginin artması
	Sanatsal etkinliklere ilgi
	Sanata yönelik farkındalık kazanma
	Derse ilgiyi arttırma
Sosyal beceriler	Sosyal beceri kazandırması
	Çekingenliğin azalması
	İletişim becerilerini geliştirme
Duyuşsal beceriler	Kişisel gelişimi sağlama
	Öz güveni arttırma
	Kendini değerlendirme
	Güven duygusu
	Mutlu olma
	Cesaretlendirme
	Rahatlama
	Eksiklerinin farkına varma
	Diğer derslerden farklı olması
Düşünme becerileri	Üst düzey düşünme becerileri
Öğrenme becerileri	Kalıcı öğrenme
	Yaparak yaşayarak öğrenme

EK-Tablo 16. Katılımcıların Sanat Eğitimi Dersinin Etkililiğine İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar
İşleniş	Etkin katılımın sağlanması
	Rahat olma
Sosyal beceriler	Çekingenliğin azalması
	Sosyal beceri kazandırması
Duyuşsal beceriler	Kendini değerlendirme
	Eksiklerinin farkına varma
Akademik başarı	Başarıda artış
İlgi uyandırma	Sanatsal etkinliklere katılma isteği

EK-Tablo 17. Katılımcıların Sanat Eğitimi Dersinin İşlenişi Bakımından Diğer Derslerden Farklarına İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar
Dersin işlenişi	Etkin katılım
	Beyin fırtınası
	Yaparak yaşayarak öğrenme
	Oyun oynama
	Ezberden uzak olması
	Etkileşim
	Kalıcı öğrenme
Öğretmenin dersi işleyişi	Ön yargının kaybolması
	Rahat hissettirme
	Herkesin fikrini alma
	Herkesi derse katma
	Herkesi söz hakkı verme
	Öğretmenin ilgisi
	Öğrenciye yönelik tutum
Öğrencilerin derse katılımı	Diğer derslere göre daha fazla katılım
	Yanlış yapma kaygısının olmaması
	Herkesin yorum yapması
	Derse severek-isteyerek katılma
	Yargılamanın olmaması
	Çekinmeden katılma
Materyal	Resim, karton, kalem vd. (Kolay ulaşılabilir materyal)
	En çok materyalin kullanıldığı ders olma
	Materyal zenginliği
	Yaratıcılığı pozitif yönde güdüleme
	Görsel öğelerin kullanılması
Sınıf ortamı	Çember olma
	Farklı bir oturma düzeninin olması

EK-Tablo 18. Katılımcıların Yaratıcı Dramanın Aşamalarına İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar
Isınma-hazırlık çalışmaları	Öğrenciyi sürece hazırlaması
	Ön hazırlık olması
	Rahatlama sağlama
	Aktifleşmeyi sağlama
	Oyunların ısındırması
	Derse motive etmesi
	Derse isteyerek katılma
	Derse ilgi duyma
	Rahatlama
	Derse yönelik olumlu tutum sağlama
Canlandırma aşaması	Farklı fikirlerin ortaya çıkmasını sağlama
	Etkin katılım
	Yaparak yaşayarak öğrenme
	Kalıcı öğrenme
	Öğrenmeyi kolaylaştırma
	Düşüncelerin yoğun olması
	Yorumlama becerisi
	Yaratıcılığın ortaya çıkması
	Tekniklerin öğrenilmesi
	Grup çalışmaları
	Eleştirel düşünebilme
	Konuların öğrenilmesini kolaylaştırma
Değerlendirme aşaması	Fikirleri söyleme
	Cesaretlenmeyi sağlama
	Dersin tekrarı
	Farkındalık katma
	Dersin başından sonuna kadar etkin olduğunu görme
	Kendini ifade etme
	Rahat olma
	Bilgi paylaşımı

EK-Tablo 19. Katılımcıların Yaratıcı Drama Yönteminin Sanata Yönelik İlgilerine Etkisine İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar
Öğrenme becerileri	Kalıcı öğrenme
	Yaparak yaşayarak öğrenme
	Farklı şeyler öğrenme
İlgi uyandırma	Sanatla ilgili kitap okuma
	Sanata ilginin artması
	Sanatla ilgili dergiye abone olma düşüncesi
	Sanat eserlerini inceleme
	Resim sergilerine gitme
	Merak uyandırma
	Sanatı yorumlama
Sanatçı kavramına yönelik değişimler	Tanınan sanatçı sayısında artış
	Sanatçıyı sanatçı olmayandan ayırt etme
	Sanatçının kavram tanımında değişme
	Farklı sanatçıların farkına varma

EK-Tablo 20. Katılımcıların Sanat Eğitimi Dersine İlişkin Oluşan Duygu ve Düşüncelerinde Nelerin Etkili Olduğuna İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar
İşleniş	Dersin işleniş biçimi
	Kullanılan teknikler
	Yaratıcı drama yöntemi
	Yaparak yaşayarak öğrenme
	Ezber olmaması
Öğretmen	Öğretmenin tutumu
	Öğretmenin de katılımı
	Cesaretlenme
	Komutların olmaması
Sınıf ortamı	Rahatlık-samimi ortam
Katılımcılar	Katılımcıların tutumu

EK-Tablo 21. Katılımcıların Yaratıcı Drama Yöntemine İlişkin Oluşan Duygu ve Düşüncelerinde Nelerin Etkili Olduğuna İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar
Öğrenme becerileri	Yaparak yaşayarak öğrenme
İşleniş	Etkili olması
	Yaratıcı drama yönteminin nasıl kullanılacağını öğrenme
İlgi uyandırma	İleride kullanma düşüncesi

EK-Tablo 22. Katılımcıların Ekleme İstedikleri Görüşleri

Temalar	Kodlar
İlgi uyandırma	Sanata ilgi duyma
	Sanatsal etkinliklere ilgi duyma
	Sanatı kullanma isteği
	Yöntemi farklı derslerde kullanma isteği
	İleride yaratıcı drama yöntemini kullanma düşüncesi
	Çocukları sanata yönlendirme
	Çocuklara oyunla öğretme isteği
	Diğer derslerde kullanma düşüncesi
İşleniş	Ezberden uzak olması
	Aktif öğrenme
	Yaparak yaşayarak öğrenme
	Eğlenerek öğrenme
	Drama dersine ön hazırlık oluşu
Duyuşsal beceriler	Sanat eğitimin herkes için gerekli olması
Öğrenme becerileri	Sanatla ilgili yorum yapabilme
	Disiplinler arası bağ kurma

EK-11. DENEY GRUBU ÖRNEK HAFTALIK DERS PLANLARI

4. HAFTA

KATILIMCI SAYISI: 29

KONU: RÖNESANS (15.yy-16.yy)

ARAÇ-GEREÇLER: İki adet büyük graf kâğıdı, 6 tane renkli karton, kullanılan müzik; Instrumental, Renaissance Flutes-English Renaissance music, Carmina Burana – O Fortuna, Watkins Ale – Music of the English Renaissance.

SÜRE: 45dk + 45dk

MEKÂN: A Blok 204 numaralı derslik

TEKNİKLER: Doğaçlama, yaratıcı drama ile uyarlanmış altı şapkalı düşünme tekniği, donuk imge

KAZANIMLAR:

- Rönesans Dönemi'nin genel özelliklerini söyler.
- Rönesans Dönemi'ne ilişkin sanatçıları tanır.
- Rönesans Dönemi'ne ilişkin sanat eserleri örneklerini tanır.

ISINMA-HAZIRLIK:

Lider “Merhaba arkadaşlar, öncelikle Rönesans dönemi ile ilgili bildiklerimizi duvardaki kâğıtlara yazalım” der ve duvara yapıştırılmış iki graf kâğıdı katılımcılar tarafından kullanılır. Döneme ilişkin yazılanlar şu şekildedir:

- Yenilik, gerçekçilik, öznellik
- Hümanizm ön plandadır
- Estetik ön plandadır
- Sanat sanat içindir
- 18.yüzyılın sonunda doğru ortaya çıkmıştır
- Devrimdir
- Sanat gerçek anlamda gelişmiştir
- Rönesans yenileşmedir
- Radikal gelişimlerin yaşandığı bir dönemdir

- İnsan yaşamı üzerinde yoğunlaşan bir dönemdir
- Kadınlar ön plandadır
- Yenilik çağıdır
- Gerçekçilik ve perspektif var
- İçerikten çok bilim önemli hale geldi
- Rönesans “yeniden doğuş” demektir
- “Antik Dönem” ve “Klasik Dönem”i yeniden canlandırmayı düşünmüşlerdir
- Sanatın çok gelişmiş olduğu bir dönem
- Pozitif bilimler
- Kiliseye bağlılık ortadan kalktı
- Sanat daha rahat bir şekilde ortaya konulmuştur
- Gerçeklik ön plandadır
- Aydınlanmadır
- Düşünce özgürlüğü
- Deneysel düşüncenin canlandığı bir dönem
- Amerika'nın keşfi
- Leonardo da Vinci
- Raphael
- Avrupa'daki yenileşme hareketleri
- Birçok icat ve keşif olmuştur
- Yenilik
- İcatlar
- Sanat alanında gelişmeler meydana gelmiştir
- Kilisenin etkisi azalmaya başladı
- Bilim çağıdır
- Skolastik düşüncenin söndüğü, değer kaybettiği dönemdir
- 18.yüzyılın sonu 19.yüzyılın başıdır
- Resim sanatı gelişmiştir
- İtalya'da ortaya çıktı
- Mona Lisa
- Pek çok yenilik yapılmıştır
- Bir çağdır

- Michelangelo

Lider “Merhaba arkadaşlar, müzik eşliğinde mekânda serbestçe geziyoruz. 15. Yüzyıldayız” der. Müzik her durduğunda katılımcıların kendilerine en yakın bir kişiyle selamlaşarak bir kişinin “Leonardo” diğer kişinin “da Vinci” demesiyle ısınma çalışması devam eder. (Kullanılan müzik: Renaissance music - Instrumental)

Lider don oyununun nasıl oynanacağını anlatır. “Donan arkadaşımızı çözebilmek için arkadaşımızın tam karşısına geçip donduğu pozun aynısını alıp yüksek sesle “Leonardo da Vinci” diyeceğiz” der.

Liderin yönergesiyle duvarda bulunan resimler incelenir. (Kullanılan müzik: Renaissance Flutes – English Renaissance music) Kullanılan resimler:

1. GiottodiBondone, İsa Mesih İçin Ağlayanlar
2. Masaccio, Kutsal Teslis

Bu resim, kaçış çizgileri yoluyla üç boyutluluğun sağlandığı ve bütünsel bir ışık-gölge oyunuyla sistemli bir mekânın yaratıldığı ilk perspektif resmidir. Resimdeki mekânın perspektifine aşırı vurgu yapılmış ve figürlerin bedenleri üç boyutlu gibi işlenmiştir. Öyle ki, ziyaretçiler ilk başta ressamın duvara bir delik açtığını ve yan taraftaki başka bir kilisenin içini gösterdiğini sanmışlardır. Rönesansta, resimde perspektif büyük önem kazandı. Perspektifin resim sanatı için taşıdığı büyük anlamını anlayan ilk ressam Masaccio’dur.

3. AndreaMantegna, İsa İçin Ağlayanlar

“İsa İçin Ağlayanlar” resmindeki en önemli özellik şudur: İzleyici bu kompozisyonla resmin içindedir, adeta ölünün ayaklarının dibinde durmakta, onun gerçek mekâna taşan yaralı vücuduna resmin içinden bakmaktadır.

4. Mona Lisa, Leonardo da Vinci
5. Son Akşam Yemeği, Leonardo da Vinci
6. Ermin’li Kadın, Leonardo da Vinci
7. Kayalıklar Bakiresi, Leonardo da Vinci
8. Vaftizci Yahya, Leonardo da Vinci
9. Sforza Anıtı Eskizleri
10. Leonardo da Vinci’nin karikatür eskizleri

11. Michelangelo Buonarroti, Sistina Şapeli
12. Michelangelo Buonarroti, Adem'in Yaratılışı
13. Sistina Kilisesi Tavan Eskizleri, Michelangelo
14. Meryem ve Çocuk İsa, Michelangelo
15. Rafaello, Atina Okulu
16. Gattamelata, Donatello
17. Aziz Giorgio Heykeli, Donatello
18. Venüs'ün Doğuşu, Sandro Boticelli
19. İlkbahar, Sandro Boticelli
20. Albert Dürer, Otoportre

Resimlere bakıldıktan sonra lider "Resimlere baktık, sizce bu dönem hakkında ne söyleyebiliriz?" sorusunu sorar ve yanıtlar alınır:

- Hıristiyanlık merkezde
- Dini inanç
- İsa
- Meryem
- Leonardo da Vinci'ye ait portreler
- Kadın figürleri ağırlıklı
- Perspektif
- Eğitime yönelme
- Portre öne çıkmış
- İsa için üzülenler
- Değişik ruh halleri
- Gerçekçi

CANLANDIRMA:

Liderin yönergesiyle biraz önce oluşturulan gruplar bir araya gelir. Her gruba üzerinde Rönesans dönemine ilişkin bilgi içeren doğaçlama metinleri verilir. Metinler donuk imge olarak gösterilir, liderin el çırpmasıyla canlandırma yapılır ve üzerinde konuşulduktan sonra doğaçlama metinleri okunur. (Kullanılan müzik: Carmina Burana- O Fortuna)

1.gruba verilen doğaçlama metni: Bütün güzel sanatlar gibi resim sanatı da antik çağdan itibaren basit bir zanaat olarak algılandı. Ressamlar yaptıkları resimlerde, salt bir motifi yansıtmaktan öte kendi amaçları doğrultusunda yaratıcı özgürlüklerini kullanmayı ancak 700 yıl kadar önce büyük mücadeleler sonunda kazanmışlardır. Bu dönem tek tanrılık dönemidir. Özellikle heykelerde dinsel konular çok ele alınmıştır.

2.gruba verilen doğaçlama metni: Sanat, genel doğanın yansımasıdır. Rönesans Döneminde sanatçılar, özellikle denge ve form kusursuzluğuyla ilgilenmişlerdir. Bu amaçla deseni, kompozisyonu belirgin, ışığı yaygın yapıtlar yaratmaya yönelmişlerdir. Ortaçağ boyunca araç olan sanat, Rönesans'ta amaç durumuna gelmiştir. Rönesans sanat dünyası, en yetkin ürünlerini resim ve mimarlık alanlarında vermiştir. Bu dönemde arkeoloji önem kazanmıştır ve müzeler kurulmaya başlamıştır.

3.gruba verilen doğaçlama metni: Rönesans sanatının üç büyük sanatçısı Leonardo da Vinci, Rafael ve Michelangelo'dur. Rönesans sanatında hümanizm, insanı mekân içinde değerlendiren bilimsel hümanizm ve kişisellik önemlidir. Kişiselliğin anlatımı ve sonucu olarak gerçek portre sanatı doğmuştur. Ortaçağın bitimiyle halk artık dine ve ruhban sınıfının denetimindeki ilimlere körü körüne inanmaktan vazgeçti. İnsanlar artık sorular soruyor ve her şeyi baştan incelemek istiyordu. Leonardo da Vinci şu ifadelerle tanımlanabilir: "Sanatçı, hayatının her döneminde çeşitli hünerlere sahip bir sihirbaz gibi, her parmağında yeni bir hünerle karşımıza çıkıyor. Kendisini ressam, mimar, heykeltıraş, mühendis, teknik adamı ve tabiat bilimci olarak görüyoruz ve evrene hangi sıfatla temas ederse etsin, her zaman yeni bir sorunun izinde bulucu ve yaratıcı olarak görünüyor" (İpşir: 1942: 107).

4.gruba verilen doğaçlama metni: İtalya'da ressamlar fresk tekniğini kullanarak İncil'den ayetleri kilise duvarlarına resmederlermiş. Böylece okuma bilmeyen dindarlara İncil'den alıntılar sunarlarmış. İnsanların çevresindeki âlemlerle ilgilenmesinin başlamasıyla birlikte resim sanatında da o döneme kadar görülmemiş bir gerçekçilik akımı doğmuştur. Bu yeni anlayış ilk kez İtalyan ressam Giotto di Bondone'nin eserlerinde görülür:

5.gruba verilen doğaçlama metni: Giotto, yenilikçi anlayışıyla resme yalnız u boyutluluğu katmakla kalmamış, eserlerine imzasını atan ilk sanatçı sıfatıyla da resim tarihine geçmiştir. (İsa Mesih için Ağlayanlar) Rönesans'ın hümanist, bireyi ön plana çıkaran zihniyeti, insana yönelmeyi ve onu ilgi odağına yerleştirmesiyle birlikte, resimde dinsel konular arka plana itilerek portre ressamlığı başlamıştır. Yüz, tüm ayrıntılarıyla incelenmiştir. "Rönesans resminde en çok, insan figürünün ağırlığını ve hacmini gerçeğe uygun bir şekilde vermek amacı ile u boyutlu anlatımı elde etmek için araştırmalarda bulunulmuştur" (Conti, 1982: 40).

6.gruba verilen doğaçlama metni: Michelangelo için sanatsal yaratı insanın kendini ve dünyayı tanımasının yoluydu. Tanrısal yaratının odağında gördüğü insanoğlu hakkındaki düşüncelerini özellikle heykel aracılığıyla ifade edebileceğine inanıyordu. Düşüncesinin gerçeğe en yakın tasvirini çıplak erkek vücudunda buldu.

Lider: "şimdi arkadaşlar, Mona Lisa'da biraz duralım. Sizce neden önemli bir resim? Onu bu kadar önemli yapan nedir sizce?" sorusunu sorar ve yorumlar alınır:

- Yüzünün bir kısmı gülüyor bir kısmı ağlıyor
- Fırça izi bulamamışlar
- Elleri güzel
- Kendisi hizmeti olabilir
- Leonardo da Vinci'nin aynaya bakıp kendisini çizdiği söyleniyor
- Bakışları anlamlı
- Nereye bakarsan o da oraya bakıyormuş gibi görünüyor
- İnsan resminin arkasındaki manzara gizemli

Lider, Sfumato tekniği ve portre ile peyzajın ilk kez aynı resimde kullanılmasından söz eder.

DEğERLENDİRME:

Lider "Arkadaşlar şimdi 6 grup olalım. Her gruba farklı renk birer karton şapka vereceğim. Beyaz, kırmızı, siyah, sarı, yeşil, mavi renk karton şapkalarımızın arkasında yönergeler / şapkamızın rengine göre anlamı yazıyor. Bu yönergeler

doğrultusunda bugünün değerlendirmesini yapacağız” der. (Kullanılan müzik: Watkins Ale – Music of the English Renaissance)

Hazırlanan yönergeler (De Bono, 1999) ve katılımcıların kartonlara yazdığı açıklamalar aşağıda verilmiştir:

Beyaz şapka: Beyaz şapka, beyazın saflığını, katıksız olguları, bilgileri ve rakamları ifade eder. Beyaz şapka bilgileri sunuş şeklinde daha tarafsız ve daha objektif olmak için çaba gösterir. Beyaz (renksizlik) tarafsızlık demektir.

Grup değerlendirmesi:

- Dini inanışlar
- Dogmatik bilgiler
- Değişmeyen değerler
- Netlik, estetik

Kırmızı şapka: Kırmızı şapka tutkuları, duyguları, önsezileri ve sezgileri ifade eder. Kırmızı şapka takmak, düşünüre “Konu hakkındaki duygularım bunlardır” deme olanağı sunar. Kırmızı şapka, duyguları görünür kılar, Kırmızı şapka, düşünürün duyguların ön planda olduğu bir ortama rahatça girip çıkabileceği bir yöntem sağlar.

Grup değerlendirmesi:

- Dogmatik duygular
- Gerçekçi duyguları yansıtma
- Aydınlanma çağı
- Pozitif düşünme
- Cesaret
- Özgür insan duyguları
- Baskılara karşı cesaret duygusu
- Korku, acıma duygularını yansıtma
- Tek tanrılılık

Siyah şapka: Siyah şapka özellikle olumsuz değerlendirmelerle ilgilidir. Siyah şapka düşünürü yanlış ve hatalı olan şeyleri gösterir, neyin deneyime ya da

doğruluğu kabul edilmiş bilgiye uymadığına işaret eder, bir şeyin neden işlemeyeceğini gösterir, risklere ve tehlikelere işaret eder, tasarımdaki hataları gösterir.

Grup değerlendirme:

- Kadavra inceleyen adam

Sarı şapka: Sarı şapka iyimserlik, olumluluk, yapıcılık ve fırsatların değerlendirilmesi ile ilgilidir. Sarı şapka olumlu ve yapıcıdır, değerli ve yararlı olan şeyleri araştırır, bu değerli ve yararlı şeyler için mantıksal destek sağlamaya çabalar. Sarı şapka yapıcı ve üreticidir, olumlu değerlendirmelerle ilgilenir.

Grup değerlendirme:

- Pozitif düşünce doğdu
- Hümanizm ön planda
- Sanatçıların güveni arttı
- Sanat gerçek anlamda gelişti
- Daha özgür bir ortam oluştu
- Sanata katılım arttı
- Sanatta ilklere imza atılmıştır
- Yüzyıllar sonra bile konuşulacak, tartışılacak eserler oluşturuldu
- Bu dönemde bakış açısının değişmesiyle birlikte gelecek neslin sanata olan ilgisi arttı
- Okuma yazma bilmeyenler bile yapılan resimler sayesinde inançları hakkında bilgi sahibi oldular
- İncil'deki ayetlerin resmedilmesiyle birlikte din yayıldı.

Yeşil şapka: Yeşil şapka verimlilik ve yaratıcı düşünme ile ilgilidir. Alternatifler aramak yeşil şapka düşünmesinin temel yönüdür. Düşünür, bir fikirden ileri doğru hareket ederek yeni bir fikre ulaşır.

Grup değerlendirme:

- Yaratıcılık
- Gerçekçilik

- Yeni fikirler
- Enerji
- Yeniden doğuş
- Öznellik
- Üretkenlik
- Özgür iradenin ortaya çıkması

Mavi şapka: Mavi şapka serinkanlılık ile ilgilidir. Mavi şapka kontrol şapkasıdır, düşünme faaliyetini düzenler, üzerinde düşünülecek olan konuları tanımlar, odak noktasını belirler, sorunları tanımlar, soruları biçimlendirir ve yerine getirilmesi gereken düşünme görevlerini saptar (De Bono, 1999).

Grup değerlendirme:

- Çıplak insan figürleriyle beraber estetiğe önem vermek, resimleri, heykelleri belli bir perspektife göre çizmek veya heykeli işlemek, bunun yanında dini öğelere de yer vermek

Çember olunur. Rönesans Dönemine ilişkin yorumlar alınır:

- Saf gerçeklik
- Aydınlanma
- İlkler
- Yenileşme
- Yeniden doğuş
- En değerli eserler hemen hemen bu dönemde yapılmıştır
- Yaratıcılık
- Enerji patlaması
- İlk portre çalışmaları
- Yenilik
- Yapılan çalışmaların topluma gösterilmesi, müzelerin açılması
- Yeni ürünlerin ortaya çıkarılması
- Söyleyemediklerini resimle ifade etme
- Hümanizm
- Gerçekçiliğin yansıması
- Özgür düşünce

- Sanatın öne çıkışı
- Dinin etkisi
- Kadın figürleri
- Sanatçılar özgürce fikirlerini resimlerine, eserlerine yansıtmışlar ve her resimde yeni bir şeyler var, yaratıcılık, duruluk gibi ve figürler ön planda

5. HAFTA

KATILIMCI SAYISI: 29

KONU: ROMANTİZM (1800-1890)

ARAÇ-GEREÇLER: 50X70cm kartonlar

SÜRE: 45dk + 45dk

MEKÂN: A Blok 204 numaralı derslik

KULLANILAN YÖNTEM / TEKNİKLER: Yaratıcı drama / Donuk imge, doğaçlama

KAZANIMLAR:

- Romantizm akımının genel özelliklerini kavrar.
- Romantizm akımına ilişkin sanatçıları tanır.
- Romantizm akımına ilişkin sanat eserleri örneklerini tanır.

ISINMA-HAZIRLIK:

Lider önceden hazırladığı Romantizm ile ilgili kavramların, resimlerin ve sanatçı isimlerinin yazılı olduğu kartları katılımcılara verir. “Merhaba arkadaşlar, şimdi mekânda serbestçe yürüyelim, kâğıtlarımızı elden ele ileterek inceleyelim” der.

Çember olunur. Lider “Sizce bugünkü sanat akımımızın konusu ne olabilir?” sorusunu sorar ve yorumlar alınır. Yorumlar aşağıda verilmiştir:

- Yaşanan olayları gözlemlemiş gibi, gerçekleri resme dökmüş gibi
- İnsanlar ön plana çıkarılmış gibi
- Gerçekçilik ön planda
- Hem gerçekçilik var hem de insanın duyguları var, birinde savaş var, birinde manzara var, başka şeyler var
- Doğa resimlerine yer vermişler
- Gerçekçi, insanın doğasını ruhunu anlatmış, hem aşk var, huzur var.
- Şuradaki resimde şaire önem verilmediğini anladım, çünkü yoksul bir şair var orada, normalde kıymetli olması gerekirken

- Antik çağda Rönesans'ta hep yüksek zümre resimleri vardı ama burada fakir hasta adam resmedilmiş, doğa var, aşk var
- Kahramanlık, aşk, şair, hep farklı şeyler var
- Hem Romantizm hem Realizm var, bir bakıma da orada Rönesans var, orada asil bir adam var, orada kilisenin baskısından kurtulmaya çalışan bir halk var diye düşünüyorum (Halka Önderlik Eden Özgürlük)
- Hem romantik konular var, hem de trajik konular var, savaş sahneleri
- Gerçeklik, insan yaşamı, doğa
- Hep insanlarla ilgili, sosyalizm olabilir
- Ben de her resimde farklı sanat olabileceğini düşünüyorum, bir resme baktığımızda Realizm, diğer iki resme baktığımızda Romantizmin ön planda olduğunu düşünüyorum
- Günlük yaşamdan kareler var bence, biraz daha duygusallık ön planda sanki
- İnsanların yaşantısı anlatılmış, çektiği zorlukları veya mutluluklarını resmetmişler
- Bence genel anlamda Romantizm ön planda, daha çok buğulu resimler var gibi geldi bana, gerçekçilik göremedim ben çok
- Bence hem Romantizm hem Realizm var, şu resimde kadının kahramanlığını anlatıyor, ondan özgür olması için, orada mesela tüm erkekler yatmış şekilde, kadının elinde bayrak var
- Bence diğer dönemlere göre daha gerçekçi ve insanı daha çok öne almışlar
- Bence doğa ve gerçekçilik var.

Lider şu yönergeyi verir: “ Şimdi gözlerimi kapatıyoruz ve kenedimizi rahat hissedeceğimiz bir yerde gözlerimi kapatıyoruz ve kendimizi müziğe ve anlatacaklarıma bırakalım” Liderin okuma metni aşağıdadır:

“Aydınlanmadan bu yana insanlığın yeni ideallerini oluşturan ve sanatta Neo-Klasisizm ile kendini göstermiş olan ilkeler; bireye atfedilen öncelik, insanın bağımsız ama toplumsal sorumluluğunu da unutmadan yaşaması gerektiği gibi düşünceler artık akıllardan hiç silinmeyecekti. Sanatta “ben”, yani insanın öznel duyguları ön plana geçiyordu. Neo-Klasiklerin dünyayı kavramaya çalıştıkları o serinkanlı, akılcı bakış açısının karşısında şimdi duygu ve duygudan doğan bireysel bir hayal gücü vardı. Klasisizmin biçimciliği (formalizm), kontrollü yapısı ve

entelektüel disiplini reddediliyordu. Sanatçının yeni hocasının adı “öznel duygu âlemi” ve sezgiydi. İşte böylece 19. yüzyılın başlarında ortaya yeni bir üslup çıktı. Her biri ulusal karakterden kaynaklanan bu resim tarzlarını “Romantizm” ana başlığı altında topluyoruz. Resimlerinde ölümlü hayatın insana verdiği acıları, yalnızlığı ve doğa özlemini işleyen Alman romantikleri hareketin tetikçileri olmuştur. Bir süre sonra İngiliz ve Fransız resminde de romantik eğilimler görülmeye başlar” (Krausse, 2005: 26).

Lider “Bugünkü sanat akımımız Romantizm, şimdi sanatla ilgili bir eylem yapacağız” der ve ‘Ne yapıyorum’ etkinliği yapılır.

Kral kim oyunu “Romantik kim?” olarak oynanır. Dönem öncesindeki sanat akımlarını eleyerek döneme damgasını vuran Romantizm akımı alkışlanır.

Ara değerlendirme: Akım özellikleri toparlanır. Lider ‘Romantizm, duygu ve duygusalın egemen olduğu, bireyci, kurallara başkaldıran, aşırı gerçekçilikten ve gündelik yaşamın tekdüzeliğinden kaçan, ruhsal, dinsel, mucizevi olana kaçışı simgeleyen sanat akımıdır.’ açıklamasını yapar.

CANLANDIRMA:

5 grup olunur. Lider Romantizm akımının özelliklerine ilişkin bilgi içerikli kartlar gruplara verir.

1.grup: “Romantizm, yaratıcısı esin kaynağını antik dünyanın klasik kültür yapıtlarından değil, kişinin kendinde, duyularda, duygularda ve düş gücünde bulur. Sanatçının doğayı bir araç olarak kullanıp bir birey olarak kendini anlatmasında, duygularını dile getirmesinde bulur” (Artut, 2006: 65). Kişisel duygular ön plandadır. Romantizmin resim anlayışında ‘manzaraya yönelme’ dikkat çekicidir.

2.grup: “Romantizm, sahip olduğu içeriği ne olursa olsun özgürlük, kardeşlik, devrim kavramları Romantizmin kalıtıdır; sanat ve siyasetin günümüzdeki büyük eğilimleri, romantizmin içinde önemli bir rol oynadığı bir tarih olmaksızın ortaya çıkmazdı” (Claudon, 1994; Akt. Artut, 2006: 66).

3.grup: “18. yüzyılın sonlarına doğru Alman ve İngiliz kültürünün kendisine özgü yapısından kaynaklanmış, Fransa’da Fransa Devrimi ve Napoleon döneminde

devletin resmi sanatı Neo-Klasisizme ve üst tabakanın sanatı Rokoko'ya karşı bir tepki olarak da gelişmiştir" (Adıgüzel, 2013: 62).

4.grup: "Romantizm, 18. yüzyıl Avrupa'sını heyecan ve coşkusunu, özgürlük tutkularını dile getiren bir akımdır. Akıldan çok duyguya seslenen bir sanattır" (Adıgüzel, 2013: 63). Romantizmin sanat merkezi Paris'tir.

5.grup: "Romantizm, siyaset felsefesinde evrenselciliğin yerine milliyetçiliği öne çıkarmıştır. Onda, özgür ve eşit bireylerden meydana gelen toplum idealinin yerini, her insanın konumunu bildiği, geleneksel kökleri olan organik bir cemaat ideali alır" (Adıgüzel, 2013: 63). "Romantik resim anıtsal ve dramatik, tarihsel ya da düşsel yeni temalar sergiler" (Altet: 2006: 81).

Lider: "Şimdi bu yazılı metinlerden yola çıkarak donuk imge oluşturacağız. Sizce bu donuk imge bize ne anlatıyor?" Liderin el çırpmasıyla donuk imge formunu alan grup çözülür. Metinler okunur.

Lider: "Şimdi Romantizm akımına ilişkin bazı önemli resimleri inceleyeceğiz. Herkes incelemek istediği resmin önünde bekleyebilir". "Şimdi grup olarak seçtiğiniz resim ile ilgili bir değerlendirme ve yapacağız". Değerlendirmeler yapıldıktan sonra doğaçlama yapılır ve gruplara verilen yazılı metinler okunur. Resimler ve yazılı metinler (Krausse, 2006) aşağıda verilmiştir:

1. Carl Spitzweg, Yoksul Şair, 1839

Spitzweg Yoksul Şair resminde entelektüellerin kendi imajını eleştirir: Şair ve filozof, en güzel güneşli havada evinde yatağında yatmaktadır. Yüksek fikirlerinin ürünü yazıları, sobanın önündeki kâğıt yığınının gösterdiği gibi ancak ateşi yakmaya yarar. Anlaşılan şairin oturduğu çatı katı, yatağın üstündeki açık şemsiyenin de kanıtladığı gibi yağmur geçirmektedir ve pek sıcak da sayılmaz. Şair yatağında kalın ceketlere bürünmüştür. Spitzweg'in resim dünyasını romantiklerin repertuarıyla karşılaştırdırınca Romantizm'den ne kadar uzaklaştığı fark edilir. Bir yanda, hayat, ölüm ve kendi fani varlığı üzerine tefekküre dalmış insan, öte yanda bütün dikkatini iki parmağının arasında ezmekte olduğu bir bit üzerinde yoğunlaştırmış şair. Romantiklerin yapıtlarında doğa, resmin derinliklerindeki geniş bir panoramanın içinde kaybolurken, Spitzweg'in şairinin tek manzarası pencereden görünen komşu evin cephesidir.

Grup yorumu: Şair yoksul, evinin çatısı damlıyor, ısınmak için kitaplarını sobaya atmış.

2. Theodore Gericault, Medusa'nın Salı

Medusa'nın Salı gerçek bir deniz faciasını anlatır. Tüm mürettebatla denize açılan Fransız savaş gemisi "Méduse" 1816 yılında Fas yakınlarında karaya oturmuştu. Filikalar herkesi almadığı için alelacele bir sal yapıldı. 149 kişinin bindiği sal, fırtınadan ipini kopartarak açık denizde tam 27 gün sürüklendi. Géricault resmi yapmadan önce konu hakkında kapsamlı araştırmalarda bulundu. Kazadan sağ kurtulan denizcilerle konuştu, hastaların, hatta ölülerin eskizlerini yaptı ve idam edilen şahısların başlarını ve uzuvlarını çizdi. Resim en ince ayrıntısına, betimlediği insan bedenlerinin her kıvrımına kadar ustalıklı "bestelenmiştir". Ressamın en çok dramatik hareketlerle iç içe geçen insan vücutları üzerinde yoğunlaştığı anlaşılıyor. Çoğu çıplak bedenler heykelleri andırır. Ölmekte olan kazazedelerin solgun ten rengi, karanlık dalgalarla tezat oluşturur. Resme dramatik ifadesini veren asıl unsur bu açık-koyu kontrastlardır.

Grup yorumu: Sefalet, bir şeyden kaçış var diye düşündük, zorlu şartlarda savaş, herkes aç, açık var, kazanan kaybeden var, burada kaybedenler var.

3. Eugene Delacroix, Resim Değil Siyasi Bildiri: Halka Önderlik Eden Özgürlük, 1830

27 Temmuz 1830 günü Paris halkı ayaklandı, barikatların üstüne çıktı. Kral X. Charles yayımladığı bir fermanla meclisi dağıtmış ve basın özgürlüğünü kısıtlamak niyetinde olduğunu beyan etmişti. Başta ufak tefek isyanlar şeklinde başlayan hareket kısa zamanda bir ayaklanmaya, hatta ilk kez işçilerin de katıldığı, tüm burjuva katmanlarınca desteklenen bir devrime dönüştü. Ayaklanmanın tek, gerçek bir önderi yoktu. Bunun içindir ki Delacroix halkın önderinin "Özgürlük" olduğunu söyler. Ancak özgürlük ideası örneğin David'in resimlerindeki gibi soyut bir kavram olarak resmedilmemiştir. Bayrağı elinde tutan kadının cisimlendirdiği "alegorik" bir figürdür, gayet somuttur ve hatta erotik çağrışımlarla yüklüdür. Delacroix'in kendisi de devrim esnasında ayaklanmacıların safındaydı. Erkek kardeşine yazdığı mektupta, "Devrim için savaşamıyorsam hiç olmazsa devrim için resim yapmalıyım." der. Resimde

kendisini en ön safta savaşan siyah silindir şapkalı adam kılığında betimlemiştir. Delacroix'in rahat fırçası ve kullandığı renklerin canlılığı eserlerine olağanüstü bir gerçeklik sağlamıştır. Resimlerinde hareketi ve heyecanın dozunu artırmak için açık-koyu kontrastların yanı sıra bilinçli olarak zıt, ancak birbirini tamamlayan renk kontrastları da kullanmıştı. Renk Delacroix'in gözünde sadece bir resim ögesi değildir, duyguları kamçıladığı için başlı başına bir "motif" olarak kullanır rengi. Renklerle insanların o anki duygularını, heyecanlarını vurgulamaya çalışır.

Grup yorumu: Burada her kesimden insan var, burada bir başkaldırı var bazı şeylere, özellikle kilisenin baskısına karşı, modern giyinen insanlar var halktan insanlar var.

4. Caspar David Friedrich, Rügen Adası'nın Kireç Kayalıkları

"Ressamın görevi havayı, suyu, taşı, ağacı olduğu gibi resmetmek değildir." der ressam Caspar David Friedrich, "Ruhu, duyguları yaptığı resme yansımalıdır." Rügen Adası'nın Kireç Kayalıkları resminde duygulara geniş ve heyecan verici bir pencere açmıştır. Biri korkuyla çalılığa tutunan, diğeriyse gözünü uzaklara dikmiş dalgın dalgın bakan iki adam duyguyu, korkuyu ve hasreti simgeler. Sarp kayalıklarla derin uçurumun ardında gün ağarmaktadır, kızılığı denizin üzerine yansır. Manzaranın ürkütücü karakteri onu daha da çekici ve haşmetli kılar. Sivri uçlarıyla göğe yükselen kayalar manzarayı kapatmakta, görüşümüzü kısıtlayıp ruhumuzu boğmaktadır. Romantik sanatçı doğada aradığı geniş özgürlük duygusunu bulamaz ve gözünü uzaklardaki hayali bir noktaya dikerek bekler.

Grup yorumu: Bireyler aşağıya bakıyor, Romantizm her kesimden insanı düşünüyor.

5. Caspar David Friedrich, Erkek ve Kadın Mehtabı Seyrediyor, 1882

"Erkek ve Kadın Mehtabı Seyrediyor" resimde, iki yalnız kentli geceyle gündüz arasındaki alacakaranlıkta etrafı seyre dalmışlardır. Buldukları yer yine uçsuz bucaksız ve erişilmesi zor bir mekândır. Adam, Friedrich'in resimlerindeki birçok gezgin gibi "eski Alman" elbiseleri giymiştir. Bu kıyafet Orta Çağ'a gönderme yapar; küçük devletlerden oluşan çağdaş Almanya'daki bölünmüşlüğü aşmak isteyen ve halka ortak geçmişini anımsatan yurtsever bir

politikaya olan özlemini simgeler. Eskinin yok olduğu ve yeninin henüz tam sükun etmediği bu geçiş dönemindeki bekleyişi anlatan Caspar David Friedrich'in resimlerinde, doğa hep ayrıcalıklı bir yer tutar. Gezinen çiftin yanı başında hafif devrilmiş, kökleriyle toprağa tutunmaya çalışan meşe ağacı ile mehtabın loş ışıkları, doğadaki doğum ve ölüm döngüsüne işaret ederler. Friedrich başka bazı resimlerindeki doğal simgelere Hristiyan dininin ölüm ve ruhun kurtuluşu sembollerini de eklemiştir.

Grup yorumu: Romantik bir ortam var, imkânsız bir aşk olduğunu düşünüyoruz biz, günbatımını izliyorlar.

6. John Constable, Saman Arabası, 1821

Irmağı geçmekte olan saman yüklü arabanın tekerlekleri anlaşıldığı kadarıyla zeminle teması kaybetmişlerdir; çünkü etraflarındaki ağaçlar, su ve çayırlar âdeta resmin içinde yüzmektedir. John Constable rüzgârla ve fırtınayla hareketlenen doğanın geçirdiği dönüşümlerden hoşlanırdı. 1821 yılında Saman Arabası'nı bitirmeden önce bir manzara kesitini günün değişik saatlerinde üç ay boyunca gözlemlemiş ve eskizlerini yapmıştı. Doğanın "iki saat bile aynı kalmadığına" inanıyordu.

Grup yorumu: Manzara var, ama nehirde kayık yerine saman arabası var.

7. William Turner, Denizde Kar Fırtınası, 1844

William Turner'in resmi, âdeta doğadaki olayların savaşını tuvale yansıtmaya zorunluluğundan kaynaklanmış gibi durur. Malzeme sanki enerji yüklü bir merkezden dışarıya doğru fırlatılmaktadır. İzleyici resmin içeriğini somut bir motif yoluyla değil, resmin yapılış tarzıyla kavrar: Buharlı bir gemi, fırtınayla tipi yüzünden kabarmış denizde ilerlemeye çalışmaktadır. Renkler ve çizgiler natüralist (doğalcı) bir üslupla kullanılmamıştır, Turner'in kompozisyon yasalarına itaat ederler. İngiliz ressam betimlediği sahnenin ürkütücü karakterini, kullandığı ince ve saydam renk tabakalarıyla dengeleyerek resmine adeta bir suluboya tadı vermeyi başarır. Işık ve hareket işlediği motifi soyutlaştırmıştır.

DEĞERLENDİRME:

Lider "Biraz önce birlikte çalıştığımız grupla toplanalım" der. Her gruba 50x70cm birer karton verir. "Şimdi bir dergi sayfası hazırlayacağız, dergi editörümüz bu sayımızda Romantizm sanat akımını tanıtıcı bir sayfa bekliyor. İçerisinde tanıtıcı yazı ve resim olabilir" der. Katılımcıların hazırladığı dergi sayfasındaki bilgilerden bazıları aşağıda verilmiştir:

1.grup:

- Neo-Klasisizm'e tepki olarak doğdu
- Doğanın eşsiz güzelliği içerisinde duyguları anlatan bir akımdır
- Kişisel duygular ön plandadır
- Dönemin duyguları sanatçının eserlerine yansımıştır
- Sınırsız bir hayal gücüne ulaşmak
- Daha özgür, daha yaratıcı
- Eserlerde serbestlik

2.grup:

- Romantizm akımında duygusallık ön plandadır
- İnsan duyguları resimlere yansıtılmıştır
- Aşk, hastalık, sefalet, özgürlük gibi kavramlar resimlerde yer bulmaktadır
- Resimlerde gerçekçilik hakimdir
- Neo-Klasisizm akımına tepki olarak 19.yüzyılda ortaya çıkmıştır
- Özgürlüğün temsil edildiği resimlerde soylular ve halk iç içedir

3.grup:

- Mehtabın rengi

4.grup:

- Romantizm bir devrimdir
- Sevginin tarifi
- Tutku
- İhtiras
- Heyecan
- Korku

- Özgürlük

5.grup:

- Neo-Klasisizm'e tepki olarak doğmuştur
- 19.yüzyılın başında ortaya çıkmıştır
- Günümüz gerçekliğini ve duyguları ortaya çıkarmıştır
- Manzara, aşk, doğa ve toplum sorunları o dönem eserlerinde ön plandadır
- Sadece yüksek zümreyi değil, halk da konu edilmiştir
- Eşitsizlikten kaynaklanan bir başkaldırı vardır
- Kiliseye başkaldırı başlamış, özgür çalışma ortamları istenmiştir

6.grup:

- Duygular ön plandadır
- Eserlerde sanatçı kendini, duygularını ve manzarayı yansıtır
- Özgürlük, sevgi, eşitlik gibi temalar işlenir
- Neo-Klasisizm'e tepki olarak doğmuştur
- 19.yüzyılda ortaya çıktı

Çember. Lider "Bugün neler öğrendik ve ne hissettik?" sorusunu sorar ve yorumlar alınır. Yorumlar aşağıdadır:

- Romantizmin ne olduğunu, ne zaman ortaya çıktığını, Romantizm'de ne gibi konuların işlendiğini öğrendik
- Neo-Klasisizm'e tepki olarak doğduğunu öğrendik
- 19.yüzyılda ortaya çıkmış, duygular ön plandadır
- Duygu yüklü bir akım ve benim en sevdiğim akımlardan bir tanesi
- Doğa ve aşkın konu olarak işlendiğini öğrendim
- Gerçek kişileri işlemişler, güzeldi
- Gerçek hayattan kesitler var, aşk, manzara ön planda, ders güzeldi
- Daha çok halktaki tabakalar resimlere yansıtılmış, güzel bir dersti, eğlenceliydi
- Tamamen insani duygulara ve toplum sorunlarına değinen bir akım
- Paris'te ortaya çıkmış
- Lisede teorik olarak görmüştük ama şimdi resme yansımalarını gördük bu akımın

- Eserlerde doğa ile beraber yoğun duyguların anlatıldığı bir dönem, ders eğlenceliydi
- Kişinin kendi iç dünyasını anlattığı bir dönem görüyorum ben
- Dersi yaşayarak öğrendik, kendi bilgilerimizi arkadaşlarımıza aktardık, paylaştık
- Diğer derslerde okuduklarımızda yaratıcı bir şeyler bulup yapamıyorduk, burada daha açık, yaratıcı bir şeyler yapmak güzel
- Çok eğlenceli bir dersti, konunun bu şekilde işlenmesiyle hem kalıcı hem de güzel ve eğlenceli bir ders işlemiş olduk
- Soyut kavramları somutlaştırarak daha iyi öğrendik
- Duyguların resme aktarımı ve kendimiz yapmamız güzel oldu
- Hem canlandırdık hem resmettik, kendi düşüncelerimizi söyledik, çok güzeldi
- Romantizm'in sadece aşktan değil, birçok duygudan oluştuğunu öğrendik
- Kalıcılık sağladığını düşünüyorum
- Romantizm duygulara yönelikti, biz de içimizden geldiği gibi, duygularımızla bir şeyler yaptık, o yüzden güzeldi

7. HAFTA

KATILIMCI SAYISI: 29

KONU: EMPRESYONİZM / İZLENİMCİLİK (1860-1900)

ARAÇ-GEREÇLER: Frédéric CHOPIN: Waltz in A minor (Op. Posth.) [v01], Vivaldi - Four Seasons (Winter), istasyon tekniği için 4 farklı renkte 35x50 cm karton, boya kalemleri, Itzhak Perlman – Tango

SÜRE: 45dk + 45dk

MEKÂN: A Blok 204 numaralı derslik

KULLANILAN YÖNTEM / TEKNİKLER: Yaratıcı drama / Fotoğraf anı, doğaçlama, istasyon, tablo oluşturma

KAZANIMLAR:

- Empresyonizm akımının genel özelliklerini kavrar.
- Empresyonizm akımına ilişkin sanatçıları tanır.
- Empresyonizm akımına ilişkin sanat eserleri örneklerini tanır.

ISINMA-HAZIRLIK:

Lider: “Arkadaşlar merhaba. Şimdi mekânın tamamını kullanarak serbestçe yürüelim. Yürürken duvarda bulunan resimleri ve metinleri inceleyelim, müziğe de (Frédéric CHOPIN: Waltz in A minor(Op. Posth.) [v01]) kulak verelim. Resimlerden yola çıkarak hangi dönemde olduğumuzu söyleyebiliriz? Bu dönemin genel özellikleri neler olabilir?” sorusunu sorar ve yorumlar alınır:

- Empresyonizm
- Ressam izlenimlerini, gördüğü şeyi aktarmıştır
- Doğadaki unsurları bence kişinin içindeki duygusal izlerle yansıtmış
- Ressamlar gözlemlerini kâğıda dökmüşler ama kendilerinden de bir şeyler katmışlar
- Bence çok normal olan şeyleri bile gözümüzde daha iyi canlandırmak istemiş olabilir
- Natüralizm olabilir, doğalcılık

- Hep gözlemlerin, izlenimlerin resimlere aktarılması var
- Doğayı olduğu gibi değil de kendi bakış açılarına göre değerlendiriyorlar, orada iki resim var örneğin, iki köprü ancak farklı açılardan farklı şekillerde çizilmiş
- Daha sanatsal ve daha gerçekçi geldi bana
- Bence resimlerde bir amaç yok sadece görüleni çizmişler
- Diğer resimlere göre çok daha renkli ama sabah ve öğle vakitleri soluk renkte çizilmiş
- Bazı resimler bulanık, herhalde karamsarlığı ifade ediyor olabilir, doğayı yansıtmışlar
- Gerçekçilik var, ne gözlemleriyse onu resmetmişler ve renkli genelde resimler
- Daha uzaktan baktığım zaman resimde köprü olduğunu anlayabiliyorum, yakından baktığımda sanki karışık bir şeymiş gibi
- Ben daha çok doğa resimleri olduğunu düşünüyorum, diğer haftalardaki akımlarla karşılaştıracak olursak, mesela Realizm’de doğrudan aktarma vardı, bence burada yapan kişi, tamamen doğayı aktarmamış bence
- Bence daha çok gördüğünü çizmiş gibi, dinlenme, eğlence hayatı var, işçi sınıfı yok
- İnsanların günlük yaşantısı var
- Çoğu resimlerde yansıma var, güneşin yansıması var
- Resimler daha renklenmiş
- Ressamlar gördüklerini yansıttığı için ressamların resimleri arasında pek de bir fark olabileceğini düşünmüyorum, çoğu birbirine benzeyecek
- Doğada zaman kavramı önemli olduğu için genellikle öğleden sonra, sabah gibi zamanları kullanmışlar
- Ressam izlediklerini daha canlı renklerle resmetmiş
- Eski resimlerde daha çok insan, tanrı resimleri vardı ama burada doğaya ve ışığa yönelik çalışmışlar
- Mesela realizmde içim çiziliyordu ama bu resimler mutluluk veriyor
- Bir karışıklık sezdim ben, renklerin karmaşası var

Lider “Rönesans Döneminden sonra arkadaşlar, artık sanatçılar kendilerinden önceki sanatçıların aksine, atölyelerinden çıkmış, kapalı mekânlarda çalışmak

yerine ilk kez doğada resim yapmayı tercih etmişler. Doğadaki manzarayı ve ortamı ışığı gözlemleyerek resmetmişler ve anı yakalamaya çalışmışlar. Evet arkadaşlar, 19. Yüzyıla, Empresyonistlerin yüzyılına hoş geldiniz” der.

Liderin yönergesiyle Lahana tarlası oyunu oynanır. Lider ‘Lahana tarlası’ ve ‘tavşan’ kavramları yerine ‘Empresyonizm’ ve ‘Empresyonistler’ kavramlarını kullanacağız” der.

Balık ağı oyununu oynanır. Lider “Bir ebemiz / empresyonist sanatçımız olacak. Bu sanatçımız yakaladığı diğer sanatçıları akımına dahil edecek. Yakalanan sanatçılar Empresyonizm akımı ağına uç uca eklenecek” açıklamasını yapar.

Çember olunur. Lider “İzlenimcilik / Empresyonizm dedik. Peki ‘izlenim’ ne demektir?” sorusunu sorar ve yanıtlar alınır:

- Görmek
- Bakmak
- Gözlemek
- Takip etmek
- Gözlemlemek
- Bakış açısı
- Gözlemleyip yansıtmak
- Görüneni yansıtmak

Lider tarafından izlenimin tanımı “bir durum ya da olayın duyular yoluyla insan üzerinde bıraktığı etki” olarak yapılır.

CANLANDIRMA:

Çember olunur. Lider her katılımcıya üzerinde sanatçı ismi yazan kâğıtlardan bir tane verir. Her sanatçı aynı renk kâğıtta bulunmaktadır. Her renk kâğıttan birinde sanatçının yanında eser adı da yazmaktadır. Lider “Aynı sanatçı isimleri bir grupta toplansın” der. Her gruba önce “İzlenimcilik” kavramının tanımı yap boz olarak verilir, önce tamamlayan grup alkışlanır. (İzlenimcilik: Doğayı gerçekte olduğu gibi bütün ayrıntılarına bağlı kalarak değil, ondan edinilen izlenimin ölçüsüne göre anlatan, doğrudan doğruya gerçeği, nesneyi değil de onun sanatçıda uyandırdığı duyumları vermeyi yeğleyen sanat akımı).

Lider “Bir başka tanım daha, ‘Empresyonizm: Avrupa resminde ilk olarak geleneksel resimden ayrılmayı başaran ve Rönesans’tan beri izlenen atölye resminin siyah-beyaz, ışık-gölge ve bilimsel perspektif kurallarının çözümlenmesine başlangıç olan sanat eğilimi’ (Turani, 2000: 38)” der.

Her grup kendisine çıkan sanatçı ve resmin önünde bekler. Her gruptan, önünde bekledikleri resme ilişkin görüşleri alınır. Görüşlere her resmin altında yer verilmiştir:

1. Edouard Manet, Kııda Yemek
 - Doğanın izlenimleri
 - Arkadaki doğanın bire bir yansıdığı düşünürüz ama normalde yalnızca iki adam var, burada aslında böyle bir kadın yok, çelişki var biraz onu açmaya çalıştık.
2. Pierre-Auguste Renoir, Piyano Başında Kızlar
 - Hep sarı tonlarında çalışmış.
 - Ayrıntılar çalışılmış.
 - Olduğu gibi mimikleri yansıtmış.
3. Paul Signac, Marsilya Limanı, 1905
 - Güneşi benek benek yaymış.
 - Uzaktan bakınca güneş yayılmış gibi görünüyor.
4. Claude Monet, İzlenim-Güneşin Doğuşu
 - Karamsar gibi
 - Güneşin doğuşunu biraz andırıyor ama tam olarak değil.
 - Uzaktan bakıldığında daha netleşiyor.
 - Mavi ve kırmızıyı kullanmış ve karışımını kullanmış.
 - Sadece kayıkları belli etmiş, başka hiçbir şeyi belli etmemiş.
5. Georges Seurat, La GrandeJatte Adasında Bir Pazar Öğleden Sonra
 - O anı resmetmiş ama çok zıtlıklar var biri spor giymiş, biri takım giymiş.
 - Doğayı anlamıyla aktarmaktan çok kendi duygularını ön plana çıkararak bir şeyler yapmış.
6. Vincent Van Gogh, Arles’teki Yatak Odası
 - Uykuyu çağrıştırdı.
 - Direkt yansıtmış gibi

- Renkler canlı, güzel

Metinler şu şekildedir:

1.gruba verilen metin: 19. yüzyılda Paris artık modern bir metropol olmuştu. Kırsal kesim işsizlik yüzünden Fransız başkentine akmaya başladığından, kent nüfusu daha yüzyılın ilk yarısında patlama göstererek iki katına çıkmıştı. Büyük kent hayatının çeşitli yönleri izlenimcilerin tuvallerinde ölümsüzleşmiştir. Sanatçılar atölyelerinden çıkmış, “dünyanın yeni kültür başkenti”nin sokaklarına çıkmışlardır.

“Model, Manet’in aralarında Olympia’nın da bulunduğu birçok yapıtı için poz vermiş olan Victorine Meurant’dır. Resmin yol açtığı skandal, betimlenen durumun belirsizliğinden kaynaklanır: Soyunmuş iki kadın açık havada iki kentsoylu adamın arasında oturmaktadır. Ön plandaki kadın gözlerini seyirciye dikmiş, çıplaklığından utanmadan, meydan okur gibi bakmaktadır. Konu genel ahlaka bir saldırı gibi algılanır” (Kundakçı, 2004: 12).

2.gruba verilen metin: Paris’in şık bulvarlarını, yeni açılan büyük eğlence mekânlarını, tren garlarının modern çelik konstrüksiyonlarını betimliyorlar ya da birlikte şehir dışına çıkıyor, modern kentlilerin artık dinlenmek için yaptıkları kır pikniklerini tuvallerine aktarıyorlardı.”

3.gruba verilen metin: 1847 yılında, akademik “Salon Sergisi” jürisi tarafından eserleri geri çevrilen ressamlar CamillePisarro, Paul Cézanne, ClaudeMonet, Pierre-AugusteRenoir, Edgar Degas ve Berte Morisot kendileri gibi düşünen dostlarıyla birlikte fotoğrafçı Gaspard-FélixNadar’ın atölyesinde bir sergi açtılar.

4.gruba verilen metin: ClaudeMonet, diğer eserlerinin yanı sıra İzlenim, Gündoğumu adlı resmini sergiledi. “Banal” konusu (puslu bir liman manzarası) ve üstünkörü sürülmüş boyasıyla halkı şaşırtan, kızdıran ve eğlendiren bir resimdi. Doğan güneşin izlenimi, bir gazeteciye sergi hakkında yazdığı eleştirel bir yazıya “İzlenimcilerin Sergisi” başlığını koymaya sevketti. Böylece yeni sanat akımının bir ismi olmuştu: “İzlenimcilik”.

“Ressamın arzuladığı şey bir anın büyüsunü, gün doğumunda Le Havre limanına bir bakışın havasını yakalamaktır” (Kundakçı, 2004: 36).

5.gruba verilen metin: İzlenimci sanatçılar, kendilerinden öncekilerin aksine, bir atölyede, kapalı mekânlarda çalışmak yerine ilk kez doğaya çıkma isteği ve ihtiyacı duymuşlar ve bu ortamları ve manzaraları ışığı gözlemleyerek resmetmişlerdir. Günün farklı zamanlarında ışığı ve gölgeyi incelemişlerdir. Işık ve gölgenin değişkenliği sebebiyle yapılan işler anlıktır. İzlenimcilik, anlık görüntülerin insan algısında ve hafızasında bıraktığı izleri yansıtmayı amaçlar. Keskin hatlar, yoğun detaylar ve kontur çizgileri yoktur; bunun yerine yansıtılan varlıkların izlenimlerini resmeden fırça darbeleri ve renkler vardır.

6.gruba verilen metin: Arles'teki Yatak Odası (Gombrich, 1986)

“Aklıma yeni bir düşünce geldi, işte ona ilişkin yaptığım taslak... Bu kez söz konusu olan yalnızca benim yatak odamdır. Ne var ki renk burada her şeyin yerini tutmak zorunda. Böylece nesnelerin basitleştirilmiş üsluplarını vurgulayarak, dinlenmeyi veya genel olarak uykuyu çağrıştırmalı. Tek bir deyişle tabloya bakınca us (akıl) kendini dinlendirebilmeli. Duvarlar solgun mor, döşeme kırmızı tuğladan. Yatağın ve iskemlelerin ağacının rengi taze tereyağının sarı tonunda. Çarşaf ve yastıkları çok açık bir limon yeşili. Örtü al renginde. Pencere yeşil. Küçük masa portakal, leğen mavi, kapılar leylak. İşte hepsi bu kepenklerle örtülü odamda hiçbir şey yok. Eşyaların geniş çizgileri bile bozulması olanaksız bir dinlenmeyi dile getirmeliler. Duvarda portreler. Bir ayna, bir havlu, birkaç giysi. Tabloda beyaz bulunmadığı için çerçeve beyaz olacak. Bütün bunlar bu zorunlu dinlenmenin hıncını çıkaracak. Daha bütün gün çalışacağım üstünde, ama görüyorsun, anlayış ne denli basit. Gölgeler ve yansımalar kalkmış. Her şey, Japon baskıları gibi, hafif ve basit katmanlarla boyanmış...” Bu açıklamalar sanatçının kardeşi Theo'ya yazdığı bir mektupta kendi ağzından yapılmıştır. 3 boyutlu gerçeklik denen şey, yani doğanın fotoğraf gibi resmedilişini pek umursamıyordu.

Lider: “Şimdi, elimizde bulunan bu resimleri inceleyelim ve üzerinde konuşalım. (Kullanılan müzik: Vivaldi - Four Seasons (Winter) Fotoğraf anı oluşturacağız.” der. Her grubun fotoğraf anı izlendikten sonra üzerinde yorum yapılır. “Bu insanlar kimler, ne zaman yaşamış olabilirler ve neler oluyor?” sorusu sorulur. Yorumlar alınır.

Lider: “Şimdi, bu resimlerden yola çıkarak bir canlandırma yapacağız.” der.

Lider: “Şimdi elinizde bulunan resmin arkasında bulunan metni okuyalım.” der ve metinler okunur.

DEĞERLENDİRME:

4 grup olunur. İstasyon tekniği, 4 grup, 4 farklı renk karton, her bir istasyonda boya kalemler, bulunacaktır. Resim, şiir, slogan, logo istasyonları oluşturulur (Kullanılan müzik: ItzhakPerlman – Tango).

Lider “Şimdi arkadaşlar, bu dersin üzerimizde bıraktığı etkiyi anlatacak bir tablo oluşturacağız. Tek tek gelip bu tabloya ekleneceğiz ve poz vererek bir fotoğraf anı yakalayacağız.” der.

Lider “Ne hissettik ve ne öğrendik? İzlenimciliğin bizde bıraktığı etki nedir?” sorusunu sorar ve yanıtlar alınır:

- Noktalar
- Bakış açısına göre değişiyor var olan şeyler
- Uzaktan bakınca daha güzel oluyor
- Işık ve gölgelerin resmedilmiş hâli
- Karışık duygular
- Birbirlerini takip ediyorlar
- Olduğu gibi değildi, ressam da gördüğünde ne hissediyorsa ne yansiyorsa onu resmediyor
- Doğa ve yansımalar
- Farklı pencereden bakıyorlar
- Doğaya tam anlamıyla bağlı kalmadan kendi görüşleri de hâkim eserlerde
- Renklerin de bir anlamı var
- Noktalar, uzaktan bakınca daha ayrıntılı şeylerin görülmesi
- Işığın farklı açıları, özellikleri
- Var olan şeyleri sanatçı kendi duygularına göre yorumluyor
- Beni en çok etkileyen ve beğendiğim şey, resimlere yakından baktığımızda karmaşa, renklerin karışıklığı, ancak uzaktan baktığımızda anlamlılaştan resimler olması, eğlenceli bir dersti bence
- Doğa resimlerinde ilginç şeyler keşfettik
- Işığı kullanmaları güzel

- Birçok sanatçı bir yere bakmış, birçok farklı resim çıkmış
- Anı yakalayarak kendilerinden de bir şeyler katarak resmetmek

Duvarda yazılı olan kartlar:

“Rönesans’tan beri süregelen natüralist sanat, XIX. yüzyılda Empresyonizm’in açık hava ressamlığıyla son aşamasına varmıştı. Bu aşamada sanat, uçarı izlenimlerin peşinde bir ışık ressamlığına dönüşür. Bu yeni akım 1870’lerde ortaya çıktığı zaman yadırganmıştı. Fakat kısa bir süre içinde sanat yaşamına egemen olmuş ve Empresyonizm’in getirdiği yeni görüş bütün sanatlarca benimsenmişti” (İpşiroğlu ve İpşiroğlu, 1979: 22).

“Empresyonizm: Avrupa resminde ilk olarak geleneksel resimden ayrılmayı başaran ve Rönesans’tan beri izlenilen atölye resminin siyah-beyaz, ışık-gölge ve bilimsel perspektif kurallarının çözülmesine başlangıç olan sanat eğilimi” (Turani, 2000: 38).

EK-12. KONTROL GRUBU ÖRNEK HAFTALIK DERS PLANLARI

4. HAFTA

KATILIMCI SAYISI: 28

KONU: RÖNESANS (15.yy-16.yy)

ARAÇ-GEREÇLER: Projeksiyon, bilgisayar, ppt sunusu

SÜRE: 45dk + 45dk

MEKÂN: A Blok 204 numaralı derslik

TEKNİKLER: Soru-cevap tekniği

KAZANIMLAR:

- Rönesans Dönemi'nin genel özelliklerini söyler.
- Rönesans Dönemi'ne ilişkin sanatçıları tanır.
- Rönesans Dönemi'ne ilişkin sanat eserleri örneklerini tanır.

İŞLENİŞ:

Öğrencilere Rönesans Dönemi hakkında ne bildikleri sorulur, yanıtlar alınır.

Hazırlanan ppt sunusu okunarak dönem hakkında bilgi verilir.

Rönesans Dönemine ilişkin resimler sunuda yansıtılır. Resimlere ilişkin öğrenci yorumları alınır, devamında öğretmen tarafından bilgi verilir.

5. HAFTA

KATILIMCI SAYISI: 28

KONU: ROMANTİZM (1800-1890)

ARAÇ-GEREÇLER: Projeksiyon, bilgisayar, ppt sunusu

SÜRE: 45dk + 45dk

MEKÂN: A Blok 204 numaralı derslik

TEKNİKLER: Soru-cevap tekniği

KAZANIMLAR:

- Romantizm akımının genel özelliklerini söyler.
- Romantizm akımına ilişkin sanatçıları tanır.
- Romantizm akımına ilişkin sanat eserleri örneklerini tanır.

İŞLENİŞ:

Öğrencilere Romantizm akımı hakkında ne bildikleri sorulur, yanıtlar alınır.

Hazırlanan ppt sunusu okunarak Romantizm akımı hakkında bilgi verilir.

Romantizm akımına ilişkin resimler sunuda yansıtılır. Resimlere ilişkin öğrenci yorumları alınır, devamında öğretmen tarafından bilgi verilir.

7. HAFTA

KATILIMCI SAYISI: 28

KONU: EMPRESYONİZM / İZLENİMCİLİK (1860-1900)

ARAÇ-GEREÇLER: Projeksiyon, bilgisayar, ppt sunusu

SÜRE: 45dk + 45dk

MEKÂN: A Blok 204 numaralı derslik

TEKNİKLER: Soru-cevap tekniği

KAZANIMLAR:

- Empresyonizm akımının genel özelliklerini söyler.
- Empresyonizm akımına ilişkin sanatçıları tanır.
- Empresyonizm akımına ilişkin sanat eserleri örneklerini tanır.

İŞLENİŞ:

Öğrencilere Empresyonizm akımı hakkında ne bildikleri sorulur, yanıtlar alınır.

Hazırlanan ppt sunusu okunarak Empresyonizm akımı hakkında bilgi verilir.

Empresyonizm akımına ilişkin resimler sunuda yansıtılır. Resimlere ilişkin öğrenci yorumları alınır, devamında öğretmen tarafından bilgi verilir.

EK-13. SANAT EĞİTİMİ DERSİ DÖNEM PLANI

Hafta	Konu Başlıkları	Başarı Testindeki Madde Numarası	Başarı Testindeki Toplam Soru Sayısı
1.Hafta	Ön Test Uygulamaları	-	-
2.Hafta	İletişim	-	-
3.Hafta	Sanata Giriş	2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 19, 20	10
4.Hafta	Antik Dönem	8, 12, 13, 14, 15, 18, 21	7
5.Hafta	Rönesans Dönemi	17	1
6.Hafta	Romantizm	4, 24, 25, 26, 27, 28, 30	7
7.Hafta	Realizm	31, 32, 33, 34, 35	5
8.Hafta	I. Ara Sınav	-	-
9.Hafta	Empresyonizm	36, 37	2
10.Hafta	Kübizm	1	1
11.Hafta	Ekspresyonizm	22, 23	2
12.Hafta	Yaratıcılık	16, 29, 38, 39, 40	5
13.Hafta	Son Test Uygulamaları	-	-
14.Hafta	Genel Sınav	-	-
Toplam			40

EK-14. DENEY GRUBUNA İLİŞKİN ÖRNEK FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf 1. İletişim oturumunda lahana tarlası oyunu

Fotoğraf 2. Kareografi çalışması

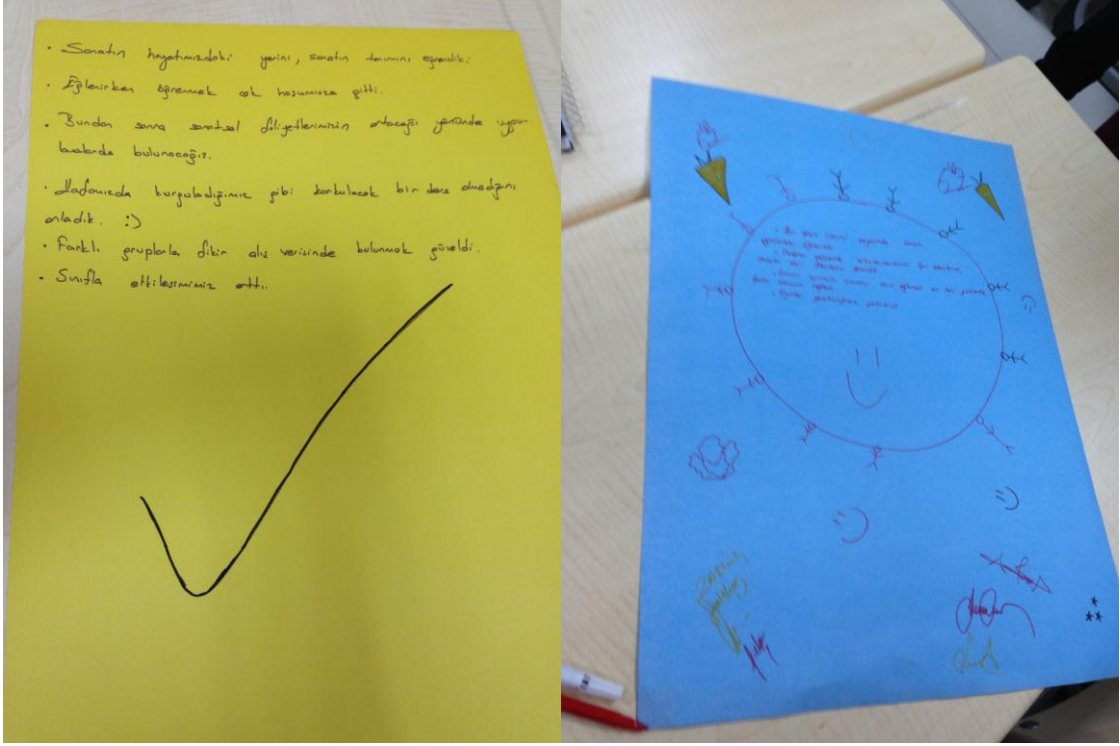
Fotoğraf 3. Kartvizit alışması

Fotoğraf 4. Sanata giriş oturumunda değerlendirme

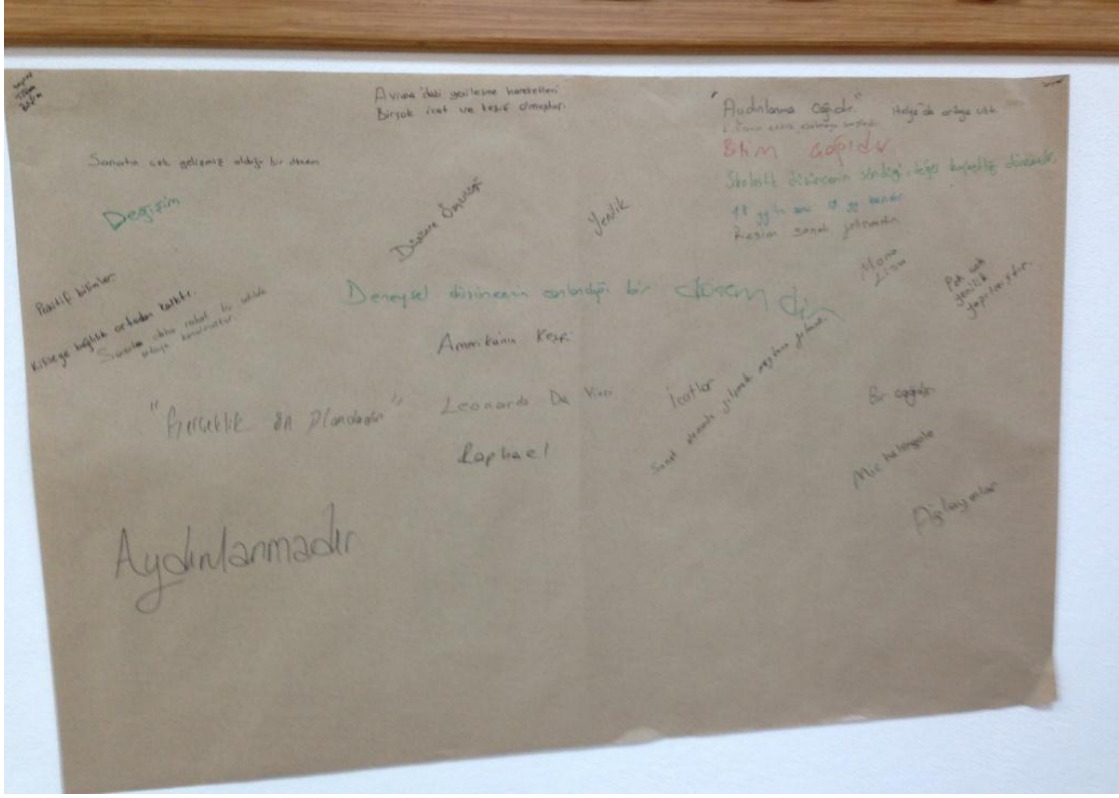
Fotoğraf 5. Değerlendirme aşamasından elde edilen ürünlerden örnekler

Fotoğraf 6. Antik Dönem oturumunda doğaçlama

Fotoğraf 7. Graf kâğıtlarına Rönesans Dönemi'ne ilişkin bilinenleri yazma

Fotoğraf 8. Don oyunu

Fotoğraf 9. Donuk imge tekniği

Fotoğraf 10. Romantizm oturumunda resim inceleme

Fotoğraf 11. Doğaçlama örnekleri

Fotoğraf 12. Realizm 1-2-3 oyunu

Fotoğraf 13. Doğaçlama

Fotoğraf 14. Empresyonizm oturumunda lider resim üzerinde açıklama yaparken

Fotoğraf 15. Balık ağı oyunu

Fotoğraf 16. Resim eşleştirme

Fotoğraf 17. Değerlendirme

Fotoğraf 18. Doğalamaya hazırlık

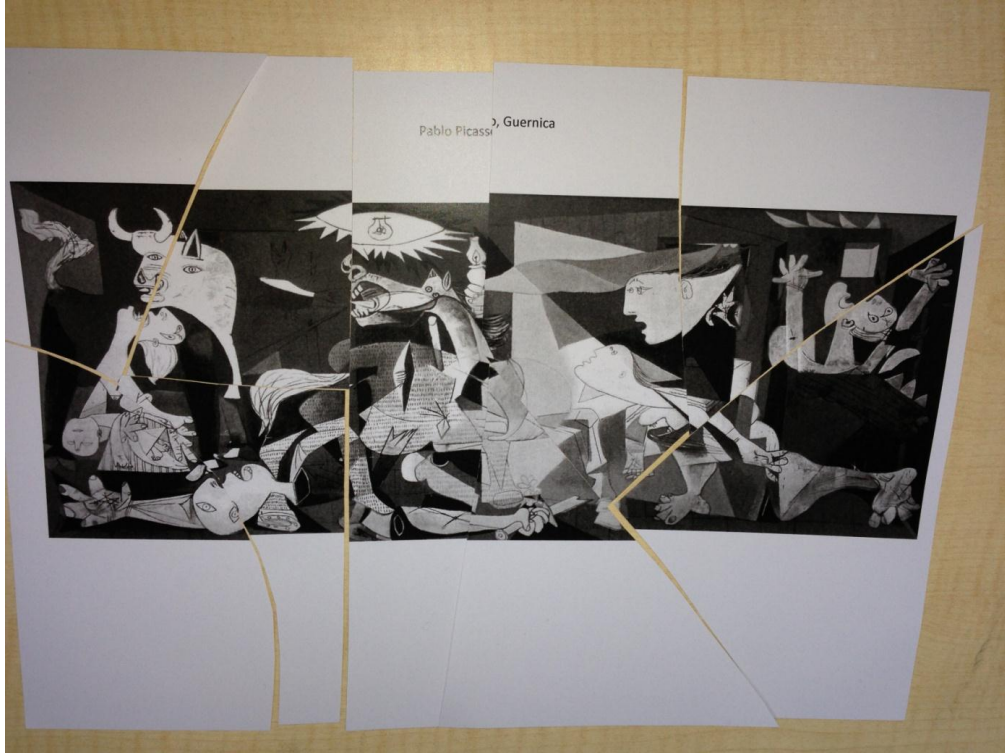
Fotoğraf 19. Slogan istasyonu

Fotoğraf 20. Kùbizm oturumunda yap-boz yapılırken

Fotoğraf 21. Yap-boz çalışmalarından bir örnek

Fotoğraf 22. Ekspresyonizm oturumunda ısınma-hazırlık çalışmaları

Fotoğraf 23. Doğaçlama

Fotoğraf 24. Anlatı tekniği ile değerlendirme

Fotoğraf 25. Yaratıcılık oturumunda ısınma – hazırlık alışmaları

EK-15. KONTROL GRUBUNA İLİŞKİN ÖRNEK FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf 26. Ders işlenişine ilişkin örnekler

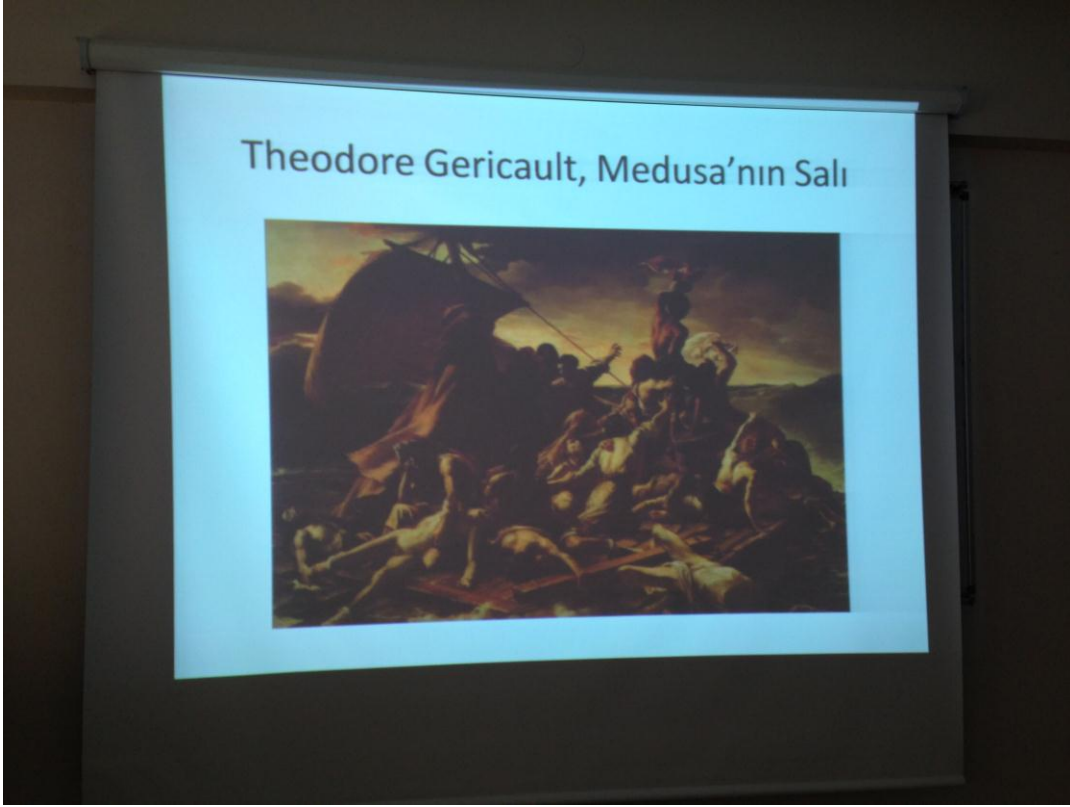
Fotoğraf 27. Soru-cevap tekniği

Fotoğraf 28. Sınıf düzenine ilişkin örnek fotoğraf

Fotoğraf 29. Ders kapsamında kullanılan resimlerden örnekler

ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyadı	Ayşegül Oğuz
Doğum Yeri	Ankara
Doğum Yılı	11.09.1984
Medeni Hali	Bekâr

Eğitim ve Akademik Durumu

Lise	Ayrancı Lisesi (Yabancı Dil Ağırlıklı) - Ankara	1999-2002
Lisans	Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı	2003-2007
Yüksek Lisans	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Bölümü	2007-2009
Yabancı Dil	KPDS: 83,75	(2012 İlkbahar Dönemi)
İş Deneyimi	Atatürk İlköğretim Okulu, Öğretmen	2008-2009
	RTEÜ, Öğretim görevlisi	(2009-devam ediyor)
İletişim Adresi	aysegul.oguz@hacettepe.edu.tr graf.paint@hotmail.com	